

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E

pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2:

după noțiunea „echipament de măsurare” se completează cu noțiunea „entitate pentru reconciliere” cu următorul cuprins:

„*entitate pentru reconciliere* – entitate desemnată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică care este responsabilă de efectuarea și primirea plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, determinate în conformitate cu metodologia prevăzută la art. 99 alin. (5¹), pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale”;

definiția noțiunii „întreprinderi mici” se exclude;

după noțiunea „tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale” se completează cu noțiunea „tarif uniform de distribuție a gazelor naturale” cu următorul cuprins:

„*tarif uniform de distribuție a gazelor naturale* – tarif unic pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale, determinat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se stabilește și se aplică în comun pentru toți operatorii sistemelor de distribuție în raport cu rețelele de distribuție a gazelor naturale pe care le operează. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în mod diferențiat în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale;”.

2. La articolul 3 alineatul (2) litera c), cuvintele „precum și crearea condițiilor necesare pentru asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „precum și promovarea și asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale”.

3. Articolul 4:

la alineatul (1) litera h), textul „stabilită la art. 108²” se substituie cu textul „stabilită la art. 108¹”;

alineatul (2¹) va avea următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura crearea și menținerea stocurilor de securitate prevăzute la articolul 108¹.”

4. La articolul 5 alineatul (1), textul „în conformitate cu Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție” se substituie cu textul „în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”.

5. La articolul 7:

alineatul (1):

la litera f¹), cuvintele „din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele „situate în regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați”;

se completează cu litera f³) cu următorul cuprins:

„f³) desemnează entitatea propusă de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați, precum și monitorizează activitatea acesteia”;

la alineatul (2) litera d), textul „pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul presiunii în rețelele de gaze naturale” se substituie cu textul „tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale sau tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale”;

se completează cu alineatul (4²) cu următorul cuprins:

„(4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³, Agenția desemnează entitatea pentru reconciliere, determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, precum și examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea cerințelor stabilite în prezenta lege. Agenția desemnează în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care întrunește cumulativ următoarele cerințe: 1) este titular de licență valabilă pentru distribuția gazelor naturale, 2) are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea, 3) a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art. 44 și art. 45 alin. (4) dispune de capacități necesare, inclusiv administrative și tehnice, pentru a gestiona procesul de reconciliere într-un mod transparent și eficient. Entitatea pentru reconciliere se desemnează pentru un termen de 5 ani.”

6. La articolul 14:

la alineatul (4¹), cuvintele „și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” se exclud;

alineatul (4²) va avea următorul cuprins:

„(4²) Avizul prevăzut la alin. (4¹) se solicită de către Agenție în cadrul procedurii de examinare a declarației privind eliberarea licențelor. Avizul urmează să fie emis în cel mult 10 zile lucrătoare din data parvenirii solicitării Agenției. În cazul în care Serviciul de Informații și Securitate nu emite avizul în termenul stabilit, se consideră că acesta nu au avut obiecții în raport cu solicitantul de licență și avizul este pozitiv. Emiterea unui aviz negativ constituie temei pentru refuzul eliberării licenței.”

7. La articolul 15:

alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) În scopul asigurării livrării neîntrerupte a gazelor naturale către consumatorii finali, operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, la solicitare, în modul și termenele și stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale utilizatorilor de sistem, ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele de gaze naturale ale acestora.”;

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Agenția prezintă informația din bazele de date menționate la alin. (1¹), la necesitate, doar operatorilor de sistem sau furnizorilor care asigură furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90.”

8. La articolul 16:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Licența se suspendă în condițiile legii prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”;

la alineatul (3), cuvintele „ceea ce a condus la întreruperea furnizării gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „ceea ce determină riscuri iminente de întrerupere a furnizării gazelor naturale”, iar cuvintele „poate fi suspendată de către Agenție” se substituie cu cuvintele „se suspendă de către Agenție”;

alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) Agenția adoptă hotărârea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la art. 15 alin. (8), cu indicarea perioadei de suspendare menționate în cerere, dar care nu poate depăși 3 luni. În celelalte cazuri prevăzute la alin. (4) lit. b)-g), Agenția dispune prin hotărâre suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea

hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței va indica termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”;

se completează cu alineatele (6¹), (6²) și (6³) cu următorul cuprins:

„(6¹) Furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (6) preia, în baza hotărârii Agenției, furnizarea către consumatorii finali ai furnizorului licența căruia a fost suspendată, fără a fi necesară prezentarea unei cereri de către consumatori finali respectivi. Cerința stabilită în prezentul alineat nu împiedică acești consumatori finali să își exercite dreptul la libera alegere și schimbarea furnizorului, prevăzut la art. 80 alin. (3).

(6²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali ai furnizorului a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere pentru această perioadă asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia.

(6³) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 74/2021 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul art. 17 alin. (2) lit. f) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul din temeiurile stabilite la alin. (4) lit. b)-g) din prezentul articol. Dacă licența a fost suspendată pentru motivul prevăzut la alin. (4) lit. a) din prezentul articol, iar titularul licenței nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea

privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării sale.”

9. La articolul 17.

alineatul (3¹) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a acesteia. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”;

se completează cu alineatele (5¹)-(5⁴) cu următorul cuprins:

„(5¹) Furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) preia, în baza hotărârii Agenției, furnizarea către consumatorii finali ai furnizorului licența căruia a fost suspendată, fără a fi necesară prezentarea unei cereri de către consumatori finali respectivi. Cerința stabilită în prezentul alineat nu împiedică acești consumatori finali să-și exercite dreptul la libera alegere și schimbarea furnizorului, prevăzut la art. 80 alin. (3).

(5²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali ai furnizorului a cărui licență a fost retrasă, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (5), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost retrasă să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost retrasă este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior retragerii licenței acestuia.

(5³) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 74/2021 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.

(5⁴) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și deservire a consumatorilor finali, la cererea scrisă și motivată a acestuia, Agenția prelungește termenul prevăzut la alin. (5²) cu cel mult 12 luni.”

10. La articolul 19 alineatul (2), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:

„Ulterior, beneficiarul este obligat să obțină actele permise prevăzute de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.”

11. La articolul 26 alineatul (4), cuvintele „din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele „situate în regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați”.

12. Articolul 42 alineatul (14) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:

„În cazul în care operatorul de sistem independent nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale, Agenția reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.”

13. Articolul 46 alineatul (1) se completează cu literele e¹) și e²) cu următorul cuprins:

„e¹) să achite plăți compensatorii de egalizare entității pentru reconciliere atunci când veniturile colectate sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³;

e²) să primească plăți compensatorii de egalizare de la entitatea pentru reconciliere, atunci când veniturile colectate sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³.”

14. Articolul 49:

la alineatul (1) enunțul al doilea, după cuvintele „le suportă operatorul sistemului de distribuție” se introduce textul „cu excepția cazului prevăzut la alin. (4¹)”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că fie solicitantul, fie autoritatea publică locală sau o altă entitate, inclusiv prin activitate de sponsorizare, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția autorității publice locale sau a solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹).”

15. La articolul 57 alineatul (2) litera d), cuvintele „precum și ale Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție” se substituie cu textul „precum și ale Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”.

16. La articolul 69 alineatul (5), după cuvintele „la consumatorii casnici” se completează cu textul „, inclusiv în cazurile în care se prestează serviciul intermediat prin intermediul gestionarului fondului locativ”.

17. La articolul 72 alineatul (3) ultimul enunț, cuvintele „capacitate fermă condiționată” se substituie cu cuvintele „capacitate condiționată”.

18. La articolul 80:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual sau a eșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale.”;

la alineatul (4), cuvintele „consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu textul „consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale”;

alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) În cazul în care un consumator noncasnic mic rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate, revenirea acestuia la furnizarea în condițiile stabilite la art. 89 poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condiții stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale.”

19. Articolul 81:

la litera c), cuvintele „să sesizeze imediat furnizorul” se substituie cu cuvintele „să sesizeze imediat furnizorul și operatorul de sistem”;

la litera d), cuvintele „să rezilieze” se substituie cu cuvintele „să rezoluționeze”.

20. La articolul 82 litera c), cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”.

21. La articolul 85 alineatul (9), enunțul al doilea va avea următorul cuprins:

„Furnizorii respectivi sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de achiziție a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare

Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente, dacă tranzacțiile au loc în afara platformei de tranzacționare.”

22. Se completează cu articolul 85¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 85¹.** Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați

(1) Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați se realizează de către entitatea desemnată de Agenție în conformitate cu art. 7 alin. (1) lit. f³⁾ (în continuare – *entitate de aprovizionare cu gaze naturale*).

(2) Prin derogare de la art. 39 alin. (5), operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova încheie cu entitatea de aprovizionare cu gaze naturale contractul de prestare a serviciului de transport pentru a asigura livrarea gazelor destinate regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, în termenele stabilite în hotărârea Agenției privind desemnarea entității de aprovizionare cu gaze naturale, prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să achite în termen plățile aferente prestării serviciului de transport și să depună garanțiile financiare aferente.

(3) Prin derogare de la art. 92 alin. (3¹) entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați și urmează să încheie cu operatorul sistemului de transport contractul de echilibrare, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare a gazelor naturale este obligată să achite în termen plățile pentru dezechilibrele create, precum și să depună garanțiile financiare aferente.

(4) Prin derogare de la art. 92 alin. (2), entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să participe pe piața gazelor naturale în vederea achiziționării gazelor naturale destinate aprovizionării cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, inclusiv prin intermediul unei platforme de tranzacționare. Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să procure gaze naturale doar în scopul aprovizionării regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați.

(5) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale se creează gradual în conformitate cu calendarul stabilit în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1).

(6) Cantitatea anuală de gaze naturale ce urmează a fi stocată de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale se stabilește anual de Agenție până la data de 30

aprilie a anului curent, în baza informației prezentate de entitatea respectivă cel târziu până la data de 1 aprilie.

(7) În legătură cu realizarea obligației prevăzute la alin. (4) din prezentul articol, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să delege executarea obligației de stocare către unul din traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Delegarea obligației de stocare nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de răspundere pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol. Crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale se realizează cu respectarea prevederilor art. 108³ alin. (1), (2), (4) și (6).

(8) Agenția monitorizează activitatea entității de aprovizionare cu gaze naturale. Anual, până la 15 noiembrie, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să prezinte Agenției și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, cu prezentarea acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale.

(9) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să prezinte Agenției alte informații și documente solicitate de aceasta în legătură cu monitorizarea modului în care entitatea respectivă își îndeplinește obligațiile aferente creării stocurilor de gaze naturale.

(10) Agenția revocă funcția de entitate de aprovizionare cu gaze naturale, la propunerea organului central de specialitate în domeniul energiei.

(11) La constatarea de către Agenție a faptului că entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care entitatea respectivă nu prezintă repetat la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (8) și (9), aceasta aplică sancțiuni financiare prevăzute la art. 113 alin. (1¹)-(1⁴) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale .

(12) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (10) nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.”

23. La articolul 86 alineatul (4), textul „, , iar cel puțin o zi pe săptămână să fie deschise până la ora 20.00” se exclude.

24. Articolul 87 se completează cu alin. (13) cu următorul cuprins:

„(13) Consumatorii finali pot încheia contracte de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, cu o durată de cel puțin 12 luni. Furnizorii urmează să ofere informațiile necesare consumatorilor finali cu privire la avantajele, costurile și riscurile aferente încheierii contractului de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix. Furnizorii nu pot modifica unilateral termenele și condițiile contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix și nu vor rezolvi contractele respective înainte de expirarea acestora. Principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale.”

25. Se completează cu articolul 87¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 87¹. Instrumente de comparare**

(1) Consumatorii casnici și consumatorii noncascnici care au un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh trebuie să aibă acces gratuit, la cel puțin un instrument de comparare a ofertelor furnizorilor (în continuare – *instrument de comparare*).

(2) Instrumentul de comparare trebuie să corespundă cel puțin următoarelor cerințe:

a) să fie independent de participanții la piață și să asigure faptul că întreprinderile de gaze naturale beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor;

b) să indice în mod clar proprietarul acestuia, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentul respectiv, inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare;

c) să stabilească criterii clare și obiective pe care se bazează comparația, inclusiv serviciile, și să le facă publice;

d) să utilizeze un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;

e) să furnizeze informații exacte și actualizate și să indice momentul ultimei actualizări;

f) să fie accesibil persoanelor cu dizabilități, fiind ușor de identificat, funcțional, ușor de înțeles și robust;

g) să pună la dispoziție o procedură eficientă pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate;

h) să realizeze comparații, limitând datele cu caracter personal solicitate la datele strict necesare pentru comparație.

i) să indice în mod clar dacă ofertele vizează prețurile fixe sau prețurile variabile, precum și durata contractului.

(3) Agenția urmează să dezvolte un instrument de comparare care să compare ofertele furnizorilor, care să acopere întreaga piață cu amănuntul a gazelor naturale din Republica Moldova.

(4) Furnizorii sunt obligați să prezinte Agenției ofertele relevante, precum și să actualizeze informația cu privire la ofertele disponibile pentru consumatorii finali respectivi.

(5) Furnizorii sunt obligați să includă informațiile despre instrumentul de comparare dezvoltat de Agenție în facturile lor de plată.”

26. La articolul 88:

alineatul (2) se completează la început cu un enunț cu următorul cuprins:

„Schimbarea furnizorului se realizează în condiții nediscriminatorii din punct de vedere al efortului, timpului alocat și al costurilor suportate de consumatorul final.”;

se completează cu alineatele (3¹), (3²) și (3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) Schimbarea furnizorului nu exonerează consumatorul final de obligațiile sale contractuale, inclusiv de îndeplinirea obligațiilor de plată a facturilor pentru gazele naturale furnizate de precedentul furnizor.

(3²) Consumatorul final are dreptul de a solicita furnizorului său actual să-i prezinte toate informațiile și datele relevante privind consumul de gaze naturale.

(3³) La schimbarea furnizorului, consumatorii casnici, consumatorii noncascnici mici nu pot fi obligați să achite careva plăți pentru schimbarea furnizorului. Prin derogare de la principiul stabilit în prezentul alineat, furnizorii pot percepe plăți pentru rezoluțiunea contractului în raport cu consumatorii finali care rezoluțiionează voluntar contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția că obligația de achitare a plății respective este prevăzută în contractul încheiat de consumatorul final în mod voluntar, iar obligația a fost comunicată în mod clar consumatorului final înainte de încheierea contractului. Plata pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie proporțională și să nu depășească pierderile economice directe pe care un furnizor le poate suporta urmare a rezoluțiunii unilaterale a contractului de către un consumator final. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului, iar monitorizarea admisibilității plăților pentru rezoluțiunea contractului este de competența Agenției.”;

alineatul (5) se exclude.

27. Articolul 89:

la alineatul (1), cuvintele „consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu textul „consumatorii casnici, consumatorii noncascnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale”;

la alineatul (2¹), ultimul enunț va avea următorul cuprins:

„Agenția atribuie funcția respectivă furnizorului de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe:

a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale;

b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de tranzacționare a gazelor naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea;

c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale;

d) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova;

e) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție;

f) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate;

g) alte cerințe stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public aprobat de Agenție.”

28. La articolul 90 alineatul (2¹), ultimul enunț va avea următorul cuprins: „După examinarea circumstanțelor existente, Agenția este în drept să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe:

a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale;

b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de tranzacționare a gazelor naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea;

c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale;

d) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova;

e) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție;

f) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate;

g) alte cerințe stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public aprobat de Agenție.”

29. La articolul 94:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, inclusiv tranzacțiile aferente comerțului transfrontalier, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a produselor conexe se încheie pe piața angro a gazelor naturale.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Pe piața angro a gazelor naturale, tranzacțiile se realizează în bază de contracte bilaterale, care se formează ținând cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Pe piața angro a gazelor naturale tranzacțiile pot fi încheiate prin intermediul platformelor de tranzacționare, aprobate de Agenție în condițiile stabilite în Codul rețelelor de gaze naturale. Participanții la piața angro a gazelor naturale sunt în drept să intre liber pe piață, să încheie tranzacții și să iasă de pe piață, inclusiv să facă comerț transfrontalier, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Regulilor pieței gazelor naturale, precum și a altor acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Consumatorii angro participă pe piața gazelor naturale în baza licenței pentru furnizarea gazelor naturale sau a licenței pentru tradingul de gaze naturale.”

30. La articolul 97:

în denumirea articolului, cuvintele „Studiul de piață și măsurile de reglementare” se exclud;

alineatele (2)-(5) se abrogă;

se completează cu alineatul (7¹) cu următorul cuprins:

„(7¹) În funcție de evoluția pieței gazelor naturale, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în drept să pună în aplicare programe de ofertă obligatorie a gazelor naturale (*gas-release programme*) ca măsură de promovare a concurenței și de asigurare a funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.”

31. Articolul 97¹:

la alineatul (1) litera b), cuvintele „are loc în cadrul exercitării muncii” se substituie cu cuvintele „are loc în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii”;

la alineatul (4) litera c), textul „prevăzute în cap. XV, în cazul în care se constată apariția situației excepționale în sectorul gazelor naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate” se substituie cu textul „prevăzute în cap. XV, sau deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale în cazul în care se constată apariția situației excepționale, iar aplicarea mecanismelor de piață au fost suspendate”.

32. La articolul 97²:

alineatul (1) se completează cu textul „în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea adoptată conform alin. (5) din prezentul articol”;

la alineatul (6), textul „privind publicarea informațiilor, privind termenul și modul de publicare a acestora” se substituie cu textul „privind publicarea informațiilor, inclusiv în codul rețelelor de gaze naturale stabilit la art. 67, în special privind termenele și modul de publicare a acestora”;

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Prevederile stabilite la alin. (1)-(7) din prezentul articol se aplică inclusiv în raport cu operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție. În cazul în care operatorului sistemului de transport i s-a acordat o derogare de la obligația de a publica anumite date, informații în conformitate cu prevederile prezentei Legi, operatorul sistemului de transport este exonerat de obligația prevăzută la alin. (1) din prezentul articol în ceea ce privește publicarea datelor, a informațiilor respective.”

33. La articolul 97³:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Orice persoană care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea și să stabilească și să mențină mecanisme și proceduri eficiente pentru a identifica situațiile de încălcare a cerințelor stabilite la art. 97¹ și 97⁴. În cazul în care o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile art. 97¹ sau 97⁴, persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt.”;

la alineatul (2), după cuvintele „activitatea de intermediere a tranzacțiilor” se introduc cuvintele „cu titlu profesional”.

34. Articolul 97⁴:

alineatul (2) subpunctul 1):

la litera a), cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”;

la litera b), cuvântul „consideră” se substituie cu cuvântul „demonstrează”;

la litera c), cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”;

la alineatul (2) subpunctul 2), cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”;

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.”

35. Articolul 97⁵ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale**

(1) Agenția asigură crearea condițiilor necesare pentru o concurență efectivă pe piața gazelor naturale și pentru dezvoltarea acesteia, inclusiv prin

promovarea, în actele sale normative de reglementare, a principiilor echității, transparenței și nediscriminării.

(2) Agenția monitorizează piața gazelor naturale, în special activitatea de tranzacționare cu produse energetice angro pentru a detecta și preveni tranzacționarea bazată pe informații privilegiate și manipularea pieței, precum și cazurile de abuz de poziție dominantă pe piață. În acest scop, Agenția este în drept să colecteze informații despre posibile încălcări de pe piața gazelor naturale în conformitate cu prezentul articol, precum și să efectueze investigații și controale în conformitate cu prezenta lege și Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Agenția inițiază investigații sau efectuează controale din oficiu, la sesizarea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, a unei alte autorități publice, inclusiv a Consiliului Concurenței, la sesizarea Comitetului de Reglementare al Comunității Energetice sau la cererea depusă de un participant la piață. Participanții la piață sunt obligați să se abțină de la obstrucționarea prin orice mijloace a Agenției în legătură cu efectuarea controalelor și a investigațiilor pe piața gazelor naturale.

(3) Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă, să solicite oricărui participant la piață sau persoană menționată la alin. (4) lit. b)-e) să furnizeze în numele lor informațiile solicitate și documentele corespunzătoare în legătură cu îndeplinirea funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale. Aceste persoane trebuie să coopereze cu Agenția și să transmită informațiile necesare acestora pentru realizarea funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale. Agenția exercită atribuția prevăzută în prezentul alineat cu respectarea principiilor generale prevăzute în Cartea I Capitolul III Secțiunile 1 și 2 din Codul administrativ.

(4) În sensul alin. (3), informațiile vor fi furnizate de:

- a) participantul la piață;
- b) o parte terță care acționează în numele participantului la piață;
- c) un sistem de raportare a tranzacțiilor;
- d) o piață organizată, un sistem de corelare a tranzacțiilor sau o altă persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional;
- e) un registru de tranzacții înregistrat sau recunoscut în temeiul actelor normative care reglementează piețele financiare privind tranzacțiile cu instrumente derivate de gaze naturale, contrapărțile centrale și registrele de tranzacții.

(5) Informațiile prevăzute la alin. (3) vor include, dar fără a se limita la, o evidență a tranzacțiilor de pe piețele angro de gaze naturale, inclusiv a ordinelor de tranzacționare.

(6) Agenția aprobă hotărârea prin care se stabilește setul de cerințe cu privire la examinarea denunțurilor și o publică pe site-ul web oficial.

(7) Trimestrial, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial raportul de monitorizare a pieței gazelor naturale, în care indică inclusiv prețurile medii

înregistrate, cantitățile tranzacționate, numărul de furnizori și traderi, precum și indicatorii de concentrare a pieței.

(8) Agenția întocmește un raport privind piața gazelor naturale, care va face parte din raportul anual de activitate al Agenției, prevăzut la articolul 6 alin. (4) și care va conține informații detaliate privind organizarea și funcționarea pieței gazelor naturale, inclusiv evaluarea nivelului de eficiență, de concurență și de transparență pe piața gazelor naturale, nivelul de lichiditate al pieței gazelor naturale, evaluarea cantitativă a concentrației pe piața gazelor naturale, informații privind tendințele evoluțiilor înregistrate, precum și alte informații legate de funcțiile Agenției privind monitorizarea pieței gazelor naturale.

(9) Agenția transmite Secretariatului Comunității Energetice raportul menționat la alin. (8) în partea ce ține de realizarea funcțiilor de monitorizare a pieței gazelor naturale.

(10) Hotărârile Agenției referitoare la investigațiile și/sau controalele realizate și rapoartele anuale privind monitorizarea pieței gazelor naturale se publică pe site-ul web oficial al Agenției.”

36. La articolul 97⁶:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Agenția inițiază investigații privind funcționarea pieței gazelor naturale, din oficiu sau la recepționarea unei cereri sau a unei sesizări prevăzute la art. 97⁵ alin. (2).”;

la alineatul (3), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) de a efectua, în comun cu Consiliul Concurenței, investigații pe piața gazelor naturale”;

se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr. 183/2012, Agenția sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt.

(6) Prevederile prezentei legi cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigații în temeiul Legii concurenței nr. 183/2012. Efectuarea investigațiilor privind cazurile cartelurilor ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței.”

37. Articolul 97⁷:

la alineatul (1), cuvintele „integrității și transparenței” se exclud, iar cuvintele „și din țările părți ale Comunității Energetice din statele membre ale Uniunii Europene” se substituie cu textul „, din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene”;

la alineatul (4), cuvântul „influențează” se substituie cu cuvântul „afectează”, iar textul „și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege,” se exclude.

38. La articolul 97⁸:

la alineatul (3), cuvintele „baza de date comerciale de care dispune” se substituie cu cuvintele „baza sa de date comerciale”;

la alineatul (6) litera a), cuvintele „care au lucrat pentru Agenție” se substituie cu cuvintele „care au lucrat în cadrul și pentru Agenție”;

alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Agenția elaborează și aprobă hotărârea cu privire la cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale, cu respectarea actelor normative care reglementează protecția datelor.”;

se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Prevederile prezentului articol nu împiedică Agenția să transmită sau să facă schimb de informații confidențiale cu autoritățile relevante din alte Părți Contractante ale Comunității Energetice precum și din Statele Membre ale Uniunii Europene, cu condiția ca acestea să nu fi fost primite de la o autoritate a altui stat Parte Contractantă a Comunității Energetice, a unui Stat Membru a Uniunii Europene, de la Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice sau de la Secretariatul Comunității Energetice.”

39. La articolul 98 alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) tarifele reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale sau tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale”.

40. Articolul 99 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³ se stabilește în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, care reflectă cerințele stabilite la art. 99³ și include cel puțin următoarele:

a) modul de calculare și de aplicare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale;

b) modul de determinare a veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție;

c) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare;

d) frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util;

e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării cu întârziere sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”

41. Se completează cu articolul 99³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 99³.** Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale

(1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea cerințelor stabilite în prezentul articol.

(2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Agenția publică pe site-ul web oficial hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare.

(3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu art. 100.

(4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – *mechanism de compensare*). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mici decât venitul reglementat primesc plăți compensatorii de egalizare.

(5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți compensatorii de egalizare de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât venitul reglementat aprobat și achită plăți compensatorii de egalizare operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat aprobat.

(6) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment.

(7) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în

considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale.

(8) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la art. 113 alin. (1^a) lit. a).

(9) Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alin. (1^a) lit. b).

(10) Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997.

(11) Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent. Entitatea pentru reconciliere se supune controalelor periodice din partea Agenției pentru a asigura respectarea cerințelor de neutralitate și imparțialitate.

(12) Agenția revizuieste tariful uniform de distribuție a gazelor naturale și plățile compensatorii de egalizare în modul și în cazurile prevăzute în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.

(13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.”

42. La articolul 100:

alineatul (4²) se abrogă;

se completează cu alineatul (4³) cu următorul cuprins:

„(4³) În legătură cu implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale, Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție pentru rețelele de distribuție a gazelor naturale pe care le exploatează, precum și plățile compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³. Operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției toate informațiile necesare pentru stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, inclusiv date referitoare la cantitățile de gaze naturale distribuite și la veniturile reglementate determinate, conform condițiilor și termenelor stabilite în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Veniturile reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție se determină de către operatorul sistemului de distribuție respectiv și se supun Agenției spre aprobare în conformitate cu alin. (1)-(4) din prezentul articol.”

43. La articolul 108¹ alineatul (8), cuvintele „în cazul constatării situației de alertă sau de urgență” se substituie cu cuvintele „în cazul constatării situației de urgență”.

44. Articolele 108² și 108³ vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 108².** Obligația de stocare a gazelor naturale

(1) În vederea atenuării eventualelor majorări bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în art. 108³ (în continuare – *obligația de stocare*). Obligația de stocare prevăzută în prezentul articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

(2) Stocurile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare trebuie să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

(3) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, lista furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale (în continuare – *furnizorii de gaze naturale obligați*), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Cantitatea totală și cantitatea de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, se stabilește de Agenție în conformitate cu cerințele stabilite la alin. (2) și (4), precum și reieșind

din cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat pentru trimestrul precedent.

(4) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie-31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se asigură doar stocarea acelor cantități de gaze naturale care pot fi utilizate din punct de vedere tehnic.

(5) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibili alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau de către anumite autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare a furnizorilor de gaze naturale poate fi redusă proporțional cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili alternativi decât gazele naturale, prin adoptarea de către Agenție a hotărârii corespunzătoare la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametrii de calitate stabiliți.

(6) În situația prevăzută la alin. (5), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute de prezentul articol și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare

(1) Furnizorii de gaze naturale obligați asigură crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare până la 1 noiembrie, iar stocurile respective urmează să fie menținute în instalațiile de stocare din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene.

(2) În vederea executării obligației prevăzute de prezentul articol, furnizorii de gaze naturale obligați întreprind acțiunile necesare pentru a rezerva capacitatea în instalațiile de stocare și capacitatea de transport la punctele de interconectare transfrontaliere, precum și încheie acorduri relevante cu operatorii sistemelor de transport, operatorii instalațiilor de stocare și/sau cu alți participanți la piața gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene în care există astfel de instalații de stocare.

(3) Furnizorii de gaze naturale obligați sunt în drept să delege executarea obligației de stocare către alți traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Delegarea obligației de stocare nu exonerează furnizorul obligat de răspundere pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol.

(4) La realizarea obligației de stocare, inclusiv la alegerea instalațiilor de stocare care urmează a fi utilizate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, furnizorii de gaze naturale obligați țin cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea gazelor naturale stocate, inclusiv de capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țara pe al cărei teritoriu sunt amplasate instalațiile de stocare respective, precum și de capacitățile de extracție, raportate la consumul zilnic mediu pentru perioada 1 noiembrie-31 martie din ultimii 5 ani calendaristici.

(5) Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare, precum și costurile ce țin de asigurarea livrării gazelor naturale la hotarele Republicii Moldova se recuperează de către furnizorii de gaze naturale obligați prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Costurile menționate în prezentul alineat suportate de către titularii de licențe care furnizează gaze naturale la prețuri reglementate se iau în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate, cu condiția prezentării documentelor confirmative în acest sens.

(6) Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare se utilizează de către furnizorii de gaze naturale obligați începând cu 1 noiembrie, iar furnizorii de gaze naturale obligați urmează să țină cont de necesitatea asigurării continuității livrării gazelor naturale consumatorilor protejați pe perioada rece a anului.

(7) În cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale ori în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, furnizorii de gaze naturale obligați urmează să pună, conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în circulație pe piața gazelor naturale pe parcursul anului sau pe perioade de timp prestabilite, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare.

(8) Anual, până la 15 noiembrie, furnizorii obligați urmează să prezinte organului central de specialitate al administrației în domeniul energiei și Agenției informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, conform acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale.

(9) Agenția monitorizează modul în care furnizorii de gaze naturale obligați își realizează obligația de stocare și este în drept să solicite și să primească de la furnizorii obligați informațiile și documentele care atestă modalitatea de realizare a acesteia.

(10) Agenția cooperează cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și cu autoritățile de reglementare din

Țările Părți ale Comunității Energetice, precum și din Statele Membre ale Uniunii Europene în vederea verificării veridicității informațiilor prezentate de furnizorii de gaze naturale obligați.

(11) La constatarea de către Agenție a faptului că un furnizor de gaze naturale obligat nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care furnizorii de gaze naturale obligați nu prezintă la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (8) și (9), Agenția aplică sancțiunile financiare prevăzute la art. 113 alin. (1) lit. f) și alin. (1¹) și (1²) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către furnizorul respectiv.

(12) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (11) nu exonerează furnizorul respectiv de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.”

45. La articolul 113:

alineatul (1), litera f) se abrogă;

se completează cu alineatele (1¹)-(1⁴) cu următorul cuprins:

„(1¹) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 0,5% din cifra anuală de afaceri a titularilor de licențe pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

„a) neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de distribuție a plății/plăților compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³ alin. (2);

b) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către entitatea pentru reconciliere a atribuțiilor stabilite la art. 99³, inclusiv a obligației privind achitarea în termen și conform cuantumului stabilit a plății/plăților compensatorii de egalizare către operatorii sistemelor de distribuție.

(1²) Neprezentarea repetată de către care un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a informațiilor și/sau a documentelor prevăzute la art. 108³ alin. (8) și (9), respectiv, la art. 85¹ alin. (8) și (9) sau refuzul de a prezenta informațiile și/sau documentele respective se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de 50 000 de lei.

(1³) Neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a obligației de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de la 3% la 7% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea

stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale.

(1⁴) În cazul în care furnizorul de gaze naturale obligat, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu asigură executarea obligației de stocare în termenele stabilite, Agenția aplică sancțiune financiară în mărime de la 7% până la 15% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale.”

46. La articolul 113¹:

alineatul (2) se completează la început cu următorul enunț:

„Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale, cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.”;

alineatul (3) se abrogă.

47. Articolul 114:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), beneficiază cu titlu de excepție de dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la articolul 89 în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției prevăzută la alin. (4). Principiul stabilit în prezentul alineat nu poate fi interpretat în sensul descurajării consumatorilor finali de a încheia contracte de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, și după organizarea consultărilor publice cu participanții la piața gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 octombrie 2025, un calendar privind restricționarea graduală a accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Începând cu 1 aprilie 2026 cel târziu, obligația de serviciu public nu se va mai aplica în raport cu consumatorii non-casnici mari. Calendarul menționat în acest alineat poate fi revizuit anual de către Agenție, numai în raport cu consumatorii finali asupra cărora încă nu a fost aplicată restricția prevăzută în prezentul alineat.”;

alineatul (18¹) se abrogă.

Art. II. – Articolul 2442 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la litera a), cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”;
 la litera c), cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”;
 la litera d), cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”.

Art. III. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) Guvernul va elabora și aproba cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale;

b) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va aduce în conformitate cu prezenta lege actele sale normative de reglementare.

(3) Prin derogare de la art. 108² alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Agenția stabilește și aprobă în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată pentru perioada rece a anului 2025-2026, lista furnizorilor de gaze naturale obligați și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat. La stabilirea cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat, Agenția va ține cont de cantitățile de gaze naturale furnizate în primul trimestru al anului 2025.

(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică:

a) în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, stabilește pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici.

b) elaborează și aprobă, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, modificările la metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale pentru a asigura implementarea mecanismului de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale;

c) desemnează în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi entitatea pentru reconciliere prevăzută la art. 99³ din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016;

d) aprobă, în termen de 9 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, procedura de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne;

e) desemnează, în cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale prevăzută la art. 85¹ alin. (1).

(5) În termen de 30 de zile de la aprobarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la alin. (4) lit. a) din prezentul articol, operatorii de sistem vor întocmi și vor publica pe site-urile lor web oficiale listele consumatorilor noncasnici mari, cu respectarea confidențialității datelor respective.

(6) În termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, operatorul sistemului de transport va elabora și va prezenta Agenției procedura de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne, prevăzută la alin. (4) lit. d) din prezentul articol.

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale

1. Denumirea autorului responsabil de elaborarea proiectului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (în continuare – Proiect) a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege este elaborat întru realizarea acțiunii nr. 295 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, precum și în scopul realizării măsurilor asumate prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025.

La data de 4 februarie 2025, Comisia Europeană și Republica Moldova au convenit asupra unei strategii cuprinzătoare pe doi ani pentru independența și reziliența energetică a Republicii Moldova. Strategia are un dublu obiectiv: decuplarea Republicii Moldova de nesiguranța aprovizionării cu gaze naturale din Federația Rusă și integrarea deplină a acesteia pe piața energetică a UE. În cadrul acestei strategii, sprijinul global pentru Republica Moldova se va ridica la 250 milioane EUR pentru anul 2025, din care 100 milioane EUR vor fi furnizate de UE până la jumătatea lunii aprilie, cu condiția realizării anumitor măsuri, prevăzute inclusiv în Scrisoarea de intenție, ce au drept scop alinierea la standardele energetice ale UE, consolidarea infrastructurii și promovarea securității energetice, a eficienței și a progresului în materie de energie verde, stabilite de către părți.

Republica Moldova a transpus Regulamentul (UE) nr. 2022/1032 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor naturale prin modificările efectuate la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale prin Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative. Astfel, prin implementarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale a fost asigurată implementarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 2022/1032, ce prevede obligația creării unor volume de stocuri de gaze naturale până la data de 1 noiembrie a fiecărui an calendaristic, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale din perioada precedentă de cinci ani al statului membru care nu dispune de instalații de stocare a gazelor naturale.

Conform art. 114 alin. (18¹) din Legea nr. 108/2016 în vigoare, prevederile art. 4 alin. (2¹), ale art. 99¹ alin. (10) și ale art. 108² și 108³ ce se referă la obligația de stocare a gazelor naturale se aplică până la 1 aprilie 2025. În contextul discuțiilor la nivelul Comisiei Europene privind prelungirea termenului de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 2022/1032 ce expiră la 31 decembrie 2025, precum și în scopul asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale a țării, prin proiectul respectiv se propune prelungirea aplicării obligației de stocare a gazelor naturale, inclusiv prin completarea Legii cu reglementări ce ar asigura că stocarea gazelor naturale va fi menținută prin utilizarea unor instrumente bazate pe piață.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

➤ *Pe domeniul securității aprovizionării cu gaze naturale și crearea stocurilor de gaze naturale*

Republica Moldova este totalmente dependentă de importul gazelor naturale. Până în anul 2021 țara noastră depindea de o singură sursă de import, și anume de contractul de vânzare-cumpărare a gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”.

Pe parcursul a doi ani consecutivi, 2021 și 2022 sectorul gazelor naturale a funcționat în condițiile unui deficit de gaze naturale, datorat reducerii volumelor de gaze livrate în baza contractului încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, iar acest fapt a afectat semnificativ sectorul electroenergetic, precum și economia țării în general. În toamna anului 2022 livrările zilnice de gaze naturale de către SAP „Gazprom” au fost limitate la 5,7 mln. m³/zi, ceea ce nu era suficient pentru a acoperi nici chiar cererea redusă de gaze naturale

a consumatorilor finali din ambele maluri ale Nistrului. Astfel, în octombrie 2022, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a mandatat SA „Energocom” de a procura volume suplimentare de gaze naturale de pe piețele europene pentru a suplini deficitul de pe piața internă și a asigura continuitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali.

Începând cu luna decembrie 2022, întreg volumul de gaze naturale de 5,7 mil. m³/zi livrat către Republica Moldova de SAP „Gazprom” a fost alocat pentru acoperirea necesarului consumului de gaze naturale al consumatorilor de pe malul stâng al Nistrului și pentru producerea energiei electrice de către Centrala Termoelectrică de la Cuciurgan (MGRES) pentru consumatorii ambelor maluri ale Nistrului.

Începând cu luna aprilie 2024, SA „Moldovagaz” organizează licitații pentru a cumpăra volumele de gaze naturale necesare consumatorilor săi. SA „Energocom” este în prezent unul dintre participanții la licitațiile organizate pe piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova.

Republica Moldova practic nu dispune de capacități de producere a gazelor naturale și este totalmente dependentă de importul de resurse energetice, iar lipsa capacității de stocare în țară a gazelor naturale are ca rezultat o dependență completă de fluxurile neîntrerupte de gaze naturale prin sistemul de transport al Republicii Moldova, pentru a asigura securitatea energetică și a satisface cererea curentă. Astfel, Republica Moldova nu dispune de instalații de stocare subterană, însă țara noastră are în vecinătate state cu o capacitate substanțială de stocare a gazelor (statele părți ale Comunității Energetice și din Statele Membre ale Uniunii Europene), în care furnizorii, traderii de gaze naturale pot stoca gaze naturale pentru a se evita eventuale penurii de gaze naturale, precum și pentru a se gestiona problema fluctuațiilor prețurilor la gaze naturale.

Spre exemplu, Ucraina are cea mai mare capacitate de stocare a gazelor naturale din Europa, cu un volum de lucru agregat de 31 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 133 mil. m³/zi, ceea ce corespunde unei cereri de vârf de peste 15 ori mai mare decât piața de gaze naturale din Republica Moldova. Punctele de interconectare existente între Ucraina și Republica Moldova (Alexeevka, Ananiev, Grebeniki și Căușeni) pot fi utilizate pentru a transporta gazele naturale stocate în instalațiile de stocare subterană ucrainene către sistemul de transport din Republica Moldova. Pe de altă parte, România are o capacitate semnificativă de stocare a gazelor naturale, cu un volum de lucru agregat de 3 mlrd. m³ și o rată zilnică de extracție de până la 30 mil. m³/zi. Gazele naturale stocate în România pot fi transportate în sistemul de transport al Republicii Moldova prin conducta Iași–Ungheni–Chișinău și/sau prin conducta transbalcanică în regim revers.

Consumul de gaze naturale în Republica Moldova este caracterizat de o sezonabilitate semnificativă, consumul de gaze în perioada sezonului de încălzire (octombrie-aprilie) fiind de câteva ori mai mare față de cel din perioada de vară (mai – septembrie), aproximativ 85% din consumul de gaze fiind înregistrat în perioada sezonului de încălzire.

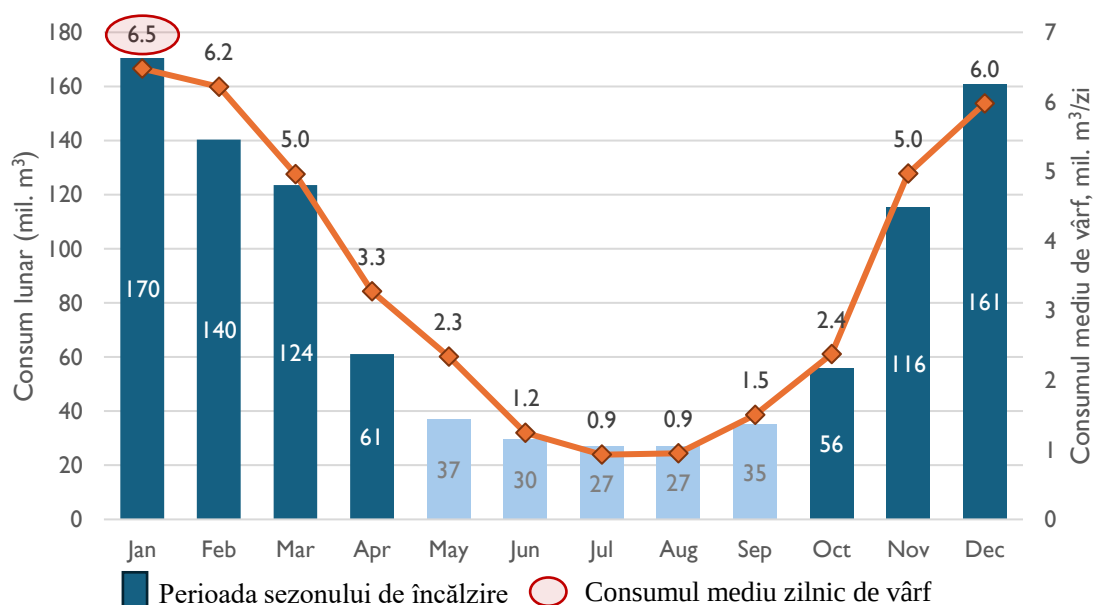

Figura 1. Cererea medie maximă pentru malul drept (medie 2020 - 2023)

Consumul mediu maxim zilnic pe malul drept a atins 6,5 mil. m³/zi în perioada 2019-2023, fiind de câteva ori mai mare decât consumul mediu zilnic anual.

În perioadele de tranziție toamnă-primăvară, cererea de gaze naturale poate crește brusc sau poate scădea în mod imprevizibil, din cauza dependenței mari de temperatura aerului exterior, ceea ce duce la fluctuații bruște ale consumului pe parcursul lunii.

Prin urmare, mecanismul oportun de echilibrare a consumului de gaze pentru furnizorii de gaze naturale îl constituie dispunerea de cantități de gaze naturale înmagazinate în instalații de stocare din regiune, care ar permite acoperirea vârfurilor de consum prin prelevarea volumelor necesare zilnic.

În contextul instabilității geopolitice în regiune, inclusiv tensiunile din Orientul Mijlociu, conflictul din Ucraina și posibilele restricții asupra exporturilor de gaze naturale rusești ce contribuie la o volatilitate ridicată a pieței, strategia de achiziție și gestionare a stocurilor furnizorilor de gaze naturale devine crucială pentru atenuarea impactului creșterilor de preț.

Republica Moldova a transpus Regulamentul (UE) nr. 2022/1032 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor prin modificările efectuate la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale prin Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 365/2024 cu privire la aprobarea obligației de stocare a gazelor naturale, cantitatea totală de gaze naturale a fi constituită până la 1 octombrie 2024, ce face obiectul obligației de stocare și ce corespunde unui nivel de 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici (2019-2023), este calculată la nivelul de 149,5 mil. de m³. La determinarea cantității de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare, din cantitatea totală de gaze naturale de 149,5 milioane de m³ se deduce cantitatea de gaze naturale de 47,1 mil. de m³ ce a fost stocată în calitate de stocuri de securitate începând cu 1 octombrie 2024.

În temeiul art. 108² alin. (3) și (4) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic și din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare, urmare a solicitării titularul obligației de stocare SA „Energocon”, prin Hotărârea Guvernului nr. 677/2024 cu privire la aprobarea Planului de măsuri pentru pregătire de sezonul de încălzire 2024-2025 a fost redusă obligația de stocare a gazelor naturale impuse prin Hotărârea Guvernului nr. 365/2024 (modificarea punctului 4), de la 102,4 mil. m³ la 50 mil. m³, ce rezultă în reducerea cantității totale de gaze naturale ce face obiectul obligației de stocare, de la 149,5 mil. m³ la 97,1 mil. m³, din care 47,1 mil. m³ reprezintă cantitatea de gaze naturale stocată în calitate de stocuri de securitate.

Conform prevederilor art. 114 alin. (18¹) din Legea nr. 108/2016 în vigoare, prevederile art. 4 alin. (2¹), ale art. 99¹ alin. (10) și ale art. 108² și 108³ ce se referă la obligația de stocare a gazelor naturale se aplică până la 1 aprilie 2025. În contextul discuțiilor la nivelul Comisiei Europene privind prelungirea termenului de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 2022/1032 ce expiră la 31 decembrie 2025, precum și în scopul asigurării securității aprovizionării cu gaze naturale a țării, prin proiectul respectiv se propune prelungirea aplicării obligației de stocare a gazelor naturale, inclusiv prin completarea Legii cu reglementări ce ar asigura că stocarea gazelor naturale va fi menținută prin utilizarea unor instrumente bazate pe piață. Astfel, în vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în art. 108² și art. 108³ din Legea nr. 108/2016. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, ANRE va ține cont de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale de pe piața gazelor naturale din Republica Moldova.

Sistarea furnizării gazelor naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova de către SAP „Gazprom” în baza contractului existent privind furnizarea gazelor naturale încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom” a generat o criză umanitară în regiunea transnistreană, precum și riscuri majore pentru asigurarea stabilității sectorului electroenergetic pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în contextul la care prin Hotărârea Parlamentului nr. 286 din 12 decembrie 2024 a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe o perioadă de 60 de zile, începând cu 16 decembrie 2024.

În conformitate cu prevederile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale corelate cu prevederile art. VI alin. (2) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, la moment,

doar SA „Moldovagaz” poate livra gaze naturale către malul stâng în baza Contractului privind furnizarea gazelor naturale, încheiat cu SAP „Gazprom”, care a fost avizat de ANRE în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 până la data intrării în vigoare a Legii nr. 249/2022.

Urmare a sistării livrărilor de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova de către SAP „Gazprom începând cu 1 ianuarie 2025 și ținând cont de faptul că la moment pe teritoriul regiunii transnistrene nu activează operatori de sistem licențiați, întru asigurarea continuității securității aprovizionării cu gaze naturale a regiunii și diminuarea riscurilor de aprovizionare, proiectul a fost completat cu art. 85¹ care prevede desemnarea de către ANRE a unei entități ce va livra gaze naturale către regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați și va fi obligat să creeze gradual și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici și întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale, din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.

➤ *Măsurile întru promovarea liberalizării pieței gazelor naturale din Republica Moldova*

Cadrul legal pentru efectuarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a gazelor naturale este stabilit prin Regulile pieței gazelor naturale din Republica Moldova aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019. La adoptarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, piața gazelor naturale a fost declarată deschisă, iar fiecare consumator final din Republica Moldova are dreptul de a alege și schimba furnizorul de gaze naturale.

În pofida crizei energetice din anii 2021-2023 cauzată de limitarea livrărilor de gaze naturale de către SAP „Gazprom” și războiul din Ucraina inițiat de Federația Rusă, Republica Moldova a înregistrat progrese în crearea unei piețe libere a gazelor naturale.

În anul 2024, 87 de întreprinderi mari din Republica Moldova au achiziționat gaze naturale exclusiv pe piața liberă, la prețuri negociate. Aceasta reprezintă o creștere semnificativă față de anul 2023, când doar 27 de întreprinderi se aflau pe piața liberă. În doar un an, 60 de întreprinderi au luat decizia de a trece pe piața liberă a gazelor, consolidând astfel dezvoltarea pieței de gaze naturale din țară.

Cota SA „Moldovagaz” pe piața cu amănuntul a gazelor naturale a scăzut cu aproximativ 7%, de la 97,69% în 2022 la 90,5% în primul semestru 2024. Cu toate acestea, piața cu amănuntul a gazelor naturale din Republica Moldova rămâne puternic reglementată și dominată de SA „Moldovagaz”, care a acoperit mai mult de 90% din piață. Funcționarea sistemului de gaze naturale din Republica Moldova este direct legată de activitatea întreprinderilor SRL „Vestmoldtransgaz”, SA „Moldovagaz” și SA „Energocom”.

În scopul promovării dezvoltării în continuare a liberalizării treptate a pieței gazelor naturale și creșterii lichidității acesteia, prin proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016, ANRE va stabili pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori mari, consumatori mijlocii și consumatori mici, care în dependență de categoria de consum urmează treptat să achiziționeze gaze naturale doar pe piața liberă. Doar consumatorii casnici, consumatorii noncascnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale vor avea dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89 din Legea nr. 108/2016. Totodată, având la bază o analiză a pieței cu amănuntul a gazelor naturale, ANRE urmează să stabilească printr-o hotărâre, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor.

Condiția de a onora obligația de plată față de furnizorul actual pentru realizarea procedurii de schimbare a furnizorului prevăzută la art. 80 alin. (3) este considerată ca o barieră administrativă în schimbarea furnizorului. Potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 744/2024, ANRE recomandă excluderea acestei condiții argumentând cu faptul că, în cazul existenței restanțelor la plata gazelor naturale, furnizorii vor recupera de la consumatori, inclusiv penalitățile, prin intermediul instanței de judecată. Astfel, redacția art. 80 alin. (3) a fost completată cu prevederi ce țin de dreptul consumatorului final de a reeșalona de comun acord cu furnizorul actual obligațiile de plată a gazelor naturale consumate.

Totodată, proiectul prevede introducerea unui mecanism de aplicare a unui tarif uniform pentru distribuția gazelor naturale în Republica Moldova, fiind stabilite rolurile și responsabilitățile părților interesate din

sectorul gazelor naturale atunci când mecanismul de tarification uniformă este pus în aplicare, procesul de punere în aplicare și principalele modificări a actelor normative secundare necesare pentru punerea în aplicare a mecanismului. Completările respective permit ANRE să adopte cadrul normativ metodologic și să aprobe tarife de distribuție unice în funcție de nivelele de presiune a rețelelor de distribuție, valabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Astfel, furnizorii vor avea posibilitatea de a-și extinde activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind simplificată logistica furnizării gazelor naturale și create condiții mai competitive de achiziționare a gazelor naturale pentru consumatorii finali, diminuând astfel pe termen mediu și lung riscul concentrării dezvoltării afacerilor ce depind de consumul de gaze naturale doar în anumite regiuni ale țării.

➤ *Soluționarea dezvoltării rețelelor de gaze naturale în cazul proiectelor de investiții ineficiente economic*

Prezentul proiect de modificare a Legii nr. 108/2016 propune soluționarea unei alte probleme actuale, care vizează localitățile și regiunile în care, din cauza numărului redus de potențiali consumatori de gaze naturale, costurile de construire, ulterioarele cheltuieli de operare și mentenanță a rețelelor denotă o eficiență economică negativă. Astfel, o investiție în extinderea rețelelor ar putea rămâne nerăscumpărată din cauza unui consum mic de gaze naturale. În aceste condiții, actele normative de reglementare impun necesitatea examinării oportunității extinderii rețelelor de gaze naturale prin prisma efectelor economice, ceea ce poate determina în continuare construcția unor rețele de gaze naturale de către terțe persoane.

Lipsa unor reglementări legale care să soluționeze această problemă va determina în continuare persoanele interesate să opteze pentru dezvoltarea sporadică, din proprie inițiativă, a rețelelor de gaze naturale, fapt ce va intensifica consecințele problemelor generate de existența diverselor tipuri de proprietate asupra infrastructurii de gaze naturale de pe teritoriul țării. Acest fenomen a perpetuat începând cu anul 2002, generat de Programele naționale de gazificare¹, care au admis construcția rețelelor de gaze naturale nu doar de către operatorii de sistem, dar și de către autoritățile administrației publice centrale și locale, diverși agenți economici și potențiali consumatori. Extinderea rețelelor de gaze naturale în cadrul Programelor de gazificare respective a determinat diversitatea tipurilor de proprietate și a temeiurilor de utilizare a rețelelor de gaze naturale. Astfel, o parte dintre rețelele de gaze naturale respective au fost luate la balanța autorităților publice locale, o altă parte rămânând în proprietatea persoanelor fizice și juridice din sursele financiare ale cărora au fost construite. Rețelele respective se află în afara circuitului economic și au rămas a fi neamortizate din punct de vedere tarifar, în pofida faptului că au fost utilizate de către întreprinderile de gaze naturale în temeiul contractelor de transmitere la deservire tehnică conform Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 683/2004. Deoarece amortizarea rețelelor respective nu este acoperită de tarifele reglementate, operatorii nu dispun de drepturi și mijloace financiare pentru a înlocui rețelele uzate și a asigura o dezvoltare durabilă a complexului de gaze naturale.

Potrivit cadrului normativ în vigoare, aplicabil sectorului de gaze naturale, pentru funcționarea sistemului de gaze naturale în condiții de siguranță, fiabilitate, eficiență și de protecție a mediului, este necesară exploatarea și întreținerea corespunzătoare a rețelelor de gaze naturale, reparația, reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea continuă a acestora. Potrivit prevederilor Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, atribuțiile respective sunt puse în sarcina operatorilor sistemului de transport și distribuție a gazelor naturale, având drept sursă de finanțare componentele tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor respective. Gestionarea rețelelor de gaze naturale și desfășurarea activităților aferente în sectorul gazelor naturale, nemijlocit de către proprietarii acestora, care nu reprezintă întreprinderi energetice - titulari de licență pentru transportul sau distribuția gazelor naturale, nu este admisă atât prin prisma cadrului normativ național, cât și prin prisma Directivelor Europene.

Având în vedere că sursa financiară pentru reparațiile capitale și reabilitarea rețelelor de gaze naturale este pusă pe seama proprietarilor, infrastructura din proprietatea terților a rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale a avut de suferit de pe urma lipsei din partea acestora a unor investiții financiare necesare în acest scop. Astfel, cele mai acute probleme care generează riscuri pentru exploatarea în siguranță a infrastructurii de gaze naturale, derivă din lipsa surselor de finanțare din partea proprietarilor de rețele, pentru reparația capitală și renovarea rețelelor de gaze naturale care, potrivit cadrului legal, nu pot fi finanțate din contul tarifelor

¹ Programul de gazificare a Republicii Moldova până în anul 2005, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1492/2001 (în vigoare până la 31.10.12, abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 796/2012);

Programul național de gazificare a Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1643/2002;

Programul național „Satul Moldovenesc”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 242/2005 (abrogată la data de 31.10.2012);

Hotărârea Guvernului nr. 715/2008 cu privire la măsurile de accelerare a procesului de gazificare internă a localităților, ș.a.

reglementate aprobate pentru operatorii de sistem². În conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze naturale întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 683/2004, aceste cheltuieli urmează a fi suportate de proprietarii rețelelor de gaze naturale. Potrivit pct. 19 și pct. 20 din Regulament, *”Cheltuielile ce țin de deservirea tehnică a rețelelor de gaze, transmise conform Regulamentului respectiv, se acoperă din componentele tarifare corespunzătoare incluse în tarifele la gazele naturale, aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Deservirea tehnică a rețelelor de gaze **nu include lucrările pentru renovarea lor, schimbarea parametrilor și caracteristicilor tehnice, efectuarea reparației capitale, schimbarea unor piese, ansambluri și construcții uzate, sustrase sau ieșite din funcțiune în urma situațiilor de avariere sau altor cazuri care nu depind de întreprinderea de gaze**”*. Astfel, una din problemele principale care derivă din situația dată, este lipsa sursei de finanțare pentru reabilitarea rețelelor respective, dar și alte probleme derivate legate de reducerea consumurilor tehnologice și a pierderilor tehnice în rețelele respective, asigurarea accesului nediscriminatoriu la rețea, calitatea serviciilor prestate de către operatori pe porțiunile respective de rețele, asigurarea rezilienței infrastructurii de gaze naturale și a capacității pe termen lung.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege este elaborat întru realizarea acțiunii nr. 295 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, precum și în scopul realizării măsurilor asumate prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025.

Scopul principal al proiectului constă în stabilirea și implementarea unor reglementări ce vor contribui la promovarea securității energetice, liberalizarea pieței gazelor naturale și îmbunătățirea gestionării și întreținerii rețelelor de gaze.

Principalele prevederi ale proiectului de lege sunt:

- în vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în art. 108² și art. 108³.
- desemnarea de către ANRE a unei entități ce va livra gaze naturale către regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați și va fi obligată să creeze gradual și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici și întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale.
- modificarea redacției art. 114 alin. (4) ce prevede că, ANRE urmează să stabilească printr-o hotărâre, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor.
- introducerea unui mecanism de aplicare a unui tarif uniform pentru distribuția gazelor naturale în Republica Moldova, fiind stabilite rolurile și responsabilitățile părților interesate din sectorul gazelor naturale atunci când mecanismul de tarifare uniformă este pus în aplicare, procesul de punere în aplicare și principalele modificări a actelor normative secundare necesare pentru punerea în aplicare a mecanismului.
- completări ce vor asigura implementarea prevederilor Regulamentului 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, ceea ce va contribui la dezvoltarea unei piețe competitive a gazelor naturale, transparente și nediscriminatorii în conformitate cu standardele UE, inclusiv cu obligațiile prevăzute în Tratatul de instituire a Comunității Energiei.
- reglementarea posibilității includerii în planurile de dezvoltare ale operatorului sistemului de distribuție a proiectelor de extindere a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, cu condiția că autoritatea publică locală, fie

² Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 443/2020 și Metodologia tarifelor pentru transportul gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 535/2019;

solicitantul, dispune de oportunități reale de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. Determinarea cheltuielilor de amortizare în acest caz se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹).”

Prevederile proiectului urmează a intra în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de contextul regional și necesitatea aplicării imediate a măsurilor de asigurare a securității aprovizionării cu gaze naturale, inclusiv a regiunii transnistrene, și cele de creare a stocurilor de gaze naturale în scopul pregătirii pentru sezonul de încălzire 2025-2026.

Obiectivele urmărite: depășirea provocărilor la securitatea aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei crize; micșorarea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali din ambele maluri ale Nistrului; atingerea unui nivel admisibil de securitate energetică, asigurând în același timp aprovizionarea consumatorilor finali cu gaze naturale, la prețuri accesibile.

Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă I: A nu face nimic.

Efecte pozitive:

Nu au fost determinate, pentru opțiunea dată.

Efecte negative/riscurile lipsei de intervenție:

- Nu vor fi diminuate riscurile privind asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova, inclusiv a regiunii transnistrene;
- Nu vor fi create stocuri de gaze naturale în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 2022/1032 prin utilizarea unor instrumente bazate pe piață;
- Nu va fi realizată acțiunea de modificare a Legii nr. 108/2016 stabilită în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024;
- Pierderea suportului financiar oferit de Comisia Europeană către Republica Moldova, în lipsa implementării măsurilor asumate de Guvernul Republicii Moldova prin Scrisoarea de intenție semnată la 4 februarie 2025, ce au drept scop alinierea la standardele energetice ale UE, consolidarea infrastructurii și promovarea securității energetice, a eficienței și a progresului în materie de energie verde.
- Nu va fi asigurată promovarea dezvoltării în continuare a liberalizării treptate a pieței gazelor naturale și creșterii lichidității acesteia.
- Lipsa reglementării extinderii rețelelor de gaze naturale în cazul proiectelor de investiții ineficiente economic va perpetua construcția de rețele de gaze naturale de către terți în cazul localităților sau zonelor în care extinderea infrastructurii de gaze naturale este una ineficientă din punct de vedere economic și nu este acceptată în planurile de investiții ale operatorilor de sistem. Lipsa unor intervenții în cadrul legal care să soluționeze această problemă va determina în continuare persoanele interesate să opteze pentru dezvoltarea sporadică din proprie inițiativă a rețelelor de gaze naturale, fapt ce va intensifica consecințele problemelor generate de existența diverselor tipuri de proprietate asupra infrastructurii de gaze naturale de pe teritoriul țării.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Pe domeniul dezvoltării rețelelor de gaze naturale, în cazul proiectelor de investiții ineficiente economic, este de menționat că intervenția legislativă va oferi accesul la rețelele de gaze naturale persoanelor interesate din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelelor nu sunt fezabile din punct de vedere economic, stabilind și o echitate în această privință în raport cu toți consumatorii de gaze naturale, pentru a nu admite în scopuri tarifare cheltuieli disproporționate și economic nejustificate, care să fie socializate și puse în sarcina tuturor consumatorilor.

Prin modificările efectuate la art. 89 alin. (1) din Legea nr. 108/2016, va fi garantat în continuare pentru sectorul public, anume pentru întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale, posibilitatea alegerii

furnizorilor cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali la parametrii de calitate stabiliți, la prețuri reglementate, transparente, nediscriminatorii și ușor de comparat, aprobate de ANRE.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de lege în partea ce vizează implementarea tarifului uniform pentru distribuția gazelor naturale, intervenția propusă nu va duce la apariția de costuri suplimentare la operatorii sistemelor de distribuție, deoarece mecanismul propus nu presupune modificarea structurii venitului reglementat al acestora care va fi recuperat prin aplicarea tarifului uniform și a implementării mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (efectuarea plăților compensatorii de egalizare).

Concomitent, unele costuri cu caracter administrativ și financiar, aferente implementării mecanismului tarifului uniform pentru distribuția gazelor naturale vor apărea în contextul activității entității pentru reconciliere care, pe parcursul perioadei tarifare, va primi plăți compensatorii de egalizare de la operatorii sistemelor de distribuție cu soldul contului de regularizare negativ și va achita plăți de egalizare în avans operatorilor sistemelor de distribuție cu soldul contului de regularizare pozitiv.

Costurile aferente activității entității pentru reconciliere urmează a fi luate în considerație la stabilirea tarifului uniform pentru distribuția gazelor naturale, în modul stabilit în Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată de ANRE. Totodată, costurile aferente activității entității pentru reconciliere nu pot fi estimate la această etapă, în special datorită incertitudinilor care există la moment în legătură cu plățile care urmează a fi procesate și executate de către acesta. Cu toate acestea, se consideră că costurile aferente activității entității pentru reconciliere vor fi ne semnificative în raport cu beneficiile pe care le oferă pe termen mediu și lung implementarea tarifului uniform. Mai mult, costurile respective se estimează a fi ne semnificative inclusiv în raport cu alte costuri aferente activității de distribuție a gazelor naturale, în special datorită spectrului limitat de atribuții pe care urmează să le îndeplinească entitatea pentru reconciliere, precum și reieșind din restricțiile care urmează a fi stabilite în raport cu aceasta (atribuțiile acesteia urmează a fi limitate practic la colectarea plăților compensatorii de regularizare și transferarea mijloacelor financiare în vederea reconcilierii veniturilor colectate).

Concomitent, proiectul de lege stabilește expres faptul că entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Respectiv, entitatea pentru reconciliere nu va obține careva profit financiar suplimentar din această activitate, această funcție fiind stabilită practic în interesul economic general al consumatorilor finali din Republica Moldova.

Mai mult ca atât, funcția de entitate pentru reconciliere urmează a fi atribuită de către ANRE unui operator al sistemului de distribuție existent, care respectă cerințele specifice stabilite de lege. Respectiv, instituirea entității pentru reconciliere nu presupune crearea unei întreprinderi noi, fiind evitate astfel costuri suplimentare legate de crearea și administrarea unei persoanei juridice distincte exclusiv în acest scop.

În ceea ce privește nivelul tarifelor de distribuție, prin aplicarea mecanismului de uniformizare a acestora pe întreg teritoriul țării, tarifele curente de distribuție vor suferi în ansamblu modificări atât în sensul creșterii, cât și al micșorării acestora. Cu toate acestea, la această etapă este dificil de cuantificat cu exactitate cum se vor modifica tarifele fiecărui operator al sistemului de distribuție în raport cu valorile curente ale tarifelor stabilite în mod individual, deoarece, pe de o parte, nu pot fi estimate cu exactitate valorile parametrilor de calcul ai acestor tarife (precum costurile operaționale ale fiecărui operator al sistemului de distribuție, eligibile pentru a fi recuperate prin tarife și nivelul rezonabil și justificat al acestora, acceptat de către ANRE în scopuri tarifare), iar, pe de altă parte, metoda de calcul a tarifului uniform, inclusiv modul în care vor fi distribuite plățile compensatorii de egalizare și periodicitatea/frecvența acestora (în particular a plăților de egalizare în avans) urmează a fi stabilită de către ANRE în metodologia tarifară.

De remarcat în acest sens și faptul că în proiectul de lege a fost stabilită în mod exhaustiv condiția ca frecvența plăților de egalizare în avans să fie stabilite astfel încât operatorii sistemelor de distribuție cu soldul contului de regularizare pozitiv (operatorii de sistem care urmează să primească plăți compensatorii) să fie în măsură să își recupereze costurile reglementate în timp util, pentru a nu admite acumularea de devieri tarifare/datorii.

Cu toate acestea, a fost efectuat un calcul ilustrativ, utilizând principiile existente privind determinarea tarifelor pentru distribuția gazelor naturale, pentru a reflecta efectele pe care le poate oferi implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale, cu aplicarea mecanismului de compensare între operatorii sistemelor de distribuție, în raport cu abordarea curentă de stabilire a tarifelor de distribuție, prin aplicarea metodologiei

tarifare în vigoare, care implică stabilirea tarifelor respective separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.

De remarcat că rezultatele obținute în cadrul exercițiului prezentat mai jos nu reflectă nivelul real al tarifelor care ar trebui aprobate pentru operatorii de sistem menționați, acestea fiind calculate în baza unor valori agregate estimate a costurilor și veniturilor reglementate pentru fiecare din cei 16 operatori ai sistemelor de distribuție, precum și în baza altor parametri de calcul, precum cantitățile de gaze naturale estimate a fi distribuite prin fiecare rețea de distribuție a gazelor naturale.

În cadrul exercițiului respectiv, au fost examinate două opțiuni (calculule ilustrative sunt reflectate în Anexa 1 la prezenta notă):

1. Opțiunea 1: determinarea tarifelor de distribuție a gazelor naturale, separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție (OSD). Acest scenariu corespunde principiilor de determinare a tarifelor pentru serviciul de distribuție, stabilite în Metodologia tarifară, aprobată de ANRE. Conform scenariului respectiv, fiecare OSD colectează veniturile aferente utilizării rețelei de distribuție pe care o gestionează aplicând tarifele determinate în mod individual, luând în considerație veniturile reglementate ale fiecărui OSD în parte.

2. Opțiunea 2: determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale, pentru toți OSD licențiați. Potrivit scenariului respectiv, veniturile obținute de OSD la prestarea serviciului de distribuție se stabilesc reieșind din tariful uniform stabilit, volumele de gaze naturale distribuite prin fiecare rețea de distribuție, precum și urmare a aplicării mecanismului de compensare între OSD (plățile compensatorii de egalizare).

Conform rezultatelor calcululelor prezentate în Anexă, în cazul aplicării tarifului uniform (opțiunea 2), 13 din cei 16 titulari de licență vor aplica tarife de distribuție (inclusiv pe nivele de presiune) mai mici decât tarifele de distribuție determinate individual, în baza acelorași date ipotetice privind venitul reglementat și volumele distribuite (stabilite în cadrul opțiunii 1).

Pentru a asigura recuperarea integrală a veniturilor reglementate, OSD respectivi vor primi prin intermediul mecanismului de compensare plăți compensatorii de la entitatea pentru reconciliere. Respectiv, prin aplicarea mecanismului de compensare între OSD, entitatea pentru reconciliere va transfera resursele financiare colectate de la trei OSD care au înregistrat un cont de regularizare negativ către 13 OSD care nu și-a recuperat pe deplin venitul reglementat prin aplicarea tarifului uniform. Astfel, în urma exercițiului respectiv, pe parcursul perioadei tarifare va fi asigurată recuperarea pe deplin de către OSD a veniturilor reglementate stabilite de către ANRE și incluse în calculul tarifului uniform.

În final, remarcăm că un mecanism similar din punct de vedere conceptual a fost stabilit și implementat în cazul tarifelor pentru serviciul de transport al gazelor naturale, în contextul în care până în anul 2023 în Republica Moldova au existat doi operatori ai sistemelor de transport al gazelor naturale.

În ceea ce privește modificarea mecanismului aferent instituirii obligației de stocare a gazelor naturale, se consideră că mecanismul propus nu va genera costuri suplimentare pentru furnizorii de gaze naturale, precum și nici pentru consumatorii finali, în contextul în care în prezent prin Legea nr. 108/2016 o obligație similară este instituită în raport cu unu singur participant la piața gazelor naturale (actualmente, SA Energocom este desemnat în calitate de titular al obligației de stocare).

Astfel, conform mecanismului existent, titularul obligației de stocare asigura crearea stocurilor de gaze naturale până la 1 octombrie a fiecărui an, care urmau a fi vândute ulterior furnizorilor de gaze naturale începând cu 1 noiembrie, pentru a fi livrate consumatorilor finali ale acestora. Or, prin intervenția propusă, aceeași obligația de stocare din punct de vedere cantitativ urmează a fi instituită din start tuturor furnizorilor de gaze naturale, proporțional cotelor de piață a acestora, excluzând astfel concentrarea deciziilor aferente constituirii stocurilor de gaze naturale (altele decât cele de securitate) la un singur participant al pieței. Respectiv, acest mecanism va permite furnizorilor de gaze naturale să-și optimizeze portofoliul de achiziții și vânzări a gazelor naturale clienților săi, aceștia fiind în măsură să decidă în mod individual cu privire la sursele de achiziționare a gazelor naturale, locul stocării acestora și punerea în circulație (utilizarea) a cantităților de gaze stocate (inclusiv prețul la care acestea urmează a fi vândute).

Concomitent, proiectul de lege prevede inclusiv posibilitatea furnizorilor de a delega executarea obligației de stocare către alți traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Acest fapt va facilita executarea obligației respective de către furnizorii de gaze naturale care nu au acces la alte piețe de gaze naturale din regiune, evitând suportarea de către aceștia a costurilor legate de înregistrarea pe piețele respective.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Prin modificarea art. 80 alin. (3) a fost exclusă o barieră administrativă considerată în procesul de schimbare a furnizorului de gaze naturale, fiind astfel eliminate unele impedimente și redus timpul de schimbare a furnizorului.

Urmare a introducerii unui mecanism de aplicare a unui tarif uniform pentru distribuția gazelor naturale în Republica Moldova, ce va permite ANRE să aprobe tarife de distribuție unice în funcție de nivelele de presiune a rețelelor de distribuție, valabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, furnizorii vor avea posibilitatea de a-și extinde activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind simplificată logistica furnizării gazelor naturale și create condiții mai competitive de achiziționare a gazelor naturale pentru consumatorii finali pe întreg teritoriul Republicii Moldova, diminuând astfel pe termen mediu și lung riscul concentrării dezvoltării afacerilor ce depind de consumul de gaze naturale doar în anumite regiuni ale țării.

Astfel, implementarea tarifului uniform pentru distribuția gazelor naturale oferă o serie de efecte pozitive și beneficii și anume:

- va duce la uniformizarea tarifelor pentru serviciul de distribuție al gazelor naturale pe întreg teritoriul Republicii Moldova în care activează operatori de sistem licențiați, ceea ce va spori competitivitatea tranzacțiilor de gaze naturale în diverse zone de distribuție, stimulând astfel intrarea de noi participanți la piața gazelor naturale (în special a furnizorilor pe piața cu amănuntul);

- va fi evitată discriminarea utilizatorilor de sistem pe criterii de locație, fapt care va asigura accesul utilizatorilor de sistem (în particular a consumatorilor de gaze naturale racordați la rețele de distribuție) la piața gazelor naturale în condiții echitabile, inclusiv în ceea ce privește utilizarea infrastructurii de gaze naturale disponibile;

- va fi asigurată o redistribuire echitabilă a costurilor aferente serviciilor de distribuție a gazelor naturale între zonele de distribuție în care activează operatori de distribuție licențiați, fără a avea un impact negativ asupra nivelului veniturilor operatorilor sistemelor de distribuție, datorită aplicării mecanismului de compensare între operatorii de sistem, păstrând totodată posibilitatea aplicării de către ANRE a stimulentele corespunzătoare pentru a spori eficiența în activitatea desfășurată.

În scopul promovării dezvoltării în continuare a liberalizării treptate a pieței gazelor naturale și creșterii lichidității acesteia, prin proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016, ANRE va stabili pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori mari, consumatori mijlocii și consumatori mici, care în dependență de categoria de consum urmează treptat să achiziționeze gaze naturale doar pe piața liberă. Doar consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale vor avea dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89 din Legea nr. 108/2016. Totodată, având la bază o analiză a pieței cu amănuntul a gazelor naturale, ANRE urmează să stabilească printr-o hotărâre, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor.

4.4. Impactul social

Proiectul de lege în esență va soluționa un vid legislativ și va determina un impact social pozitiv prin asigurarea accesului la sursa de gaze naturale inclusiv în localitățile și zonele în care este imposibilă extinderea rețelelor de gaze naturale pe motivul ineficienței economice a proiectelor de investiții pentru a fi recuperate prin tarifele reglementate.

În Republica Moldova numărul consumatorilor finali de gaze naturale depășește 830 mii (consumatori casnici peste 814 mii și consumatori noncasnici - 16 mii) și de energie electrică peste 1322 mii. Republica Moldova este dependentă practic 100% de importurile de gaze naturale și doar 20% din energie electrică consumată anual este produsă la nivel local. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară. Astfel, orice impact asupra securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova, în special în perioada rece a anului, ar pune o presiune asupra piețelor de energie electrică și gaze naturale și ar putea avea un impact semnificativ asupra economiei țării. Prin crearea stocurilor de gaze naturale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr.

2022/1032 vor fi diminuate riscurile unor penurii de gaze naturale în perioada sezonului de încălzire, precum și atenuate majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect de lege nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect de lege nu stabilește prevederi care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezentul proiect de lege nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra mediului, luând în considerare faptul că Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale ce fac obiectul obligației de stocare urmează a fi realizată în țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene, ce dispun de instalații de stocare a gazelor naturale.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege respectă prevederile legislației naționale și nu intră în contradicție cu prevederile legislației UE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin prezentul proiect nu sunt prevăzute măsuri noi întru implementarea actelor legislative ale UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost supus consultărilor publice și a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14028.

Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-69-2036 din 25 februarie 2025, scrisorile Ministerului Energiei nr. 07-539 din 26 februarie 2025 și nr. 07-959 din 2 aprilie 2025, Nota de fundamentare și Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, au fost expediate spre consultare și avizare, în adresa Ministerului Finanțelor, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Mediului, Biroului Politici de Reintegrare, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul de Informații și Securitate, Congresului Autorităților Locale din Republica Moldova, Consiliului Concurenței, Agenției Proprietății Publice, ANRE, Secretariatul Comunității Energetice, titularilor de licențe transportul, distribuția și furnizare gazele naturale, AO „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova”, Asociația Consumatorilor de Energie din Republica Moldova și alte părți interesate.

Toate obiecțiile și propunerile expediate de către părțile interesate au fost examinate și luate în considerare la îmbunătățirea proiectului de lege, fiind întocmite Sintezele obiecțiilor și propunerilor cu argumentările de rigoare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție și expertizei juridice potrivit art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100 cu privire la actele normative.

Prin scrisoarea nr. 06/2/6186 din 10 aprilie 2025, Centrul Național Anticorupție a prezentat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege.

Prin scrisoarea nr. 04/2-3572 din 9 aprilie 2025, Ministerul Justiției a prezentat expertiza anticorupție la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

În termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a legii, Guvernul va elabora și aproba cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale.

Totodată, prin proiectul de lege se propune modificarea articolul 244² din Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Materializarea beneficiilor asociate implementării proiectului de lege implică implementarea soluției legislative privind extinderea rețelelor de gaze naturale în zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în infrastructura de gazele naturale se estimează a fi ineficiente din punct de vedere economic, se impune modificarea cadrului de reglementare secundar și anume prevederile Regulamentului privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor.

Implementarea prevederilor proiectului actului normativ de către participanții de pe piața gazelor naturale din Republica Moldova ar urma să fie asigurată, în mare parte, de către ANRE și Ministerul Energiei, care va asigura elaborarea cadrului normativ secundar ce se impune în acest scop.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN

A. Ipoteze de calcul

Nr. d/o	Denumirea titularului de licență	Venit reglementat V, mii lei				Volume de gaze naturale distribuite, mii m ³			
		<i>PÎ</i>	<i>PM</i>	<i>PJ</i>	<i>Total</i>	<i>PÎ</i>	<i>PM</i>	<i>PJ</i>	<i>Total</i>
1	S.R.L. „Chișinău-gaz”	41,060	131,678	378,398	551,137	273,454	127,591	163,363	564,408
2	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	26,322	49,051	137,003	212,376	10,411	14,472	50,348	75,231
3	S.R.L. „Bălți-gaz”	40,405	49,038	98,601	188,043	1,343	15,497	22,432	39,272
4	S.R.L. „Edineț-gaz”	20,266	41,481	66,513	128,260	210	8,603	19,727	28,540
5	S.R.L. „Florești-gaz”	21,104	30,344	50,738	102,186	624	6,217	18,065	24,905
6	S.R.L. „Orhei-gaz”	29,842	40,623	85,958	156,422	3,505	6,489	17,072	27,066
7	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	8,279	19,801	57,617	85,696	116	4,844	9,866	14,826
8	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	16,120	18,299	50,094	84,514	1,176	3,034	9,517	13,727
9	S.R.L. „Gagauz-gaz”	15,395	27,469	107,580	150,444	3,415	7,065	22,087	32,567
10	S.R.L. „Cahul-gaz”	18,046	44,140	56,843	119,029	603	2,917	19,733	23,253
11	S.R.L. „Taraclia-gaz”	7,548	11,031	32,188	50,766	1,351	4,204	5,536	11,091
12	S.R.L. „Ungheni-gaz”	22,083	21,665	53,885	97,634	610	4,857	12,990	18,457
13	S.R.L. „Rotalin Gaz Trading”	9,007	19,216	25,111	53,334	981	1,862	8,814	11,656
14	S.R.L. „Proalfa Service”	0	0	995	995	0	0	180	180
15	S.R.L. „Faitec-M”	0	409	278	687	0	7	60	66
16	S.R.L. „Nord Gaz - Sîngerei”	0	541	1,985	2,525	0	348	1,925	2,273
TOTAL		275,477	504,784	1,203,787	1,984,048	297,798	208,006	381,712	887,517

B. Determinarea tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru Opțiunea 1 și Opțiunea 2

Nr. d/o	Denumirea titularului de licență	Opțiunea 1 - tarife individuale, lei/1000m ³			
		<i>PÎ</i>	<i>PM</i>	<i>PJ</i>	<i>Medie</i>
1	S.R.L. „Chișinău-gaz”	73	525	2,842	976
2	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	350	1,107	3,828	2,823
3	S.R.L. „Bălți-gaz”	1,029	2,322	6,717	4,788
4	S.R.L. „Edineț-gaz”	710	2,174	5,546	4,494
5	S.R.L. „Florești-gaz”	847	2,097	4,906	4,103
6	S.R.L. „Orhei-gaz”	1,103	2,827	7,862	5,779
7	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	558	1,904	7,744	5,780
8	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	1,174	2,632	7,896	6,157
9	S.R.L. „Gagauz-gaz”	473	1,415	6,286	4,619
10	S.R.L. „Cahul-gaz”	776	2,725	5,605	5,119
11	S.R.L. „Taraclia-gaz”	681	1,813	7,628	4,577
12	S.R.L. „Ungheni-gaz”	1,196	2,410	6,559	5,290
13	S.R.L. „Rotalin Gaz Trading”	773	2,573	5,422	4,576
14	S.R.L. „Proalfa Service”	0	0	5,534	5,534
15	S.R.L. „Faitec-M”	0	6,161	10,823	10,357
16	S.R.L. „Nord Gaz - Sîngerei”	0	238	1,269	1,111

a) tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale livrate prin rețelele de presiune înaltă:

$$TD_n^{PÎ} = \frac{V_n^{PÎ}}{GD_n^{PÎ} + GD_n^{PM} + GD_n^{PJ}}$$

b) tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale livrate prin rețelele de presiune medie:

$$TD_n^{PM} = \frac{V_n^{PM}}{GD_n^{PM} + GD_n^{PJ}} + TD_n^{PÎ}$$

c) tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale livrate prin rețelele de presiune joasă:

$$TD_n^{PJ} = \frac{V_n^{PJ}}{GD_n^{PJ}} + TD_n^{PM}$$

OPȚIUNEA 2 - TARIF UNIFORM	<i>PÎ</i>	<i>PM</i>	<i>PJ</i>	<i>Medie</i>
	310	1,166	4,320	2,236

Tarifele uniforme pe nivele de presiune înaltă $TD_{unif}^{PÎ}$, presiune medie TD_{unif}^{PM} și presiune joasă TD_{unif}^{PJ} sunt calculate după cum urmează:

$$TD_{unif}^{PÎ} = \frac{\sum_i V_i^{PÎ}}{\sum_i GD_i^{PÎ} + \sum_i GD_i^{PM} + \sum_i GD_i^{PJ}}$$

$$TD_{unif}^{PM} = \frac{\sum_i V_i^{PM}}{\sum_i GD_i^{PJ} + \sum_i GD_i^{PM}} + TD_{unif}^{PÎ}$$

$$TD_{unif}^{PJ} = \frac{\sum_i V_i^{PJ}}{\sum_i GD_i^{PJ}} + TD_{unif}^{PM}$$

C. Diferențele de tarif între Opțiunea 2 și Opțiunea 1 și determinarea veniturilor colectate (deficit – deficit de venituri constatat în raport cu venitul reglementat; supravenituri – venituri suplimentare obținute în raport cu venitul reglementat)

Nr. d/o	Denumirea titularului de licență	Diferențe de tarif: (Opțiunea 2 - Opțiunea1), lei/1000m3				Venituri obținute din tarif uniform, mii lei			Venituri totale colectate, mii lei	Deficit(-) / supravenit(+)
		PÎ	PM	PJ	Medie	PÎ	PM	PJ		
1	S.R.L. „Chișinău-gaz”	+237.6	+641.0	+1,478.4	+1,259.0	175,186.9	249,049.2	515,189.8	939,426	+388,289
2	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	-39.5	+59.8	+492.3	-587.5	23,350.9	55,483.9	158,780.2	237,615	+25,239
3	S.R.L. „Bălți-gaz”	-718.5	-1,155.4	-2,397.3	-2,552.7	12,189.6	32,465.9	70,741.7	115,397	-72,646
4	S.R.L. „Edineț-gaz”	-399.7	-1,007.9	-1,225.9	-2,258.5	8,858.5	24,249.8	62,212.1	95,320	-32,939
5	S.R.L. „Florești-gaz”	-537.0	-930.7	-585.7	-1,867.5	7,730.3	20,784.4	56,969.2	85,484	-16,702
6	S.R.L. „Orhei-gaz”	-792.2	-1,660.4	-3,541.9	-3,543.9	8,400.9	20,167.3	53,837.9	82,406	-74,016
7	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	-248.0	-738.1	-3,424.4	-3,544.6	4,601.9	12,591.6	31,114.0	48,307	-37,389
8	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	-864.0	-1,466.0	-3,576.0	-3,921.4	4,260.6	10,743.4	30,013.3	45,017	-39,497
9	S.R.L. „Gagauz-gaz”	-162.3	-248.6	-1,965.7	-2,384.0	10,108.6	24,953.4	69,654.6	104,717	-45,727
10	S.R.L. „Cahul-gaz”	-465.7	-1,558.5	-1,285.5	-2,883.4	7,217.4	19,388.0	62,230.4	88,836	-30,193
11	S.R.L. „Taraclia-gaz”	-370.1	-646.7	-3,307.8	-2,341.7	3,442.5	8,336.7	17,457.1	29,236	-21,529
12	S.R.L. „Ungheni-gaz”	-886.1	-1,244.1	-2,238.6	-3,054.4	5,728.7	15,276.6	40,966.0	61,971	-35,662
13	S.R.L. „Rotalin Gaz Trading”	-462.3	-1,406.4	-1,101.9	-2,340.1	3,618.0	9,138.0	27,795.2	40,551	-12,783
14	S.R.L. „Proalfa Service”	+0	+0	-1,214.0	-3,298.5	0.0	0.0	776.7	777	-218
15	S.R.L. „Faitec-M”	+0	-4,994.5	-6,503.5	-8,121.7	0.0	77.4	188.3	266	-421
16	S.R.L. „Nord Gaz - Sîngerei”	+0	+928.5	+3,051.1	+1,124.5	0.0	2,651.2	6,070.3	8,721	+6,196
TOTAL venit colectat									1,984,048	-0
TOTAL Venit Reglementat									1,984,048	
Supra-venit ce urmează a fi repartizat ca compensație									+419,723.9	
Deficit ce urmează a fi compensat									-419,723.9	

D. Determinarea plăților compensatorii de egalizare care urmează a fi plătite Entității pentru Reconciliere (ER), precum și a plăților compensatorii de egalizare achitate de ER către OSD care colectează venituri mai mici decât venitul reglementat necesar

Nr. d/o	Denumirea titularului de licență	Plăți compensatorii de egalizare achitate ER	Plăți compensatorii de egalizare achitate de ER
		1000 MDL/an	1000 MDL/an
1	S.R.L. „Chișinău-gaz”	388,289.0	0
2	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	25,238.8	0
3	S.R.L. „Bălți-gaz”	0	72,645.9
4	S.R.L. „Edineț-gaz”	0	32,939.2
5	S.R.L. „Florești-gaz”	0	16,702.0
6	S.R.L. „Orhei-gaz”	0	74,016.2
7	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	0	37,388.9
8	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	0	39,496.5
9	S.R.L. „Gagauz-gaz”	0	45,727.3
10	S.R.L. „Cahul-gaz”	0	30,193.2
11	S.R.L. „Taraclia-gaz”	0	21,529.4
12	S.R.L. „Ungheni-gaz”	0	35,662.2
13	S.R.L. „Rotalin Gaz Trading”	0	12,783.3
14	S.R.L. „Proalfa Service”	0	218.3
15	S.R.L. „Faitec-M”	0	421.4
16	S.R.L. „Nord Gaz - Sîngerei”	6,196.1	0
	TOTAL	419,723.9	419,723.9

- Plățile compensatorii de egalizare urmează a fi transferate în contul ER de către OSD care înregistrează un sold negativ al contului de regularizare – plăți efectuate de S.R.L. „Chișinău-gaz”, S.R.L. „Ialoveni-gaz” și S.R.L. „Nord Gaz - Sîngerei” în sumă totală de 419,723.9 mii lei.
- ER transferă către OSD înregistrează sold pozitiv al contului de regularizare (13 titulari de licență) plăți compensatorii de egalizare în sumă totală de 419,723.9 mii lei.
- În exemplul analizat, plățile compensatorii de egalizare colectate de ER sunt distribuite proporțional cotei deficitului de venituri înregistrate de către fiecare din cei 13 OSD cu sold pozitiv al contului de regularizare (OSD cu nr. 2-15) în deficitul total de venituri al acestora. Modul în care ER colectează și distribuie plățile compensatorii de egalizare urmează a fi stabilită de autoritatea de reglementare.

SINTEZA I
propunerilor la proiectul de Lege cu privire la gazele naturale
(număr unic 128/MEn/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>Scrisoare nr.17-814 din 13.03.2025</i>	1.	<i>La Art. I - Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale.</i> Potrivit pct. 8 din Proiect, se propune completarea art. 49 din Legea nr.108/2016 cu privire la gaze naturale cu alin. (4¹) care permite includerea în localități a unor proiecte neviabile economic în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție, cu condiția unei contribuții financiare din partea autorității publice locale. Cu toate acestea, nu sunt specificate condițiile și proporțiile în care autoritatea publică locală sau solicitantul trebuie să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice. Având în vedere că implicarea autorităților publice locale în proiectele de dezvoltare a rețelelor de gaze naturale nu garantează realizarea efectivă a acestor contribuții, există riscul afectării stabilității financiare a operatorilor.	Nu se acceptă, Abordarea ce ține de contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, vizează nu doar APL-urile, dar și persoanele de drept privat, interesate în extinderea rețelelor de gaze naturale, fiind o abordare echitabilă și justificată prin prisma politicilor tarifare. Investițiile operatorilor de sistem în dezvoltarea rețelelor de gaze naturale sunt examinate și aprobate de ANRE în baza Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018, prin prisma criteriului eficienței economice, astfel încât veniturile planificate a fi generate aferente activului respectiv să fie mai mari decât investițiile. Reglementarea menționată are drept scop protejarea intereselor consumatorilor finali de gaze naturale și excluderea situațiilor în care investițiile ineficiente sunt acceptate în scopuri tarifare și achitate finalmente de toți consumatorii finali de gaze naturale. Totodată, trebuie prevăzute mecanisme legale pentru situațiile în care eficiența economică nu poate fi demonstrată (veniturile generate acoperă doar o parte din investițiile necesare), dar persoanele interesate (solicitanții) sunt dispuse să contribuie cu o parte din investiții, în partea neacoperită pentru incidența criteriului de eficiență economică pozitivă. Corespunzător, la etapa examinării proiectelor de dezvoltare a rețelelor de gaze naturale, operatorul de sistem va determina valoarea contribuției financiare a solicitanților, astfel încât efectele economice ale investiției să fie pozitive, în conformitate cu exigențele Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelelor sunt nefezabile, pot identifica oportunități de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă.
Ministerul Finanțelor <i>Scrisoarea nr.07/5-03/109/328 din 11.03.2025</i>	1.	Conform Proiectului de lege se propune completarea art. 49 cu alin. (4¹) prin care autoritatea publică locală poate să-și asume achitarea contribuției financiare pentru construcția rețelelor de distribuție a gazelor, cu includerea acestora în planul de dezvoltare și planul de investiții ale operatorului, <i>în cazul când eficiența acestora nu este demonstrată.</i> În acest sens, atribuirea unor cheltuieli de construcție a rețelelor de distribuție a gazelor în localități va avea un impact semnificativ asupra bugetelor autorităților publice locale, în contextul unor resurse bugetare și așa limitate în legătură cu creșterea tarifelor la resursele energetice. Reieșind din cele expuse, Ministerul Finanțelor propune să fie luată în considerare varianta de excludere a alineatului respectiv, cu preluarea cheltuielilor de construcție a rețelelor de distribuție a gazelor de către operator, indiferent de nivelul de eficiență economică a acestora, pentru a permite crearea condițiilor de trai mai calitative tuturor cetățenilor Republicii Moldova.	Nu se acceptă Norma inclusă la alin. (4¹) art. 49 al Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, nu instituie o obligativitate financiară în sarcina APL-urilor, acesta fiind o normă dispozitivă, care oferă soluție de alternativă pentru realizarea proiectelor de extindere a rețelelor de gaze naturale în localitățile sau zonele în care realizarea acestor proiecte nu este acceptată de către operatorii sistemelor de distribuție și de către autoritatea de reglementare, întrucât nu corespund criteriului de eficiență economică. Această propunere este una vitală pentru a soluționa o problemă ce perpetuează de ani de zile privind construcția haotică a rețelelor de gaze naturale, care generează diversitatea formelor de proprietate, fiind redusă calitatea serviciilor de distribuție, accesul la rețele, eficiența și reziliența infrastructurii. Abordarea propusă de Ministerul Finanțelor privind preluarea cheltuielilor de construcție a rețelelor de distribuție a gazelor de către operator, indiferent de nivelul de eficiență economică a acestora, nu este echitabilă în raport cu toți consumatorii finali de gaze naturale, întrucât în ipoteza respectivă toate costurile pentru proiectele ineficiente economic în extinderea rețelelor, ar urma să fie partajate către toți consumatorii prin tarifele reglementate. Această abordare presupune acceptarea în tarifele reglementate a costurilor nejustificate economic și admitere în scopuri tarifare a cheltuielilor

			disproporționate și economic nejustificate prin socializarea costurilor ineficiente ale investiției pe seama tuturor consumatorilor de gaze naturale. O atare abordare contravine normelor de reglementare atât la nivel național, cât și cadrului legal al UE. În schimb, redacția proiectului la art.49 cu alin. (4¹) oferă posibilitatea extinderii rețelelor din contul tarifelor reglementate a proiectelor ineficiente în aceeași măsură ca și proiectele eficiente – doar în limita costurilor justificate economic, în condițiile în care solicitanții sunt dispuși să își asume nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă.
	2.	Totodată, în Nota de fundamentare nu este evaluat și descris impactul implementării prevederilor prezentei legi asupra bugetelor autorităților publice, în special în contextul propunerii de la art. 49 cu alin. (4¹), în conformitate cu <i>Legea cu privire la actele normative nr.100/2017</i>.	Nu se acceptă, Norma prevăzută la art. 49 cu alin.(4¹) - nu instituie nici o obligație financiară în sarcina APL-urilor, acesta fiind o normă opțională care oferă soluție de alternativă pentru realizarea proiectelor de extindere a rețelelor de gaze naturale în localitățile sau zonele în care realizarea acestor proiecte nu este acceptată de către operatorii sistemelor de distribuție și de către autoritatea de reglementare întrucât nu corespund criteriului de eficiență economică. Scopul acestei norme este de a institui reguli previzibile care să prevină practicile vicioase de a construi rețelele de gaze naturale de către terțele persoane și de a substitui abordarea cadrul normativ care admitea acest fapt. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelelor sunt nefezabile, (inclusiv APL-urile), pot identifica oportunități de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>Scrisoarea nr.21-1157 din 05.03.2025</i>	1.	La Art. I, pct. 1 din Proiectul legii, ce vizează modificări la art. 2 al Legii nr.108/2016, urmează a fi revăzută noțiunea propusă de „participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat”, în vederea substituirii sintagmelor de „proiectant certificat” și de „arhitect certificat” cu textul „specialiști cu activități în domeniul construcțiilor, atestați conform prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023”, deoarece în activitățile vizate sunt implicați, pe lângă proiectanți și arhitecți, mai multe categorii de specialiști atestați și anume: responsabili tehnici, diriginți de șantier, devizieri, verificatori, experți etc.	Se acceptă parțial, Definiția noțiunii de „participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat” a fost exclusă în contextul propunerii ANRE privind excluderea din Proiectul legii a prevederilor ce țin de instituirea unei hărți digitale a rețelelor de gaze naturale exploatare de operatorii de sistem. Propunerea respectivă va fi discutată suplimentar cu entitățile vizate, iar propunerea de amendament va fi formulată cu ocazia promovării unui alt set de amendamente la Legea nr. 108/2016.
	2.	Pct. 4 din Proiect, care se referă la art. 15, în acord cu completarea operată cu alin.(5¹), considerăm judicioasă stabilirea unui alineat nou (alin. 5²), care să ofere soluții provizorii, până la crearea și implementarea hărții digitale, precum și pentru a evita eventuale blocaje administrative în activitatea autorităților publice locale la elaborarea planurilor urbanistice de dezvoltare a localităților sau a anumitor zone, după cum urmează: „(5²) Până la implementarea hărții digitale, la solicitarea autorităților publice locale, operatorii de sistem eliberează gratuit informația grafică pe suport de hârtie și date tehnice necesare, în scopul elaborării documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism în cel mult 20 zile lucrătoare de la data solicitării. Termenul de eliberare poate fi prelungit cu 10 zile lucrătoare în cazul în care eliberarea informației în cauză presupune studii suplimentare, implicarea mai multor structuri ale operatorului de sistem sau conlucrarea cu alte entități din domeniu.”	Se acceptă parțial, Definiția noțiunii de „participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat” a fost exclusă în contextul propunerii ANRE privind excluderea din Proiectul legii a prevederilor ce țin de instituirea unei hărți digitale a rețelelor de gaze naturale exploatare de operatorii de sistem. Propunerea respectivă va fi discutată suplimentar cu entitățile vizate, iar amendamentele corespunzătoare vor fi formulate cu ocazia promovării unui alt set de amendamente la Legea nr. 108/2016.
	3.	Totodată, constatăm că, autorul propune la Art. II alin. (2) abrogarea Legii nr.592/1995 privind transportul prin conducte magistrale, fapt pe care-l obiectăm. Or, argumentul expus în Nota de fundamentare la Proiect că, modul de exploatare a conductelor de gaze în condiții de siguranță este reglementat în Legea nr.151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase și astfel (prin această abrogare) se elimină paralelismele - este unul eronat și lipsit de fundament legal. Astfel, atenționăm că abrogarea Legii nr. 592/1995 este prematură și va crea un vid legislativ în ceea ce privește modul de organizare și funcționare a transportului prin conducte magistrale, fiind important a fi regularizate aspectele ce țin de securitatea conductelor magistrale, precum și ce vizează toate etapele de construire și funcționare a acestora, pentru asigurarea protecției vieții și sănătății populației, precum și a mediului înconjurător împotriva acțiunii negative posibile a transportului prin conducte. În speță, menționăm că Legea nr.151/2022 prevede reguli generale (categoriile) privind obiectivele	Se acceptă, Se exclude prevederea privind abrogarea Legii nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale. Totodată, obiecțiile invocate țin de domeniul securității obiectelor industriale periculoase, care este reglementat de Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase. Prin urmare, pentru a evita riscul apariției unui vid legislativ, considerăm oportun ca toate reglementările ce vizează securitatea industrială a gazoductelor magistrale să fie integrate în prevederile Legii nr. 151/2022, cu abrogarea Legii nr.592/1995, majoritatea prevederilor căreia sunt caduce, pentru a nu genera divergențe în aplicabilitatea normelor legale.

		industriale potențial periculoase, pe când Legea nr.592/1995 se raportează la aspecte specifice (reglementate în particular) privind administrarea, proiectarea, montarea, exploatarea și altele, a conductelor pentru transportul gazelor naturale, petroliere, hidrocarburilor gazoase artificiale și produselor petroliere. Prin urmare, evocăm că, în eventualitatea abrogării Legii nr. 592/1995, rămâne a fi reglementată activitatea sistemelor de gaze combustibile cu presiune ce nu depășește 1.6 MPa, doar la nivel de act subsidiar, și anume prin <i>Hotărârea Guvernului nr.552/2017 pentru aprobarea cerințelor minime de securitate privind exploatarea sistemelor de distribuție a gazelor combustibile naturale</i>, or, sub incidența Legii nr.592/1995 se află conductele magistrale de transport de gaze cu o presiune de până la 55 MPa și cu alte caracteristici și parametri tehnici. În contextul celor exprimate supra, pentru a exclude riscul unui vid legislativ considerăm oportun ca, anterior acțiunii de abrogare a Legii nr.592/1995, să se analizeze dacă toate prevederile legii propuse spre abrogare sunt acoperite de legislație. Totodată, în cazul în care acest exercițiu deja a fost efectuat, urmează a fi efectuate mențiunile de rigoare în Nota de fundamentare. De remarcat că, această poziție a ministerului privind <i>necesitatea excluderii propunerilor de la Art. II alin.(2) din proiect, este susținută și de Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică</i> (în continuare, INST), avizul căruia se anexează.	
	4.	În final, recomandăm autorului revizuirea denumirii Notei de fundamentare, deoarece Nota de fundamentare însoțește <i>proiectul de lege</i> pentru modificarea Legii nr.108/2016 și <i>nu proiectul hotărârii de Guvern</i>.	Se acceptă, Titlul Notei de fundamentare a fost modificat conform propunerii.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică <i>Scrisoare nr.04-04/1381 din 1103.2025</i>	1.	La pct. 1, articolul 2 din Proiect, - noțiunea „<i>hartă digitală a infrastructurii de gaze naturale operate</i>” se exclude. - noțiunea „<i>participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat</i>” se exclude. Argumentare: Hartă digitală a infrastructurii de gaze naturale (harta) constituie un element foarte important pentru activitatea operatorilor de sistem, iar elaborarea, deținerea, utilizarea și menținerea acesteia urmează a fi bine stabilită de standarde, statuată de norme și regulamente. Mai mult ca atât, harta urmează a fi creată atât pentru rețelele de transport, cât și pentru rețelele de distribuție a gazelor naturale, care diferă nu numai de parametri de presiuni, elemente și sisteme, dar și a zonelor de protecție, iar cel mai important aspect ale acesteia este securitatea și protecția acestor informații de careva intervenții intenționate, mai ales în cazul în care informația va fi stocată în formatul sistemului informațional geografic sau în baza de date spațială. Suplimentar este de menționat că volumul mare de informații care ar urma să conțină harta, trebuie inclus din documentele de execuție a rețelelor de gaze naturale din arhiva operatorilor de sistem, cu scanarea integrală a acesteia, având în vedere toate înscrisurile despre lucrările executate pe aceste rețele, cât și intervențiile în procesul de exploatare a rețelelor de gaze, informație prescrisă de normele de securitate industrială. Un factor important este nu numai multitudinea de informație care trebuie inclusă în hartă, dar și perioada în care aceasta poate fi creată o așa hartă, având în vedere că rețelele de gaze naturale din Republica Moldova au început a fi extinse din anul 1966. La moment, ANRE consideră că acest proiect (Harta digitală a infrastructurii de gaze naturale operate) urmează a fi exclus din proiectul de Lege, necesită a fi evaluat minuțios, stabilite etapele și evaluate costurile, deoarece lucrările în cauză considerăm că sunt foarte costisitoare, iar acestea urmează a fi recuperate prin tarifele reglementate, care în final vor fi puse în povara consumatorilor finali.	Se acceptă, Propunerile privind instituirea unei hărți digitale vor fi discutate suplimentar cu entitățile vizate, iar amendamentele corespunzătoare vor fi formulate cu ocazia promovării unui alt set de amendamente la Legea nr. 108/2016.
	2.	- noțiunea „<i>consumatori angro</i>” se exclude. Argumentare: Potrivit redacției actuale a Legii nr. 108/2016 „<i>Consumator angro este persoană fizică întreprinzător individual sau persoană juridică care procură gaze naturale în scopul revânzării lor în interiorul sau în exteriorul sistemului de gaze naturale</i>”. Prevederea contravine Legii nr. 108/2016 care reglementează piața angro de gaze naturale. Or, în conformitate cu art. 94 alineatul (1) din Legea nr. 108/2016 „<i>Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, inclusiv tranzacțiile de import sau export, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a produselor conexe, la care participă producătorii, operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție, operatorii instalațiilor de stocare, traderii și furnizorii se efectuează pe piața angro a gazelor naturale</i>”. Respectiv, consumatorii angro nu fac tranzacții pe piața angro. Totodată, Legea prevede că, consumatorii	Nu se acceptă, În primul rând propunerea excede obiectul Proiectului de modificare. Totodată, noțiunea de „consumator angro” este utilizată în textul Legii în vigoare și necesită a fi definită pentru a se asigura aplicarea fără echivoc a prevederilor corespunzătoare. Mai mult, necesitatea menținerii definiției noțiunii respective rezidă din obiectivul politicii de stat privind integrarea pieței Republicii Moldova în piața Uniunii Europene, care implică inclusiv alinierea legislației naționale la cea a Uniunii Europene. Totodată, pentru a se exclude echivocul în interpretare cu privire la persoanele care participă pe piața angro a gazelor naturale, Proiectul legii se completează

	angro procură și revând gaze naturale fără a deține o licență de furnizare sau de trading a gazelor naturale. La fel, nu este reglementat în legislația primară în ce condiții consumatorii angro pot furniza gaze naturale pe piața cu amănuntul. În acest caz utilizatorii de sistem care procură gaze naturale de la consumatorii angro nu se bucură de drepturile consumatorilor finali prevăzute de Legea nr. 108/2016 și de Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Este oportun de făcut o delimitare a conceptului de consumator angro și „activitatea de trading” pe piața gazelor naturale care potrivit art. 2 din Legea 108/2016 reprezintă „<i>achiziționare și vânzare a gazelor naturale pe piața angro a gazelor naturale, inclusiv în legătură cu importul/exportul de gaze naturale</i>”.	cu prevederile de modificare a articolului 94, alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 108/2016, cu următorul conținut: „0La articolul 94. - alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, inclusiv tranzacțiile aferente comerțului transfrontalier, tranzacțiile de vânzare-cumpărare a produselor conexe se încheie pe piața angro a gazelor naturale.”; - Alin. (3) va avea următorul conținut: „(3) Pe piața angro a gazelor naturale, tranzacțiile se realizează în bază de contracte bilaterale, care se formează ținându-se cont de cerere și de ofertă, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale sau al negocierilor. Pe piața angro a gazelor naturale tranzacțiile pot fi încheiate prin intermediul platformelor de tranzacționare, aprobate de Agenție în condițiile stabilite în Codul rețelilor de gaze naturale. Participanții la piața angro a gazelor naturale sunt în drept să intre liber pe piață, să încheie tranzacții și să iasă de pe piață, inclusiv să facă comerț transfrontalier, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Regulilor pieței gazelor naturale, precum și a altor acte normative de reglementare aprobate de Agenție.”.
3.	- în noțiunea „entitate pentru reconciliere” de exclus textul: „,determinate în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale”. Argumentare. Noțiunea a fost simplificată întru evitarea dublării, în corespundere cu prevederile art. 99 alineatul (5¹) și art. 99³ și art. 100 din Proiect.	Se acceptă parțial, Noțiunea de „entitate pentru reconciliere” va avea următorul cuprins: „entitate pentru reconciliere - entitate desemnată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică care este responsabilă de efectuarea și primirea plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, determinate în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 99, alin. (5¹), pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale;”. Este important de precizat la nivel de lege scopul pentru care se instituie funcția de „entitate pentru reconciliere”, și anume pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale.
4.	- în noțiunea „tarif uniform de distribuție a gazelor naturale” cuvintele „poate fi” se exclud.	Se acceptă.
5.	- se propune de completat cu noțiunile „consumator noncasnic mare”, „consumator noncasnic mijlociu”, „consumator noncasnic mic”. Argumentare: Este necesar a aduce claritate în proiectul de modificare a Legii, deoarece aceste definiții se vor utiliza pe parcursul textului Legii, iar interpretarea adecvată și corectă a lor va îmbunătăți calitatea și percepția pentru implementarea prevederilor Legii.	Nu se acceptă, Nu este necesară definirea noțiunilor respective. În conformitate cu art. II, alin. (4), lit. a) din Proiectul legii, ANRE urmează să stabilească pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici. Totodată, stabilirea de către ANRE a pragurilor de consum în funcție de care consumatorii noncasnici urmează să fie categorisiți ca fiind consumatori mari, mijlocii sau mici, oferă flexibilitate pentru a se asigura ajustarea, în termeni prompti, a pragurilor de consum, în funcție de evoluțiile pe piața retail de gaze naturale.
6.	La pct. 3, articolul 7 din Proiect, - alineatul (1) lit. f¹), cuvântul „<i>operează</i>” se substituie cu cuvântul „<i>activează</i>”.	Se acceptă.
	- alineatul (2), la lit. d), sintagma: „, , care pot fi” se exclude.	Se acceptă.

		- alineatul (2) cuvântul „tariful” se substituie cu cuvântul „tarifele”.	Se acceptă.
7.	La pct. 4, articolul 15 din Proiect: - alineatul (1¹) urmează a fi expus în redacție nouă, după cum urmează: „(1¹) <i>Titularul de licență pentru transportul gazelor naturale și titularul de licență pentru distribuția gazelor naturale sunt obligați să pună la dispoziția Agenției, la solicitarea acesteia, în format electronic, bazele de date ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele de transport sau, după caz, la rețelele de distribuție</i>”. Argumentare: Propunerile formulate la alineatele (11) și (22) sunt în corespundere cu abordarea stabilită la art. 15 alin. (11) și (12) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.	Se acceptă, Proiectul legii a fost completat în sensul expunerii prevederii respective în următoarea redacție: „(1¹) În scopul asigurării livrării neîntrerupte a gazelor naturale către consumatorii finali, titularul licenței pentru transportul gazelor naturale și titularul licenței pentru distribuția gazelor naturale sunt obligați sa pună la dispoziția Agenției, la solicitare, în modul și termenele și stabilite de aceasta, în format electronic, bazele de date ale utilizatorilor de sistem, ale consumatorilor finali ale căror instalații de utilizare sunt racordate la rețelele de gaze naturale ale acestora.”.	
	- se completează cu alineatul (1²) cu următorul conținut: „(1²) <i>Agenția prezintă informația din bazele de date menționate la alin. (1¹), la necesitate, doar furnizorilor cu obligații de serviciu public, stabilite în conformitate cu art. 89 și 90</i>”. Argumentare: Propunerile formulate la alineatele (1¹) și (2²) sunt în corespundere cu abordarea stabilită la art. 15 alin. (1¹) și (1²) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.	Se acceptă parțial, Proiectul legii se completează cu prevederea privind completarea articolului 15 din Legea nr. 108/2016 cu alineatul (1²), cu următorul cuprins: „(1²) Agenția prezintă informația din bazele de date menționate la alin. (1¹), la necesitate, doar operatorilor de sistem sau furnizorilor care asigură furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90”.	
	- alineatul (5¹) se exclude. Argumentare: Cu referire la propunerea formulată la alin. (5¹) a vedea explicațiile și argumentarea expusă la pct. 1, art. 2 din proiect – noțiuni.	Se acceptă, Propunerile privind instituirea unei hărți digitale vor fi discutate suplimentar cu entitățile vizate, iar amendamentele corespunzătoare vor fi formulate cu ocazia promovării unui alt set de amendamente la Legea nr. 108/2016.	
8.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - alineatul (2) urmează a fi expus în următoarea redacție: „(2) <i>Licența poate fi suspendată în condițiile legii, prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII³ al Codului de procedură civilă</i>”. Argumentare: Pentru ca instituția suspendării licenței să fie una efectivă, eficientă și aplicată în termen util, în contextul în care încălcările pe piața gazelor naturale afectează consumatorii finali și pot avea impact asupra securității aprovizionării cu gaze naturale, se impune ca efectele suspendării să survină din momentul adoptării Hotărârii ANRE, cu adresarea ulterioară de către ANRE în instanța de judecată pentru validarea acesteia. Or, norma actuală prevede drept regulă generală suspendarea licenței prin instanța de judecată (cu câteva excepții), care poate surveni doar după pronunțarea unei decizii definitive a Curții de Apel (proces care poate să dureze cca 2 ani de zile). Oportunitatea suspendării licenței (pentru 3 luni de zile) după 2 ani de la constatarea încălcărilor admise de către titularul de licență își pierde eficacitatea. Totodată menționăm că, abordarea propusă de Agenție se aliniază cu mai multe reglementări și prevederi legale, care stabilesc instituția suspendării nemijlocit prin decizia autorității (cu validarea ulterioară a acesteia de către instanță), după cum urmează: 1) <u>art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător</u> potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea. Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică pînă la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărîri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărîre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. 2) <u>art. 278¹⁰ (2) al Codului de procedură civilă</u>, potrivit căruia „Cererea autorității competente privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză”. Întru susținerea acestei propuneri, menționăm că aceasta corespunde prevederilor proiectului noii Lege cu privire la energia electrică, care are o abordare similară în cazul suspendării licenței. Prin urmare, este	Se acceptă, Prevederea respectivă se expune în următoarea redacție: „(2) Licența se suspendă în condițiile legii prin hotărârea Agenției, cu adresarea ulterioară a acesteia în instanța de judecată în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”	

		necesară uniformizarea abordărilor în sectoarele energiei, astfel încât să nu existe tratament diferențiat între participanții piețelor de energie.	
9.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - alineatul (3) urmează a fi modificat după cum urmează: cuvintele „ <i>a condus la întreruperea</i> ” de substituit cu cuvintele: „ <i>determină riscuri iminente de întrerupere a</i> ”; cuvintele „poate fi suspendată” de substituit cu cuvintele: „ <i>se suspendă</i> ”. Argumentare: Redacția actuală a art. 16 alin. (3) din Legea nr. 108/2016 presupune posibilitatea suspendării licenței titularului culpabil doar după survenirea consecinței încălcării prevederilor Legii și a prescripțiilor Agenției, prin „ <i>întrerupere a furnizării gazelor naturale către consumatori</i> ”. Acest fapt nu permite Agenției să acționeze preventiv și eficient atunci când este pusă în pericol iminent furnizarea gazelor naturale către consumatori din cauza încălcării de către titularii de licență a obligațiilor prevăzute de lege sau a celor prescrise de Agenție. Respectiv, prin modificarea propusă, întreruperea furnizării gazelor naturale către consumatorii finali și consecințele negative pentru aceștia, ar putea fi prevenită în multe situații.	Se acceptă.	
10.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - la alineatul (4 ¹), a doua și a treia propoziție de expus în următoarea redacție: <i>„(4¹) În celelalte cazuri prevăzute la alin. (4) lit. b) – g), Agenția dispune prin hotărâre suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”</i> Argumentare: Noua redacție a propoziției a doua are ca scop ajustarea normei legale la prevederea propusă de către Agenție pentru alineatul (2) al acestui articol. Cu referire la propoziția a treia (ultima propoziție a art. 16 (4 ¹)), propunerea de modificare derivă din necesitatea excluderii echivocului la aplicarea normei legale. Or, redacția actuală a normei generează interpretări precum că, indiferent de dispozitivul hotărârii judecătorești (de validare sau de anulare a Hotărârii ANRE privind suspendarea licenței, la devenirea definitivă și irevocabilă a acesteia, Hotărârea ANRE încetează să mai producă efecte. De notat, că devenirea definitivă a hotărârii judecătorești privind validarea Hotărârii ANRE nu anulează efectele celei din urmă. Hotărârea judecătorească care confirmă valabilitatea Hotărârii ANRE îi <u>oferă continuitate a efectelor acesteia</u> . Prin urmare, doar o hotărâre judecătorească privind anularea Hotărârii Agenției poate înceta efectele acesteia.	Se acceptă, Alin. (4 ¹) care se propune a fi introdus în articolul 16 din Legea nr. 108/2016 va avea următorul cuprins: <i>„(4¹) Agenția adoptă hotărârea privind suspendarea licenței la cererea titularului de licență în termen de 5 zile lucrătoare de la înregistrarea cererii sau în termen de 5 zile lucrătoare de la expirarea termenului stabilit la art.15 alin. (8), cu indicarea perioadei de suspendare menționate în cerere, dar care nu poate depăși termenul stabilit la alin. (5). În celelalte cazuri prevăzute la alin. (4) lit. b) – g), Agenția dispune prin hotărâre suspendarea licenței și sesizează instanța de judecată în cel mult 3 zile lucrătoare de la adoptarea respectivei hotărâri de suspendare, pentru validarea hotărârii respective. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”.</i>	
11.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - alineatul (5) de expus în următoarea redacție: <i>„(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței va indica termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă”.</i> Argumentare: Redacția propusă la alin. (5) are ca scop ajustarea acestuia la prevederile alin. (2) și (4 ¹) al acestui articol în redacția propusă de către Agenție. Reiterăm, propunerile respective sunt în corespundere cu prevederile proiectului noii Lege cu privire la energia electrică, care are o abordare similară în cazul suspendării licenței. Prin urmare, este necesară uniformizarea abordărilor în sectoarele energiei, astfel încât să nu existe tratament diferențiat între participanții piețelor de energie.	Se acceptă, Proiectul legii se modifică în sensul expunerii alineatului (5) din articolul 16 al Legii cu privire la gazele naturale după cum urmează: <i>„(5) Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței va indica termenul de suspendare care nu poate depăși 3 luni de la data emiterii. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind suspendarea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă.”.</i>	
12.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - alin. (7) de completat la sfârșitul aliniatului cu următoarea frază: <i>„în caz contrar, Agenția va iniția în privința titularului de licență respectiv, procedura de retragere a licenței în temeiul art. 17 alin. (2) lit. f) ”.</i> Argumentare: Pentru a reglementa mai clar mecanismul propus de suspendare a licenței prin decizia autorității de reglementare, cu validarea acesteia de către instanța de judecată.	Se acceptă parțial, Alineatul (7) va avea următorul cuprins: <i>„(7) Titularul de licență este obligat să informeze în scris Agenția despre înlăturarea circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței, dar nu mai târziu de ultima zi a termenului de suspendare. În caz contrar, Agenția inițiază procedura de retragere a licenței în temeiul Articolului 17 alin. (2) lit. f) în privința titularului a cărui licență a fost suspendată pentru unul din temeiurile stabilite la alin. (4) lit. b) – lit. g) din prezentul articol. Dacă licența a fost</i>	

			suspendată pentru motivul prevăzut la alin. Eroare! Fără sursă de referință. l it. a) din prezentul articol, iar titularul licenței nu a depus o cerere privind reluarea valabilității licenței, Agenția adoptă hotărârea privind reluarea valabilității licenței cel târziu în ziua în care expiră termenul suspendării sale.”. În cazul în care licența este retrasă la solicitarea titularului licenței nu este judicios ca la expirarea termenului de suspendare, sa-i fie retrasă licența.
13.	La pct. 4 (pct. 4 – numerotat repetat în Proiect), articolul 16 din Lege: - la alineatul (6¹) este necesar a fi expus în următoarea redacție: <i>„Furnizorul desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (6) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție, ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere pentru această perioadă asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție.”.</i> Argumentare: Desemnarea unui alt furnizor pentru prestarea serviciului public nu poate depăși durata maximă pentru care a fost suspendată licența (3 luni), fiind inaplicabilă și echivocă, prevederea în redacția propusă de autorii proiectului, care prevede necesitatea de a oferi asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni. Totodată, trebuie de ținut cont că serviciile de facturare, precum și funcționarea centrelor de deservire implică cheltuieli, care necesită a fi acoperite. La fel, se va asigura continuitatea prestării serviciului în cazul în care furnizorul a cărui licență a fost suspendată își va relua activitatea.	Se acceptă.	
14.	La pct. 5, articolul 17: - alin. (3¹) de completat la sfârșitul aliniatului cu următoarea frază: <i>„Hotărârea Agenției privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a acesteia. Controlul legalității hotărârilor Agenției privind retragerea licenței se realizează în conformitate cu Capitolul XXIF³ al Codului de procedură civilă”;</i>	Se acceptă.	
15.	La pct. 5, articolul 17: - alin. (5¹) din Proiect va avea următorul conținut: <i>„Furnizorul desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (5) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost retrasă, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție, ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost retrasă să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați pe o perioadă de cel mult 12 luni. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost retrasă este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior retragerii licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție.”.</i> Argumentare. Similar argumentării prevăzute la pct. 5 din Aviz, trebuie de ținut cont că serviciile de facturare, precum și funcționarea centrelor de deservire implică cheltuieli, care necesită a fi acoperite. Mecanismul propus de către Agentie este unul judicios si echitabil atât pentru furnizorul desemnat cât si	Se acceptă, Concomitent, în contextul dezbaterilor din cadrul ședinței comune cu ANRE, Proiectul legii se completează în sensul inserării la articolul 17 a alineatului (5³) cu următorul cuprins: „(5³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și deservire a consumatorilor finali, Agenția poate prelungi termenul prevăzut la alin. (5²) cu cel mult 12 luni.”	

		pentru fostul titular de licență, care va asigura serviciile de facturare și de deservire a consumatorilor preluați pentru perioada de 12 luni.	
16.		Proiectul se completează cu o nouă prevedere la art. 42 alin. (14) al Legii, la final cu următoarea frază: „<i>În cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.</i>”. Argumentare. Având în vedere că rețelele de transport al gazelor naturale reprezintă obiective strategice de interes național și fac parte din infrastructura critică, investițiile în reparația, dezvoltarea, modernizarea acestora contribuie la continuitatea, siguranța și securitatea alimentării cu gaze naturale. În cazul disponibilității de surse financiare, lipsa interesului operatorului sistemului de transport de a realiza investiții în infrastructura de transport, aprobate de către Agenție, nu poate fi justificată.	Se acceptă, Proiectul legii fost completat cu prevederea respectivă.
17.		La pct. 7, articolul 46 alin. (1) lit. e¹) și e²) vor avea următorul cuprins: <i>„e¹) să achite plăți compensatorii de egalizare entității pentru reconciliere atunci când veniturile obținute sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³;</i> <i>e²) să primească plăți compensatorii de egalizare de la entitatea pentru reconciliere, atunci când veniturile obținute sunt mai mici decât venitul reglementat aprobat de Agenție, în contextul aplicării mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu art. 99³.”.</i> Argumentare: La art. 46 alin. (1) lit. e¹) din proiect, sintagma „<i>contul de regularizare înregistrează un sold negativ</i>” se substituie cu sintagma „<i>veniturile obținute sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție</i>”. La art. 46 alin. (1) lit. e²) din proiect, sintagma „<i>contul de regularizare înregistrează un sold pozitiv</i>” se substituie cu sintagma „<i>veniturile obținute sunt mai mici decât venitul reglementat aprobat de Agenție</i>”. Modificările respective sunt necesare în vederea armonizării normelor indicate supra cu prevederile art. 99³ din proiect.	Se acceptă, La articolul 46, alin. (1), lit. e¹) din Proiect, sintagma „<i>contul de regularizare înregistrează un sold negativ</i>” se substituie cu sintagma „<i>veniturile colectate sunt mai mari decât venitul reglementat aprobat de Agenție</i>”. La art. 46 alin. (1) lit. e²) din Proiect, sintagma „<i>contul de regularizare înregistrează un sold pozitiv</i>” se substituie cu sintagma „<i>veniturile colectate sunt mai mici decât venitul reglementat aprobat de Agenție</i>”.
18.		La pct. 8, articolul 49 alin. (4¹) din proiect, în penultima propoziție, după cuvântul „<i>contribuția</i>” se completează cu sintagma „<i>autorității publice locale sau a</i>”. Argumentare: Includerea sintagmei „<i>autorității publice locale</i>” este necesară atunci când contribuția la dezvoltarea rețelilor de distribuție a gazelor naturale este efectuată de către acestea.	Se acceptă.
19.		De completat proiectul cu o nouă prevedere care să modifice art. 69 alin. (5), după cuvintele „la consumatorii casnici” cu sintagma „, inclusiv în cazurile în care se prestează serviciul intermediat prin intermediul gestionarul fondului locativ”. Argumentare. Propunerea derivă din necesitatea asigurării unui tratament uniform și nediscriminatoriu, protejării drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor casnici din blocurile/căminele, locuințele sociale, etc., care nu beneficiază de contracte directe cu furnizorul de gaze naturale, fiind deserviți în baza unui contract unic (consumator noncasnic) încheiat cu gestionarul fondului locativ respectiv (APLP, ACC, APC etc.). Abordarea respectivă este una similară cu alte sectoare reglementate (ex. sectorul de energie termică). De notat, că gestionarul fondului locativ este reprezentantul consumatorilor din interiorul blocului locativ în cadrul serviciilor intermediare conform Legii nr. 187/2022 cu privire la condominiu. Potrivit Legii nominalizate: „servicii intermediare – servicii, inclusiv de utilități publice, cum ar fi alimentarea cu energie termică, salubritatea, asigurarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale, de care se folosesc ori se pot folosi proprietarii unităților și posesorii acestora, dar care, în funcție de situația concretă a condominiului, din motive tehnice sau legale, trebuie intermediare de către asociație în temeiul contractului cu furnizorul și nu pot fi contractate individual de către proprietarii ori posesorii unităților ori facturate individual acestora”.	Se acceptă, În Proiectul legii a fost introdusă propunerea de completare formulată de ANRE.
20.		La pct. 9, articolul 80 din Proiect, - la alineatul (3) cuvintele „<i>de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale.</i>”, precum și ultima propoziție urmează a fi excluse. Argumentare: Este oportună ajustarea proiectului la prevederile proiectului noii Legi cu privire la energia electrică, care prevede plata pentru încetarea contractului în cadrul procedurii de schimbare a furnizorului.	Se acceptă parțial, Nu este argumentată necesitatea excluderii prevederii legale potrivit căreia consumatorul final are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. De altfel, prevederea respectivă transpune principiul prevăzut la articolul 3, para. (6), lit. b) din Directiva 73/2009.

		Acest fapt este important pentru a stabili reguli uniforme și a nu admite tratament diferențiat în raport cu consumatorii din sectoarele energetice.	Totodată, în spiritul Directivei nr. 2019/944, Proiectul legii cu privire la energia electrică admite perceperea de plăți pentru schimbarea furnizorului doar de la anumite categorii de consumatori finali (consumatorii noncasnici, întreprinderi mari și mijlocii). Prin derogare, consumatorilor casnici, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici le pot fi imputate plăți pentru rezoluțiunea voluntară a unui anumit tip de contract (contractul de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și la preț fix), dacă respectivul consumator solicită desfacerea contractului respectiv înainte de ajungerea la termen a acestuia și cu condiția că obligația de achitare a plății respective este prevăzută expres în contract, iar obligația a fost comunicată în mod clar înainte de încheierea contractului. Prevederi similare se regăsesc și în art. 12 din Directiva UE nr. 1788/2024 care reglementează sectorul gazelor și urmează a fi transpusă în legislația națională. În context, Proiectul legii se completează cu norma de suplimentare a articolului 87 din Legea nr. 108/2016 cu alineatul (13), în următoarea redacție: „(13) Consumatorii finali pot încheia contracte de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, cu o durată de cel puțin 12 luni. Furnizorii urmează să ofere informațiile necesare consumatorilor finali cu privire la avantajele, costurile și riscurile aferente încheierii contractului de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix. Furnizorii nu pot modifica unilateral termenele și condițiile contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix și nu vor rezilia contractele respective înainte de expirarea acestora. Principiile, procedura și cerințele care trebuie respectate în legătură cu încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale.”. Totodată, Proiectul legii se completează cu norma de suplimentare a articolului 88, alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu următorul enunț: „Schimbarea furnizorului se realizează în condiții nediscriminatorii din punct de vedere al efortului, timpului alocat și al costurilor suportate de consumatorul final.” Articolul 88 urmează a fi completat și cu alineatele (3¹) - (3¹), cu următorul cuprins: „(3¹) Schimbarea furnizorului nu exonerează consumatorul final de obligațiile sale contractuale, inclusiv de îndeplinirea obligațiilor de plată a facturilor pentru gazele naturale furnizate de precedentul furnizor. (3²) Consumatorul final are dreptul de a solicita furnizorului său actual să-i prezinte toate informațiile și datele relevante privind consumul de gaze naturale. (3³) La schimbarea furnizorului, consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici nu pot fi obligați să achite careva plăți pentru schimbarea furnizorului. Prin derogare de la acest principiu, furnizorii pot percepe plăți pentru rezoluțiunea contractului în raport cu consumatorii finali care rezoluționează voluntar contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix, înainte de ajungerea la termen a acestora, cu condiția că obligația de achitare a plății respective este prevăzută în contractul încheiat de consumatorul final în mod voluntar, iar obligația a fost comunicată în mod clar consumatorului final înainte de încheierea contractului. Plata pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie proporțională și să nu depășească pierderile economice directe pe care un furnizor le poate suporta urmare a rezoluțiunii unilaterale a contractului de către un consumator final. Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului, iar
--	--	---	---

			monitorizarea admisibilității plăților pentru rezoluțiunea contractului este de competența Agenției.”.
21.	La pct. 9, articolul 80 din Proiect, - la alineatul (4) cuvintele „<i>precum și</i>” se substituie cu cuvântul „<i>inclusiv</i>”. Argumentare: Având în vedere etapele stabilite pentru ieșirea pe piața liberă a unor categorii de consumatori finali, se propune de a exclude prevederea care stabilește termenul de 12 luni de la data rezoluțiunii contractului de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat, de revenire a consumatorului care și-a schimbat furnizorul la furnizorul de serviciu public (art. 89).	Nu se acceptă, În funcție de consumul de gaze naturale, anumite întreprinderi și instituții care prestează servicii sociale esențiale pot fi încadrate nu doar în categoria consumatorilor noncasnici mici, dar și în categoria consumatorilor noncasnici mijlocii.	
22.	La pct. 9, articolul 80 din Proiect, - alineatul (4¹) se exclude. Argumentare: Având în vedere etapele stabilite pentru ieșirea pe piața liberă a unor categorii de consumatori finali, se propune de a exclude prevederea care stabilește termenul de 12 luni de la data rezoluțiunii contractului de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat, de revenire a consumatorului care și-a schimbat furnizorul la furnizorul de serviciu public (art. 89).	Se acceptă parțial, Alineatul (4¹) al articolului 80 din Legea nr. 108/2016 vizează toate categoriile de consumatori finali, nu doar consumatorii noncasnici mari. În context, Proiectul legii se completează cu propunerea de expunere în redacție nouă a articolului 80 alin. (4¹), după cum urmează: „(4¹) În cazul în care un consumator noncasnic mic rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate, revenirea acestuia la furnizarea în condițiile stabilite la art. 89 poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condiții stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale. ”. Totodată, Proiectul legii se completează cu propunerea de suplimentare a articolului 114 din Legea nr. 108/2016 cu alineatul (3¹), cu următorul cuprins: „(3¹) Consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), beneficiază cu titlu de excepție de dreptul de a fi aprovizionați cu gaze naturale de către furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la articolul 89 în condițiile stabilite prin hotărârea Agenției prevăzută la alin. (4). Principiul stabilit în prezentul alineat nu poate fi interpretat în sensul descurajării consumatorilor finali de a încheia contracte de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate.”. Alineatul (4) din articolul 114 urmează să fie expus în următoare redacție: „(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 ianuarie 2026, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție.”.	
23.	La pct. 10, articolul 85 alin. (9) din proiect se propune de exclus. Argumentare: Noțiunea de „<i>procurarea centralizată a gazelor naturale</i>” nu este reglementată în alte articole ale Legii nr. 108/2016 nici în Regulile pieței gazelor naturale, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019, și pare a fi o măsură aplicabilă în cazul gestionării unei crize de gaze naturale. Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 prezintă la ANRE toate contractele de procurare a gazelor naturale, în toate cazurile, inclusiv dacă gazele naturale au fost procurate pe o platformă de tranzacționare. ANRE trebuie să dispună de actele primare care stabilesc modalitatea de formare a prețului de procurare a gazelor naturale.	Se acceptă parțial, Scopul modificării prevederii de la art. 85, alin. (9) este de a asigura că în actul legislativ primar nu sunt incluse obligații imposibil de realizat, aceasta cu atât mai mult cu cât neexecutarea acestora este pasibilă de aplicarea sancțiunilor financiare. Articolul 85 alin. (9) din Legea în vigoare obligă furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90 să informeze în prealabil Agenția, cu cel puțin 30 de zile înainte, cu privire la contractele pe care urmează să le încheie. Or, acest lucru este posibil doar în legătură cu încheierea contractelor pe termen lung și care nu sunt încheiate prin intermediul unei platforme de tranzacționare. În cazul tranzacțiilor încheiate prin intermediul platformei de tranzacționare, realizarea obligației de informare prealabilă, cu 30 de zile înainte, este imposibilă, indiferent de perioada de timp la care se referă tranzacția.	

			În context, articolul 85, alin. (9), fraza a 2-a va avea următorul cuprins: „Furnizorii respectiv sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de achiziție a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente, dacă tranzacțiile au loc în afara platformei de tranzacționare.”.
24.	La pct. 11, articolul 85¹ din Proiect, - cuvântul „ <i>operează</i> ” se substituie cu cuvântul „ <i>activează</i> ”.		Se acceptă.
	La pct. 11, articolul 85¹ din Proiect, în alineatul (3) cuvântul „ <i>aprovizionării</i> ” se substituie cu cuvântul „ <i>aprovizionarea</i> ”.		Se acceptă.
	La pct. 11, articolul 85¹ din Proiect, - în alineatul (8) cuvintele „ <i>cu îndeplinirea de către aceasta a monitorizării modului</i> ” se substituie cu cuvintele: „cu monitorizarea”.		Se acceptă.
	La pct. 11, articolul 85¹ din Proiect, în alineatul (11) cuvintele „ <i>În cazuri excepționale</i> ” se propun de a fi excluse. Argumentare: De precizat dacă alineatul (11) implică existența unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale, declarată în conformitate cu art. 105 din Legea nr. 108/2016.		Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare, prevederea respectivă a fost exclusă.
25.	La pct. 12, articolul 89 alin. (1) din Proiect, cuvintele „ <i>precum și</i> ” se substituie cu cuvântul „ <i>inclusiv</i> ”.		Nu se acceptă, În funcție de consumul de gaze naturale, anumite întreprinderi și instituții care prestează servicii sociale esențiale pot fi încadrate nu doar în categoria consumatorilor noncasnici mici, dar și în categoria consumatorilor noncasnici mijlocii.
26.	La pct. 18, art. 97⁵ din Proiect, - la alineatul (3), se propune de a exclude sintagma „ <i>sau persoană menționată la alin. (4) lit. b) – e</i> ”. Argumentare: Art. 8 alin. (4) din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011 prevede că persoanele care sunt enumerate în acesta sunt obligate să prezinte informațiile și documentele relevante tranzacțiilor participanților la piața angro de energiei către Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei. Prin urmare acestea sunt atribuții care la nivelul UE se realizează de ACER (și nu de regulator), iar sursele respective de informare, de asemenea sunt baze de date, registre etc. create și organizate la nivelul UE. Proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016, investește ANRE cu dreptul de a colecta informația necesară în scopul monitorizării pieței angro de gaze naturale din Republica Moldova, din surse similare cu cele indicate în <u>art. 8 alin. (4)</u> din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011, fără a ține cont de faptul că la momentul actual în Republica Moldova în mare parte încă nu sunt dezvoltate sau instituite asemenea sisteme de raportare, sisteme de corelare a informațiilor, registre etc.		Nu se acceptă, Alineatul 4 din articolul 97 ⁵ la care se face referire, enumeră tipurile de persoane care sunt obligate să prezinte informații autorității de reglementare, iar în sectorul gazelor naturale activează nu doar participanții la piață în sens restrâns. Astfel, de exemplu, Bursa Română de Mărfuri Est este în sensul alin. (4) persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional și se încadrează în categoria persoanelor enumerate la lit. d). Alte categorii de persoane, enumerate la alin. (4) vor avea obligația raportării din momentul în care vor intra pe piața gazelor naturale a Republicii Moldova. Totodată, articolul 97 ⁵ , alin. (3) prevede că ANRE este în drept să solicite informații de la participanții la piață și persoanele menționate la alin. (4) lit. b) - e), iar respectivele persoane sunt obligate să furnizeze, la cerere, informațiile respective. Prin urmare, nu este obligatoriu să fie implementat vreun sistem de raportare pentru exercitarea de către ANRE a funcției respective. În fine, în cazul excluderii funcției respective, nu este clar cum ANRE își va exercita atribuția de monitorizare a pieței și, respectiv, cum va realiza investigațiile pentru a contracara comportamentul de rea-credință al participanților de pe piața gazelor naturale, precum și al celorlalte persoane enumerate la art. 97 ⁵ , alin. (4) lit. b) – e).
	La pct. 18, art. 97⁵ din Proiect, - la fel, se propune de a exclude alin. (4) din art. 97 ⁵ . Argumentare: Art. 8 alin. (4) din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011 prevede că persoanele care sunt enumerate în acesta sunt obligate să prezinte informațiile și documentele relevante tranzacțiilor participanților la piața angro de energiei către Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei. Prin urmare acestea sunt atribuții care la nivelul UE se realizează de ACER (și nu de regulator), iar sursele respective de informare, de asemenea sunt baze de date, registre etc. create și organizate la nivelul UE.		Nu se acceptă, A se vedea explicația de mai sus.

	Proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016, investește ANRE cu dreptul de a colecta informația necesară în scopul monitorizării pieței angro de gaze naturale din Republica Moldova, din surse similare cu cele indicate în art. 8 alin. (4) din Regulamentul (UE) Nr. 1227/2011, fără a ține cont de faptul că la momentul actual în Republica Moldova în mare parte încă nu sunt dezvoltate sau instituite asemenea sisteme de raportare, sisteme de corelare a informațiilor, registre etc.	
27.	La art. 97⁵ alin. (7) din Proiect, - cuvântul „<i>Lunar</i>” se substituie cu cuvântul „<i>Trimestrial</i>”. Argumentare: Considerăm oportună publicarea trimestrială a rapoartelor privind monitorizarea pieței gazelor naturale. De notat practica Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) care publică doar rapoarte trimestriale de monitorizare a pieței gazelor naturale (ex: <i>Key developments in European gas wholesale markets Q3</i>). Având în vedere stadiul de dezvoltare a pieței gazelor naturale în Republica Moldova, dar și practica instituțiilor europene (în cazul dat ACER), urmează a fi preluată și în privința publicării rapoartelor privind monitorizarea pieței de către ANRE.	Nu se acceptă, Practica ACER nu este relevantă în speța dată, deoarece autoritatea respectivă publică informațiile cu privire la piața internă a gazelor naturale, care include 27 State Membre ale Uniunii Europene.
	La art. 97⁵ alin. (7) din Proiect, - cuvintele „numărul de participanți la piață” se substituie cu cuvintele: „numărul de furnizori și traderi activi pe piață”.	Se acceptă. Articolul 97⁵, alin. (7) (articolul 23 din Proiectul legii) va avea următorul cuprins: „(7) Lunar, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial raportul de monitorizare a pieței gazelor naturale, în care indică inclusiv prețurile medii înregistrate, cantitățile tranzacționate, numărul de furnizori și de traderi, precum și indicatorii de concentrare a pieței.”.
28.	La art. 97⁵ alin. (7) din Proiect, - cuvintele „entității de echilibrare și a” se exclud. Argumentare: Referitor la prezentarea informațiilor rezultate din activitatea entității de echilibrare, menționăm că în conformitate cu art. 39 alin. (4) din Legea nr. 108/2016 „Operatorul sistemului de transport (OST) îndeplinește funcțiile de dispecerat ... și asigură echilibrarea sistemului de gaze naturale”. Respectiv, ANRE nu a desemnat o entitate de echilibrare în contextul Regulilor pieței gazelor naturale, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 534/2019. Corespunzător, în conformitate cu Raportul privind punerea în aplicare a măsurilor provizorii de echilibrare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 516/2025, „până în a 19-a zi din luna M+1 pentru luna M, OST calculează, pentru fiecare PRE, cantitățile de dezechilibru zilnic cumulate pentru toate zilele gaziere din luna precedentă M, publică pe pagina sa web tipul dezechilibrelor finale după FTG și prețul de referință, prețul marginal de vânzare și prețul marginal de cumpărare a dezechilibrelor zilnice”. Informația privind dezechilibrele zilnice a fiecărei PRE se publică pe pagina OST, este accesibilă persoanelor interesate și nu trebuie să se regăsească în Raportul ANRE.	Se acceptă. Articolul 97⁵, alin. (7) (punctul 23 din Proiectul legii) va avea următorul cuprins: „(7) Lunar, Agenția elaborează și publică pe site-ul web oficial raportul de monitorizare a pieței gazelor naturale, în care indică inclusiv prețurile medii înregistrate, cantitățile tranzacționate, numărul de furnizori și de traderi, precum și indicatorii de concentrare a pieței.”.
29.	La pct. 23, articolul 98 alin. (2), lit. b) din proiect sintagma: „,care pot fi” se exclude. Argumentare: tarifele pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale diferă în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale, respectiv sintagma „,care pot fi” nu este necesară.	Se acceptă.
30.	La pct. 24, articolul 99 alin. (5¹) lit. c) - e) din Proiect propunem următorul text: <i>„c) frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util;</i> <i>d) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare ale operatorilor sistemelor de distribuție;</i> <i>e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării întârziate sau neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”.</i>	Se acceptă parțial., Articolul 99 alin. (5¹) lit. c) – e) va avea următorul cuprins: „c) frecvența efectuării plăților de egalizare în avans, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența plăților de egalizare în avans stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat își pot recupera costurile în timp util; d) mecanismul de determinare a plăților de reconciliere între operatorii sistemelor de distribuție și termenul de efectuare a plăților respective; e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării întârziate, a achitării parțiale sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”. În cazul excluderii plăților de reconciliere, care urmează a fi achitate în

			cadrul mecanismului de compensare, va fi afectată viabilitatea financiară a operatorilor sistemelor de distribuție care pe parcursul anului au colectat efectiv venituri mai mici decât venitul reglementat, chiar și după primirea plăților compensatorii în avans, întrucât va fi amânată suplimentar, pentru o perioadă de până la 1 an, recuperarea venitului care nu a fost colectat pe parcursul anului precedent. Totodată, va fi afectată modalitatea de raportare a veniturilor (din punctul de vedere al legislației fiscale) de către operatorii sistemelor de distribuție care au colectat venituri în exces celor reglementate, chiar și după achitarea plăților compensatorii în avans, întrucât în cazul în care aceștia nu vor redirecționa veniturile destinate altor operatori ai sistemelor de distribuție (prin achitarea plății de reconciliere) aceștia vor fi nevoiți să le raporteze ca venituri proprii și respectiv să achite taxele și impozitele aferente.
31.	La pct. 25, articolul 99³ din Proiect, propunem următorul text: „Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale (1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul Articol. (2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Agenția publică pe pagina sa electronică oficială hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare. (3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu art. 100. (4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – mecanism de compensare). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mici decât venitul reglementat primesc plăți compensatorii de egalizare. (5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți compensatorii de egalizare de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât venitul reglementat aprobat și achită plăți compensatorii de egalizare operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat aprobat. (6) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment. (7) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. (8) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție, sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la art. 113 alineatul (2) lit. h).	Se acceptă parțial, Articolul 99³ va avea următorul cuprins: „Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale (1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul Articol. (2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Plățile compensatorii de egalizare includ plățile de egalizare în avans, efectuate pe parcursul perioadei tarifare și plățile de reconciliere. Agenția publică pe pagina sa electronică oficială hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare. (3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților de egalizare în avans, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu articolul 100. (4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – mecanism de compensare). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât veniturile reglementate necesare primesc plăți compensatorii de egalizare. (5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți de egalizare în avans de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate și achită plăți de egalizare în avans operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât veniturile lor reglementate pe parcursul fiecărei perioade tarifare. (6) După încheierea perioadei tarifare, entitatea pentru reconciliere primește și achită plăți de reconciliere de la/către operatorii sistemelor de distribuție, în cuantumurile stabilite prin hotărârea aprobată de Agenție. La	

	(9) <i>Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a reținut achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alineatul (2) lit. i).</i> (10) <i>Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997.</i> (11) <i>Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent.</i> (12) <i>În cazul în care operatorul sistemului de distribuție a intrat în procedură de insolabilitate sau pentru acesta a fost inițiată procedura de suspendare/retragere a licenței, acesta nu poate beneficia de tariful uniform de distribuție până la încetarea procedurii de insolabilitate, respectiv până la restabilirea licenței. Agenția va aproba tarife pentru serviciul de distribuție separat pentru acest operator al sistemului de distribuție.</i> (13) <i>În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.</i> Argumentare: Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de distribuție în contextul tarifului uniform de distribuție propus mai sus, asigură pe deplin că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate. Propunem ca anual, până la 1 februarie, toți operatorii sistemelor de distribuție să depună spre aprobare veniturile reglementate și volumele planificate a fi distribuite în anul respectiv. Agenția aprobă veniturile reglementate și plățile compensatorii de egalizare. Plățile compensatorii de egalizare se vor calcula ca diferență dintre tariful uniform și tariful calculat în baza venitului reglementat, pentru 1000 m³. Astfel, OSD care va avea tarife calculate mai mari decât tariful uniform, va achita diferența, pentru 1000 m³, entității de reconciliere până la data de 5 a lunii următoare. Până la data de 10 a lunii, entitatea de reconciliere va achita plățile compensatorii de egalizare către OSD a căror tarife calculate vor fi mai mari decât tariful uniform. Nu vor exista plăți în avans. Aceste detalii vor fi descrise în Metodologia tarifară. Totodată menționăm că este oportun de sesizat Ministerul Finanțelor în vederea examinării riscurilor legate de plata TVA și impozitul pe venit achitate de către OSD în contextul aplicării tarifului uniform de distribuție.	stabilirea cuantumului plăților de reconciliere, Agenția ia în considerare plățile de egalizare în avans care au fost achitate către sau de către operatorul sistemului de distribuție respectiv pe parcursul perioadei tarifare. (7) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment. (8) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. (9) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la articolul 113 alin. (1¹) lit. a). (10) Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la articolul 113 alin. (1¹) lit. b). (11) Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997. (12) Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent. Entitatea pentru reconciliere se supune controalelor periodice din partea Agenției pentru a asigura respectarea cerințelor de neutralitate și imparțialitate. (13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.”. Denumirea de „plăți de egalizare în avans” este utilizată convențional, ca să se facă diferențiere în raport cu „plățile de reconciliere” (necesitatea menținerii plăților de reconciliere este argumentată mai sus).
--	---	--

		Totodată, în ceea ce privește includerea prevederii ce ține de operatorii sistemelor de distribuție care au intrat în procedură de insolabilitate, în raport cu care a fost inițiată procedura de suspendare/de retragere a licenței, suntem de acord, în principiu, cu ANRE. Cu toate acestea este necesar de specificat la nivel de lege, si necesitatea ca ANRE sa revizuiască în același timp tariful uniform de distribuție, precum și principiile aplicabile în cazul în care operatorul de sistem respectiv a colectat venituri mai mici sau mai mari în raport cu venitul reglementat până la inițierea procedurii de insolabilitate, a procedurii de suspendare/retragere a licenței. Reiterăm că mecanismul tarifului uniform de distribuție se propune a fi implementat pentru a asigura că utilizatorii de sistem achită același tarif de distribuție, indiferent de regiunea în care se află (regiunea de operare a unui operator de distribuție sau altul) și nu trebuie interpretat ca reprezentând un mecanism de sprijin/de suport a unor anumiți operatori ai sistemelor de distribuție. De asemenea, menționăm că Proiectul legii a fost consultat cu Ministerul Finanțelor care nu a avut careva obiecții la prevederile aferente mecanismului tarifului uniform de distribuție. În fine, principii similare sunt stabilite în articolele 99¹ și 99² (care vizează operatorii sistemelor de transport), iar acestea au fost discutate pe larg cu Ministerul Finanțelor și cu Serviciul Fiscal de Stat.
32.	La pct. 27 articolul 108² din Proiect, alineatul (2) și (2¹) va avea următorul conținut: <i>„(2) Anual, până pe 30 aprilie, Guvernul aprobă, conform calculelor efectuate de Agenție, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri în conformitate cu art. 4 alin. (2¹) și principiul stabilit la alin. (3) din prezentul articol.</i> <i>(2¹) În baza Hotărârii Guvernului stabilită la alin. (2) Agenția aprobă lista furnizorilor de gaze naturale care urmează să constituie și să mențină stocuri de gaze naturale (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați). Cantitățile de gaze naturale ce urmează să fie stocate de fiecare furnizor de gaze naturale obligat se determină în baza cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale pentru trimestrul precedent”.</i> Argumentare: Considerăm că competența de a aproba anual cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri pentru realizarea obligației de stocare, trebuie să fie aprobată de Guvern din următoarele considerente: 1) conform art. 4 alin. (2) din Legea nr. 108/2026, „Guvernul <i>întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare .. care să corespundă unui nivel de cel puțin 15 % din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici.</i>”. 2) stocurile de gaze naturale care urmează a fi create pentru executarea obligației de stocare stabilită la art. 108²⁻³ includ stocurile de securitate. 3) potrivit art. 108¹ alin. (2) „Cantitatea exactă de gaze naturale care urmează a fi constituită în calitate de stocuri de securitate ... se aprobă anual, până la 30 aprilie, prin hotărâre de Guvern.”.	Se accepta parțial, Pentru a se exclude conflictul de norme, la articolul 4, alin. (2¹) se modifică și va avea următorul cuprins:„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura crearea și menținerea stocurilor de securitate prevăzute la articolul 108¹”. Totodată, articolul 108² se expune în următoarea redacție: „Articolul 108². Obligația de stocare a gazelor naturale (1) În vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în art. 108³ (în continuare - <i>obligația de stocare</i>). Obligația de stocare prevăzută în prezentul articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general. (2) Stocurile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare trebuie să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. (3) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, lista furnizorilor de gaze naturale care urmează să instituie stocuri de gaze naturale (în continuare – <i>furnizorii de gaze naturale obligați</i>), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția ține cont de principiile stabilite la alin. (2) și (4), precum și de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat. (4) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie – 31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în

			cadrul obligației de stocare, se asigură doar stocarea acelor cantități de gaze naturale care pot fi utilizate din punct de vedere tehnic. (5) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau de către anumite autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare a furnizorilor de gaze naturale poate fi redusă proporțional cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili alternativi decât gazele naturale, prin adoptarea de către Agenție a hotărârii corespunzătoare la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametri de calitate stabiliți. (6) În situația prevăzută la alin. (5), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute de prezentul articol și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acestora cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.”.
		La fel, se recomandă de utilizat în textul proiectului o terminologie uniformă în privința „creării/constituirii sau instituirii” stocurilor de gaze naturale.	Se acceptă.
		La pct. 27 articolul 108³ din Proiect, - alineatul (1) se completează la sfârșit cu cuvântul „Europene”.	Se acceptă.
33.	La pct. 27 articolul 108³ din Proiect, - la alineatul (8) cuvintele „cu prezentarea” se substituie cu „conform”. Argumentare: Urmează de argumentat dacă este necesară prezentarea informației privind rezervarea capacității în rețelele de transport având în vedere că nu este clar dacă aceasta va fi utilizată în totalitate sau parțial.		Se acceptă.
34.	La pct. 29 articolul 113 din Proiect, - la alineatul (1 ¹) cuvântul „defectuoasă” se substituie cu cuvântul „necorespunzătoare”.		Se acceptă.
	La pct. 29 articolul 113 din Proiect, - la lit. h) cuvintele: „cu soldul contului de regularizare pozitiv” se exclude.		Se acceptă.
	La pct. 29 articolul 113 din Proiect, - la alineatul (1 ²) textul „în termenele stabilite de Agenție, aceasta” se substituie cu cuvântul „Agenția”.		Se acceptă.
35.	La pct. 30, articolul 113 alin. (2) din Proiect se exclud cuvintele „, și cu”.		Se acceptă, La articolul 113 ¹ , alin. (2), sintagma „proporționale și cu efect de descurajare” se substituie cu sintagma „proporționale, cu efect de descurajare”.
36.	La Art. II din Proiect, - alineatul (3) lit. a) se propune de exclus. Argumentare: A vedea argumentele expuse la pct. 1, articolul 2 - definiții.		Nu se acceptă, Este necesară elaborarea unui cadru secundar cu privire la hărțile digitale.

	37.	La Art. II din Proiect, - alineatul (3), la lit. b), sintagma „<i>Până la revizuirea Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018, prevederile acestuia se vor aplica în partea ce nu contravin prezentei Legi</i>” se propune de exclus. Argumentare: Prevederile articolului 49 alineatul (4¹) pot fi aplicate în coroborare cu prevederile Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018, fără a fi dublate și în Regulament.	Se acceptă.
	38.	La Art. II din Proiect, - alineatul (4) se modifică și va avea următorul conținut: „(4) Prin derogare de la art. 108² alin. (2), în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare: 1) Guvernul aprobă, conform calculelor efectuate de Agenție, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată de furnizorii obligați până la 1 noiembrie 2025 în contextul art. 108³ din prezenta Lege. 2) Agenția aprobă lista furnizorilor de gaze naturale obligați și cantitățile de gaze naturale ce urmează să fie stocate de fiecare furnizor de gaze naturale obligat.” Argumentare: A se vedea argumentarea prin prisma art. 4 alin. (2) și art. 108¹ alin. (2) prevăzută la pct. 20 din aviz. Sintagma „aprobă cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată pentru perioada rece a anului 2025-2026” s-a modificat deoarece cadrul normativ nu prevede obligația de creare a stocurilor separat în perioada rece a anului, însă cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată de furnizorii obligați, până la 1 noiembrie a unui an (ex. 2025 (art. 108²)).	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
	39.	La Art. II din Proiect, - alineatul (5) lit. a) se exclude, Argumentare. Pragurile de consum pentru „consumatorii noncasnici mari”, „consumatorii noncasnici mijlocii”, „consumatorii noncasnici mici” urmează a fi stabilite expres și univoc prin Lege.	Nu se acceptă, Conform celor explicate mai sus, este inoportună definirea la nivel de lege a consumatorilor mari, mijlocii și mici. Totodată, stabilirea de către ANRE a pragurilor de consum în funcție de care consumatorii noncasnici urmează să fie categorisiți ca fiind consumatori mari, mijlocii sau mici, oferă flexibilitate pentru a se asigura ajustarea, în termeni prompti, a pragurilor de consum, în funcție de evoluțiile pe piața retail de gaze naturale.
		La Art. II din Proiect, - alineatul (5) lit. b) termenul „4 luni” se substituie cu termenul „6 luni”.	Se acceptă.
		La Art. II din Proiect, - alineatul (5) lit. d) se propune de exclus. Argumentare. Adoptarea de către ANRE a Procedurii de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne, în termen de cel mult 4 luni de la intrarea în vigoare a Legii nu este necesară ori operatorul sistemului de transport al gazelor naturale nu a sesizat la ANRE careva probleme la acest capitol capacitatea fiind alocată în baza nominalizărilor utilizatorilor de sistem.	Se acceptă parțial, Termenul se extinde la 6 luni.
	40.	Complementar, la Articolul 88 din Legea nr. 108/2016, se propune de a exclude alineatul (5). Argumentare. Eliminarea condiției de montare a unui echipament de măsurare care permite înregistrarea orară a consumului de gaze naturale la locul de consum al consumatorului noncasnic care solicită schimbarea furnizorului va permite reducerea costurilor și timpului necesar pentru parcurgerea procedurii de schimbare a furnizorului. Măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale se realizează în continuare de același operator de sistem, fapt care nu trebuie să creeze obstacole consumatorului noncasnic la schimbarea furnizorului.	Nu se acceptă, Obligația respectivă este instituită în sarcina consumatorilor noncasnici din 2016. Totodată, abrogarea acestui aliniat contravine obiectivului țării de aliniere a reglementărilor sectorului gaze naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și a strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor¹, precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024². Digitalizarea contribuie la îmbunătățirea climatului investițional și optimizează procedurile de obținere a documentației permissive.

¹ Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023 (Monitorul Oficial 383-386/900, 12.10.2023);

² Legea nr. 128/2024 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Europa Digitală (2021–2027) (Monitorul Oficial 254-255/369, 14.06.2024)

	41.	La articolul 97 din Legea nr. 108/2016, se propune de a exclude alin. (3) - (5). Argumentare. ANRE insistă în privința excluderii obligației de a efectua, cel puțin la fiecare doi ani, un studiu de piață a gazelor naturale. ANRE întocmește anual raportul privind piața gazelor naturale care face parte din raportul anual de activitate al ANRE. Nici Directiva, nici Regulamentele UE nu prevăd obligația autorităților de reglementare de a elabora la fiecare 2 ani studii de piață, iar Secretariatul Comunității Energetice nu a mai recepționat de la alte țări părți contractante asemenea studii de piață.	Se acceptă, Alineatele (2) – (5) se exclud. La momentul elaborării Legii cu privire la gazele naturale, s-a decis separarea studiului de piață, care se face odată la 2 ani, de raportul de activitate anual al ANRE, pentru a oferi timp ANRE să își dezvolte capacitățile cu privire la analiza și monitorizarea piețelor de gaze naturale.
	42.	La articolul 100 din Legea nr. 108/2016, se propune de a exclude alineatul (4²). Argumentare. Prevederile referitor la recuperarea devierilor tarifyare de la toți furnizorii care desfășoară activitate pe piața gazelor naturale cu amănuntul, în conformitate cu cota lor pe piața corespunzătoare din perioada anterioară înregistrării devierilor tarifyare, pot genera efecte negative asupra furnizorilor și consumatorilor de gaze naturale. Va fi exclus riscul furnizorilor rezultat din obligativitatea de a recupera devieri tarifyare a furnizorilor cu obligația de serviciu public pentru perioadele precedente. Furnizorii vor exclude din prețurile gazelor naturale negociate cu Consumatorii componenta aferentă devierilor tarifyare și se va exclude riscul generării de pierderi financiare.	Se acceptă.
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru <i>Scrisoare nr.36/01-06/232 din 03.03.2025</i>	1.	În art. 2 din Legea nr. 108/2026 cu privire la gazele naturale, urmează a fi introdusă o nouă noțiune și anume: „<i>participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat</i>” care include proiectant certificat, inginer topograf/geodez certificat, inginer cadastral certificat, arhitect certificat, autoritățile administrației publice centrale și locale. Conform art. 5 alin. (3) din Legea nr. 778/2001 cu privire la geodezie, cartografie și geoinformatică, activitatea geodezică, cartografică și geoinformatică se desfășoară de către persoanele fizice și juridice care, respectiv, dețin sau au angajați care dețin certificat topogeodezic și cartografic. Subsecvent, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, lucrările cadastrale ce țin de formarea bunurilor imobile se execută de către organele cadastrale teritoriale și de către întreprinderi de stat sau private în ale căror state de personal sunt angajați deținători de certificat al inginerului cadastral, eliberat de către Comisia de certificare a inginerilor cadastrali. Normele citate supra arată că, atât specialiștii în domeniul topografic/geodezic, cât și inginerii cadastrali, pentru a desfășura activitatea în acest domenii trebuie să dețină certificate, eliberate în condițiile legii. Drept urmare, recomandăm excluderea din pct. 1 al proiectului a cuvântului „<i>certificat</i>” din textul ”participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat - proiectant certificat, inginer topograf/geodez <i>certificat</i>, inginer cadastral <i>certificat</i>, arhitect certificat, autoritățile administrației publice centrale și locale”. Astfel se va evita o eventuală interpretare echivocă precum că, <i>inginerul topograf/geodez și inginerul cadastral</i>, poate desfășura activitatea în lipsa certificatului.	Se acceptă parțial, Propunerea de completare a articolului I, pct. 1 din Proiectul legii cu definiția noțiunii de „<i>participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat</i>” a fost exclusă în contextul avizului ANRE.
Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică <i>Scrisoarea nr.1164/25 din 06.03.2025</i>	1.	Prin Nota de motivare, „<i>În scopul degrevării cadrului legislativ de paralelisme desuete</i>”, autorul proiectului vine cu propunerea de a abroga Legea nr. 592/1995....” cu referire la faptul că „<i>modul de exploatare a conductelor în condiții de siguranță prevăzut la art. 13 Legii nr. 592/1995, este exhaustiv reglementat de Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, precum și la art. 39 al Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale</i>”. Ținem să menționăm că Legea nr. 151/2022 reflectă clauzele generale în domeniul securității industriale, iar implementarea ei, conform Art. 3 alin. (1) se asigură prin: a) <i>actele normative elaborate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și aprobate de Guvern (rețelele magistrale fiind reflectate doar în Anexa nr. 2, dar despre care lipsește informația la art. 4).</i> La moment în domeniul alimentării cu gaze este elaborată și implementată doar HG nr.552/2017 (la moment în curs de modificare) care se aplică pentru sisteme de gaze combustibile cu presiune ce nu depășește 1.6 MPa, iar pentru rețelele de transport un act normativ aplicabil lipsește, fiind utilizate clauzele din capitolul III a Legii 592/1995 și regulamente cu privire la specificul de proiectare, montare moștenite de la URSS – BCH „<i>INST, anterior AST și IPSSTOIP au sesizat nu o dată Autoritatea publică abilitată cu funcții speciale în domeniul securității industriale despre problematica dată</i>). <i>Un alt aspect important este elementul de exploatare a obiectivelor în condiții de siguranță prevăzut la art. 13 Legii nr. 592/1995 definite pentru obiectiv strategic, care are o importanță națională (a se vedea clauzele</i>	Se acceptă parțial, Prevederea de la art. II, alin. (2) din Proiectul legii, referitor la abrogarea Legii nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale a fost exclusă, conform propunerii Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Totodată, obiecțiile invocate țin de domeniul securității obiectelor industriale periculoase, care este reglementat de Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase. Prin urmare, pentru a evita riscul apariției unui vid legislativ, considerăm oportun ca toate reglementările ce vizează securitatea industrială a gazoductelor magistrale să fie integrate în prevederile Legii nr. 151/2022, cu abrogarea Legii nr.592/1995, majoritatea prevederilor căreia sunt caduce, pentru a nu genera divergențe în aplicabilitatea normelor legale.

		<i>inclusiv la pază obiectivelor), iar reglementările din art. 13 a Legii nr. 151/2022 sînt îndreptate spre toate categoriile de OIPP si nu sunt în contradicție cu cele din art. 13 din Legea nr. 592/1995.</i> <i>Reieșind din expuse INST consideră că abrogarea Legii nr. 592/1995 este un element prematur, în lipsa unui alt normativ care ar reglementa clauzele (necomformitățile) enumerate supra. Această lege conține un șir de clauze indispensabile la momentul actual de procesul de proiectare, montare, exploatare etc., a rețelelor de transport prin conducte magistrale.</i> <i>Totodată propunem ca Legea nr. 592/1995 să fie ajustată și actualiză la cerințele cadrului legislativ actual, pentru a atinge scopul scontat prin modificarea Legii nr. 108/2016.</i>	
Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător <i>Scrisoarea nr. 38-78-2610 din 10 martie 2025</i>	1.	În pct. 3. unde se prevede completarea art. 7 cu alin (4 ²) se recomandă de clarificat dacă cerințele menționate sunt obligatorii a fi respectat cumulativ sau este suficient să se respecte doar una din ele pentru ca Agenția să desemneze în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție.	Se acceptă, Este necesar ca cerințele prevăzute la art. 7, alin. (4 ²) să fie întrunite cumulativ, iar prevederea de la art. 7, alin (4 ²) (articolul I, pct. 5 din Proiect) a fost completată în acest sens.
	2.	În p.4 și din Proiect se prevede că în cazul suspendării sau retragerii licenței. Furnizorul desemnat de Agenție preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată sau retrasă , numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție, ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată sau retrasă să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni și în baza unui acord încheiat în acest sens. Furnizorul a cărui licență a fost suspendată sau retrasă este obligat să dea curs cererii respective.” În primul rând semne de întrebare ridică faptul lipsirii consumatorilor de alegere liberă a furnizorilor, iar în al doilea rând obligarea unui furnizor a cărui licență a fost suspendată sau retrasă să ofere asistență poate crea probleme legale și economice, deoarece impune un efort administrativ unui furnizor care deja se află în dificultate. Nu este clar cum se vor regla costurile pentru această asistență (cine plătește pentru serviciile oferite?). La fel, perioada de 12 luni pentru asistență este o perioadă lungă, în care furnizorul sancționat trebuie să suporte o povară suplimentară fără un mecanism clar de compensare.	Nu se acceptă, Prevederea de la art. I, pct. 8 din Proiectul legii (privind completarea articolului 16 din Legea nr. 108/2016 cu alin. (6 ¹)) a fost ajustată, inclusiv în contextul propunerii ANRE. Totodată, cu privire la întrebările formulate comunicăm următoarele: 1. Obligația prevăzută la alin. (6 ¹) vizează exclusiv furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90. În conformitate cu articolul 89, alin. (1) furnizorul respectiv furnizează gaze naturale consumatorilor casnici și întreprinderilor mici, iar furnizorul de ultimă opțiune furnizează gaze naturale consumatorilor finali care și-au pierdut furnizorul din motive obiective; 2. Prevederea respectivă are drept scop asigurarea furnizării neîntrerupte a gazelor naturale către consumatorii finali care au încheiate contracte de furnizare cu furnizorul licența căruia a fost suspendată. Astfel, este necesar ca la nivel de lege să fie instituit temeiul juridic în baza căruia noul furnizor să fie îndreptățit să furnizeze gaze naturale consumatorilor respectivi din momentul suspendării licenței furnizorului precedent. Or, încheierea unui contract de furnizare a gazelor naturale necesită timp. Totodată, prevederea respectivă nu poate fi interpretată în sensul afectării dreptului consumatorilor finali la alegerea unui noi furnizor, iar Proiectul legii a fost completat în acest sens. 3. Furnizorul a cărui licență a fost suspendată urmează a fi remunerat în baza contractului încheiat cu furnizorul desemnat, iar, în contextul propunerii ANRE, contractul respectiv urmează a fi prezentat acesteia pentru aprobare. 4. Totodată, termenul pentru care va fi prestat serviciul respectiv a fost redus la perioada de suspendare a licenței.
	3.	În p.8 din Proiect se prevede completarea art. 49 cu nou alineat 4 ¹ ce prevede că ”în cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale”. Aici atenționăm asupra unor posibile probleme și riscuri: a) lipsa clarității în criteriile pentru demonstrarea eficienței economice. Nu este definit clar ce înseamnă „eficiență economică” și cum se stabilește că un proiect nu o îndeplinește. Există riscul unor interpretări subiective, favorizând anumite proiecte și excluzând altele; b) posibile constrângeri financiare asupra autorităților locale deoarece nu este prevăzut un mecanism clar pentru determinarea nivelului contribuției financiare. Există riscul ca anumite localități să fie dezavantajate,	Se acceptă parțial, Toate aspectele ce vizează criteriile pentru demonstrarea eficienței economice și definirea eficienței economice, cum se stabilește că un proiect nu o îndeplinește, sunt reglementate exhaustiv prin Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018; Referitor la posibilele constrângeri financiare asupra autorităților locale, de notat că norma prevăzută la art. 49 cu alin.(4 ¹) nu instituie o obligație financiară în sarcina APL-urilor; acesta stabilește o opțiune care oferă soluție pentru realizarea proiectelor de extindere a rețelelor de gaze naturale în localitățile sau zonele cu un consum redus de gaze, unde investiția nu poate fi recuperată integral pe durata de exploatare a gazoductelor, dar solicitanții sunt dispuși să își asume nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă. Mecanismul pentru determinarea nivelului contribuției financiare urmează a fi stabilit în Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor

		neavând resurse suficiente pentru co-finanțare.	naturale la care face trimitere norma respectivă. În acest sens, pentru a nu crea confuzii și divergențe de interpretare la aplicabilitatea normei legale, se exclude din proiect prevederea care dispune aplicabilitate directă a normei legale până la modificările Regulamentului nominalizat (și anume, la Art. II alin. (3) lit. b) din Proiectul de lege).
4.		În p.12 din Proiect se prevede că orice persoană care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro este obligată să își desfășoare activitatea și să stabilească și să mențină mecanisme și proceduri eficiente pentru a identifica situațiile de încălcare a cerințelor stabilite la art.97¹ și la art.97⁴. În cazul în care o persoană care intermediază tranzacții cu titlu profesional are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca prevederile art. 97¹ sau ale art. 97⁴, persoana respectivă este obligată să notifice fără întârziere Agenția despre acest fapt”. În viziunea noastră astfel de obligație de raportare este vag definită deoarece nu este clar ce înseamnă „motive întemeiate” pentru a suspecta o încălcare a legii. Există riscul ca intermediarii să fie obligați să raporteze și situații incerte sau ambigue, ceea ce poate duce la supraîncărcarea Agenției cu notificări irelevante. Totodată, lipsesc criterii clare privind procedurile de conformitate. Norma impune obligația de a menține „mecanisme și proceduri eficiente” fără a defini cerințe, criterii sau standardele minime pe care acestea trebuie să le îndeplinească. Acest aspect poate genera interpretări diferite între operatori și poate crea riscuri de aplicare neuniformă a reglementării. Ce se întâmplă dacă un intermediar nu raportează o tranzacție suspectă? Există penalități? În ce măsură intermediarul este responsabil dacă face o raportare eronată?	Nu se acceptă, Prevederea de la art. 97³ (Art. I, pct. 31 din Proiectul legii) stipulează principiul prevăzut în articolul 15 din Regulamentul UE nr. 1227/2011. Noțiunea de „persoană care intermediază cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice angro” desemnează în cazul Republicii Moldova – o persoană care gestionează o platformă de tranzacționare. Actualmente, în Republica Moldova a fost autorizată platforma de tranzacționare gestionară de Bursa Română de Mărfuri Est. Totodată, în conformitate cu articolul 94, alin. (5) din Legea nr. 108/2016, modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc într-un Regulament al Agenției. Totodată, nici Legea nr. 108/2016, nici Proiectul legii nu prevăd careva sancțiuni în raport cu operatorii platformelor de tranzacționare care nu raportează o tranzacție suspectă, ANRE având obligația de monitorizare și de analiza a situației pe piață pentru identificarea eventualelor situații de manipulare. Cu toate acestea, operatorii platformelor de tranzacționare au suficientă expertiză pentru a observa caracterul anormal al anumitor tranzacții. Cu privire la mecanismele și procedurile ce urmează a fi implementate de operatorul platformei de tranzacționare, legislația Uniunii Europene nu este restrictivă, aceasta lăsând la discreția respectivului operator să implementeze mecanismele pe care le consideră cele mai eficiente. Iar eficacitatea acestora urmează a fi evaluată de ANRE la etapa aprobării platformei respective de tranzacționare. De menționat, că la nivelul Uniunii Europene există Ghiduri, aprobate de ACER, care conține explicații detaliate cu privire la implementarea Regulamentul UE nr. 1227/2011, iar varietatea cazurilor care pot apărea pe piețele de gaze naturale face inutilă stabilirea la nivel de lege a unor situații predefinite. Totodată, în conformitate cu articolul 94, alin. (5) din Legea nr. 108/2016, modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc într-un Regulament al Agenției.
5.		În p.18 se introduc noi norme privind monitorizarea de către ANRE a pieței gazelor naturale. Astfel se prevede că Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă, să solicite oricărui participant la piață sau persoană menționată la alin. (4) lit. b) – e) să furnizeze în numele lor informațiile solicitate și documentele corespunzătoare în legătură cu îndeplinirea funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale. Aceste persoane trebuie să coopereze cu Agenția și să transmită informațiile necesare acesteia pentru realizarea funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale.”. Aspecte incerte ține de lipsa unor limite clare pentru solicitările de informații. Ce tip de documente și informații poate solicita Agenția? Existența unor cerințe excesive de raportare poate deveni o povară administrativă pentru participanții la piață. Dacă nu există limitări clare, există riscul ca solicitările să devină excesive sau disproportionale. Nu există mecanisme de contestare în cazul unor solicitări abuzive.	Nu se acceptă, Conform celor explicate mai sus, în conformitate cu articolul 94, alin. (5) din Legea nr. 108/2016, modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc într-un Regulament al Agenției. Totodată, evoluțiile din ultima perioadă de pe piața gazelor naturale, precum și tentativele de manipulare a pieței/de a transmite semnale false din partea unor participanți la piață, spectrul de informații necesare ANRE pentru a-și desfășura activitatea reglementată este vast și nu considerăm oportună exemplificarea acestora (este chiar imposibil de făcut acest lucru). În schimb, la solicitarea informației ANRE urmează să indice contextul în care solicită informația respectivă.
6.		În p.28 din proiect se prevede că Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 100 000 de lei, pentru.... neprezentarea la solicitare de către care un furnizor de gaze naturale obligat, de către furnizorul desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹) a informațiilor și/sau a documentelor prevăzute la art. 108/3 alin. (8) - (9), respectiv, la art. 85/1 alin. (7) – (8) sau refuzul de a prezenta informațiile și/sau documentele respective”. În acest context este necesar de a modifica și Analiza de Impact aducând mai multe argumente despre necesitatea și oportunitatea acestor modalități de sancțiune și a mărimii acestora. La fel, Regulamentele UE (ex. 2017/1938 și 2022/1032) nu prevăd expres astfel de sancțiuni financiare, ci cer ca sancțiunile impuse de statele membre să fie eficiente, proporționale, adică adaptate gravității faptei și disuasive – să prevină repetarea încălcării, fără a descuraja activitatea economică. Se recomandă introducerea unei gradații a	Se acceptă, Art. I, pct. 43 din Proiectul legii, se modifică și se expune după cum urmează: „La Articolul 113, - alineatul (1) litera f) se exclude; - se completează cu alineatele (1¹) - (1⁴) cu următorul cuprins: ”(1¹) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 0,5% din cifra anuală de afaceri a titularilor de licențe pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:

		sanctiunilor: a) pentru întârzieri minore în prezentarea informațiilor - avertisment sau amendă simbolică; furnizarea parțială de informații - sancțiune mai redusă (ex. 0,1%0,5% din cifra de afaceri); refuz deliberat/intenționat și repetat - sancțiunea actuală de 1% ar putea fi aplicată doar în astfel de cazuri grave.	„a) neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de distribuție a plății/plăților compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³ alin (2); b) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către entitatea pentru reconciliere a atribuțiilor stabilite la art. 99³, inclusiv a obligației privind achitarea în termen și conform cuantumului stabilit a plății/plăților compensatorii de egalizare către operatorii sistemelor de distribuție. (1²) Neprezentarea repetată de către care un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a informațiilor și/sau a documentelor prevăzute la art. 108³ alin. (8) - (9), respectiv, la art. 85¹ alin. (8) – (9) sau refuzul de a prezenta informațiile și/sau documentele respective se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de 50 000 lei. (1³) Neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea necorespunzătoare de către un furnizor de gaze naturale obligat, de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale a obligației de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate se sancționează prin aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de la 3% la 7% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale. (1⁴) În cazul în care furnizorul de gaze naturale obligat, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu asigură executarea obligației de stocare în termenele stabilite, Agenția aplică sancțiune financiară în mărime de cel puțin 7% - 15% din cifra anuală de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale.”.
7.	În Nota de fundamentare, în secțiunea 3 lipsesc obiectivele. În secțiunea 3.1 se prezintă detaliat principalele prevederi ale proiectului de lege. Cu toate acestea, obiectivele proiectului nu sunt identificate explicit și corelate cu măsurile propuse, ceea ce reprezintă o lacună în conformitate cu Metodologia AIR, care prevede că obiectivele trebuie să fie: specifice – legate de problema identificată; măsurabile – cuantificate prin indicatori de performanță; fixate în timp – definite în cadrul unui termen clar Secțiunea 4.3. din Nota Informativă abordează impactul și analizează efectele proiectului de lege asupra sectorului privat, punând accent pe digitalizare, uniformizarea tarifelor și liberalizarea pieței gazelor naturale. Impactul pozitiv al digitalizării asupra infrastructurii de gaze este bine evidențiat, menționându-se beneficiile pentru operatorii economici. Însă lipsesc cuantificări a impactului economic, deoarece deși se menționează avantajele digitalizării, nu sunt prezentate estimări financiare privind economiile de costuri pentru întreprinderi. (de exemplu cum ar fi: accesul la date agregate despre rețelele de gaze naturale; optimizarea planificării investițiilor și a costurilor operaționale; creșterea eficienței administrative și reducerea timpului necesar pentru obținerea informațiilor. În ceea ce ține de eliminarea barierelor administrative pentru schimbarea furnizorului este o măsură pozitivă, însă nu este clar cât ar reduce noul mecanism costurile administrative pentru operatorii de sistem? Care sunt cheltuielile de implementare pentru sectorul privat? La fel aici urmează a analizat impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii care depind de gaze. Ce măsuri de protecție vor fi implementate pentru IMM-uri, având în vedere volatilitatea pieței? Este necesar clarificarea mecanismelor de protecție pentru IMM-uri și companiile vulnerabile, astfel încât liberalizarea pieței să nu creeze dezechilibre. Lipsesc consultările. Pentru ca secțiunea "Avizarea și consultarea publică" să respecte cerințele Metodologiei AIR, ar trebui să includă o prezentare clară a procesului de consultare publică, să arate cum au fost implicate părțile interesate, ce opinii au fost primite și cum a fost integrate în versiunea finală a proiectului. Fără aceste elemente, capitolul nu	Instituirea hărților digitale a infrastructurii de gaze naturale reprezintă un instrument electronic necesar pentru facilitarea și eficientizarea procesului de evidență, supraveghere, păstrare și acces la informațiile privind rețelele de gaze naturale, obiectelor aferente acestora și a zonelor de protecție. Printre principalele obiective care se propun a fi atinse prin instituirea acestui mecanism electronic sunt: - evidența strictă și corespunzătoare realității în teren a informației ce vizează amplasamentul exact al rețelelor de gaze naturale pe nivele de presiune și a obiectelor aferente acestora; - asigurarea securității în zonele de protecție a rețelelor prin delimitarea clară a zonelor de protecție, va permite supravegherea și inspectarea tehnică eficientă a acestora, fapt ce reprezintă un garant al securității obiectivelor industriale periculoase respective, al calității serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, inclusiv prevenirea unor potențiale accidente din lipsa datelor exacte privind amplasarea rețelelor; - acces operativ la date concrete privind infrastructura de gaze naturale, inclusiv a dinamicii extinderii rețelelor. Facilitarea accesului la datele privind amplasamentul rețelelor de gaze naturale va reduce substanțial termenul de examinare a solicitărilor persoanelor interesate privind accesul la datele respective (APC, APL, APP, autoritatea de reglementare, etc.). Un alt obiectiv este alinierea reglementărilor sectorului gaze naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor³, precum și cu Programul Uniunii	

³ Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023 (Monitorul Oficial 383-386/900, 12.10.2023);

		corespunde pe deplin cerințelor Metodologiei AIR.	Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024 ⁴ . Digitalizarea contribuie la îmbunătățirea climatului investițional și optimizează procedurile de obținere a documentației permise. De notat că, realizarea procedurii de inventariere a rețelilor de gaze naturale din proprietatea terților va facilita generalizarea datelor și crearea hărților digitale, având în vedere că un volum esențial de informații aferente infrastructurii de gaze naturale va fi generalizat și stocat electronic. Cu referire la costuri, în Nota informativă este oferit cu titlu de exemplu cuantumul cheltuielilor SRL „Chișinau-gaz” pentru crearea și gestionarea hărții digitale a rețelilor din gestiunea acestuia, care au constituit 11 213 191 lei fără TVA (inclusiv inventarierea), pentru o perioadă de 10 ani. Cheltuieli care au fost acceptate de către autoritatea de reglementare spre recuperare prin tarif. Totodată, urmare a proiectului pilot, care urmează a fi demarat pentru inventarierea rețelilor de gaze naturale din proprietatea terților, dintr-o anumită regiune/localitate, vor fi concretizate costurile efective ale hărții digitale.
Serviciul de Informații și Securitate <i>Scrisoare nr. IE/2372 din 13.03.2025</i>	1.	În limita competenței funcționale comunică despre lipsa obiecțiilor. Subsecvent, la punctul 12 din Proiect, care prevede introducerea articolului 85' cu denumirea „Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați”, ce reglementează aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii transnistrene, considerăm oportună completarea acestui articol prin stabilirea unor criterii clare de selectare a furnizorului desemnată aprovizioneze regiunea. Criterii care să fie transparente, nediscriminatorii, și să asigure o concurență liberă, însă fără a pune în pericol interesele naționale ale Republicii Moldova	Nu se acceptă, Întrucât articolul 85 ¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale, s-a decis că funcția privind aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii menționate poate fi atribuită inclusiv entităților care nu dețin licență pentru furnizarea gazelor naturale, dar care au relații cu bugetul de stat. Totodată, desemnarea urmează să fie efectuată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective.
ÎCS „Nord Gaz-Sîngerei” <i>Scrisoarea nr.28 din 05.03.2025</i>	1.	Conform Art.114 alin. (11) din Legea nr.108/2016 Obligația privind separarea funcțională, legală și contabilă se impune operatorilor sistemelor de distribuție, care deserveșc un număr mai mare de 100 000 de consumatori finali ... Având un număr de consumatori mai mic de 100000 de consumatori s-a efectuat doar separarea contabilă a activităților. Având un sistem de distribuție închis, noi distribuim gaze naturale de la punctul de predare-primire gaze naturale în sistemul nostru de distribuție consumatorilor finali, a căror instalații de utilizare gaze sunt racordate la rețelele noastre. Tariful de distribuție reglementat, aprobat pentru noi este parte componentă a prețului reglementat pentru furnizarea gazelor naturale. Dacă să trecem la tariful uniform de distribuție a gazelor naturale atunci tariful uniform, calculat în Anexa nr.1 a notei de fundamentare la proiectul de Lege, este mai mare decât cel aprobat pentru ÎCS Nord Gaz-Sîngerei SRL și se formează un supra venit în sumă de 6196 mii lei anual, care urmează a fi plătit Entității pentru Reconciliere (ER). Pentru a căpăta acest supra venit el trebuie inclus în prețul final de furnizare a gazelor naturale. La volumul anual de distribuție a gazelor naturale 2273 mii m ³ supra venitul constituie 6196/2273=2,72 lei/m ³ . Dacă e să ajustăm prețul de furnizare a gazelor naturale cu 2,72 lei/m ³ , atunci în prețul final de furnizare va fi inclus tariful de distribuție, calculat pentru distribuirea gazelor naturale în rețelele noastre consumatorilor finali și plus tariful uniform, plata compensatorie care urmează a fi plătită ER. Deci, această plată compensatorie va fi achitată de consumatorul final. Astfel consumatorii din or.Sîngerei vor fi defavorizați față de cei deserviți de furnizorul Moldovagaz, fiind nevoiți să achite un preț mai mare. Din toți titularii de licență, incluși în calcul, numai ÎCS Nord Gaz-Sîngerei SRL este distribuitor și tot odată furnizor de gaze naturale. Conform condițiilor de realizare a activității licențiate de distribuție noi avem dreptul să desfășurăm activitatea de distribuție doar în or.Sîngerei. Având în vedere cele relatate mai sus socotim că la determinarea tarifului uniform din lista titularilor de licențe să fie exclusă ÎCS Nord Gaz-Sîngerei SRL și totodată eliberată de obligațiunea de a achita plata	Nu se acceptă, Este incorect și discriminatoriu ca doar o parte din operatorii sistemelor de distribuție sa aplice mecanismul tarifului uniform de distribuție. Totodată, plata ce urmează a fi direcționată către entitatea pentru reconciliere nu constituie o careva taxă, ci este destinată pentru asigurarea acoperirii cheltuielilor necesare pentru asigurarea exploatării rețelilor de gaze naturale. Totodată, plățile compensatorii de egalizare urmează să fie stabilite pe baza de criterii transparente și obiective, stabilite în metodologia tarifară aprobată de ANRE. Respectiv, nu se pune în discuție favorizarea unor categorii de consumatori în raport cu ceilalți. Totodată, ÎCS Nord Gaz-Sîngerei SRL este în drept să furnizeze energie electrică nu doar consumatorilor finali din regiune în care își desfășoară activitatea de distribuție (în contextul obligației stabilite conform articolului 89 din Legea nr. 108/2016), dar pe întreg teritoriul țării.

⁴ Legea nr. 128/2024 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Europa Digitală (2021–2027) (Monitorul Oficial 254-255/369, 14.06.2024)

		compensatorie Entității pentru Reconciliere.	
Congresul Autorităților Locale din RM Scrisoare nr. 67 din 03 martie 2025	1.	În art. 1 (<i>Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (...), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</i> 8. <i>Articolul 49: 2) se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: „(4¹) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹):</i> după cuvintele „autoritatea publică locală” se propune completarea cu cuvintele „sau o altă autoritate publică, inclusiv statul”. Un exemplu concludent în sensul susținerii propunerii a fost situația recentă, când Comisia pentru Situații Excepționale a decis conectarea unor localități din stânga Nistrului și a s. Varnița, la resursele energetice furnizate de către furnizorii din dreapta r. Nistru. De asemenea, sunt valabile și ipotezele în care vor exista entități disponibile să sponsorizeze sau să contribuie la dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în aceste zone (<i>„a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată”).</i>	Nu se acceptă, Prevederile proiectului de lege nu limitează dreptul autorității centrale să ofere suport financiar APL-urilor, inclusiv pentru dezvoltarea rețelelor de gaze.
SA „Moldovagaz” Scrisoarea nr. 04-945 din 14.03.2025.	1.	(<i>Propunerile Guvernului</i>) Articolul 2. Noțiuni principale după noțiunea ”participant la piața gazelor naturale” se completează cu noțiunea ”participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat” cu următorul cuprins: „participant la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat - proiectant certificat, inginer topograf/geodez certificat, inginer cadastral certificat, arhitect certificat, autoritățile administrației publice centrale și locale;”. (<i>Poziția Moldovagaz</i>) Articolul 170 al Codului urbanismului și construcțiilor (CUC) nr. 434/2023 prevede că arhitectii și inginerii în construcții trebuie să fie atestați în conformitate cu regulamentul privind atestarea tehnico-profesională. În acest sens, propunem înlocuirea termenului „certificați” cu „atestați”.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost exclusă în contextul propunerii ANRE.
	2.	(<i>Propunerile Guvernului</i>) Articolul 2. Noțiuni principale, după noțiunea „tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale” se completează cu noțiunea ” tarif uniform de distribuție a gazelor naturale”: tarif uniform de distribuție a gazelor naturale - tarif unic pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale, determinat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care se stabilește și se aplică în comun pentru toți operatorii sistemelor de distribuție în raport cu rețelele de distribuție a gazelor naturale pe care le operează. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale poate fi stabilit în mod diferențiat în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale; (<i>Poziția Moldovagaz</i>) Conform Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public, Secțiunea 2, pct. 3, alin. 4, principiile de reglementare se bazează pe asigurarea stabilirii unor prețuri justificate și nediscriminatorii, bazate pe performanță și pe criterii obiective. Tariful unic ar putea ignora acest principiu și ar putea duce la suprataxarea unor consumatori și subvenționarea altora, ceea ce contravine metodologiei. De asemenea conform Secțiunii 2, pct. 3, alin.5, metodologia se bazează pe principiul excluderii subvențiilor încrucișate și discriminării consumatorilor, iar aplicarea unul tarif uniform ar putea încălca principiul dat prin redistribuirea costurilor inechitabile	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul II, alin. (5), lit. b) din Proiectul Legii, ANRE urmează să elaboreze și să aprobe în termen de 6 luni modificările necesare la metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale pentru a asigura implementarea mecanismului de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Totodată, mecanismul aferent tarifului uniform de distribuție este unul transparent, bazat pe criterii obiective și a fost elaborat reieșind din practica Italiei, precum și în contextul aplicării prin analogie a prevederilor Codului UE privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, aprobat prin Regulamentul UE Nr.2017/460 și transpus în legislația națională prin articolele 99¹ și 99² din Legea nr. 108/2016, precum și prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019. Mecanismul aferent tarifului uniform de distribuție ține cont de costurile fiecărui operator al sistemului de distribuție, care se aprobă de Agenție separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție în parte (la aprobarea anuală a venitului reglementat) și urmează a fi recuperat în baza plăților aprobate de ANRE, în mod transparent și obiectiv.
	3.	(<i>Poziția Moldovagaz</i>): Articolul 2. Noțiuni principale - de completat cu noțiunile „consumator noncasnic mare”, „consumator noncasnic mijlociu” și „consumator noncasnic mic”.	Nu se acceptă, Nu este necesară definirea noțiunilor respective. În conformitate cu art. II, alin. (4), lit. a) ANRE urmează să stabilească pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari,

			consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici. Totodată, stabilirea de către ANRE a pragurilor de consum în funcție de care consumatorii noncasnici urmează să fie categorisiți ca fiind consumatori mari, mijlocii sau mici, oferă flexibilitate pentru a se asigura ajustarea, în termeni prompti, a pragurilor de consum, în funcție de evoluțiile pe piața retail de gaze naturale.
4.	(<i>Propunerile Guvernului</i>) Articolul 4. Competența Guvernului (1) Pentru asigurarea funcționării și dezvoltării durabile a sectorului de gaze naturale, Guvernul: h) impune întreprinderilor de gaze naturale obligații de serviciu public în conformitate cu prezenta lege, inclusiv obligația de serviciu public stabilită la art.108¹ ; Se completează cu lit. h¹) și h²) cu următorul cuprins: h¹) desemnează, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, furnizorul care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați; h²) autorizează, în condițiile stabilite la art. 85¹ alin. (11), o întreprindere din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, să încheie contractele corespunzătoare cu operatorul sistemului de transport, cu operatorii platformelor de tranzacționare, cu alte întreprinderi de gaze naturale pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective; (2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create în acest scop includ stocurile prevăzute la art.108² –108³ . (<i>Poziția Moldovagaz</i>): Se propune următoarea redacție: h¹) desemnează, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu consultarea prealabilă a Agenției, furnizorul care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați; Argumentare: În conformitate cu competențele și atribuțiile Agenției reglementate de prevederile art.art. 6,7,8 din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016. Totodată, proiectul de normă de la lit. h¹), într-o oarecare măsură poate fi interpretată în contradicție cu principiul liberalizării pieței gazelor naturale, subscris în nota de fundamentare. Mai mult ca atât modificările propuse spre aprobare sunt în contradicere cu scopul principal al Legii nr. 108/2016, reflectat în alin. (1) art.1 din legea respectivă, care prevede următoarele: (1) Scopul prezentei legi este instituirea unui cadru juridic general pentru organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea sectorului gazelor naturale menit să aprovizioneze consumatorii cu gaze naturale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență; asigurarea accesului liber la piața gazelor naturale; asigurarea echilibrului adecvat între ofertă și cerere,.. La fel, modificările propuse spre aprobare sunt în contradicere cu principiile generale ale pieței gazelor naturale, inclusiv cu cel stipulat în alin. (2) art.92 din Legea nr.108/2016, care stabilește ”Dreptul de participare la piața gazelor naturale aparține tuturor producătorilor, operatorilor sistemelor de transport, operatorilor sistemelor de distribuție, operatorilor instalațiilor de stocare, traderilor, furnizorilor și consumatorilor care își desfășoară activitatea în Republica Moldova”.	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea, iar propunerea nu corelează cu argumentarea. Moldovagaz propune modificarea articolului 4, alin. (1), lit. h¹) în sensul completării acesteia cu obligația consultării prealabile a ANRE referitor la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei privind desemnarea furnizorul care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, iar în partea de motivare pretinde că articolul 85¹ ar contraveni scopului Legii nr. 108/2016. În acest sens precizăm că prevederile art. 85¹ reglementează cazul specific de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii din stânga Nistrului, în contextul în care întreprinderile care exploatează rețelele de gaze naturale și asigură furnizarea gazelor naturale în regiune nu aplică principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv nu îndeplinesc obligațiile ce țin de separarea și independența operatorului de sistem. În context, este necesar de creat cadrul normativ necesar pentru a se asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării cu gaze naturale a cetățenilor din stânga Nistrului, fără ca să fie afectată activitatea altor participanți de pe piață. De exemplu, entitatea respectivă urmează să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create de consumatorii finali din regiune respectivă. În caz contrar, cheltuielile suportate de operatorul sistemului de transport ar trebui socializate între consumatorii finali din partea dreaptă a Nistrului. De asemenea, Legea cu privire la gazele naturale stabilește atât drepturi, precum și obligații pentru participanții la piața gazelor naturale, pentru a asigura un cadru de tranzacționare a gazelor naturale transparent și competitiv, iar participanții la piață urmează să le îndeplinească fără excepții. Totodată, urmare a discuțiilor suplimentare inclusiv cu reprezentanții ANRE, s-a decis că desemnarea entității responsabile pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a regiunii respective urmează să fie efectuată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective.	
5.	(<i>Propunerile Guvernului</i>) Articolul 7. Atribuțiile Agenției (1) În domeniul reglementării activităților din sectorul gazelor naturale supuse reglementării prin licențiere și autorizare, Agenția: f ¹) desemnează, în cazurile specifice, entitatea responsabilă de gestiunea unor porțiuni ale rețelei de transport al gazelor naturale situate în regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, în scopul	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul 54 din Legea nr. 100/2016 cu privire la actele normative, se impune definirea acelor noțiuni care sunt utilizate în textul legii în alt sens decât cel uzual. Or sintagma de „regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați” este formulată în limbaj simplu, fără a fi utilizate careva cuvinte care nu fac parte din limbajul uzual. La fel, nu au fost utilizate careva neologisme sau regionalisme în sintagma respectivă.	

	asigurării fiabilității și continuității transportului de gaze naturale pe întreg teritoriul țării; (2) În domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor, Agenția: d) aprobă tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale, tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale sau tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, care pot fi diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazelor naturale, tariful reglementat pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, precum și prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune și pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89, calculate în conformitate cu metodologiile respective de calculare a prețurilor și a tarifelor reglementate; Se completează cu alineatele (4²) cu următorul cuprins: (4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³ , Agenția desemnează entitatea pentru reconciliere, determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, precum și examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege. Agenția desemnează în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care a întrunit următoarele cerințe: 1) operează activ în sectorul gazelor naturale, 2) are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui care precedă desemnării, 3) a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art. 44 – art. 45. Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Urmează a fi definită noțiunea de „regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați”. Argumentare: Potrivit art.29 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului. Este imperios necesar ca noțiunile, conceptele care se regăsesc în proiectul de hotărâre supra nominalizat să țină cont de prevederile art.45 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care reglementează expres că în proiectele de acte normative se explică termenii (noțiunile) și se definesc concepte. Totodată, în conformitate cu art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prevede că conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc.	
6.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 15. Obligațiile și drepturile titularului de licență (1¹) În contextul suspendării sau al retragerii licenței de către Agenție, titularul de licență pentru furnizarea gazelor naturale, titularul de licență pentru transportul gazelor naturale și titularul de licență pentru distribuția gazelor naturale sunt obligați să ofere Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, accesul la baza de date în format electronic a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți. se completează cu alineatul (5¹), după cum urmează: (5¹) operatorii de sistem sunt obligați să dețină harta digitală a infrastructurii de gaze naturale operate, să o actualizeze în permanență, în corespundere cu extinderea infrastructurii respective sau cu alte modificări survenite. Operatorii de sistem vor asigura accesul la harta digitală a infrastructurii operate, prin servicii de rețea, conform standardelor infrastructurii naționale de date spațiale, pentru autoritatea de reglementare în domeniul energetic și participanții la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat. Cerințele minime obligatorii față de harta digitală a infrastructurii de gaze naturale operate, structura informațiilor și accesul la harta digitală sunt reglementate printr-un regulament aprobat de Guvern. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Se propune în redacția următoare: (5¹) Operatorii de sistem sunt obligați să dețină și să gestioneze o hartă digitală a infrastructurii de gaze naturale operate, actualizată periodic în funcție de extinderea infrastructurii sau alte modificări survenite, conform standardelor infrastructurii naționale de date spațiale. Implementarea acestei obligații se realizează în baza unui plan național aprobat de Guvern, care stabilește sursele de finanțare, termenele de conformare	Se acceptă parțial, Propunerea de completare a articolului 15 cu alineatul (5¹) (Art. I, pct. 7 din Proiectul legii) a fost exclusă în contextul propunerii ANRE.

	și cerințele tehnice minime. Operatorii de sistem vor asigura accesul la harta digitală prin servicii de rețea pentru autoritatea de reglementare în domeniul energetic și participanții la procesul de proiectare, construcție și gestionare a patrimoniului public și privat, cu respectarea normelor de securitate și confidențialitate. Detaliile privind structura informațiilor, accesul și standardele tehnice sunt reglementate printr-un regulament aprobat de Guvern. Argumentare: Impunerea obligației fără un suport financiar sau termene realiste ar putea genera rezistență din partea operatorilor, ceea ce ar putea duce la soluții superficiale, cum ar fi hărți incomplete sau nefuncționale. În acest caz, scopul propunerii, respectiv creșterea eficienței și siguranței rețelelor, ar fi compromis. O alternativă mai eficientă ar fi introducerea hărții digitale ca un obiectiv strategic, condiționat de identificarea resurselor financiare și de un plan de implementare aprobat de Guvern. Astfel, legea ar stabili direcția generală fără a impune o obligativitate imediată care riscă să fie inaplicabilă în practică. Lipsa unei surse de finanțare dedicate, fie din fonduri europene, buget național sau împrumuturi, face ca implementarea să fie nerealistă în forma actuală.	
7.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 16. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței Se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins: (6¹) Furnizorul desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (6) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni și în baza unui acord încheiat în acest sens. Furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să dea curs cererii respective. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Se propune următoarea redacție: (6¹) Furnizorul desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (6) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni 3 luni și în baza unui acord cu titlu oneros încheiat în acest sens. Furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să dea curs cererii respective. Cheltuielile pentru asistența acordată în acest sens de către Furnizorul a cărui licență a fost suspendată, în baza acordului, sunt coordonate de către Agenție. Argumentare: Cuvîntul ”speciale” urmează a fi exclus. Tot procesul în cauză impune anumite resurse, cheltuieli, care urmează a fi acoperite. Obligația impusă furnizorului a cărui licență a fost suspendată de a da curs cererii cu privire la oferirea asistenței este abuzivă. (furnizorul a cărui licență a fost suspendată ar putea fi în imposibilitate de a oferi asistența necesară pîna la 12 luni) cu atît mai mult în situațiile cînd termenul de suspendare nu poate depăși 3 luni.	Se acceptă parțial, Prevederea de la alin. (6¹) ce se propune a fi introdusă în articolul 16 din Legea nr. 108/2016 a fost modificată în contextul propunerii ANRE și conține soluții la problemele abordate de „Moldovagaz” S.A.
8.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 17. Retragera licenței Se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins: (5¹) Furnizorul desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (5) preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri speciale de către consumatorii finali respectivi. Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost retrasă, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat de Agenție în conformitate cu alin. (5), ultimul poate solicita furnizorului a cărui licență a fost retrasă să îi ofere asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați, pe perioada de cel mult 12 luni și în baza unui acord încheiat în acest sens. Furnizorul a cărui licență a fost retrasă este obligat să dea curs cererii respective.	Nu se acceptă, Înțelegem că se propune excluderea din Proiectul legii a prevederii privind completarea articolului 17 cu alin. (5¹). În acest sens, reiterăm că norma respectivă vizează exclusiv furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la articolul 89 și 90 din Legea nr. 108/2016. Totodată, întreprinderile respective urmează a fi remunerate pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali. A se vedea redacția prevederii respective, modificată în contextul propunerii ANRE.

	<i>(Poziția Moldovagaz):</i> Alin. (5¹) nu se acceptă. Nu este acceptată condiția acordării asistenței de către furnizorul, care și-a pierdut licența în partea ce ține de facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați de către furnizorul de ultimă opțiune. Procedura de imprimare a facturilor este efectuată de către terța parte în baza unui contract încheiat cu câștigătorul tenderului privind serviciile de imprimare. Facturarea și deservirea consumatorilor finali implică resurse financiare și umane, care în cazul retragerii sau suspendării licenței riscă sa nu fie accesibile.	
9.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 49. Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale și planurile de investiții (1) Dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale se realizează de către operatorul sistemului de distribuție astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor, cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale Regulamentului privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Cheltuielile de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale le suportă operatorul sistemului de distribuție cu excepția cazului prevăzut la alin. (4¹). Aceste cheltuieli se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale în cazul în care s-au efectuat în conformitate cu condițiile stipulate în licență, cu metodologia de calculare a tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, cu Regulamentul privind investițiile. Se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins: (4¹) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹). <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Se propune în redacția următoare: (4¹) În cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată (eficiență economică negativă), acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul, își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. În acest caz, determinarea cheltuielilor de amortizare în scopuri tarifare se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹). Inițierea procedurii de realizare a proiectului de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, se efectuează numai după ce solicitantul a achitat contribuția financiară în partea neacoperită, pentru demonstrarea eficienței economice.	Nu se acceptă, Nu este necesară includerea precizării respective în lege. Părțile urmează să stabilească condițiile de plată prin negocieri. Totodată, nu este justificată abordarea conform căreia solicitantul, autoritatea administrației publice locale ar trebuie să achite în avans, integral plata contribuția pentru finanțarea construcției porțiunii de rețea de gaze naturale, date fiind costurile mari asociate efectuării lucrărilor respective.
10.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 80. Prevederi generale (3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual sau și a reeșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. La schimbarea furnizorului, consumatorul final nu poate fi obligat la plata vreunei taxe. (4) Consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul	Nu se acceptă, Suntem de acord că penalitățile nu pot fi interpretate ca fiind taxe legate de schimbarea furnizorului de gaze. Totodată, nu este necesară precizarea propusă, la nivel de lege, aceasta urmând a fi reglementată în contractele de furnizare a gazelor naturale.

	obligației de serviciu public în conformitate cu cerințele stabilite la art.89. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Se propune următoarea redacție: (3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat toate obligațiile de plată a gazelor naturale consumate, precum și toate penalitățile, calculate în conformitate cu și în temeiul contractului de furnizare a gazelor naturale față de furnizorul actual sau și-a reeșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. La schimbarea furnizorului, consumatorul final nu poate fi obligat la plata vreunei taxe. Argumentare: În conformitate cu prevederile pct. 24 din Regulamentul privind procedura de schimbare a furnizorului de gaze natural, aprobat prin Hot. ANRE nr. nr. 363 din 25.09.2020. În acest sens penalitățile nu pot fi catalogate ca careva taxe în cadrul procesului de schimbare a furnizorului.	
11.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 85. Furnizarea gazelor naturale (9) Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali pentru o perioadă rezonabilă. Acești furnizori sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și, cu excepția situației în care achiziționarea gazelor naturale se efectuează centralizat, sunt obligați să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform art.113. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Nu este clară definirea „circumstanței de achiziție centralizată a gazelor naturale”. O astfel de definiție lipsește în actul legii și respectiv nu sunt respectate prevederile art.45 alin. (1) lit.c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care reglementează expres că în proiectele de acte normative se explică termenii (noțiunile) și se definesc concepte.	Se acceptă parțial, Conform celor explicate la propunerea similară, formulată de ANRE, scopul modificării prevederii de la art. 85, alin. (9) este de a asigura că în actul legislativ primar nu sunt incluse obligații imposibil de realizat, aceasta cu atât mai mult cu cât neexecutarea acestora este pasibilă de aplicarea sancțiunilor financiare. Articolul 85 alin. (9) din Legea în vigoare obligă furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90 să informeze în prealabil Agenția, cu cel puțin 30 de zile înainte, cu privire la contractele pe care urmează să le încheie. Or, acest lucru este posibil doar în legătură cu încheierea contractelor pe termen lung și care nu sunt încheiate prin intermediul unei platforme de achiziționare. În cazul tranzacțiilor încheiate prin intermediul platformei de tranzacționare, realizarea obligației de informare prealabilă, cu 30 de zile înainte, este imposibilă, indiferent de perioada de timp la care se referă tranzacția. În context, articolul 85, alin. (9), fraza a 2-a va avea următorul cuprins: „Furnizorii respectivi sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de achiziție a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente, dacă tranzacțiile au loc în afara platformei de tranzacționare.”.
12.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> După articolul 85 se completează cu articolul 85¹, cu următorul cuprins: Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați (1) Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați se realizează de furnizorul desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹). (2) Furnizorul desemnat de Guvern urmează să întreprindă acțiunile necesare pentru asigurarea livrării gazelor naturale prin intermediul rețelelor de gaze naturale exploatate de operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova. (3) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create de consumatorii finali prevăzuți la alin. (1) din prezentul Articol, să încheie contractul de echilibrare cu operatorul sistemului de transport, să depună garanții financiare și să achite pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați. (4) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale se creează gradual în conformitate cu planul stabilit în hotărârea de Guvern prin care se desemnează furnizorul respectiv. (5) Cantitatea anuală de gaze naturale ce urmează a fi stocată de furnizorul desemnat de Guvern se stabilește	Se acceptă parțial, Întrucât articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale, s-a decis că funcția privind aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii menționate poate fi atribuită inclusiv entităților care nu dețin licență pentru furnizarea gazelor naturale, dar care au relații cu bugetul de stat. Totodată, desemnarea urmează să fie efectuată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective. Totodată, la articolul 85¹, alin. (11) se exclude. Astfel, articolul 85¹ va avea următorul cuprins: „Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați (1) Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați se realizează de către entitatea desemnată de Agenție în conformitate cu art. 7, alin. (1), lit. f³⁾ (în continuare – <i>entitatea de aprovizionare cu gaze naturale</i>).

	anual de Guvern până pe 30 aprilie a anului curent, în baza informației prezentate de furnizorul desemnat cel târziu până la data de 1 aprilie. (6) În legătură cu realizarea obligației prevăzute la alin. (4) din prezentul articol, furnizorul desemnat de Guvern, aplică prevederile stabilite la art. 108³ alin. (1) – (4), (6). (7) Anual, până la 15 noiembrie, furnizorul desemnat de Guvern urmează să prezinte organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenției informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, cu prezentarea acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale. (8) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să prezinte Agenției alte informații și documente solicitate de aceasta în legătură cu îndeplinirea de către aceasta a monitorizării modului în care furnizorul desemnat de Guvern își îndeplinește obligațiile prevăzute la alin. (4) – (6) din prezentul articol. (9) La constatarea de către Agenție a faptului că furnizorul desemnat de Guvern nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care furnizorii de gaze naturale obligați nu prezintă la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (7) și (8), aceasta aplică sancțiuni financiare prevăzute la art. 113, alin. (1) lit. f) și la alin. (11) și alin. (12) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către furnizorul respectiv. (10) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (9) nu exonerează furnizorul desemnat de Guvern de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție. (11) În cazuri excepționale, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Guvernul poate autoriza o întreprindere din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați să încheie contractele corespunzătoare cu operatorul sistemului de transport, cu operatorii platformelor de tranzacționare, cu alte întreprinderi de gaze naturale pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective. Hotărârea de Guvern aprobată în acest sens urmează să stabilească perioada pentru care se autorizează măsurile respective, obligațiile de serviciu public stabilite în raport cu întreprinderile de gaze naturale, obligațiile întreprinderii autorizate, precum și condițiile în care urmează să fie încheiate contractele corespunzătoare. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Este oportun de a fi stabilită perioada desemnării furnizorului pentru aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați, precum și criteriile prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii pentru desemnarea acestuia. Argumentare: Analogic procesului de impunere a obligației de serviciu public de a furniza gaze naturale în conformitate cu prevederile art. 89 din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016. De substituit cuvintele „furnizorii de gaze naturale obligați” cu cuvintele „furnizorul desemnat de Guvern” Nu sunt definite „cazurile excepționale” la care se face referire la alin. (11), ceea ce lasă loc de interpretare, fapt ce contravine art.45 alin. (1) lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care reglementează expres că în proiectele de acte normative se explică termenii (noțiunile) și se definesc concepte.	(2) Prin derogare de la art. 39, alin. (5), operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova încheie cu entitatea de aprovizionare cu gaze naturale contractul de prestare a serviciului de transport pentru a asigura livrarea gazelor destinate regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să achite în termen plățile aferente prestării serviciului de transport și să depună garanțiile financiare aferente. (3) Prin derogare de la art. 92, alin. (3¹) entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați și urmează să încheie cu operatorul sistemului de transport contractul de echilibrare, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare a gazelor naturale este obligată să achite în termen plățile pentru dezechilibrele create, precum și să depună garanțiile financiare aferente. (4) Prin derogare de la art. 92, alin. (2), entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să participe pe piața gazelor naturale în vederea achiziționării gazelor naturale destinate aprovizionării cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați, inclusiv prin intermediul unei platforme de tranzacționare. Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art. 94¹ și să respecte cerințele specifice stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1) din prezentul articol. (5) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale se creează gradual în conformitate cu calendarul stabilit în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). (6) Cantitatea anuală de gaze naturale ce urmează a fi stocată de entitatea de aprovizionare cu gaze naturale se stabilește anual de Agenție până pe 30 aprilie a anului curent, în baza informației prezentate de entitatea respectivă cel târziu până la data de 1 aprilie. (7) În legătură cu realizarea obligației prevăzute la alin. (4) din prezentul articol, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să delege executarea obligației de stocare către unul din traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Delegarea obligației de stocare nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de răspundere pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol. Crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale se realizează cu respectarea prevederilor art. 108³ alin. (1) – alin. (2), alin. (4) și alin. (6). (8) Anual, până la 15 noiembrie, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale urmează să prezinte Agenției și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, cu prezentarea acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale.
--	---	---

		(9) Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să prezinte Agenției alte informații și documente solicitate de aceasta în legătură cu monitorizarea modului în care entitatea respectivă își îndeplinește obligațiile aferente creării stocurilor de gaze naturale. (10) La constatarea de către Agenție a faptului că entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care entitatea respectivă nu prezintă repetat la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (8) și (9), aceasta aplică sancțiuni financiare prevăzute la art. 113, alin. (1¹) - alin. (1⁴) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către entitatea de aprovizionare cu gaze naturale. (11) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (10) nu exonerează entitatea de aprovizionare cu gaze naturale de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.”. De asemenea, articolul II din Proiectul legii a fost completat în sensul stabilirii perioadei în care ANRE urmează să desemneze entitatea respectivă.
13.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 97¹ . Interdicții privind tranzacțiile bazate pe informații privilegiate (1) Persoanelor fizice sau juridice care dețin informații privilegiate li se interzice: b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate; (⁴) Prevederile alin.(1)–(3) nu se aplică: c) participanților la piața gazelor naturale care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale, prevăzute în cap. XV, sau deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale în cazul în care se constată apariția situației excepționale, iar aplicarea mecanismelor de piață au fost suspendate. În acest caz, Agenția asigură publicarea informațiilor privilegiate în conformitate cu prevederile art. 97². <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Redacțional: Se propune următoarea redacție a modificării: ”are loc în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii”.	Se acceptă, La articolul 97¹, alin. (1) lit. b) cuvintele „are loc în cadrul exercitării muncii” se substituie cu cuvintele ”are loc în temeiul legii sau în cadrul exercitării muncii”.
14.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 97² . Obligația de a publica informații privilegiate (1) Un participant la piața gazelor naturale este obligat să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate deținute cu privire la activitatea comercială sau la instalațiile pe care le deține ori le controlează acesta, întreprinderea-mamă sau o întreprindere înrudită a acestuia sau de ale căror aspecte operaționale este responsabil în totalitate sau parțial respectivul participant sau întreprinderea-mamă ori întreprinderea înrudită a acestuia. Se supun publicării informațiile care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere, a instalațiilor de stocare, a instalațiilor de utilizare sau a rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv informațiile referitoare la indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestora, în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea adoptată conform alin. (5) din prezentul Articol. (6) Executarea obligațiilor stabilite la alin.(1) și (2) nu exonerează participanții la piața gazelor naturale de îndeplinirea cerințelor stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare aprobate de Agenție privind publicarea informațiilor, inclusiv în codul rețelelor de gaze naturale stabilit la art. 67, în special privind termenele și modul de publicare a acestora. (7) Prevederile alin.(1) și (2) nu aduc atingere dreptului participanților la piața gazelor naturale de a amâna	Nu se acceptă, Propunerea nu duce la îmbunătățirea Proiectului. Propunerea de modificare a articolului 97², alin. (6) (Art. I, pct. 30 din Proiectul legii) corespunde principiului asigurării transparenței actelor normative.

	divulgarea informațiilor sensibile privind protecția infrastructurii critice dacă informațiile respective se consideră a fi secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată. Se completează cu alin. (8) în următoarea redacție: (8) Prevederile stabilite la alin. (1) – (7) din prezentul Articol se aplică inclusiv în raport cu operatorul sistemului de transport, operatorul sistemului de distribuție. În cazul în care operatorului sistemului de transport i s-a acordat o derogare de la obligația de a publica anumite date, informații în conformitate cu prevederile prezentei Legi, operatorul sistemului de transport este exonerat de obligația prevăzută la alineatul (1) din prezentul Articol în ceea ce privește publicarea datelor, a informațiilor respective. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> De exclus textul „inclusiv în codul rețelelor de gaze naturale stabilit la art. 67”, deoarece acesta se regăsește în actele normative de reglementare aprobate de Agenție.	
15.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 97⁴ . Interzicerea manipulării pieței gazelor naturale Se substituie: (2) În sensul prezentei legi, manipularea pieței include una dintre următoarele acțiuni: 1) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro: b) care stabilesc sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro, cu excepția cazului în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul de tranzacționare demonstrează că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin de tranzacționare sunt conforme cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro a gazelor naturale; c) care utilizează sau prin care se încearcă utilizarea unui instrument fictiv sau a unei alte forme de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmit sau sunt de natură să transmită semnale false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro; 2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă ori sunt susceptibile de a oferi semnale false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de știri false sau înșelătoare, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false sau înșelătoare. Se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins: (3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care: a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.”. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> În proiectul supus avizării este specificat ca se modifică alin. (2), sbpt. 2) lit. c), însă ținând cont de faptul că sbpt. 2) nu este secționat în lit., proiectul de modificare a legii urmează a fi redactat.	Se acceptă, Punctul 23 din Proiectul legii privind modificarea și completarea articolului 97⁴ va avea următorul cuprins: „Articolul 97⁴, - La alin. (2) sbpt. 1) lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - La alin. (2) sbpt. 1) lit. b) cuvântul „consideră” se substituie cu cuvântul „demonstrează”; - La alin. (2) sbpt. 1) lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - La alin. (2) sbpt. 2) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”, - Se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins: ”(3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care: a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.”.
16.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 108² . Obligația de stocare a gazelor naturale va avea următorul cuprins: (1) În vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene, furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în	Nu se acceptă, Este de menționat că în conformitate cu Proiectul legii, furnizorii urmează să creeze stocuri de gaze naturale în perioada 1 mai – 1 noiembrie, pentru a fi utilizate în perioada rece a anului. Astfel, Agenția urmează să identifice perioada optimă pentru care se vor determina cotele de piață ale gazelor naturale, inclusiv reieșind din datele ce țin de structura și evoluția consumului. Mecanismul prevăzut la nivel de lege trebuie să fie suficient de

	art. 108³ (în continuare - obligația de stocare). Obligația de stocare prevăzută în prezentul articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general. (2) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, lista furnizorilor de gaze naturale care urmează să instituie stocuri de gaze naturale (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția ține cont de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat, de cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în instalațiile de stocare în conformitate cu art. 4 alin. (2¹), precum și de principiul stabilit la alin. (3) din prezentul articol. (3) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie – 31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se asigură doar stocarea acelor cantități de gaze naturale care pot fi utilizate din punct de vedere tehnic. (4) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau de către anumite autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare a furnizorilor de gaze naturale poate fi redusă proporțional cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili alternativi decât gazele naturale, prin adoptarea de către Agenție a hotărârii corespunzătoare la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametrii de calitate stabiliți. (5) În situația prevăzută la alin. (4), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute de prezentul articol și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Este necesar de specificat care perioadă stă la baza determinării cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat.	flexibil, pentru a permite Agenției să stabilească/modifice principiile ce țin de determinarea cantităților individuale ale furnizorilor de gaze naturale obligați, inclusiv în ceea ce privește stabilirea modului de determinare a cotei de piață.
17.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 113. Sancțiuni financiare pentru nerespectarea sau încălcarea legislației în domeniul gazelor naturale (1) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 100 000 de lei, de cel puțin 1% din cifra de afaceri a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin: f) neprezentarea la solicitare de către care un furnizor de gaze naturale obligat, de către furnizorul desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹) a informațiilor și/sau a documentelor prevăzute la art. 108³ alin. (8) - (9), respectiv, la art. 85¹ alin. (7) – (8) sau refuzul de a prezenta informațiile și/sau documentele respective Se completează cu alin (1¹) și (1²): (1¹) Neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către un furnizor de gaze naturale obligat, de către un furnizor desemnat de Guvern în conformitate cu art.4 alin. (1) lit. h¹) a obligației de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate atrage aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de la 5% la 10% din cifra de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizorul respectivul. (1²) În cazul în care un furnizor de gaze naturale obligat, un furnizor desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹) nu asigură executarea obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție, aceasta aplică sancțiune financiară în mărime de cel puțin 10% din cifra de afaceri, dar nu mai mică decât valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizorul respectivul. (2) Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 5% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 500 000 de lei, de cel puțin 5% din cifra de afaceri a titularilor de autorizații	Se acceptă parțial, Au fost efectuate ajustările redacționale propuse de „Moldovagaz” S.A. Totodată, articolul 113, alin. (1²), care a devenit alin. (1⁴), a fost modificat în sensul stabilirii limitei minime de 7% și a limitei maxime de 15% în cazul în care furnizor de gaze naturale obligat, entitatea de aprovizionare cu gaze naturale nu asigură executarea obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție.

	pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin: g) neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de distribuție a plății/plăților compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³ alin (2); Se completează cu lit. h): h) entitatea pentru reconciliere nu își îndeplinește atribuțiile stabilite la art. 99³, inclusiv obligațiile privind achitarea în termen și conform cuantumului stabilit a plății/plăților compensatorii de egalizare către operatorii sistemelor de distribuție cu soldul contului de regularizare pozitiv. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Redacțional: La lit. f) după sintagma „de către” de exclus cuvântul „care”. Redacțional: La alin. (1¹) și (1²) de substituit cuvintele „furnizorul respectiv” cu cuvintele „furnizorul respectiv”, declinat just. La alin. (1²) din art. 113, urmează a fi prevăzută atât valoarea limitei minime cât și valoarea limitei maxime a sancțiunii, în scopul neadmiterii aplicării unei sancțiuni cu încălcarea principiului proporționalității, a încălcării propriu zise cu cea a mărimii sancțiunii.	
18.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 113¹ . Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale (2) Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței. La determinarea tipurilor de sancțiuni, a mărimii sancțiunilor financiare pentru nerespectarea sau încălcarea obligațiilor stabilite la art. 97¹ –97⁵ , precum și a efectelor cumulate ale acestora, Agenția va ține cont de următoarele circumstanțe: a) gravitatea încălcării, inclusiv durata și frecvența; b) profiturile acumulate și/sau pierderile cauzate ori alte efecte adverse ce au avut loc, inclusiv impactul asupra stabilității și încrederii pe piața angro a gazelor naturale; c) consolidarea poziției dominante sau a puterii semnificative pe piața gazelor naturale a întreprinderii de gaze naturale respective în rezultatul nerespectării sau încălcării obligațiilor stabilite la art.97¹ –97⁴ ; d) existența încălcărilor anterioare. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> La alin. (2) se propune a fi introduse cuvintele „motivate complet”, reieșind din prevederile art. 118 Cod administrativ al RM, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual, în special, motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia Prin urmare, alin. (2) al art. 113¹ , urmează a fi completat cu sintagma propus: „Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, motivate complet, proporționale.”	Nu se acceptă, Articolul 113¹, alin. (2) din Legea nr. 108/2016, inclusiv cu completările propuse conform pct. 35 din Proiectul legii, stipulează principiile ce urmează a fi aplicate de către Agenție la individualizarea sancțiunii financiare în raport cu încălcarea depistată. Acesta nu conține careva cerințe privind elaborarea hotărârii ANRE de aplicare a sancțiunii. Respectiv, propunerea „Moldovagaz” S.A. nu este relevantă în cazul dat. Totodată, ANRE este obligată, la adoptarea hotărârilor sale, să țină cont de prevederile Codului administrativ, inclusiv să motiveze hotărârile adoptate.
19.	<i>(Propunerile Guvernului)</i> Articolul 114. Dispoziții finale și tranzitorii (4) Începând cu 1 octombrie 2025, furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 nu sunt în drept să continue prestarea serviciului respectiv consumatorilor noncasnici mari. Se completează: (4¹) începând cu 1 ianuarie 2027, furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 nu sunt în drept să continue prestarea serviciului respectiv consumatorilor noncasnici mijlocii. <i>(Poziția Moldovagaz):</i> Propunerea I. Excluderea alin. (4) de la art. 114	Se acceptă parțial, Studiul de piață a gazelor naturale, pentru anii 2022 – 2023, pe care l-a realizat ANRE și la care face referință, „Moldovagaz” S.A. indică o concentrație mare pe piața cu amănuntul al gazelor naturale, cota de piață a „Moldovagaz” S.A. constituind în 2023 – 92.86% . Totodată, nu este justificată propunerea „Moldovagaz” S.A. privind înlocuirea sintagmei „1 octombrie 2025” cu sintagma „20 decembrie 2026”, pentru motivul că la acea perioadă expiră termenul pentru care ANRE a instituit în sarcina „Moldovagaz” S.A. obligația de serviciu public de furnizare a gazelor naturale în contextul articolului 89 din Legea nr. 108/2016. Aceasta deoarece serviciul prevăzut la articolul 89 din Legea nr. 108/2016 este destinat în primul rând consumatorilor casnici și consumatorilor noncasnici mici, iar consumatorii noncasnici mari beneficiază de serviciul respectiv, cu titlu de excepție.

	Argumentare: Instituirea restricțiilor prevăzute la alin. (4) și (4¹) din Proiectul de lege sunt inoportune la starea de fapt existentă a pieței gazelor naturale, care deja este liberă și funcționează, ceea ce, conform art. 80, alin. (3) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, oferă posibilitatea de alegere a consumatorului: „fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual”. Totodată, în contextul angajamentelor Republicii Moldova, în calitate de parte contractantă a Tratatului de constituire a Comunității Energetice, începând cu anul 2009, transpune și implementează în legislația națională directivele și regulamentele Uniunii Europene (UE) în domeniul gazelor naturale. Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale asigură transpunerea Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și stabilește cadrul juridic special pentru organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea pieței gazelor naturale, pentru aprovizionarea consumatorilor finali cu gaze naturale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, aceste fapte fiind constatate și în studiul de piață a gazelor naturale, elaborat și aprobat de către ANRE prin Hotărârea nr. 744 din 19.12.2024. Totodată, se constată că în perioada anterioară un flux considerabil de consumatori de pe piața liberă s-au reîntors la piața reglementată, ceea ce oferă semne clare, că anume piața reglementată asigură condițiile prevăzute de lege de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență. Propunerea II. La alin. (4) se propune înlocuirea sintagmei „1 octombrie 2025” cu sintagma „20 decembrie 2026”. Argumentare: 1. Prin Hotărârea ANRE nr. 487 din 20.12.2019 privind impunerea obligației de serviciu public, SA „Moldovagaz” i-a fost impusă obligația de serviciu public pentru un termen de 7 ani (care expiră la data de 20 decembrie 2026), deci la moment sunt toate mecanismele necesare pentru asigurarea în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență, cu gaze naturale a consumatorilor. Astfel constatăm că acest termen va fi un termen rezonabil pentru pregătirea platformei de tranziție a consumatorilor noncasnici mari pe piața liberă, și nu va admite crearea cărorva inconveniente, din considerentul termenului restrâns prevăzut în proiectul de lege de modificare. 2. Luând în considerare rigorile legiferării consfințite în Legea privind actele normative nr. 100 din 22.12.2017, care au menirea de a ghida legiuitorul în elaborarea corectă și calitativă a legilor, potrivit art. 3, lit. d), din Legea privind actele normative nr. 100 din 22.12.2017, la elaborarea unui act normativ este obligator să fie respectat, printre principiile activității de legiferare, și predictibilitatea normelor juridice. Astfel, conform Indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă elaborate de către Ministerul Justiției, se va atrage o atenție sporită dispozițiilor finale și celor tranzitorii, astfel încât să fie asigurată punerea în aplicare a dispozițiilor actului normativ, reglementarea raporturilor juridice, care s-au născut sub imperiul reglementărilor amendate, rezervarea unui termen suficient de lung pentru aducerea în concordanță a actelor normative inferioare. Menționăm, că efectele termenelor stabilite în art. 114, trebuie să fie previzibile, în măsura în care să permită subiecților de drept să-și gândească conduita conform reglementărilor. 3. Suplimentar, important este de a atrage atenția asupra faptului, că achizițiile de gaze naturale de către furnizori pentru următorul an gazier, care începe cu 1 octombrie, de regulă, se încep imediat după finalizarea sezonului de încălzire (luna aprilie), dictate de înregistrarea la burse a ofertelor mai mici de preț și începerea sezonului de stocare în depozite de înmagazinare subterane. Pe lângă cele menționate, în perioada caldă a anului tarifele serviciilor de transport sunt mai mici, fapt care stimulează procurarea și înmagazinarea gazelor naturale de către furnizori. Totodată, la începutul lunii iulie și în luna august au loc rezervările de capacitate a sistemelor de transport sub formă de produse pe perioade lungi (anuale și trimestriale), care sunt la tarife mai mici, decât produsele sezoniere pe termen scurt (lună și zi). În aceste circumstanțe, cel mai oportun este ca furnizorii să-și cunoască portofoliul de clienți chiar de la începutul sezonului cald, fapt, care va permite procurarea și oferirea celor mai bune prețuri pentru consumatorii finali. În cazul în care în proiectul de lege termenul „1 octombrie 2025” va rămâne neschimbat, furnizorii își vor forma portofoliul de clienți de consumatori la începutul sau în plin sezon de încălzire și vor putea oferi consumatorilor doar prețuri relevante sezonului de încălzire, oportunitățile de achiziție a gazelor naturale la prețuri optime fiind deja ratate. La rândul său, consumatorii vor fi puși în situația, în care o să fie obligați să cumpere gaze	Totodată, pentru a se asigura suficient timp pentru consumatorii noncasnici mari să își aleagă un alt furnizor, la articolul 114, alin. (4) din Legea nr. 108/2016 va avea următorul cuprins: „(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 ianuarie 2026, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție.”.
--	---	--

		naturale la prețuri de sezon rece, mult mai mari, decât cele, care ar fi putut fi contractate în perioada de vară.	
SRL „Moldovatransgaz” Scrisoarea nr.14-158 din 07.03.2025	1.	În art. 5 alin. (1) al Legii cu privire la gazele naturale este prevăzut că: „(1) <i>Autoritățile administrației publice locale acordă, la solicitare, autorizații de construire pentru obiectele sistemului de gaze naturale în conformitate cu Legea nr.163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție</i>”. Cu toate acestea, menționăm că Legea nr.163 din 9 iulie 2010 este abrogată din data de 30.01.2025, conform art. 390 alin. (3) al Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434 din 28.12.2023. Prin urmare, considerăm necesară modificarea corespunzătoare a articolului 5 alineatul (1) din Legea nr. 108/2016, prin înlocuirea sintagmei „<i>Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție</i>” cu „<i>Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434 din 28 decembrie 2023</i>”.	Se acceptă, Proiectul legii a fost completat cu prevederi de modificarea a articolului 5 alin. (1), a articolului 19 alin. (2) și a articolului 57 alin. (2) lit. d) în sensul substituirii referinței la Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție cu referința la Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.
	2.	I. De asemenea, reiterăm necesitatea includerii unor prevederi explicate în Legea nr. 108/2016 care să reglementeze conceptul de „Pernă de gaze naturale” și obligația Operatorului Sistemului de Transport (OST) de a achita proprietarului o plată (redevență) pentru utilizarea acesteia, în contextul obligației legale a OST de a deține volume de gaze naturale pentru operarea sistemului. Lipsa unui cadru legislativ primar și secundar cu privire la „<i>Perna de gaze naturale</i>” generează interpretări contradictorii între fostul titular al licenței de transport și respectiv proprietarul acesteia (MTG), noul operator al sistemului de transport (VMTG) și ANRE. Lipsa clarificărilor legislative privind utilizarea și compensarea acestei rezerve tehnice creează riscuri economice, juridice și operaționale semnificative pentru părțile implicate. Astfel, la momentul transmiterii rețelelor de transport de la MTG către VMTG (19.09.2023), acestea conțineau 12 920 980 m³ de gaze naturale, dintre care 11 340 159 m³ aparțineau MTG, iar 1 580 159 m³ altor utilizatori de sistem. În plus, MTG deținea la acel moment în contul de echilibrare operațională OBA („Operational Balancing Account”) un volum de 9 042 968 m³ de gaze, astfel încât totalul gazelor aflate în proprietatea MTG la momentul transmiterii era de 20 383 127 m³. Contractul de locațiune a rețelelor de transport nr. 70-SJ din 04.09.2023, încheiat între MTG și VMTG în scopul executării prevederilor art. VI alin. (3) din Legea nr. 249/2022 și a art. 26-28 și 36 din Legea nr. 108/2016, prevede la pct. 3.1. că obiectul său este transmiterea în posesie și folosință, contra plată, a <i>rețelei de transport al gazelor naturale</i>. Anexa nr. 1 la contract conține descrierea exhaustivă a activelor care constituie <i>rețeaua de transport</i> și care au fost transmise în locațiune. Cu toate acestea, volumele de gaze naturale tehnologice „Perna de gaze naturale”, necesare pentru menținerea presiunii operaționale în sistemul de transport al gazelor naturale, nu au fost incluse în Contractul de locațiune nr. 70-SJ din 04.09.2023 și nu există un acord ce ar permite utilizarea lor gratuită. Prin urmare, în prezent, OST (VMTG) utilizează „<i>Perna de gaze naturale</i>” pentru operarea rețelei fără a avea un contract sau un alt act juridic care să-i confere acest drept gratuit, ceea ce contravine art. 46 din Constituția Republicii Moldova privind protecția dreptului de proprietate și legislației civile. Legea contabilității obligă reflectarea în evidență contabilă a bunurilor materiale (activelor materiale) în baza documentelor primare, fapt care nu este întrunit la moment de către OST și generează venituri improprii în legătură cu gestionarea unui bun străin. Proprietarul (MTG) este astfel îndreptățit să pretindă o plată pentru utilizarea acesteia. Situația actuală ridică o problemă juridică și contractuală, deoarece „<i>Perna de gaze naturale</i>” nu este reglementată explicit în Legea nr. 108/2016 și nici în alte acte normative subsecvente și nu este inclusă nici într-un contract sau acord dintre proprietarul acesteia și OST-ul care o gestionează <i>de facto</i>. Această problemă a fost sesizată în repetate rânduri de către MTG către ANRE și Ministerul Energiei, fiind organizate multiple corespondențe și ședințe de lucru, inclusiv la Ministerul Finanțelor, dar fără o soluție concretă până în prezent. Prin scrisoarea nr. 07-01/644 din 06.02.2025, ANRE a relevat că, potrivit art. 2 din Legea nr. 108/2016, <i>rețeaua de transport a gazelor naturale este un sistem format din conducte de gaze naturale de presiune mai mare de 1,2 MPa, cu stații de comprimare, stații de predare, stații de măsurare și alte instalații, excluzând rețelele de gaze naturale în amonte</i>. Totodată, conform art. 468 și 470 din Codul Civil, gazele naturale sunt bunuri fungibile și consumabile, iar potrivit art. 1242 din Codul Civil, asemenea bunuri pot fi împrumutate și restituite cu bunuri de același gen,	Nu se acceptă, Propunerea SRL „Moldovatransgaz” nu este în concordanță cu legislația Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Anume, legislația Uniunii Europene admite posibilitatea oferirii de către operatorul sistemului de transport a serviciilor de flexibilitate prin stocare în conductă, iar condițiile aferente sunt stabilite în Regulamentul UE nr. 312/2014 de stabilire a unui Cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport al gazelor naturale. Totodată, legislația UE nu admite posibilitatea vânzării de către operatorul sistemului de transport a gazelor naturale care fac parte din <i>line pack</i> sau așa numita „pernă de gaze naturale” întrucât acestea sunt indispensabile pentru desfășurarea activității de transport a gazelor naturale. Situația abordată urmează a fi soluționată de proprietarul rețelei și operatorul sistemului independent în contextul contractului de locațiune, cu concursul ANRE, care are atribuții specifice privind certificarea operatorului sistemului de transport și monitorizarea modului în care sunt respectate cerințele aferente certificării și independenței operatorului sistemului de transport.

		calitate și cantitate. Mai mult, conform art. 93 alin. (3) și art. 95 din Codul Fiscal, împrumutul bunurilor fungibile este considerat livrare de mărfuri și se impozitează cu TVA. Prin urmare, ANRE a concluzionat că <u>gazele naturale nu pot constitui obiectul unui contract de locațiune</u>, fiind necesar un contract de împrumut încheiat între MTG și VMTG pentru utilizarea „Pernei de gaze”. Menționăm că, în lipsa unui cadru legal clar, OST (VMTG) poate continua să utilizeze abuziv perna de gaze fără temei contractual sau în lipsa unui acord cu proprietarul, care continuă să suporte pierderi din utilizarea neautorizată a activului său, ceea ce va genera inevitabil situație de litigiu.	
3.	Modificarea și completarea art. 2 din Legea nr. 108/2016 cu includerea unei definiții noi privind conceptul „Pernei de gaze”, după cum urmează: <u>Perna de gaze</u> – reprezintă volumul minim tehnologic de gaze naturale necesar pentru menținerea presiunii operaționale în sistemul de transport al gazelor naturale;	Nu se acceptă, Legea cu privire la gazele naturale include noțiune de „stocare în conductă”, care corespunde definiției noțiunii corespunzătoare din articolul 2, pct. (15) al Directivei UE nr. 73/2019 (transpusă în Legea în vigoare) și care este conformă și cu definiția noțiunii corespunzătoare din articolul 2, pct. (37) din Directiva UE nr. 1788/2024. A se vedea și explicațiile de mai sus.	
4.	Reglementarea utilizării pernei de gaze de către OST: <i>„Operatorul Sistemului de Transport (OST) este obligat să încheie un contract sau un acord cu proprietarul pernei de gaze pentru utilizarea acesteia, contra unei redevențe.”;</i>	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.	
5.	Obligația OST de a asigura restituirea pernei de gaze la încetarea contractului de locațiune a rețelei de transport al gazelor naturale: <i>„La expirarea contractului de locațiune a rețelelor de transport, OST este obligat să restituie proprietarului volumul integral al pernei de gaze preluat de la acesta. În cazul unei diferențe cantitative, OST este obligat să compenseze proprietarului cheltuielile suportate pentru achiziționarea acestora pe piața gazelor naturale”;</i>	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.	
6.	Includerea unor prevederi în proiectul de lege privind dreptul proprietarului „Pernei de gaze” de a solicita despăgubiri: <i>„În cazul utilizării neautorizate a pernei de gaze, proprietarul acesteia are dreptul de a solicita despăgubiri echivalente cu valoarea economică a gazelor utilizate, inclusiv dobânzi și penalități de întârziere, conform prevederilor Codului Civil și contractului încheiat între părți”;</i>	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.	
7.	Interdicția utilizării „Pernei de gaze” fără un acord contractual: <i>„Este interzisă utilizarea pernei de gaze de către OST fără existența unui contract valabil încheiat cu proprietarul acesteia.”.</i>	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.	
8	Un aspect important, generat de reglementarea insuficientă a obligațiilor Operatorului sistemului de transport (OST) de a implementa măsurile prevăzute în Planul anual de investiții aprobat de ANRE generează în practică multiple probleme și riscuri de comitere a unor abuzuri la implementarea acestuia cât și riscuri pentru infrastructura națională de transport gaze naturale. Astfel, conform prevederilor art. 27, art. 39 alin. (7) și art. 42 alin. (13¹) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, OST <u>îi revine obligația de a întreprinde măsurile necesare în vederea realizării măsurilor stabilite în Planul anual de investiții aprobat de către ANRE și de a organiza procedura de achiziționare de bunuri, servicii și alte lucrări în conformitate cu procedurile transparente și nediscriminatorii stabilite în Legea nr.74 din 21.05.2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.</u> Cu toate acestea, după transmiterea rețelelor de transport al gazelor naturale de la MTG către VMTG (la data de 19.03.2023, în temeiul Contractului de locațiune nr. 70-SJ din 04.09.2023), în practică s-au constatat abateri grave privind implementarea Planului de investiții 2024 de către OST-ul nou desemnat, inclusiv târâgânarea demarării procedurilor de achiziție și executarea parțială a obiectivelor asumate. În consecință, OST a executat măsurile prevăzute în Planul de investiții pentru anul 2024, ce urmau a fi	Nu se acceptă, Legea nr. 108/2016 include prevederi suficiente pentru reglementarea dezvoltării rețelelor de gaze naturale, precum și a efectuării investițiilor în rețele. Menționăm în context prevederile articolului 42. De asemenea, pe cazul dat este aplicabil și Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiile, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 283/2016. La propunerea ANRE, Proiectul legii a fost completat cu prevederea de modificare a articolului 42 alin. (14) din Legea nr. 108/2016 în sensul includerii principiului potrivit căruia în cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate. De asemenea, monitorizarea modului în care operatorul sistemului de transport își execută obligațiile legale, inclusiv obligația privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale este de competență exclusivă a ANRE.	

	realizate din contul proprietarului de rețele (MTG), numai în proporție de <u>39,5% (!!!)</u>. Această scădere bruscă și esențială a ratei de execuție a Planului investițional pentru anul 2024, indică o problemă structurală în implementarea proiectelor, ceea ce generează riscuri majore pentru buna funcționare a sistemului de transport al gazelor naturale ce poate afecta toți participanții pe piața gazelor naturale din Republica Moldova și anume: Siguranța infrastructurii: Neinvestirea la timp în rețelele de transport crește riscul de avarii, explozii și defecte tehnice care pot afecta siguranța publică. Fiabilitatea aprovizionării: lipsa corespunzătoare și la timp a investițiilor poate duce la deficiențe în alimentarea cu gaze naturale, afectând consumatorii industriali și casnici. Ținând cont de faptul că, potrivit art. 7 alin. (1) lit. r) al Legii Republicii Moldova nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, ANRE îi revine atribuția de a asigura monitorizarea realizării măsurilor prevăzute în Planul de investiții aprobat, MTG a notificat în repetate rânduri regulatorului, cât și OST (VMTG), privitor la necesitatea realizării acestuia în mărime deplină și în termenul prevăzut de Agenție. În acest sens, au fost organizate și ședințe de lucru, însă fără rezultate concrete. În cadrul ședințelor de lucru desfășurate la sediul ANRE la data de 22.04.2024 și la data de 15.08.2024, cu participarea MTG și VMTG, s-a pus în sarcina OST „Vestmoldtransgaz” SRL, în comun cu „Moldovatransgaz” SRL, urgentarea definitivării aprobării caietelor de sarcini și publicarea anunțurilor de achiziții, astfel încât toate măsurile incluse în planul anual de investiții aprobat de ANRE să fie realizate integral și la timp. Cu regret, se constată faptul că VMTG a neglijat aceste sarcini și termenul limită stabilit de ANRE, ceea ce a condus la întârzieri semnificative în implementarea proiectelor planificate în Planul anual de investiții, care urmau a fi executate cu finanțarea proprietarului de rețele MTG, numai în proporție de <u>39,5% (!!!)</u>.	Totodată, în conformitate cu articolul 27, alin. (2) din Legea nr. 108/2016, proprietarul rețelelor de transport al gazelor naturale nu poate îndeplini funcțiile privind acordarea și gestionarea accesului terților la rețelele de transport al gazelor naturale pe care le deține cu titlu de proprietate și nici cele privind elaborarea și executarea planurilor de dezvoltare a rețelelor de transport al gazelor naturale și a planurilor de investiții.
9.	Pentru a soluționa deficiențele constatate, constatăm necesitatea completării Legii nr. 108/2016 cu următoarele prevederi: 1. Responsabilizarea OST pentru neexecutarea Planului de investiții prin introducerea unor prevederi clare privind măsurile de reacționare, inclusiv sancțiuni financiare, pentru nerealizarea în termen a investițiilor aprobate de ANRE. - Obligația ANRE de a monitoriza trimestrial progresul implementării planului de investiții și de a impune măsuri corective în cazul abaterilor.	Se acceptă parțial, Nu este necesar de stabilit la nivel de lege detalii cu privire la modalitatea de realizare de către ANRE a atribuției de monitorizare a activității operatorului sistemului de transport. Totodată, monitorizarea activității titularilor de licență este continuă, iar sintagma de „monitorizare trimestrială” poate duce la echivoc în interpretare. În fine, conform celor menționate mai sus, la propunerea ANRE, Proiectul legii a fost completat cu prevederea de modificarea a articolului 42 alin. (14) din Legea nr. 108/2016 în sensul includerii principiului potrivit căruia în cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate. Totodată, conform avizului Secretariatului Comunității Energetice, ANRE urmează să implementeze un set de acțiuni, inclusiv să asigure că ISO va selecta prin proces competitiv compania care va asista OST în ceea ce privește mentenanța rețelelor de gaze naturale.
10.	Pentru a soluționa deficiențele constatate, constatăm necesitatea completării Legii nr. 108/2016 cu următoarele prevederi: 2. Creșterea transparenței procesului de achiziții: - Impunerea unui termen maxim pentru inițierea și finalizarea procedurilor de achiziții pentru proiectele din Planul anual de investiții. - Obligația OST de a atrage în toate etapele procedurilor de achiziții, inclusiv în elaborarea caietului de sarcini și a Planului de investiții, reprezentanți ai proprietarului rețelelor de transport. - Includerea reprezentanților proprietarului rețelelor în grupul de lucru privind achizițiile pentru a asigura transparența și echitatea procesului. - Publicarea rapoartelor de progres și a deciziilor de achiziție pe platforma OST pentru a permite verificarea de către părțile interesate.	Nu se acceptă, Considerăm inoportună stabilirea la nivel de lege a unui termen maxim cu privire la realizarea achizițiilor pentru proiectele din Planul anual de investiții. Cu privire la propunerea „Moldovatransgaz” SRL ca Proiectul legii să fie completat cu prevederi care să prevadă participarea reprezentanților proprietarului rețelelor de transport la etapa de achiziții, menționăm că aceasta nu poate fi acceptată întrucât contravine principiilor de separare și independență a operatorului sistemului de transport. În acest sens, articolul 27, alin. (2) din Legea nr. 108/2016, stipulează în mod expres faptul că proprietarul rețelelor de transport al gazelor naturale nu poate fi implicat în procesul de acordare și de gestionare accesului terților la rețelele de transport al gazelor naturale pe care le deține cu titlu de proprietate și nici în procesul aferent elaborării și executării planurilor de dezvoltare a rețelelor de transport al gazelor naturale și a planurilor de investiții. În context, nu este clară propunerea Moldovatransgaz și nici implicarea acesteia în problema abordată.

	11. Pentru a soluționa deficiențele constatate, constatăm necesitatea completării Legii nr. 108/2016 cu următoarele prevederi: 3. Dreptul proprietarului rețelelor de transport de a participa la procesul de achiziții: - Introducerea unei prevederi care să permită reprezentarea proprietarului de rețele (MTG) în cadrul grupului de lucru pentru achiziții, pentru a asigura transparența și corectitudinea procedurilor, fără a fi afectată însă independența OST. - Obligatorietatea OST de a respecta standardele europene în domeniul transparenței achizițiilor publice și de a asigura continuitatea aprovizionării cu gaze naturale.	Nu se acceptă, Cu privire la implicarea reprezentanților proprietarului rețelelor de transport al gazelor naturale ne-am expus mai sus. De asemenea, nu este necesară completarea legii cu prevederi care să stipuleze necesitatea respectării standardelor europene. Operatorii de sistem sunt obligați să organizeze achizițiile în conformitate cu Legea nr. 74/2020, care, de altfel, transpune Directiva UE nr. 25/2014.
	12. Pentru a soluționa deficiențele constatate, constatăm necesitatea completării Legii nr. 108/2016 cu următoarele prevederi: 4. Introducerea unor indicatori de performanță pentru OST: - Definirea unor indicatori de performanță măsurabili pentru realizarea obiectivelor de investiții. - Raportarea publică a performanței OST și aplicarea unor stimulente pentru depășirea obiectivelor asumate.	Nu se acceptă, Completarea nu este necesară. Monitorizarea modului de executare de către operatorul sistemului de transport a obligației privind dezvoltarea rețelelor de gaze naturale ține de competența ANRE, iar principiile aferente sunt stabilite în articolul 42 din Legea nr. 108/2016 și în Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat de către ANRE.
	13. În urma analizei Proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 108/2016, considerăm necesară clarificarea și consolidarea cadrului normativ pentru a asigura participarea echitabilă a tuturor operatorilor economici la procedurile de achiziție publică organizate de Operatorul de Sistem de Transport (OST) pentru contractarea serviciilor de mentenanță a rețelelor de transport al gazelor naturale. În acest sens, subliniem că nicio prevedere din legislația Republicii Moldova, din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a gazelor naturale, nici din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, nu limitează și nu interzic în mod explicit participarea proprietarilor rețelelor de transport la procedurile de achiziție publică pentru contractarea lucrărilor de mentenanță a acestora. În plus, Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale <u>asigură condiții egale de participare pentru toți operatorii economici la procedurile de achiziție. Introducerea unei interdicții care nu este prevăzută de lege ar reprezenta o restricție discriminatorie, nejustificată și ar duce la o restrângere artificială a concurenței.</u> Limitarea posibilității de participare a entităților economice, care sunt și proprietari de rețele de transport al gazelor naturale, la procedurile de achiziție publică încalcă drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova, în special: - Art. 9 – <i>Principiile fundamentale privind economia de piață și libera concurență;</i> - Art. 46 – <i>Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia;</i> - Art. 126 – <i>Economia Republicii Moldova, bazată pe libertatea comerțului și concurenței loiale.</i> De asemenea, menționăm că, conform art. 28 alin. (1) din Legea nr. 74/2020, entitățile contractante „<u>îi tratează pe operatorii economici în mod egal, fără discriminare și acționează într-un mod transparent și proporțional</u>”. În continuare, art. 29 alin. (1) din aceeași lege prevede că: „<u>Orice operator economic, rezident sau nerezident, persoană fizică sau persoană juridică de drept public sau privat ori asociație de astfel de persoane, are dreptul de a participa, în condițiile prezentei legi, la procedura de atribuire a contractului de achiziții sectoriale</u>”. Aceste prevederi confirmă faptul că orice operator economic, <u>inclusiv cei care sunt proprietari ai rețelelor de transport</u>, nu pot fi excluși de la procedurile de achiziție publică, decât dacă există o interdicție expresă în lege, ceea ce nu este cazul. Reieșind din considerentele menționate, pentru evitarea unor interpretări selective și eronate a normelor legale, cât și pentru a clarifica și întări acest principiu în cadrul Legii nr. 108/2016, propunem introducerea unui nou articol nou cu următorul conținut: <i>„Entitățile economice care sunt și proprietari ai rețelelor de transport al gazelor naturale au dreptul de a participa, în condițiile legislației privind achizițiile publice, la procedurile organizate de Operatorul de Sistem de Transport pentru contractarea serviciilor de mentenanță a rețelelor de transport al gazelor naturale. Orice restricție privind participarea acestora este considerată discriminatorie și contrară</i>	Nu se acceptă, Articolul 27, alin. (2) din Legea nr. 108/2016, stipulează în mod expres faptul că proprietarul rețelelor de transport al gazelor naturale nu poate fi implicat în procesul de acordare și de gestionare accesului terților la rețelele de transport al gazelor naturale pe care le deține cu titlu de proprietate și nici în procesul aferent elaborării și executării planurilor de dezvoltare a rețelelor de transport al gazelor naturale și a planurilor de investiții. Implicarea reprezentanților proprietarului rețelei de transport în activitatea zilnică a operatorului de sistem independent este de natură să afecteze independența acestuia la exercitarea funcțiilor sale, în speță – a celei de acordare a accesului la rețea și de efectuare a investițiilor în dezvoltarea rețelei. Totodată, norma menționată transpune prevederile articolului 14 para. (4), ultima frază din Directiva UE nr. 73/2009. Principiul similar se regăsește și la articolul 62 para. (4), ultima frază, din Directiva UE nr. 1788/2024.

	<i>principiilor concurenței loiale și tratamentului egal.</i> <i>Pentru a asigura respectarea principiului separării activităților reglementate, entitățile economice care desfășoară activități de mentenanță nu vor admite, prin activitatea lor, imixtiuni în activitatea licențiată a OST. Acest segment va fi supravegheat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), care va putea interveni, la necesitate, cu acțiuni de reacționare și constrângere pentru a preveni sau elimina eventuale încălcări.”</i> Această modificare propusă va asigura: Respectarea principiilor egalității de tratament și concurenței loiale în achizițiile publice din sectorul transportului gazelor naturale; Creșterea concurenței și eliminarea barierelor nejustificate la accesul în piața serviciilor de mentenanță; Utilizarea eficientă a expertizei tehnice și a resurselor existente, evitând practici restrictive și anticoncurențiale; Respectarea separării activităților reglementate, prin supravegherea de către ANRE și prevenirea oricărei imixtiuni în activitatea OST. Având în vedere argumentele de mai sus, solicităm includerea modificării propuse în forma finală a proiectului de lege pentru a asigura un cadru juridic clar, echitabil și favorabil competiției, în conformitate cu legislația națională și europeană.	
--	--	--

	14. Conform Art. II, alin. (2) al Proiectului de lege supus consultării se propune ca: „<i>La data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare <u>se abrogă</u> Legea nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale</i>”. Astfel, în contextul propunerii de abrogare a Legii nr. 592/1995, subliniem că această măsură ar putea genera un vid legislativ cu consecințe directe asupra securității transportului prin conducte magistrale. Printre principalele riscuri identificate se numără: 1. Excluderea obligației de pază a conductelor magistrale – În lipsa reglementărilor specifice din Legea nr. 592/1995, obligația operatorilor de transport de a menține structuri dedicate pazei conductelor nu ar mai avea o bază legală clară. Acest aspect ar putea reduce nivelul de securitate al infrastructurii critice și ar putea afecta mecanismele de finanțare incluse în tarife, punând în pericol integritatea sistemului de transport gaze naturale. Pentru menținerea acestui mecanism, este esențial ca obligația de pază să fie prevăzută explicit în Legea nr. 108/2016, astfel încât aceste costuri să poată fi menținute în structura tarifelor reglementate de ANRE. Siguranța infrastructurii rețelilor de transport al gazelor naturale este esențială pentru securitatea energetică a țării. În acest context, este imperativ ca legislația să prevadă în mod expres obligativitatea asigurării cu pază a acestor obiective strategice. Având în vedere riscurile tot mai mari generate de actualul conflict armat din Ucraina, precum și amenințările legate de posibile acte de sabotaj, atacuri teroriste sau alte amenințări, protejarea acestor rețele devine o prioritate națională. Implementarea unor dispoziții clare în legislație privind securizarea rețelilor de transport al gazelor naturale va contribui la prevenirea incidentelor și la menținerea stabilității sistemului energetic național. Diagnosticarea tehnică a conductelor – În conformitate cu art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 592/1995, operatorii de transport erau obligați să efectueze controale tehnice periodice ale conductelor utilizând mijloace tehnice conforme normelor de exploatare. În vederea respectării acestor prevederi, MTG și-a acreditat un laborator de diagnosticare tehnică pentru realizarea acestor controale. În cazul abrogării Legii nr. 592/1995, nu există prevederi similare în alte acte normative în vigoare, ceea ce ar putea duce la eliminarea obligației OST de a efectua diagnosticarea cu mijloace tehnice corespunzătoare. Aceasta ar putea genera riscuri semnificative privind siguranța și fiabilitatea transportului de gaze, inclusiv lipsa unei delimitări clare a responsabilităților pentru efectuarea acestor lucrări. Totodată, art. 13 din Legea nr. 592/1995 conține norme esențiale privind exploatarea conductelor conform regulilor tehnice și de securitate, iar abrogarea acestora fără transpunerea lor în Legea nr. 108/2016 ar crea un gol legislativ periculos. Menținerea „Rezervei pentru situații de avarii” – reieșind din prevederile art. 13 din Legea nr. 592/1995, OST are obligația de a menține permanent o rezervă de echipamente și materiale esențiale pentru intervenții rapide în caz de avarii. Conform art. 13 alin. (2) din Legea nr. 592/1995, această rezervă trebuie să includă componente critice necesare remedierii avariilor – mijloace de transport, mecanisme, utilaj și materiale la nivelul normelor aprobate în modul stabilit, etc. Lipsa unor norme specifice în Legea nr. 108/2016 privind menținerea acestui stoc ar putea afecta semnificativ capacitatea operatorilor de a reacționa eficient la incidente, crescând riscurile tehnice și de siguranță publică.	Se acceptă, Propunerea din articolul II, alin. (2) referitor la abrogarea Legii nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale a fost exclusă în contextul propunerii Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Totodată, obiecțiile invocate țin de domeniul securității obiectelor industriale periculoase, care este reglementat de Legea nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase. Prin urmare, pentru a evita riscul apariției unui vid legislativ, considerăm oportun ca toate reglementările ce vizează securitatea industrială a gazoductelor magistrale să fie integrate în prevederile Legii nr. 151/2022, cu abrogarea Legii nr.592/1995, majoritatea prevederilor căreia sunt caduce, pentru a nu genera divergențe în aplicabilitatea normelor legale.
	15. Un aspect esențial pentru siguranța infrastructurii de transport al gazelor naturale, care nu a fost luat în considerare la elaborarea proiectului de lege supus consultării, este eficiența redusă a reglementărilor prevăzute la <u>art. 79 alin. (5) din Legea nr. 108/2016</u> în ceea ce privește măsurile de protecție împotriva încălcării zonelor de protecție și de siguranță a rețelilor de gaze naturale. Astfel, având în vedere importanța rețelilor de transport al gazelor și zona de protecție aferentă acestora, MTG a semnalat în repetate rânduri necesitatea unui mecanism de reacție operativă pentru prevenirea și eliminarea riscurilor tehnogene. Lipsa unor reglementări clare privind competențele autorităților responsabile face imposibilă intervenția eficientă în cazul încălcărilor zonelor de protecție, ceea ce pune în pericol siguranța publică, mediul și infrastructura națională. În conformitate cu pct. 8 din HG nr. 1104 din 14.11.2018, lipsa unui cadru legislativ care să stabilească atribuțiile unui agent constatatator sau ale unei instituții competente creează o situație în care lucrările neautorizate nu pot fi stopate prompt. Aceasta încurajează efectuarea unor intervenții interzise care pot avea consecințe grave, inclusiv distrugerea conductelor de gaze naturale, explozii, incendii, deteriorarea clădirilor, poluarea mediului și riscuri majore pentru populație.	Nu se acceptă, Problema respectivă urmează a fi abordată cu reprezentanții Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru a identifica soluțiile optime și eventuale modificări în legislația primară sau secundară.

		Conform art. 79 alin. (5) din Legea nr. 108/2016, operatorii de sistem au dreptul doar să sesizeze <i>Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică și autoritățile locale</i>, fără a putea interveni direct pentru stoparea lucrărilor ilegale. În practică, aceste prevederi sunt ineficiente, deoarece organele competente își declină responsabilitatea, iar operatorul sistemului de transport, cât și proprietarul de rețele, nu au prerogativele necesare pentru a preveni incidentele în timp util, cât și de a aplica sancțiuni față de persoanele vinovate. Necătfînd la faptul că, art. 159 alin. (4) din Codul Contravențional prevede sancțiuni pentru încălcarea regulilor de protecție a rețelilor de gaze naturale, aceste prevederi sunt formale, din cauza lacunelor legislative care nu prevăd clar delegarea competențelor Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică și nu stabilesc cine are competența de agent constator. În prezent, singura soluție legală promovată de INST este de a plasa toată responsabilitatea pe seama OST-ului și obligația de a sesiza instanțele de judecată printr-o acțiune civilă împotriva persoanelor care se fac vinovate, însă acest proces este lent și ineficient în raport cu riscurile imediate pe care le implică intervențiile neautorizate. Întârzierea acțiunilor poate duce la accidente grave, cu efecte devastatoare asupra infrastructurii, mediului și siguranței publice. Deși SRL „Moldovatrangaz” a sesizat în repetate rînduri Ministerele de resort privind necesitatea modificării legislației (<i>la necesitate putem prezenta toată corespondența</i>), până în prezent nu au fost adoptate norme legale care să permită o intervenție operativă și eficientă în cazul încălcării zonelor de protecție.	
SRL „Vestmoldtransgaz” <i>Scrisoarea nr.01-215 din 14.03.2025</i>	1.	Se propune completarea Articolul 2. Noțiuni principale după cum urmează: rezervare de capacitate - alocarea unei părți din capacitatea disponibilă de transport/distribuție/înmagazinare la dispoziția utilizatorilor în vederea transportului/distribuției/înmagazinării unei cantități de gaze naturale determinate; Argumentare: Pentru armonizarea prevederilor din HANRE 420/2019, HANRE 112/2019 și HANRE 535/2019, care reglementează rezervarea capacității și tarifele aferente produselor de capacitate, dar nu prevăd o definiție explicită.	Se acceptă.
	2.	Art. II. alin. (2) La data intrării în vigoare a prezentei legi de modificare se abrogă Legea nr. 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale. Argumentare: Având în vedere faptul că la data intrării în vigoare a modificărilor Legii 108/2016, se propune completarea art. 2 Noțiuni principale, și anume a definiției „rețea de transport al gazelor naturale – sistem format din conducte de gaze naturale de presiune mai mare de 1,2 MPa, cu stații de comprimare, stații de predare, stații de măsurare și cu alte instalații, care servesc la transportul gazelor naturale, cu excepția rețelilor de gaze naturale în amonte. Instalațiile care la transportul gazelor naturale sunt: a) conductele cu ramificații și lupinguri, robinetele de secționare, trecerile peste obstacolele naturale și artificiale, ansamblurile de conectare a stațiilor de pompare și de compresoare, ansamblurile de punere în mișcare și recepție a dispozitivelor de curățare și diagnosticare, ansamblurile de măsurare a debitului de gaze, colectoarele de condens, dispozitivele de introducere a metanolului, ansamblurile de evacuare a gazelor; b) instanțiile de protecție electrochimică a conductelor împotriva coroziunii, liniile și construcțiile pentru legăturile tehnologice, mijloacele de telemecanică; c) liniile de transport de energie electrică și dispozitivele de alimentare cu energie electrică și de telecomandă a robinetelor pentru secționare și a instalațiilor de protecție electromecanică a conductelor; d) mijloacele antiincendiar, construcțiile antierozionale și cele de protecție; e) construcțiile serviciilor de exploatare pentru mentenanța conductelor; f) drumurile permanente, piste de decolare pentru elicoptere, aflate de-a lungul traseelor conductelor, și căile de acces spre ele, indicatoarele de identificare și de semnalizare a locului de amplasare a conductelor; g) stațiile de compresoare, stațiile de măsurare a gazelor, punctele de măsurare a gazelor, stațiile de predare a gazelor, instalațiile tehnologice de reglare a debitului și presiunii gazelor; h) stații de alimentare cu gaze a automobilelor, stații de îmbuteliere a gazelor; i) estacadele de umplere și deversare; j) orice alte obiecte ce se referă la activitatea de transport prin conducte.”.	Nu se acceptă, Nu este necesară modificarea respectivă în contextul în care se decis excluderea din Proiectul legii a prevederii privind abrogarea Legii nr. 592/1995. Mai mult, pct. 12 al Regulamentului privind zonele de protecție a rețelilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1104/2018, enumeră obiectele care fac parte din rețelele de transport al gazelor naturale și anume: „1) conductele magistrale de gaze naturale cu ramificări și conductele paralele, armătura de închidere și de reglare, trecerile peste obstacole naturale și artificiale, ansamblurile de conectare a stațiilor de comprimare, ansamblurile de lansare și recepție a dispozitivelor de curățare și diagnosticare, colectoarele de condensat; 2) instalațiile de protecție electrochimică a conductei de gaze naturale împotriva coroziunii, inclusiv cîmpurile anodice, liniile de legătură tehnologică prin cablu cu puncte de amplificare și pilonii sistemelor de radiocomunicații; 3) stațiile de radioreleu cu piloni, sistemele de antene, construcțiile de baraj cu echipament, îngrădirile; 4) liniile de transport al energiei electrice, instalațiile de alimentare cu energie electrică a obiectelor rețelilor de transport al gazelor naturale; 5) construcțiile împotriva eroziunii solurilor și de protecție a conductei de gaze naturale; 6) trecerile de-a lungul traseului conductei de gaze naturale și trecerile la nivel peste conducta de gaze naturale, drumurile permanente, piste pentru elicoptere amplasate de-a lungul traseului conductei de gaze naturale și căile de acces spre ele, indicatoarele de identificare a amplasării conductei de gaze și a cablurilor de legătură tehnologică, indicatoarele de semnalizare la

			intersectarea conductelor de gaze naturale și a cablurilor de legătură tehnologică cu căile navigabile interne; 7) stațiile de comprimare și stațiile de predare a gazelor; 8) depozitele de stocare; 9) stațiile de alimentare a autovehiculelor cu gaze naturale comprimate; 10) stațiile de măsurare a gazelor naturale.” În cazul în care este considerată necesară completarea a cu alte obiecte aferente rețelelor de transport, acestea urmează a fi incluse în actul normativ respectiv.
	3.	Articolul II alin. (5) Se propune excluderea pct. b) Argumentare: Conform H ANRE nr. 421/2019 din 22 noiembrie 2019 alin 3 Normele cu privire la alocarea capacității prevăzute de Secțiunea 3 din prezentul Regulament se aplică la punctele de intrare în rețelele de transport al gazelor naturale, la punctele de ieșire din rețelele de transport al gazelor naturale spre rețelele de distribuție a gazelor naturale și spre instalațiile de utilizare ale consumatorilor finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale și la punctele de intrare în rețeaua de transport al gazelor naturale de la instalațiile de producere, punctele de intrare/ieșire din instalațiile depozitelor de stocare. Mai mult ca atât ANRE a solicitat VMTG pregătirea proiectului de modificare a HANRE 421/2019, care va include o detaliere clară a procedurii de alocare a capacității la punctele domestice.	Nu se acceptă, Nu este clar de ce se solicită excluderea obligației ANRE de a stabili procedura de alocare a capacității la punctele interne în contextul în care conform solicitării ANRE, „Vestmoldtransgaz” SRL elaborează regulile respective.
	4.	La Articolul 15, se propune completarea cu alineatul (5²), după cum urmează: Cheltuielile pentru implementarea hărții digitale a infrastructurii de gaze naturale operate și actualizarea acesteia în corespundere cu extinderea infrastructurii respective sau cu alte modificări survenite, sunt considerate necesare și justificate și se iau în calcul la aprobarea prețurilor și tarifelor reglementate.	Nu se acceptă, Completarea respectivă nu este necesară, deoarece la această etapă s-a decis excluderea din Proiectul legii, conform propunerii ANRE, a prevederilor ce țin de instituirea unei hărți digitale a rețelelor de gaze naturale exploatate de operatorii de sistem.
	5.	Se propune următoarea redacție: Art.72, alin.(3): „În legătură cu alocarea capacității, operatorul sistemului de transport prestează servicii ferme și servicii întreruptibile, cu durata de cel puțin o zi, și implementează proceduri universale pentru nominalizare și renominalizare, în conformitate cu Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor și Codul rețelelor de gaze naturale. Serviciile întreruptibile includ și serviciul de transport al gazelor naturale de tip backhaul. Operatorul sistemului de transport poate oferi capacitate condiționată”. Justificare: Având în vedere ultimele propuneri de modificare a Codului rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 420/2019 din 22 noiembrie 2019, ce reglementează modul de oferire a capacității condiționate (1) capacitate fermă; 2) capacitate întreruptibilă; 3) capacitate condiționată, luând în considerare caracteristicile definite în Capitolul VI¹ din Cod.”), se propune omiterea cuvântului „fermă” din sintagma: „Operatorul sistemului de transport poate oferi capacitate fermă condiționată.”	Se acceptă, Proiectul legii de modificare se completează cu o prevedere nouă privind modificarea articolului 72, alin. (3), ultima frază, din Legea nr. 108/2016, în sensul substituirii cuvintelor „capacitate fermă condiționată” cu cuvintele „capacitate condiționată”.
	6.	Se propune următoarea redacție: Art.72, alin.(10): „În funcție de caz, OST trebuie să întreprindă eforturi rezonabile pentru a oferi pe piață cel puțin o parte din capacitatea neutilizată în calitate de capacitate fermă”. Justificare: Pentru a armoniza prevederile Legii 108/2016 cu Regulamentul nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele de transport al gazelor naturale și HANRE nr. 421/2019 din 22 noiembrie 2019	Nu se acceptă, Redacția propusă de „Vestmoldtransgaz” SRL diferă de cea din Legea în vigoare prin faptul că se face precizarea că OST trebuie să întreprindă după caz eforturi rezonabile pentru a oferi pe piață cel puțin o parte din capacitatea neutilizată în calitate de capacitate fermă. Completarea respectivă, însă, aduce mai multă ambiguitate la implementarea prevederii respective. Totodată, este impropriu ca legislația primară să se ajusteze pentru a corespunde legislației secundare.
	7.	Se propune următoarea redacție: Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați „(3) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să încheie contract privind prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, contract de echilibrare cu operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova și să își asume responsabilitatea financiară pentru serviciul de transport și dezechilibrele create de consumatorii finali a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați.	Se acceptă parțial, Obligația privind încheierea contractului de transport urmează a fi prevăzută în alin. (2) din articolul 85¹ (Art. I, pct. 20 din Proiectul legii).

	8. Se propune următoarea redacție: Art. 99, alin. (3): Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă: a) componența și modul de calculare a: (...) – nivelului rentabilității pentru activitatea reglementată de transport și activele operate prin contract de locațiune aprobat de ANRE, ținând cont de specificul modelului de separare a operatorului sistemului de transport; Justificare: Nivelului rentabilității pentru activitatea reglementată de transport și activele operate prin contracte de locațiune aprobat de ANRE, ținând cont de specificul modelului de separare a operatorului sistemului de transport. Justificare: VMTG a solicitat Ministerului Energiei modificarea Legii nr. 108/2016 privind gazele naturale pentru a recunoaște valoarea rentabilității activelor operate în baza contractelor de locațiune. În urma acestei solicitări, a fost modificat articolul 99, alin. (3), care stipulează că metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și tarifelor reglementate trebuie să includă nivelul rentabilității, având în vedere modelul de separare al operatorului sistemului de transport. Potrivit tabelului de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016, propunerea de modificare a fost acceptată parțial, cu observația: „Este oportun să se stipuleze la nivel de lege un principiu general privind rentabilitatea ce urmează a fi calculată pentru ISO, oferind ANRE posibilitatea de a identifica și ajusta cele mai bune soluții.” Conform Legii 249/2022, art. VI, alin.(8), ANRE trebuie să aducă actele sale normative în conformitate cu noile prevederi ale Legii nr. 108/2016 în termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a legii. VMTG a propus ANRE modificarea metodologiei tarifare în acord cu art. 99, alin. (3). În răspunsul său din 31.07.2024, ANRE a precizat că, în redacția actuală a articolului 99, alin. (3), nu este indicată necesitatea modificării metodologiei tarifare. Prin urmare, pentru clarificare și modificarea ulterioară a actelor normative (Metodologia tarifară), VMTG solicită aprobarea redacției propuse.	Nu se acceptă, Stabilirea politicii tarifare ține de competența exclusivă a ANRE. La fel, ține de responsabilitatea ANRE asigurarea faptului că actele sale normative de reglementare, inclusiv metodologiile, sunt în concordanță cu legislația primară și că acestea asigură implementarea cât mai eficientă a legilor. În context, este impropriu de stabilit la nivel de lege care prevederi anume din metodologiile tarifare trebuie modificate. Totodată, Legea în vigoare nu împiedică ANRE să își ajusteze metodologiile tarifare pentru a soluționa problemele invocate de întreprinderile reglementate, care apar în contextul evoluțiilor din sectorul gazelor naturale.
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor <i>Scrisoarea nr.01/2-30-314 din 10 martie 2025</i>	1. Conform art. 32, alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>proiectele actelor normative care vizează domeniile de competență ale autorităților publice autonome se transmit obligatoriu acestora spre avizare.</i> Prin Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative, în vigoare din 29.12.2023, articolul 14 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale a fost completat cu alineatele (4¹) și (4²), cu următorul cuprins: <i>„(4¹) Pentru activitățile prevăzute de art.12 alin.(2) lit.d¹) și e), persoanele care solicită licența urmează a fi avizate pozitiv de către Serviciul de Informații și Securitate și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sub aspectul riscurilor aferente securității statului, spălării banilor și finanțării terorismului.</i> <i>(4²) Avizele prevăzute la alin.(4¹) sunt solicitate de către Agenție în cadrul procedurii de examinare a declarației privind eliberarea licențelor. Avizele urmează a fi emise în cel mult 10 zile lucrătoare din data parvenirii solicitării Agenției. În cazul în care Serviciul de Informații și Securitate și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu emit avizele în termenul stabilit, se consideră că acestea nu au avut obiecții în raport cu solicitantul de licență și avizul este pozitiv. Emiterea a cel puțin unui aviz negativ constituie temei pentru refuzul eliberării licenței.”.</i> Subsecvent, este necesar să aducem la cunoștință că în cadrul procesului de consultare publică al proiectului (număr unic 674/Men/2023) de modificare al Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale <i>(în continuare – Legea nr. 108/2016)</i>, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu a fost sesizat în vederea prezentării unui aviz pe marginea acestuia conform procedurii stabilite de Legea nr.100/2017, fapt ce reiese nemijlocit și din Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la adoptarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, disponibilă pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova: https://parlament.md/preview?id=0f0f27f0-8f00-4752-86b5-3ab4de768b42&url=https://epsp.parlament.md/materials/638345349830522245/Documents/20231102151959.pdf&method=GetDocumentContent Corespunzător, referitor la adoptarea normelor de la art. 14, alin. (4¹) și alin. (4²) din Legea nr. 108/2016, reieșind din domeniul de reglementare a actelor normative care au stat la baza obiectului intervenției	Se acceptă, Proiectul legii se completează cu prevederea de modificare a alin. (4¹) și alin. (4²) din articolul 14 al Legii nr. 108/2016 în sensul excluderii referinței la Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

		legislative, cât și domeniul de competență deținut de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, care este Unitatea de Informații Financiare a Republicii Moldova conform prevederilor Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (<i>în continuare – Legea nr. 308/2017</i>), este de menționat faptul că toate informațiile obținute în condițiile legii nominalizate, în ceea ce ține de presupusele suspiciuni identificate cu privire la activitățile și tranzacțiile de spălare a banilor, de infracțiuni predicat, de finanțare a terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, ce sunt transmise/diseminate în adresa organelor de drept și altor autorități/instituții, acestea conform cadrului normativ urmează a fi confirmate sau infirmate prin administrarea probelor de către organele abilitate. Subsecvent, prin prezentul aviz intervenim cu propunerea de modificare al art. 14, alin. (4¹) și alin. (4²), și anume excluderea sintagmei „<i>Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor</i>”, or în sensul art. 19-20 din Legea nr. 308/2017, conform cărora sunt reglementate <i>Atribuțiile Serviciului și Drepturile Serviciului</i>, se atestă că în calitate de Unitate de Informații Financiare a Republicii Moldova, aceasta nu dispune de competența de avizare pozitivă sau negativă pe nici un alt domeniu, deoarece rezultatele investigațiilor financiare efectuate, urmează a fi probate în rezultatul activităților de audit, inspecțiilor financiare, expertizelor financiare etc., care se efectuează de către instituțiile de resort conform domeniului de competență. Prin urmare, în contextul propunerii de excludere al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, se propune în proiectul înaintat spre examinare, includerea unei norme prin care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să fie în drept să solicite SPCSB-ului prezentarea informației privind lipsa sau existența datelor despre figurarea persoanelor în investigațiile financiare efectuate în condițiile Legii nr. 308/2017. În aceeași ordine idei, este important să menționăm faptul că informațiile obținute în baza Legii nr. 308/2017 și transmise (diseminate) de către SPCSB în adresa organelor de drept sau altor autorități competente, au doar scop informativ, de asemenea, acestea nu pot fi admise ca probe în cadrul procedurilor judiciare, civile, administrative sau penale și nu pot fi puse la baza sentinței, fapt exhaustiv reglementat de art. 16, alin. (3) din Legea nr. 308/2017. Prin prisma celor expuse și dat fiind faptul că circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante, întru excluderea riscului de contestare a condițiilor și procedurii de obținere a licențelor care vizează sectorul gazelor naturale, se propune includerea unui alineat nou la art. 14 din Legea nr. 108/2016, în următoarea redacție: „<i>Pentru activitățile prevăzute la art. 12, alin. (2), lit. d¹) și e), sub aspectul constatării riscurilor aferente securității statului, spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să solicite furnizarea informațiilor cu privire la existența sau inexistența datelor despre figurarea persoanelor în investigațiile financiare efectuate către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în condițiile Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului</i>”. Având în vedere importanța subiectului abordat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor mizează pe înțelegerea corectă a celor expuse și scopului urmărit în consolidarea și intensificarea eforturilor comune pentru îndeplinirea misiunii conform domeniilor de competență conferite de cadrul legal.	
Biroul politici de reintegrare <i>Scrisoarea nr.04-78-2611 din 10.03.2025</i>	1.	Potrivit Proiectului, prin norma juridică specificată la articolul 85¹ alineatul (11) se intenționează reglementarea activităților de furnizare în cazuri excepționale a gazelor naturale în regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați (regiunea transnistreană), stabilind, în aceste sens, competențe specifice Guvernului și organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. În context ținem să menționăm că reglementările cu privire la asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, măsurile preventive și de urgență necesare de întreprins pentru gestionarea situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, atribuțiile autorităților de resort, ale întreprinderilor de gaze naturale, precum și acțiunile participanților la piața gazelor naturale în cazul constatării apariției situației excepționale în sectorul gazelor naturale, sunt statuate în articolele 103-108⁴ din capitolul XV (Securitatea aprovizionării cu gaze naturale) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale. Respectiv, competențele Guvernului cu privire la asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale sunt specificate în articolul 103 alineatul (2¹) din Legea nr.108/2016, potrivit căruia Guvernul îndeplinește atribuțiile prevăzute în legea menționată, în special la articolul 4, precum și atribuțiile stabilite în Legea nr.	Se acceptă parțial, Pentru a se exclude echivocul în interpretare, articolul 85 ¹ , alin. (11) a fost exclus.

		212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Totodată, articolul 105 din Legea nr.108/2016 stabilește expres că competența privind constatarea existenței unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale în modul stabilit în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale aparține Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, care asigură gestionarea situației excepționale în sectorul gazelor naturale în conformitate cu atribuțiile specifice prevăzute de articolul 105¹ din Legea nr.108/2016. În ordinea celor enunțate, în vederea asigurării respectării principiilor activității de legiferare stabilite la articolul 3 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și integrării organice în cadrul normativ în vigoare a normelor juridice incluse în proiect prin corelarea acestora cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune, precum și excluderii oricărui echivoc la interpretarea și aplicarea reglementărilor, recomandăm expunerea normei juridice specificate la articolul 85¹ alineatul (11) din proiect prin corelare cu reglementările statuate în articolele 103-108⁴ din Legea nr.108/2016. De asemenea, sugerăm încorporarea normei juridice menționate în capitolul XV (Securitatea aprovizionării cu gaze naturale) din Legea nr.108/2016.	
Agencia Proprietăți Publice <i>Scrisoarea nr.05-04-1403 din 27.02.2025</i>		Comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Agenția Proprietății Publice determină oportun consultarea proiectului cu Societatea pe Acțiuni „Energocom”. Or, modificările propuse țin nemijlocit de activitatea întreprinderii respective.	Se ia act. Totodată, „Energocom” S.A. a fost consultat în raport cu Proiectul de lege.
Centrul de Armonizare a Legislației <i>nr. 31/02-69-2479 din 05 martie 2025</i>	1.	Proiectul prenotat are drept scop modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, care, la art. 4, alin. (2¹), art. 114, alin. (18¹), art. 99¹, alin. (10), art. 108² și art. 108³, prevede că obligația de stocare a gazelor naturale se aplică până la 1 aprilie 2025. Prin abrogarea art. 114, alin. (18¹) din Lege, proiectul urmărește prelungirea aplicării acestei obligații, asigurând că stocarea gazelor naturale va fi menținută permanent. Totodată, modificările propuse vizează completarea Legii nr. 108/2016 cu reglementări menite să asigure că această obligație va fi realizată prin utilizarea unor instrumente bazate pe piață și aliniate practicilor europene. Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul demers normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii europene în domeniul Energiei (Capitolul 15). Elaborarea și promovarea proiectului național nu se regăsește expres ca obligație de transpunere în Acordul de Asociere RM-UE, totuși, implementarea acestuia este importantă în măsura în care Regulamentul (UE) nr. 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor modifică Regulamentul (CE) nr. 715/2009, care la rândul său este prevăzut în Anexa VIII, Titlul IV, Capitolul 14 (Cooperarea în sectorul energetic) al Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană. Mai mult ca atât, Raportul de țară pentru 2024 privind Republica Moldova, Comunicarea CE privind politica de extindere a UE din 30 octombrie 2024, Capitolul 15 „Energie” constată că „În ceea ce privește securitatea aprovizionării, Moldova continuat să își protejeze securitatea energetică prin îmbunătățirea cadrului său legislativ și prin consolidarea rețelelor și a interconexiunilor de transport al gazelor și al energiei electrice. Totodată Moldova a înregistrat progrese în ceea ce privește separarea operatorilor de sisteme de transport al gazelor naturale.” Din perspectiva proiectului examinat, prezintă relevanță Regulamentul (UE) nr. 2022/1032, care promovează asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale în Uniunea Europeană. Regulamentul (UE) nr. 2022/1032 a constituit obiect al transunerii în legislația națională prin Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Obligația de stocare a gazelor naturale a fost introdusă prin Legea nr. 429/2023, care la art. 4, alin. (2¹) prevede că „Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel	Se ia act.

		puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova.” În conformitate cu art. 6a din actul UE, fiecare stat membru trebuie să asigure un nivel minim de stocare a gazelor naturale de 80% din capacitatea lor până la 1 noiembrie 2022 și până la 90% în anii următori. De asemenea, art. 6c din actul UE stabilește că țările care nu dispun de infrastructură proprie de stocare (precum este Republica Moldova) trebuie să stabilească acorduri cu alte state membre pentru a avea acces la capacități de stocare în regiune asigurând un nivel minim de stocare a gazelor naturale, echivalent cu cel puțin 15% din consumul mediu anual al ultimilor cinci ani. Astfel, Proiectul național instituie prevederi similare Regulamentului UE, aliniindu-se practicilor europene în partea ce ține de realizarea obligației de stocare stabilind că stocurile de gaze care fac obiectul obligației de stocare până la 1 noiembrie urmează să fie menținute în instalațiile de stocare din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene. Proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016 stabilește mecanisme de monitorizare și sancționare pentru asigurarea respectării obligațiilor de stocare a gazelor naturale în acord cu art. 6d din actul UE, care pune în sarcina statelor membre luarea măsurilor necesare pentru a asigura atingerea obiectivelor de stocare și respectarea obligațiilor impuse participanților la piață, care includ și aplicarea unor sancțiuni și amenzi suficient de disuasive, menite să descurajeze nerespectarea obligațiilor. În context, art. 113, alin. (1¹) din Proiectul național prevede că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) monitorizează conformarea furnizorilor de gaze naturale cu obligațiile de stocare și aplică sancțiuni financiare în cazul neîndeplinirii acestora. Sancțiunile sunt stabilite într-un cuantum de 5% până la 10% din cifra de afaceri, iar în cazurile grave pot atinge minimum 10%, dar nu mai puțin decât valoarea gazelor care trebuiau stocate. În acord cu Scrisoarea de intenție încheiată între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la 4 februarie 2025, care a stabilit o serie de obligații pentru Republica Moldova în domeniul securității și independenței energetice, proiectul național vine să implementeze o serie de angajamente, după cum urmează: liberalizarea pieței gazelor naturale prevăzută de art. 80, alin. (3) din proiect, care garantează dreptul consumatorilor finali de a schimba liber furnizorul de gaze, interzicând orice taxe sau bariere administrative în acest proces; eliminarea distorsiunilor de pe piață și stabilirea unui mecanism echitabil de tarifyare pentru distribuția gazelor este implementat la art. 993 din proiect; prin art. 15 alin. (5¹) din proiect se introduce obligația operatorilor de sistem de a crea și menține o hartă digitală a infrastructurii de gaze naturale, asigurând astfel transparența și eficiența gestionării rețelelor de distribuție. În concluzie, proiectul național nu transpune direct careva norme europene privind sectorul gazelor, dar vine să asigure implementarea, prin norme naționale detaliate, a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 2022/1032, cât și a angajamentelor asumate de Republica Moldova față de UE, în vederea consolidării securității energetice a RM, competitivității pieței gazelor și integrării Republicii Moldova în piața energetică europeană.	
SA „Energocom” Scrisoare nr.10/07-932 din 12.03.2025	1.	La art. 15, prima propunere a se indica cu referire la alin. (1 ¹).	Se acceptă.
	2.	La art. 16, în cuprinsul alineatului suplimentar (6¹) propunem a se revizui ultima frază, i.e. „Furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să dea curs cererii respective”. Redacția actuală nu specifică condițiile concrete sau mecanismele de reglementare a acestui proces. Aceasta poate duce la situații în care furnizorul suspendat impune condiții neacceptabile, făcând norma inefficientă. Pentru a asigura eficiența normei, este necesară introducerea de mecanisme clare de reglementare a procesului cu stabilirea de condiții minime obligatorii pentru acordul dintre furnizori. De asemenea, este important să se prevadă rolul ANRE în monitorizarea și aprobarea acestui proces. Propunem reformularea ultimei fraze: „Furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să dea curs cererii respective și să ofere asistența necesară în condiții rezonabile și nediscriminatorii. Condițiile acordului de asistență, inclusiv compensația financiară pentru serviciile prestate, vor fi stabilite de Agenție, în conformitate cu metodologia aprobată de aceasta. În cazul în care părțile nu ajung la un acord în termen de 15 zile de la solicitare, Agenția va stabili condițiile obligatorii ale acordului, inclusiv compensația financiară, pe baza unor criterii obiective și transparente”.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost reformulată în contextul propunerii ANRE, după cum urmează: „La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție”. Astfel, sunt soluționate și problemele invocate de Energocom.
	3.	La art. 17, în cuprinsul alineatului suplimentar (5 ¹) propunem a se revizui ultima frază, „Furnizorul a cărui licență a fost retrasă este obligat să dea curs cererii respective”, conform modelului de reformulare a ultimei	Se acceptă, La articolul 17, alin. (5¹), care a devenit alin. (5²) prevederea respectivă a fost reformulată, conform principiului similar celui aplicat în cazul

		fraze a art. 16 de mai sus.	articolului precedent.
	4.	La art. 80 alin. (3), expresiile „energie electrică/energiei electrice” a se substitui cu expresiile „gaze naturale/gazelor naturale”. Suplimentar, observăm în nota de fundamentare (pag. 5) că autorul proiectului legii de modificare menționează despre excluderea condiției de onorare a obligației de plată față de furnizorul actual pentru realizarea procedurii de schimbare a furnizorului prevăzută la art. 80 alin. (3) din L.108/2016. Cu toate acestea, textul curent propus al normei menționate în continuare păstrează condiția de a onora datoriile sau de a obține acordul furnizorului pentru reeșalonare, astfel se menține dependența consumatorului de furnizorul actual, contrazicând intenția declarată în nota informativă de a elimina barierele administrative pentru schimbarea furnizorului. Sugestie de reformulare: „Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului. Obligațiile de plată neîndeplinite față de furnizorul actual nu constituie un impediment pentru schimbarea furnizorului, acestea urmând a fi recuperate în conformitate cu legislația aplicabilă.” Această ajustare va alinia proiectul de lege cu intenția declarată în nota informativă de a elimina barierele administrative și de a spori libertatea consumatorilor pe piața gazelor naturale.	Se acceptă.
	5.	La art. 89, la alin. (2 ¹) ultima frază, la lit. b), textul „are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de furnizare de gaze naturale” a substitui cu textul „are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de tranzacționare de gaze naturale”.	Se acceptă,
	6.	La art. 97 ⁴ , la a treia modificare propusă, a se exclude cuvintele „lit. c)”, urmând a se expune propunerea după cum urmează: „La alin. (2) sbpt. 2), cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”;”;	Se acceptă.
	7.	La art. 113 alin. (1), după textul „se completează cu alin. (1 ¹)” a se completa cu „și alin. (1 ²)”.	Se acceptă.
Suplimentar, rugăm să examinați posibilitatea de a modifica Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și prezentăm următoarele propuneri:	8.	Noțiunea din art. 2 de „tarif reglementat pentru serviciul de transport al gazelor naturale”, a substitui cu „tarif reglementat pentru alocarea capacităților de transport al gazelor naturale”.	Nu se acceptă, Propunerea nu este argumentată și nu este clară necesitatea operării modificării propuse.
	9.	Corespunzător propunerilor la proiectul noii legi cu privire la energia electrică, considerăm oportun a include în Legea nr. 108/20216 a unor aspecte cu referire la separarea contabilității, și anume: 8.1. la art. 2 a include noțiunea de „separarea contabilității”, după cum urmează: „separarea contabilității – obligația întreprinderilor de a menține o evidență contabilă distinctă a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare tip de activitate desfășurată, prin întocmirea în contabilitatea sa de gestiune a unui cont de profit și cont de pierderi separat pentru fiecare activitate în parte, în scopul prevenirii discriminării, subvenționărilor încrucișate și denaturării concurenței;”;	Nu se acceptă, Articolul 101 din Legea în vigoare conține prevederi exhaustive ce stabilesc principiile și cerințele care trebuie respectate pentru a asigura realizarea separării contabilității de către întreprinderile energetice. Astfel, nu este necesară introducerea unei definiții separate pentru noțiunea de „separare a contabilității”. Aceasta cu atât mai mult cu cât definiția propusă de „Energocom” S.A., practic, sumarizează prevederile articolului 101. De altfel, în conformitate cu articolul 54, alin. (1) lit. d) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, urmează a fi evitată definirea în exces a noțiunilor utilizate în text decât dacă acest lucru este absolut necesar.
	10.	la art. 15 alin. (1) lit. d), după cuvintele „separarea contabilității” a se completa cu cuvintele „veniturilor și cheltuielilor”;	Nu se acceptă, Noțiunea de „contabilitate” se utilizează în sensul prevăzut în Legea contabilității nr. 113/2017, iar principiile ce țin de separarea contabilității sunt stabilite în articolul 101 din Legea nr. 108/2016. Totodată, Legea nr. 113/2017 nu utilizează noțiunea de „contabilitate a veniturilor și cheltuielilor”. Respectiv, modificarea propusă este în măsură să distorsioneze sensul noțiunii respective, fiind improprie în contextul utilizat.
	11.	la art. 84 ² alin. (3), după cuvintele „separarea contabilă” a se completa cu cuvintele „a veniturilor și cheltuielilor”;	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
	12.	la art. 85 alin. (11), după cuvintele „contabilității separate” a se completa cu cuvintele „a veniturilor și cheltuielilor”;	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
	13.	la art. 101, alin. (3)-(5) expunerea acestora cu următorul cuprins: „(3) Întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să țină contabilitate separată a veniturilor și cheltuielilor pentru alte activități ce țin de sectorul gazelor naturale, dar care nu se referă la transportul, distribuția și stocarea gazelor naturale, așa cum ar fi în cazul în care aceste activități ar fi desfășurate de întreprinderi distincte. De asemenea, întreprinderile de gaze naturale trebuie să țină contabilitate separată a veniturilor și cheltuielilor pentru alte activități, nereglementate de prezenta lege. Situația de profit și pierdere se întocmește separat pentru fiecare activitate, pe categorii de consumatori.	Nu se acceptă A se vedea explicațiile de mai sus. Concomitent, alin. (3) - (5) din articolul 101 transpune prevederile corespunzătoare din articolul 31, para. (3) și (5) al Directivei UE nr. 73/2009. Totodată, lipsește argumentarea și, respectiv, nu e clar ce se încearcă a fi soluționat.

		(4) Furnizorii care furnizează gaze naturale la prețuri reglementate și la prețuri negociate sunt obligați să țină contabilitate separată a veniturilor și cheltuielilor pentru fiecare tip de activitate practică, pe categorii de consumatori. (5) Întreprinderile de gaze naturale vor preciza în politicile lor de contabilitate regulile de alocare a cheltuielilor și veniturilor pe care le aplică la separarea contabilității veniturilor și cheltuielilor pe tipuri de activitate practicate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate și cu metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate.”.	
SA „Cet-Nord” Scrisoare nr. 227-08/0333 din 12.03.2025	1.	A exclude pe tot parcursul textului Proiectului sintagma „pot fi”, fiind una în contradicție cu art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație. Utilizarea frecventă a sintagmei „pot fi” generează incertitudine juridică și lasă loc interpretărilor subiective, afectând predictibilitatea normei juridice. Totodată, utilizarea unor formulări care sugerează opțiuni, fără a institui obligații clare, este incompatibilă cu cerințele de claritate și precizie a normelor juridice.	Nu se acceptă Art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative – nu interzice utilizarea sintagmei „poate”, „pot”, „pot fi”, care reprezintă un drept sau o opțiune pentru subiectul aplicării normei/normelor respective.
	2.	Articolul art. 7 alin. (4²) să se expună în următoarea redacție: „(4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³, Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege, precum și desemnează entitatea independentă cu capital de stat în calitate de entitate pentru reconciliere. Entitatea pentru reconciliere trebuie să îndeplinească următoarele criterii: 1) Nu operează în sectorul gazelor naturale; 2) Deține capacități administrative, tehnice și IT suficiente pentru a gestiona procesul de reconciliere într-un mod transparent și eficient; 3) Are personalul necesar pentru executarea procedurilor aferente reconcilierii. Entitatea pentru reconciliere se desemnează pentru un termen de 5 ani și este supusă unui control periodic din partea Agenției pentru a asigura respectarea cerințelor de neutralitate și imparțialitate.” Argumentare: În opinia noastră, excluderea operatorului sistemului de distribuție din categoria entităților care pot fi desemnate în calitate de entitate pentru reconciliere, este justificată prin necesitatea evitării conflictului de interese, or, OSD sunt actori de piață și gestionează deja informații esențiale despre consumatori, fluxuri de gaze și tarife. Astfel, dacă unul dintre acești operatori este desemnat ca entitate de reconciliere, există riscul ca datele sensibile ale altor operatori și consumatori să fie utilizate necorespunzător, creând un avantaj competitiv nejustificat. Totodată, în scopul asigurării neutralității și transparenței, o întreprindere cu capital de stat, dar care nu este participant la piața gazelor naturale, ar avea un rol strict administrativ și tehnic, fără interese comerciale pe piața gazelor naturale. Asume, această abordare garantează un proces obiectiv de reconciliere, în care deciziile sunt luate pe baza unor reguli clare, fără influențe din partea actorilor implicați în piața gazelor naturale.	Se acceptă parțial, Nu este justificată limitarea la entități cu capital de stat a întreprinderilor care pot fi desemnate în calitate de entitate de reconciliere. O astfel de abordare ar putea fi considerată discriminatorie. De asemenea, dat fiind specificul funcției de entitate pentru reconciliere, nu există riscul unui conflict de interese în cazul în care în calitate de entitate de reconciliere este desemnat unul din operatorii sistemelor de distribuție. Mai mult, în conformitate cu articolul 99³, alin. (7) din Proiectul legii, entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care urmează să fie utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare, iar ANRE va fi în drept să este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment. Proiectul legii stabilește, în articolul 99³, obligația entității de reconciliere privind raportarea, inclusiv privind elaborarea unui raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent, iar ANRE îi revine atribuția de monitorizare a activității entității de reconciliere. În context, alineatul (4²) care se propune a fi introdus în articolul 7 din Legea nr. 108/2016, penultima frază va avea următorul cuprins: „Agenția desemnează în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care întrunește cumulativ următoarele cerințe: 1) operează activ în sectorul gazelor naturale, 2) are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui în care are loc desemnarea, 3) a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art. 44 – art. 45, 4) dispune de capacități necesare, inclusiv administrative și tehnice, pentru a gestiona procesul de reconciliere într-un mod transparent și eficient. Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.”. Totodată, articolul 99³, alin. (12) se completează cu următoarea frază „Entitatea pentru reconciliere se supune controalelor periodice din partea Agenției pentru a asigura respectarea cerințelor de neutralitate și imparțialitate.”.
	3.	Abrogarea art. 80 alin. (7) din Legea nr. 108/2016, care impune restricția de a încheia două sau mai multe contracte de furnizare a gazelor naturale pentru locul/locurile de consum la care consumatorii finali au încheiat contract de furnizare a gazelor naturale cu un furnizor care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89. În opinia noastră, posibilitatea achiziționării gazelor naturale de la mai mulți furnizori permite implementarea unui mecanism de echilibrare prin acoperirea volumului total necesar de gaze naturale. Respectiv, prin eliminarea acestei restricții consumatorii vor avea posibilitatea să contracteze gaze naturale de la mai mulți furnizori, ceea ce poate contribui și la optimizarea costurilor și la o mai bună gestionare a riscurilor de aprovizionare. De notat că, în UE, piețele de gaze funcționează pe principiul diversificării	Nu se acceptă, Un consumator non-casnic, așa cum este definit în Directiva UE nr. 2009/73/CE, poate deține mai multe locuri de consum. În același sens, menționăm că, potrivit prevederilor alin. (7) art. 80 din Legea nr. 108/2016, consumatorilor noncasnici nu le este interzis să încheie mai multe contracte de furnizare cu diferiți furnizori de gaze naturale pentru diferite locuri de consum deținute, precum și pentru același loc de consum, în cazul în care contractele respective sunt încheiate cu furnizori de gaze naturale la prețuri negociate, ce nu au impusă obligația de serviciu public.

		surselor și optimizării mixului de aprovizionare. Concomitent, în cadrul piețelor de energie electrică pentru ziua curentă, pentru ziua următoare, de echilibrare și serviciilor de sistem, diversificarea surselor de aprovizionare contribuie esențial la menținerea în echilibru a fluxurilor de gaze naturale în rețeaua de transport.	Unica limitare de a avea mai multe contracte de furnizare pentru un singur loc de consum, a fost stabilită pentru situația deținerii unui contract de furnizare încheiat cu un furnizor ce are impusă obligația de serviciu public prevăzută la art. 89. Prin urmare, dreptul solicitantului în calitate de consumator final la libera alegere a furnizorului nu este încălcat, ci a fost limitat cantitativ, pentru situația specifică descrisă mai sus, aplicând principiul „un loc de consum- un furnizor”. Totodată, limitarea respectivă a fost stabilită pentru a se evita crearea condițiilor discriminatorii și inechitabile între diferite categorii de consumatori. În schimb această limitare nu se aplică în raport cu alte potențiale locuri de consum ale consumatorului noncasnic respectiv, fiind posibilă încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale cu mai mulți furnizori. În cazul în care consumatorul final are mai multe locuri de consum, are libera alegere a furnizorului (la prețuri reglementate sau la prețuri de piață) pentru fiecare loc de consum în parte, pentru a-și asigura consumul de gaze naturale. De menționat și că prevederea respectivă este o măsură provizorie până la creșterea lichidității și dezvoltarea pieței gazelor naturale, când consumatorii noncasnici mari și mijlocii nu vor mai putea beneficia de prețuri reglementate în contextul obligației de serviciu public.
	4.	În contextul modificărilor propuse la art. 80 alin. (3) și (4) din Proiect, considerăm că, este necesar de a completa actul normativ cu prevederi noi care să ofere claritate asupra mecanismului de achiziție a gazelor naturale și asupra prețurilor pe care ar trebui să le plătească întreprinderile din sectorul termoelectric, întrucât. Deși conform art. V alin. (4) din Legea nr. 429/2023 pentru modificarea unor acte normative, ANRE a fost obligată ca în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, să-și aducă în concordanță actele normative de reglementare, la situația actuală, pct. 28 din Metodologia nr. 396/2019 rămâne a fi fără modificări, constituind principalul impediment în diversificarea surselor de gaze naturale pentru sectorul termoelectric. În acest sens, comunicăm că, prin demersul nr. 310-08/1105 din 01.07.2024, am a intervenit către ANRE cu solicitarea de ajustare a pct. 28 din Metodologia nr. 396/2019, iar textul „La determinarea cheltuielilor de achiziție a gazelor naturale, prețurile aplicate nu vor depăși prețurile reglementate de furnizare a gazelor naturale aprobate de Agenție” să se substituie cu textul „Cheltuielile de achiziție a gazelor naturale vor fi determinate în baza contractelor de achiziție semnate în condiții de transparență și cu respectarea mecanismelor concurențiale”. Totodată, prin scrisorile nr. 400-08/1180 din 11.07.2024 și nr. 400-08/1193 din 15.07.2024, am exprimat disponibilitatea participării la unele ședințe cu privire la clarificarea aplicării pct. 28 din Metodologia nr. 396/2019. Astfel, prin răspunsurile nr. 04-01/3510 din 16.07.2024 și nr. 0404/3758 din 29.07.2024, ANRE și-a exprimat opinia potrivit căreia, pe tot parcursul valabilității contractului de achiziție a gazelor naturale, prețul urmează a fi ajustat în corespundere cu Hotărârile ANRE de aprobare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale de către S.A. „Moldovagaz” anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public, în caz contrar, costurile aferente achiziției gazelor naturale la un preț mai mare decât cel stabilit de către ANRE pentru S.A. „Moldovagaz” nu va fi recunoscut în scopuri tarifare, respectiv nu va fi asigurată recuperarea integrală a costului de achiziție a combustibilului primar. Cât privește propunerea de modificare a pct. 28 din Metodologia nr. 396/2019, Agenția a menționat că nu poate accepta această modificare. Prin urmare, lipsa din actul normativ supus avizării a unor prevederi care să ofere claritate asupra mecanismului de achiziție a gazelor naturale și asupra prețurilor pe care ar trebui să le plătească întreprinderile din sectorul termoelectric, generează următoarele riscuri: a) Interpretări diferite din partea autorităților de reglementare și control. În acest sens, analiza comparativă post factum a prețurilor de achiziție a gazelor naturale între cele reglementate și cele de pe piața liberă conduce la nerecunoașterea unor costuri de achiziție de către ANRE, aplicându-se arbitrar prețul minim, fără a ține cont de factori reali precum: durata contractului, clauzele de echilibrare sau alte riscuri comerciale. Astfel, autoritățile de reglementare și control vor recurge la art. 12 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, conform căreia este pus în aplicare principiul eficienței maxime la cheltuieli minime și vor face analiza comparativă a prețurilor de achiziție a gazelor naturale, reieșind din informația publică disponibilă, inclusiv lunară, or, conform prevederilor art. 2975 alin. (7) din Proiect, Agenția publică lunar raportul de monitorizare care include prețurile medii înregistrate de achiziție a gazelor	Nu se acceptă, Propunerea nu este clară. Legea nu trebuie să substituie actele normative de reglementare ale Agenției, inclusiv în cazurile în care autoritatea de reglementare nu acceptă careva propuneri de modificare ale actelor respective formulate de titularii de licențe în cadrul consultărilor publice inițiate în legătură cu elaborarea sau modificarea actelor normative de reglementare în cauză. Reiterăm faptul că Agenția este autoritatea investită cu atribuții specifice de stabilire/modificare și asigurare a implementării politicilor tarifare în sectoarele energeticii (inclusiv în sectorul gazelor naturale și al energiei termice). Totodată, propunerea CET Nord privind includerea în lege a principiului potrivit căruia centralele electrice de termoficare urbane urmează să achiziționeze gaze naturale la preț reglementat nu corespunde spiritului Directivei UE nr. 73/2009, transpusă în Legea nr. 108/2016. De altfel, în sensul Legii cu privire la gazele naturale, CET Nord este un consumator noncasnic care urmează să achiziționeze gaze naturale în aceleași condiții ca și alți consumatori non-casnici care fac parte din aceeași categorie de consum.

		naturale. În acest caz, în lipsa unor prevederi clare în Legea 108/2016, ar permite regulatorului să includă criterii noi de examinare post factum a prețurilor de achiziție a gazelor naturale, care de facto au fost stabilite în contractele de furnizare, fără a avea siguranța evoluției prețurilor atât pe piața reglementată, cât și pe cea liberă. Astfel, reieșind din politica tarifară abordată de către ANRE, și confirmată prin răspunsurile nr. 04-01/3510 din 16.07.2024 și nr. 04-04/3758 din 29.07.2024, există două opțiuni: a) achiziția exclusiv pe piața liberă. În acest caz, se impun următoarele măsuri: - modificarea metodologiei tarifyare pentru a permite recuperarea integrală a costurilor de achiziție a gazelor naturale; - eliminarea plafonării prin prețuri reglementate și înlocuirea acestuia cu un mecanism de ajustare bazat pe evoluția reală a prețurilor de piață; - stabilirea unor proceduri clare și transparente de achiziție pentru evitarea discrepanțelor în costuri și interpretările post factum, cum ar fi: stabilirea perioadelor de achiziție a gazelor naturale, licitații transparente, contracte-cadru, formule de achiziții a gazelor, etc. b) achiziția exclusiv la preț reglementat. În acest caz, ANRE trebuie să stabilească reguli clare și previzibile pentru determinarea prețului reglementat al gazelor naturale destinate întreprinderilor termoelectrice, eliminând posibilitatea unor interpretări variabile în timp. Aceste reguli trebuie să asigure aplicarea consecventă a prețului de ultimă opțiune și a prețului în cadrul obligațiilor de serviciu public, evitând modificări ulterioare care ar putea afecta stabilitatea financiară și operațională a acestor întreprinderi. Astfel, se va evita riscul de a compara post factum prețurile de achiziție între cele două tipuri de prețuri reglementate. Considerăm că, anume Statul are rolul central de a stabili o poziție unică și clară printr-o politică publică coerentă privind achiziția gazelor naturale pentru întreprinderile reglementate din sectorul termoelectric, iar combinarea celor două abordări după cum este propus în Proiect (achiziții pe piața liberă sau reglementată), creează riscuri majore pentru întreprinderi, deoarece acestea nu vor avea claritate în privința modelului economic aplicabil, fiind expuse interpretărilor variabile ale autorităților de reglementare și control.	
Bursa Română de Mărfuri <i>Scrisoarea nr. BRME 64/21.02.2025</i>	1.	În vederea creșterii securității energetice a Republicii Moldova, a eliminării unor riscuri privind aprovizionarea preferențială cu gaze ieftine din partea unor actori/entități străine doar a anumitor regiuni, precum și pentru creșterea lichidității pieței gazelor naturale, considerăm oportună introducerea în Legea 108/2016 a unui articol privind implementarea unei soluții de tip “ Gas Release Program” pentru participanții la piața Anglo de gaze naturale din R. Moldova . Considerăm că, în cazul Republicii Moldova un astfel de sistem ar putea fi implementat în următorul fel: - Obligatorietatea ca toți participanții la piața angro a gazelor naturale care importă gaze naturale în R. Moldova să comercializeze un minim de 40% (conform recomandărilor UE, procentul poate merge până la 90%) din cantitățile importate pe piața angro, prin intermediul platformelor de tranzacționare, la prețuri de piață și în condiții transparente și egale pentru toți participanții la piață. În acest fel, se reduc riscurile ca un anumit furnizor să comercializeze gazele naturale la prețuri preferențiale doar pentru o anumită regiune din R. Moldova / companie / entitate. Această modalitate ar crește nivelul de transparență, echitate și bineînțeles, de securitate energetică, în acest fel eliminându-se cazurile în care un anumit actor privat/ statal intenționează să utilizeze livrările de gaze naturale ca instrument politic/ economic în scopul creării unor destabilizări în Republica Moldova. Totodată, printr-un astfel de mecanism precum GRP, se consolidează liberalizarea pieței gazelor naturale și se creează lichiditatea necesară pe piața angro, în vederea asigurării furnizării de gaze naturale pentru populație pe toată perioada unui an calendaristic.	Se acceptă parțial, Un astfel de mecanism poate fi implementat doar după efectuarea unei analize privind impactul acestuia asupra pieței, inclusiv asupra prețurilor la gazele naturale. Totodată, în conformitate cu paragraful (121) din Directiva UE nr. 1788/2024 privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului, autoritățile de reglementare ar trebui să poată să emită decizii obligatorii în ceea ce privește întreprinderile din sectorul gazelor naturale, precum și să impună sancțiuni efective, proporționale și disuasive întreprinderilor din sectorul gazelor naturale care nu își respectă obligațiile sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni întreprinderilor respective. Autorităților de reglementare ar trebui să li se confere, de asemenea, competența de a decide, independent de aplicarea normelor în materie de concurență, cu privire la măsurile corespunzătoare care să garanteze beneficii clienților prin intermediul promovării unei concurențe efective, necesare funcționării corespunzătoare a pieței interne a gazelor naturale. Introducerea unor programe de cesiune a furnizării gazelor reprezintă una dintre posibilele măsuri care pot fi utilizate pentru a promova concurența reală și pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței. În context, articolul 97 se completează cu alineatul (7¹), cu următorul cuprins: „(7¹) În funcție de evoluția pieței gazelor naturale, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în drept să pună în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale ca măsură de promovare a concurenței și de asigurare a funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.”.
SRL „Chișinău-Gaz” <i>Scrisoarea nr.410 din 12.03.2025</i>	1.	Articolul 2. Noțiuni principale. Se propune expunerea noțiunii echipament de măsurare în următoarea redacție: <i>„echipament de măsurare – instrument de măsurare, care se utilizează de unul singur sau în asociere cu unul sau mai multe dispozitive</i>	Nu se acceptă, Nu este necesară operarea modificării respective. Definiția noțiunii de „echipament de măsurare” din Legea nr. 108/2016 nu contravine definiției noțiunii similare din Legea metrologiei nr. 19/2016.

	<i>auxiliare de măsurare, ori sistem de măsurare utilizat pentru a face măsurări ale volumului de gaze naturale livrate și, după caz, a debitului de gaze naturale în scopul facturării”;</i> Argumentare: Necesitatea redacției propuse rezidă din respectarea principiului de armonizare reciprocă a legislației naționale, și anume a prevederilor Legii metrologiei nr. 19/2016, care în sensul prezentei noțiuni reglementează același obiect de reglementare conex.	
2.	Articolul 2. Noțiuni principale Se propune după noțiunea „echipament de măsurare” completarea cu noțiunea „echipament de măsurare inteligent” cu următorul cuprins : „echipament de măsurare inteligent – dispozitiv electronic care permite înregistrarea orară a volumelor de gaze naturale consumate, oferind mai multe informații decât un echipament de măsurare tradițional, și care poate transmite și primi informații utilizând forme de comunicații electronice”; Argumentare: Necesitatea redacției propuse rezidă din respectarea principiului de armonizare reciprocă a legislației naționale, și anume a prevederilor Legii cu privire la eficiența energetică nr. 139/2018, care în sensul prezentei noțiuni, reglementează același obiect de reglementare conex.	Nu se acceptă, Nu este necesară includerea definiției respective. Totodată, în contextul obligațiilor asumate de Republica Moldova, în legislația națională urmează a fi transpusă Directiva 1788/2024, iar principiile aferente sistemelor de măsurare inteligente (stabilite în articolele 17 – 20 din Directiva UE menționată), inclusiv definiția noțiunii urmează a fi incluse în legislația națională cu această ocazie.
3.	Se propune în noțiunea ”<i>entitate pentru reconciliere</i>” după textul „cătred/ de la operatorii sistemelor de distribuție” de completat cu textul „, <i>inclusiv către/de la operatorii sistemelor de distribuție închise,</i>” precum și în Art. I pct. 1, 3, 8, 24, 25, 26, 29 și în Art. II din prezentul proiect. Argumentare: În scopul excluderii discriminării consumatorilor finali care sunt alimentați cu gaze naturale prin sistemele de distribuție închise. În Nota de fundamentare la proiectul respectiv, la capitolul Măsuri întru promovarea liberalizării pieței gazelor naturale din Republica Moldova, este specificat faptul, că „<i>Completările respective permit ANRE să adopte cadrul normativ metodologic și să aprobe tarife de distribuție unice în funcție de nivelele de presiune a rețelelor de distribuție, valabile pe întreg teritoriu al Republicii Moldova. Astfel, furnizorii vor avea posibilitatea de a-și extinde activitatea pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind simplificată logistica furnizării gazelor naturale și create condiții mai competitive de achiziționare a gazelor naturale pentru consumatorii finali pe întreg teritoriul Republicii Moldova, diminuând astfel pe termen mediu și lung riscul concentrării dezvoltării afacerilor ce depind de consumul de gaze naturale doar în anumite regiuni ale țării.</i>”. Totodată, titularii autorizațiilor pentru sistemul de distribuție închis sunt menționați la Art. 1 pct. 1 din proiectul propus, în noțiunea „<i>harta digitală a infrastructurii de gaze naturale operate</i>”. Suplimentar, având în vedere că Republica Moldova s-a aliniat plenar la implementarea prevederilor din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, prin transpunerea în legislația națională a normelor internaționale, comune privind transportul, distribuția, furnizarea și înmagazinarea gazelor natural (Legea 108/2016 cu privire la gazele naturale), se impune necesitatea de a respecta aceste prevederi. În aceste context, statul Republica Moldova are obligația de a lua toate măsurile corespunzătoare pentru protecția clienților finali, în conformitate cu cerințele art. (3) din Directiva prenotată, care stipulează că „Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru protecția clienților finali garantând, în special, protecția adecvată a clienților vulnerabili. În acest context, fiecare stat membru definește conceptul de clienți vulnerabili care poate face referire la sărăcia energetică și, printre altele, la interzicerea deconectării acestor clienți, în situații critice, de la rețeaua de gaze naturale. Statele membre garantează că se aplică drepturile și obligațiile în ceea ce privește clienții vulnerabili. În special, acestea iau măsuri adecvate pentru protecția clienților finali din zonele îndepărtate care sunt racordați la sistemul de gaze naturale. Statele membre pot desemna un furnizor de forță majoră pentru clienții racordați la sistemul de gaze naturale. Ele garantează un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, în special în ceea ce privește transparența condițiilor contractuale, a informațiilor generale și a mecanismelor de soluționare a litigiilor. Statele membre se asigură că un client eligibil își poate schimba efectiv și cu ușurință furnizorul. Cel puțin în ceea ce privește clienții casnici, aceste măsuri le includ pe cele prevăzute în anexa I.	Nu se acceptă, Ținând cont de specificul activității operatorilor sistemelor de distribuție închise, care își desfășoară activitatea în limitele sistemelor de distribuție închise, alimentând un număr mic de consumatori finali, operatorii respectivi nu pot fi incluși în mecanismul tarifului uniform de distribuție. Aceasta însă nu limitează dreptul utilizatorilor sistemelor de distribuție închise de a face uz de dreptul de a alege și schimba furnizorul. Totodată, raportându-ne la mărimea sistemelor de distribuție închise, conchidem că tariful de distribuție achitat de utilizatorii unui sistem de distribuție închis este semnificativ mai mic în raport cu cel aprobat pentru cel mai mic operator al sistemului de distribuție din Republica Moldova.
4.	Articolul 2. Noțiuni principale Se propune după noțiunea „<i>sistem paușal</i>” completarea cu noțiunea de „<i>Situație de punerea în pericol a vieții și sănătății oamenilor, integrității bunurilor ori mediului</i> ” cu următorul cuprins : „<i>Situație de punere</i>	Nu se acceptă, Nu este necesară definirea sintagmei „situație de punerea în pericol a vieții și sănătății oamenilor, integrității bunurilor ori mediului”, deoarece aceasta

	<i>în pericol a vieții și sănătății oamenilor, integrității bunurilor ori mediului</i> - situație fizică, rezultată din nerespectarea și/sau încălcarea prevederilor regulilor de securitate cu privire la utilizarea gazelor naturale de către utilizatorii de sistem și/sau persoane fizice/juridice. Argumentare: Necesitatea includerii noțiunii în cauză, rezidă din motivul utilizării noțiunii de „punere în pericol a vieții și sănătății oamenilor, prejudicierii proprietății ori mediului” pe tot textul legii, în lipsa unei definiri a noțiunii. Aplicarea în practică a acestui motiv de întrerupere/sistare/deconectare formează unele neclarități și poartă un caracter echivoc și interpretabil, fapt ce contravine normelor de tehnică legislativă prescrise de prevederile art. 2 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căror, normele de tehnică legislativă sunt menite să asigure forma sistemică și coordonată a conținutului reglementărilor juridice și sunt obligatorii la elaborarea proiectelor de acte normative. Or, conform pct. 27 din Indicațiile metodice privind regulile de tehnică legislativă, aprobate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, conținutul proiectului actului normativ se expune în limbă simplă, <u>clară și concisă</u>, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Suplimentar, urmează a fi respectat principiului de armonizare reciprocă a legislației naționale, și anume a prevederilor Legii nr.151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, din considerentul că, rețelele de gaze naturale constituie obiect industrial periculos și exploatarea/deservirea și intervenția neconformă asupra acestora, poate crea consecințe ireversibile.	conține termeni uzuali, definiți în DEX. Totodată, faptul dacă o situație pune sau nu în pericol viața și sănătatea oamenilor, integritatea bunurilor sau a mediului se evaluează în fiecare caz în parte. De altfel, propunerea excede domeniul de reglementare al prezentei legi, urmând a fi stabilit în actele de reglementare cu caracter special.
5.	Se propune completarea art. 62, după alin.(2¹) cu un aliniat nou, (2²) cu următorul conținut, după cum urmează: alin. (2²) <i>„Solicitantul nu dobândește dreptul de proprietate în urma strămutării și/sau redimensionării rețelei de gaze naturale, la inițiativa acestuia, efectuate din contul său.”</i> Argumentare: În practică există precedente când solicitantul a pretins la dobândirea dreptului de proprietate a gazoductului construit din sursele sale. Acest fapt contravine prevederilor art. 501 alin.(1) din Codul Civil, conform căruia proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă; (2) Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa. Mai mult, procesul operațional de redimensionare a gazoductului nu se încadrează în nici un mod de dobândirea dreptului de proprietate, reglementat de prevederile art. 320 Cod Civil.	Se acceptă parțial, Articolul 79, alin. (8) se completează cu următorul enunț: „Porțiunea de rețea modificată și/sau elementele de rețea montate, în contextul strămutării, se consideră a fi parte a rețelei de gaze naturale a operatorului de sistem respectiv.”.
6.	Se propune a completa textul alin.(5) din art.69, după sintagma <i>echipamentelor de măsurare</i> cu următorul text, după cum urmează: <i>„precum și cheltuielile legate de procurarea, instalarea, întreținerea, repararea și înlocuirea dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță”</i> în continuare, conform textului Argumentare: Întru alinierea reglementărilor sectorului gazelor naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor, precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024. Totodată, modificările respective sunt direcționate în scopul unei evidenței precise a consumului gazelor naturale de către consumatorii casnici în cazul modificării prețurilor de furnizare a gazelor naturale, în cadrul procedurii de schimbare a furnizorului, întru minimizarea contactelor consumatorului cu personalului OSD pentru colectarea indicațiilor echipamentelor de măsurare a gazelor naturale, reducerea reclamațiilor consumatorilor ș.a. Suplimentar, conform NCM G.05.01:2014 „Sisteme de distribuție a gazelor” prevede instalarea în blocurile locative noi proiectate a dispozitivelor de evidență în încăperi cu aparate de consum gaze în condițiile de instalare a dispozitivului de citire la distanță a datelor contorului de consum gaze. Astfel, după procurarea și instalarea dispozitivelor, nu se efectuează întreținerea, repararea și înlocuirea acestora.	Nu se acceptă, Excedă obiectivul de legiferare propus. Legea în vigoare nu interzice OSD să instaleze dispozitivele de transmitere a datelor la distanță, cu condiția că demonstrează eficiența economică a acestor măsuri și după aprobarea lor de către Agenție.
7.	Se propune a completa textul alin.6) din art.69, după sintagma <i>echipamentelor de măsurare</i>” cu următorul text, după cum urmează: <i>„precum și cheltuielile legate de procurarea, instalarea, întreținerea, repararea și înlocuirea dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță”</i> în continuare, conform textului.	Nu se acceptă, Excedă obiectivul de legiferare propus. Totodată, nu este argumentată suficient obligativitatea instalării la consumatorii noncasnici a dispozitivelor de transmitere a datelor la distanță.

	Argumentare: Întru alinierea reglementărilor sectorului gazelor naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor, precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024. Totodată, modificările respective sunt direcționate în scopul unei evidenței precise a consumului gazelor naturale de către consumatorii noncasnici în cazul modificării prețurilor de furnizare a gazelor naturale, în cadrul procedurii de schimbare a furnizorului, întru minimizarea contactelor consumatorului cu personalului OSD pentru colectarea indicațiilor echipamentelor de măsurare a gazelor naturale, reducerea reclamațiilor consumatorilor ș.a.	
8.	Se propune modificarea art. 69 alin. (9) prin excluderea textului, „sau dispozitive de transmitere a datelor la distanță”, după sintagma de gaze natural consumate. Argumentare: Redacția propusă are drept scop majorarea numărului de echipamente de măsurare gaze inteligente, conform prevederilor Legii cu privire la eficiența energetică nr. 139 din 19.07.2018 și a Directivelor Europene nr. 2012/27/UE și nr. 2009/73/CE, în scopul executării normelor impuse de Regulile pieței gazelor naturale. În condițiile liberalizării pieței de gazele naturale nu este exclusă apariția unui Furnizor, care va furniza gazele naturale consumatorilor finali la ”tarif de noapte”. Posibilitatea realizării/prestării de către OSD a prevederilor contractului de distribuție în acest caz, va putea fi realizată doar în condițiile instalării echipamentelor de măsurare gaze inteligente. În segmentul consumatorilor din sectorul municipal a crescut considerabil, numărul locurilor de consum cu acces limitat pentru citirea lunară a indicațiilor, ceea ce împiedică OSD-ul să participe eficient în echilibrarea pieței de gazele naturale și să îndeplinească în mod convenit obligația de a citi lunar indicațiile EMG la consumatori finali.	Nu se acceptă, Orice tip de costuri suportate de titularul de licență, inclusiv cele cu echipamentele inteligente de măsurare gaze trebuie să fie justificate și însoțite de o analiză ce demonstrează eficiența economică a acestei măsuri, precum și potențialul impact asupra tarifelor reglementate.
9.	Articolul 80 alin. (5): Toți consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul de a beneficia, pentru o anumită perioadă de timp, stabilită în conformitate cu art. 90, de furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune. Argumentare: În conformitate cu art.70 alin.(5) din Legea nr.108/2016 și prevederile Regulamentului privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărâre ANRE nr.112/2019, sistarea serviciului de distribuție a gazelor naturale prin încetarea/rezilierea Contractului pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale poate afecta negativ consumatorii finali. <u>Pentru a exclude efectele negative a încetării/rezilierii Contractului sus-mentționat asupra consumatorilor finali, se propune ca din data încetării/rezilierii Contractului, furnizarea gazelor naturale să fie preluată de către furnizorul de ultimă opțiune.</u>	Nu se acceptă, Considerăm că, completarea propusă „furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale” este deja acoperită prin situația/circumstanțele care prevăd că „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale”. Respectiv, în cazul în care operatorul sistemului de distribuție a suspendat/reziliat contractul de distribuție cu furnizorul de gaze naturale, furnizarea gazelor naturale către consumatorii finali afectați ar urma să fie preluată de către furnizorul de ultimă opțiune.
10.	Articolul 81. Obligațiile consumatorului final Se propune completarea textului din lit. c) art. 81 după sintagma „să sesizeze imediat” cu sintagma „operatorul de sistem și/sau,” în continuare, conform textului. Argumentare: Ținând cont de prevederile Hotărârii ANRE nr.293/2008, cât și a politicilor promovate, aprobate și implementate de către Regulator, echipamentele de măsurare a produselor energetice sunt instalate din contul OSD, cu recuperare tarifară și respectiv sunt proprietate al OSD. În această ordine de idei, intervenția asupra proprietății OSD-lui urmează a fi semnalată acestuia și nu către furnizor. OSD-ul este responsabil de citirea indicațiilor echipamentelor și de colectarea datelor pentru ca furnizorul să poată genera o factură de plată. Mai mult, divizarea responsabilităților care a avut loc prin aprobarea de către Regulator a Regulamentului de racordare și cel de Furnizare, au stabilit clar competențele materiale atribuite fiecărui participant pe piața gazelor naturale, fapt care urmează a fi menținut și nu distrus, în spiritul prevederilor Directivei UE.	Nu se acceptă, OSD nu deține careva relații contractuale cu Consumatorul final, prin urmare ultimul nu deține datele de contact ale operatorului de sistem. Raportul contractual dintre furnizor și consumatorul de gaze include cunoașterea reciprocă a datelor de identificare.
11.	Articolul 83. Răspunderea consumatorului final. Se propune completarea alin. (5) art. 83 după textul „consumatorul final achită” cu sintagma „operatorului de sistem”.	Nu se acceptă, Consumatorul final nu deține raporturi juridice cu operatorii de sistem, prin urmare, nu îi pot fi impuse respectivele plăți. Acceptarea propunerii respective implică modificări conceptuale în ceea ce

	Argumentare: Consumul gazelor naturale prin ocolirea echipamentului de măsurare, prin denaturarea indicațiilor acestuia sau prin alte modalități de consum neînregistrat de echipamentul de măsurare constituie o faptă ilicită. În urma acestui delict este prejudiciat în mod direct operatorul de sistem. Potrivit art. 776 Cod Civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Din aceste considerente urmează a fi delimitată distinct răspunderea contractuală și delictuală. Pentru reglementarea în corespundere cu legea a cazurilor de consum ilicit urmează a determina corect forma răspunderii consumatorului și subiectul față de care răspunde consumatorul / partea vătămată. Legislația civilă reglementează două forme de răspundere, contractuală și delictuală (care se nasc din cauzarea de daune). Spre deosebire de răspunderea contractuală, care apare ca urmare a încălcării unei obligații concrete, stabilită prin contract, cea delictuală se angajează în urma încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor – de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspundere civilă delictuală este o formă a răspunderii civile care intervine atunci când prin fapta păgubitoare se încalcă o obligație instituită prin lege; răspunderea civilă delictuală este o răspundere directă pentru fapta proprie. De aceea, răspunderea pentru daunele aduse în urma consumului ilicit poate avea numai caracter delictual, independent de faptul dacă persoana vătămată se află sau nu în raporturi contractuale cu delicventul. Prin urmare, în corespundere cu art. 19, 1998 Cod Civil, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. În cazurile menționate mai sus, prejudiciul este cauzat operatorului de sistem și prin urmare are calitate de parte vătămată. De asemenea, atenționăm în mod special asupra faptului, că menținerea în competența furnizorului a funcției de aplicare a sistemului paușal, poate atrage mai multe riscuri, inclusiv: • furnizorul nu cunoaște modalitățile tehnice de consum neînregistrat a gazelor naturale, (cîmp obligatoriu ce urmează a fi completat în actul de constatare) întrucât documentarea acestor cazuri ține exclusiv de competența OSD, iar recuperarea prejudiciului cauzat prin consum fraudulos a gazelor naturale depinde de decizia furnizorului; • nu este exclusă aplicarea abuzivă a dreptului de Decizie din partea furnizorului la examinarea cazului și adoptarea deciziei cu aplicarea sistemului paușal, ca urmare fiind imposibilitatea recuperării de către OSD a prejudiciului cauzat prin consum ilicit de gaze naturale. Sporirea riscului dat este condiționată și de liberalizarea pieței de gaze. <u>În astfel de situații, în cazul semnării de către OSD a mai multor contracte de prestări servicii pentru distribuția gazelor naturale, va fi imposibilă determinarea furnizorului cărui a fost cauzat prejudiciul prin consumul neînregistrat de gaze naturale. Pe când prelevarea volumelor de gaze naturale se efectuează din rețelele de gaze naturale ale OSD.</u> În acest sens există practica României, țară membru a Uniunii Europene, unde de către operatorii sistemului de distribuție este utilizat Cadrul normativ pentru instrumentarea cazurilor de consum fraudulos de gaze naturale, reglementat de: <i>*Legea nr. 123 din 10 iulie 2012 energiei electrice și a gazelor naturale;</i> <i>*Metodologia de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 18/2014;</i> <i>*Decizia ANRE nr. 309/30.03.2005 privind aprobarea Condițiilor generale de contractare a serviciilor de distribuție a gazelor naturale.</i> Principiul de recuperare a prejudiciului cauzat de pe urma consumului fraudulos de gaze direct de către operatorul de rețea, este folosit de toți operatorii sistemelor de distribuție gaze din România, separați de activitatea de furnizare gaze. Posibila diferență fiind doar în mecanismele de acțiune stabilite în procedurile	privește reglementarea raporturilor juridice dintre operatorii de sistem și consumatorii finali, iar problema aferentă urmează a fi abordată cu părțile interesate în contextul consultării proiectului de modificare a legii gazelor naturale elaborat pentru a transpune Directiva UE nr. 1788/2024.
--	--	---

	interne. Cu toate că legislația romanească nu prevede expres dreptul de recuperare a prejudiciului cauzat de pe urma consumului fraudulos de gaze direct de către operatorul de rețea, mecanismele utilizate de operatori sunt acceptate de organele de reglementare și justiție. Practica utilizată de operatorii rețelelor de distribuție gaze din România corespunde cerințelor documentelor legislative, care au fost expertizate de Comisia Europeană în vederea corespunderii acestea cu directivele europene, și asupra căreia nu au fost enunțate careva obiecții. Reieșind din cele menționate constatăm, că în cazurile de consum ilicit apare răspunderea delictuală, partea vătămată este operatorul de sistem care trebuie să beneficieze de dreptul și instrumentele necesare pentru recuperarea prejudiciului. Îngrădirea dreptului operatorului de sistem de recuperare directă a prejudiciului material în cazul consumului ilicit contravine principiului liberului acces la justiție prevăzut în art. 20 din Constituție care stipulează expres că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime alin. (1), nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție alin. (2).	
12.	Propunere de a fi modificat articolul 85 alin. (7): Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorul i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul la furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune la prețuri reglementate, rezonabile, transparente, nediscriminatorii și ușor de comparat, pentru o perioadă limitată de timp, de cel mult 4 luni, în conformitate cu prezenta lege și în condițiile stabilite în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Argumentare: În conformitate cu art.70 alin.(5) din Legea nr.108/2016 și prevederile Regulamentului privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărâre ANRE nr.112/2019, sistarea serviciului de distribuție a gazelor naturale prin încetarea/rezilierea Contractului pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale poate afecta negativ consumatorii finali. <u>Pentru a exclude efectele negative a încetării/rezilierii Contractului sus-mentționat asupra consumatorilor finali, se propune ca din data încetării/rezilierii Contractului, furnizarea gazelor naturale să fie preluată de către furnizorul de ultimă opțiune.</u>	Nu se acceptă, Considerăm că, completarea propusă „furnizorul i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale” este deja acoperită prin situația/circumstanțele care prevăd că „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale”. Respectiv, în cazul în care operatorul sistemului de distribuție a suspendat/reziliat contractul de distribuție cu furnizorul de gaze naturale, furnizarea gazelor naturale către consumatorii finali afectați ar urma să fie preluată de către furnizorul de ultimă opțiune.
13.	Articolul 90 alin. (1): Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze natural, furnizorul i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul să fie aprovizionați cu gaze naturale, pentru o anumită perioadă de timp, de către furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Argumentare similară propunerii expuse mai sus.	Nu se acceptă, Considerăm că, completarea propusă „furnizorul i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale” este deja acoperită prin situația/circumstanțele care prevăd că „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale”. Respectiv, în cazul în care operatorul sistemului de distribuție a suspendat/reziliat contractul de distribuție cu furnizorul de gaze naturale, furnizarea gazelor naturale către consumatorii finali afectați ar urma să fie preluată de către furnizorul de ultimă opțiune.
14.	Se propune completarea cu un nou aliniat art.110. alin.(12) cu următorul cuprins: <i>„Reclamațiile trebuie să fie semnate de autor, indicându-se numele, prenumele și domiciliul. Reclamațiile în formă electronică vor conține informații privind numele, prenumele, domiciliul și adresa electronică a consumatorului. Reclamațiile ce nu întrunesc aceste condițiile se consideră anonime și nu se examinează. Dacă textul reclamației nu este lizibil și nu poate fi citit sau textul conține informații insuficiente și neconcludente referitor la problema abordată, reclamația nu se va examina, iar operatorul de sistem va informa consumatorul despre motivul neexaminării și i se va acorda un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. În cazul în care, consumatorul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, reclamația nu se examinează. Operatorul de sistem are dreptul să nu examineze în fond reclamațiile ce conțin un limbaj necenzurat sau ofensator, amenințări la viața și sănătatea sa. Reclamațiile adresate a doua oară de către același consumator, care nu conțin argumente ori informații noi, nu se reexaminează, fapt despre care</i>	Nu se acceptă, Completarea excedă obiectul proiectului de lege, iar modul de depunere a reclamațiilor/petițiilor urmează a fi reglementate în actele secundare de reglementare ale ANRE.

		acesta este informat în scris sau în formă electronică” <i>Argumentare: Din practica existentă în cadrul Societății se constată unele cazuri de interpretare și aplicare tendențioasă din partea petiționarilor a legislației privind dreptul de acces la informație.</i> <i>În acest sens, este de menționat că activitatea SRL „Chișinău-gaz” pe lângă atribuțiile acordate în calitate de operator al sistemului de distribuție, prezumă și asigurarea unui proces public și transparent de comunicare cu toate persoanele interesate, or, este necesar de a nu confunda calitatea de agent economic al S.R.L. „Chișinău-gaz” cu cea de participant la raporturile administrative după cum este prevăzut în art.2 din Codul administrativ.</i> <i>Un alt argument, ar fi că la etapa actuală nu există un act normativ ce ar reglementa expres această sferă de activitate, din care motiv Întreprinderea este practic invadată cu scrisori ce nu corespund rigorilor elementare unei adresări către o instituție. Adesea, aceste scrisori/adresări nu pot fi examinate, deoarece conțin un text indescifrabil, sunt indicate multiple probleme personale, implicit ce nu țin de competența OSD, iar petiționarul solicită rezolvarea acestora, etc.</i> <i>Prin urmare, angajații Societății având spre examinare aceste petiții sunt nevoiți să aplice unele acțiuni nespecifice și improvizate în încercarea de a reacționa, cât de cât, pozitiv la apelurile parvenite.</i> <i>În susținerea poziției privind necesitatea de a opera modificări putem aduce și prevederile art. 76 din Codul administrativ</i> Articolul 76. Sanctiuni pentru lipsa elementelor petiției. <i>(1) Petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale sau electronice a petiționarului nu se examinează.</i> <i>(2) Dacă petiția nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 72 alin. (3) sau art. 75 alin. (1) lit. c)–e), solicitantului i se indică asupra neajunsurilor și i se acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. În cazul în care petiționarul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, petiția nu se examinează.</i> <i>(3) Autoritatea publică sau persoana oficială are dreptul să nu examineze în fond petițiile ce conțin un limbaj necenzurat sau ofensator, amenințări la securitatea națională, la ordinea publică, la viața și sănătatea persoanei oficiale, precum și a membrilor familiei acesteia.</i> <i>(4) Petițiile care conțin amenințări la securitatea națională, la ordinea publică, la viața și sănătatea persoanei oficiale sau a membrilor familiei acesteia, precum și amenințări la adresa altor autorități și/sau a altor persoane oficiale sau grupuri de persoane, se remit organului de drept competent.</i>	
	15.	Art.113 se completează cu literele g) și h) cu următorul cuprins: „g) neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă de către operatorul sistemului de distribuție a plății/plăților compensatorii de egalizare prevăzute la art. 99³ alin (2); h) entitatea pentru reconciliere nu își îndeplinește atribuțiile stabilite la art. 99³, inclusiv obligațiile privind achitarea în termen și conform cuantumului stabilit a plății/plăților compensatorii de egalizare către operatorii sistemelor de distribuție cu soldul contului de regularizare pozitiv”. Argumentare: Analizând conținutul art. 29 din Legea pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, se constată o neclaritate, deoarece completarea cu literele g) și h) s-ar atribui la aliniatul (2) al articolului 113, adică după aliniatul (1²), însă aliniatul (2) deja conține litera g). Prin urmare, urmează să adaptați completările date la Indicațiile metodice privind regulile de tehnică legislativă, aprobate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.	Se acceptă, Textul a fost redactat.
SRL „Invent-In”	1	Articolul 69 de completat cu alin. (10) în următoarea redacție: „(10) Lucrările de instalare, demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizațiile/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.” Argumentare: Această propunere este justificată de necesitatea obiectivă de excludere a impedimentelor	Nu se acceptă Propunerea respectivă contravine prevederilor art. 69 alin. (4) din Legea cu privire la gazele naturale. Abordarea respectivă este una similară cu alte sectoare reglementate (ex. sectorul de energie electrică), fiind justificat a stabili reguli uniforme și a nu admite tratament diferențiat în raport cu consumatorii din alte sectoarele ale energiei.

		în activitatea companiilor, altele decât Operatorii de sistem, care corespunde cerințelor legale, au angajați atestați în conformitate cu Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase. Neadmiterea monopolizării pieței serviciilor de demontare/remontare a echipamentelor de măsurare va duce la o concurență loială cu efect direct asupra prețurilor, iar în consecință beneficii pentru consumatori, care vor achita prețuri mult mai mici decât cele impuse de Operatorii de sistem care fac uz de poziția lor dominantă de pe piață, (a se vedea răspunsul OSD la solicitarea unui consumator de a delega la locul său de consum a unui specialist pentru desigilarea echipamentului de măsurare, pentru a fi transmis la verificare metrologică - se anexează). Este necesar de menționăm că potrivit art. 69 alin. (6) din Legea cu privire la gazele naturale „Cheltuielile privind procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici sînt suportate de către aceștia”. Corespunzător, impunerea consumatorilor noncasnici să apeleze exclusiv la serviciile operatorilor de sistem, fără posibilitatea negocierii prețului, încalcă principiile concurențiale. Impedimentele artificiale create de Operatorii de sistem, urmare a interpretării voluntare și exclusiv în interes propriu a normelor legale, afectează activitatea de antreprenorial a întreprinderilor care prestează servicii similare cu Operatorul de sistem și care nu licențiate.	În conformitate cu prevederile pct. 125 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, aprobat prin HANRE nr. 297/2022, în vederea asigurării securității măsurării, echipamentele de măsurare vor fi sigilate de operatorii de sistem în conformitate cu Legea metrologiei nr.19/2016 și Regulamentul nr. 112/2019 privind racordarea la rețelele de gaze naturale. Sigilarea echipamentelor de măsurare se efectuează de către operatorii de sistem. Astfel, suplimentar la reglementările în vigoare ce prevăd obligațiile operatorilor de sistem în legătură cu prestarea serviciilor auxiliare ce țin de echipamentele de măsurare, având în vedere că efectuarea lucrărilor de instalare, demontarea și remontare a echipamentelor de măsurare la consumatorii finali poate avea loc doar în prezența reprezentantului operatorului de sistem, considerăm că, nu este justificată, inclusiv economic, propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe.
Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale <i>Scrisoarea nr.03 din 20.02.2025 (suplimentar Scrisoarea nr.07 din 12.03.2025)</i>	1	Conform art. 3 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, orice act normativ trebuie să fie în concordanță cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu legislația Uniunii Europene (UE). De asemenea, art. 21 lit. d) și e) din aceeași lege prevede obligația întocmirii unui tabel de concordanță și efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE în cazul armonizării legislației naționale. În acest context, am constatat că unele prevederi ale proiectului de lege contravin directivelor și regulamentelor europene indicate în preambulul legii, inclusive Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă a gazelor naturale. Totodată, în documentul supus consultării nu am identificat o analiză clară privind conformitatea modificărilor cu legislația europeană și nu există un aviz din partea Secretariatului Comunității Energetice. Această situație creează riscul încălcării angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova în ceea ce privește liberalizarea pieței și promovarea concurenței. În acest sens, solicităm următoarele: 1. Prezentarea unei analize detaliate privind conformitatea proiectului de lege cu legislația UE, inclusiv un tabel de concordanță, conform prevederilor Legii nr. 100/2017. 2. Obținerea unui aviz oficial din partea Secretariatului Comunității Energetice, pentru a evita riscul adoptării unor prevederi neconforme cu normele europene. 3. Reexaminarea propunerilor care ar putea afecta concurența și accesul egal pe piața gazelor naturale, în special în ceea ce privește accesul noilor furnizori și drepturile consumatorilor. Considerăm că aceste măsuri sunt esențiale pentru a asigura o aliniere reală la normele europene și pentru a evita posibile blocaje în implementarea reformelor în sectorul gazelor naturale.	Nu se acceptă, Avizul Secretariatului Comunității Energetice este inclus în prezenta Sinteză a avizelor. Prin prezentul proiect nu sunt prevăzute măsuri noi întru implementarea actelor legislative ale UE. Totodată, proiectul de lege respectă prevederile legislației naționale și nu intră în contradicție cu prevederile legislației UE. În acest context, menționăm că, proiectul a fost consultat inclusiv cu Centrul de armonizare a legislației, în avizul său Centrul a concluzionat că, „Proiectul nu transpune direct careva norme europene privind sectorul gazelor, dar vine să asigure implementarea, prin norme naționale detaliate, a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 2022/1032, cât și angajamentelor asumate de Republica Moldova față de UE, în vederea consolidării securității energetice a RM, competitivității pieței gazelor și integrării Republicii Moldova în piața energetică europeană”. În fine, tabelul de concordanță se elaborează în legătură cu proiectele actelor normative care transpun o directivă sau un regulament al Uniunii Europene. Or, Proiectul legii nu are ca scop asigurarea transpunerii unui act european.
	2	Redacție propusă la Art. 2. Definiții - <i>Contract de furnizare a gazelor naturale</i> – contract <u>de vânzare-cumpărare a gaze naturale</u>, dar care nu cuprinde un instrument derivat al gazelor naturale; Argumentare: Dat fiind faptul că furnizarea, potrivit art. 2 pct. 7 din Directiva 2009/73CE și art. 2 din Legea nr. 108/2016 înseamnă vânzarea, inclusiv revânzarea de gaze naturale, urmează de adus o claritate în ceea ce privește tipul contractului de furnizare a gazelor naturale ca fiind un contract de vânzare-cumpărare. Această abordare este conformă art. 1108 alin. (4) Cod civil.	Nu se acceptă, Modificarea respectiva este de natură conceptuală și implică necesitatea revizuirii integrale atât a cadrului primar, precum și a actelor normative de reglementare ale ANRE. Astfel, această propunere urmează a fi examinată la transpunerea Directivei UE nr. 1788/2024, în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în legătură cu aderarea la Uniunea Europeană.
	3	În tot textul legii, termenul de „consumator” de înlocuit cu termenul de „client”. Argumentare: Legea în redacția actuală numește drept „consumator” atât persoanele fizice cât și persoanele juridice. Însă, potrivit art. 3 alin. (1) din Codul civil, are calitatea de <i>consumator</i> <u>orice persoană fizică</u> care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu țin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Suplimentar, potrivit art. 1 din Legea privind protecția consumatorului nr. 105 din 13.03.2003, <i>consumator</i> este <u>orice persoană fizică</u> ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau	Nu se acceptă, Modificarea respectiva este de natură conceptuală și implică necesitatea revizuirii integrale atât a cadrului primar, precum și a actelor normative de reglementare ale ANRE. Astfel, această propunere urmează a fi examinată la transpunerea Directivei UE nr. 1788/2024, în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în legătură cu aderarea la Uniunea Europeană.

		folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător, industrială, artizanală sau profesională. Conform art. 64 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/22.12.2007, textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația UE și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; Conform art. 2 pct. 27 din Directiva 2009/73CE, „client” înseamnă clientul angro și final de gaze naturale, sau o întreprindere din sectorul gazelor naturale care cumpără gaze naturale.	
	4	Art. 3 alin. (2) de completat cu lit. a¹) cu următorul conținut: (2) Obiectivele de reglementare ale prezentei legi sînt următoarele: <i>a¹) promovarea, stimularea și asigurarea concurenței pe piața de gaze naturale;</i> Argumentare: potrivit pct. 5 din Preambulul Directivei 2009/73CE, Comunicarea Comisiei din 10 ianuarie 2007 intitulată „O politică energetică pentru Europa” a subliniat importanța finalizării pieței interne a gazelor naturale și a creării unor condiții de concurență echitabile pentru toate întreprinderile din sectorul gazelor naturale stabilite în Comunitate. Potrivit Recomandării nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE-Republica Moldova [2022/1997], pct. 2 subpunctul III (Reziliența în materie de mediu și reziliența la schimbările climatice), „Obiectivul comun rămâne crearea unei piețe a energiei competitive, transparente și necorupte în Republica Moldova și integrarea deplină a acesteia în piața energiei din UE, care include un nivel crescut de interconectare între Republica Moldova și UE”. Din acest considerent Legea nr. 108/2016 în calitate de obiectiv de reglementare trebuie să asigure condiții de competitivitate/concurență pe piața gazelor naturale.	Se acceptă parțial, Proiectul legii se completează cu următoarea prevedere: „La articolul 3 alin. (2) lit. c) cuvintele „precum și crearea condițiilor necesare pentru asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „precum și promovarea și asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale”.”.
	5	Art. 3 alin. (2) de completat cu lit. n) -o) cu următorul conținut: (2) Obiectivele de reglementare ale prezentei legi sînt următoarele: n) asigurarea unui nivel ridicat de protecție a drepturilor și intereselor consumatorilor de gaze naturale, inclusiv asigurarea interesului primar al securității aprovizionării cu gaze naturale, în special, prin diversificarea surselor de gaze naturale; o) comerțul liber cu gaze naturale și egalitatea participanților la piața gazelor naturale; p) neintervenția statului în funcționarea pieței gazelor naturale, cu excepția cazurilor în care aceasta este necesară pentru eliminarea distorsionării pieței sau asigurarea altor interese publice, cu condiția ca o astfel de intervenție să fie efectuată într-un mod minim suficient; q) prevenirea și eliminarea restricțiilor asupra concurenței cauzate de acțiunile entităților de pe piața gazelor naturale, inclusiv entități de monopol și entități economice de stat. Argumentare: în scopul protejării drepturilor consumatorilor de gaze naturale, concurenței și promovării principiului diversificării surselor de achiziție de gaze naturale.	Nu se acceptă, Nu e necesară completarea Proiectului de lege cu obiectivele respective de reglementare, întrucât acestea se regăsesc deja în articolul 3. Astfel, primul principiu este prevăzut la art. 3, alin. (2), lit. j), cel de-al doilea principiu se regăsește la art. 3, alin. (2), lit. c) și lit. d), iar principiul al 4-lea este stipulat la articolul 3, alin. (2) lit. d¹). Cu privire la principiul de neintervenție a statului menționăm că acesta este unul declarativ și este pasibil să genereze echivoc în interpretare. Aceasta deoarece liberalizarea pieței nu echivalează cu exceptarea întreprinderilor de gaze naturale de sub reglementare (de ex, reglementare prin licențiere) și monitorizare. Totodată, principiile specifice ce țin de asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale sunt reglementate de Legea concurenței, nr. 183/2012.
	6	Articolul 3¹. Temeiul juridic al pieței gazelor naturale 1. Autoritățile, precum și instanțele de judecată, la aplicarea prevederilor prezentei legi, țin cont de practica de aplicare a legii a Comunității Energetice și a Uniunii Europene, în special deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea Europeană, Tribunalul), practica Comisiei Europene și a Secretariatului Comunității Energetice din legislația Uniunii Europene specificate în preambulul prezentei legi. 2. Deciziile (măsurile) autorităților adoptate în temeiul prevederilor prezentei legi trebuie să respecte principiile proporționalității, transparenței și nediscriminării. Conform principiului proporționalității, deciziile (măsurile) subiecților de autoritate trebuie să fie necesare și minim suficiente pentru a atinge scopul de a satisface interesul public. Conform principiului transparenței, deciziile (măsurile) autorităților trebuie să fie motivate corespunzător și	Nu se acceptă, Atât deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene (Curtea Europeană, Tribunalul), precum și practica Secretariatului Comunității Energetice, a Comisiei Europene au caracter de recomandare în Republica Moldova. Totodată, principiile și cerințele ce trebuie respectate de autorități la adoptarea deciziilor lor, inclusiv principiul proporționalității, al transparenței și al nediscriminării, sunt stabilite în mod expres în Codul administrativ.

		comunicate entităților la care se referă într-un termen rezonabil înainte de intrarea în vigoare. Conform principiului nediscriminării, deciziile, acțiunile și inacțiunile autorităților publice nu pot conduce la acordarea condițiilor preferențiale unei persoane în raport cu alte persoane aflate în situații similare, cu excepția cazului în care o astfel de diferență este necesară și minim suficientă pentru a satisface interesul public. Argumentare: În vederea asigurării adoptării actelor normative secundare în conformitate cu normele și practicile europene, bazate pe principiile proporționalității, transparenței și nediscriminării.	
	7	La articolul 4 alin. (1) Se completează cu lit. h¹) și h²) cu următorul cuprins: „h¹) desemnează, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, furnizorul care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați; - de exclus Argumentare: Această limitare a accesului tuturor titularilor de licență în stânga Nistrului. Argumentarea expusă la art. 85¹ în redacția propusă.	Se acceptă parțial, Propunerea de completare a articolului 4, alin. (1) cu lit. h¹) și lit. h²) (Art. I, pct. 3 din Proiectul legii) a fost exclusă, deoarece urmare a discuțiilor suplimentare inclusiv cu reprezentanții ANRE, s-a decis că entitatea responsabilă pentru aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați urmează să fie desemnată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective. A se menționa că articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. După implementarea integrală a prevederilor Legii în vigoare în regiunea respectivă, prevederile art. 85¹ vor fi excluse.
	8	Art. 4, de completat cu alin. (1¹) cu următoarea redacție: (1¹) Guvernul prin intermediul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei asigură monitorizarea respectării angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană pentru sectorul gazelor naturale și coordonează transpunerea și implementarea acestor angajamente de către instituțiile implicate. Argumentare: Potrivit Recomandării nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE-Republica Moldova [2022/1997], pct. 3 subpunctul IV (<i>Cooperare economică și sectorială</i>), subpunctul 15 (<i>Integrarea piețelor energiei</i>) urmează a fi realizată creșterea treptată a gradului de apropiere a legislației Republicii Moldova în domeniul energiei de legislația UE, în conformitate cu anexa VIII (revizuită) la Acordul de asociere și cu obligațiile care decurg din Tratatul de instituire a Comunității Energiei.	Nu se acceptă, Completarea respectivă nu este necesară, iar respectiva funcție a Guvernului este prevăzută în legislația națională. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 5 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Energiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 118/2023, Ministerul Energiei este organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei ce are atribuții, inclusiv în legătură cu elaborarea și promovarea politici de stat în domeniul energiei și elaborarea și promovarea actelor normative în domeniul energiei, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene. Menționăm și că funcția de coordonare a procesului de armonizare a legislației naționale cu cea a Uniunii Europene revine Centrul de Armonizare a Legislației. În context, instituția acordă asistență metodologică autorităților administrației publice centrale în domeniul armonizării legislației, elaborează proiectele de Planuri Naționale anuale de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene și coordonează procesul de implementare a acestora.
	9	La articolul 7, alin. (1), la lit. f¹) cuvintele ”din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele ”situate în regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați”; Argumentare: Se introduce conceptul de „Operator de Sistem nelicențiat” ceea ce contravine însăși Legii cu privire la gazele naturale, or activitatea de transport și de distribuție sunt genuri de activitate licențiate. Mai mult ca atât, nu este prezentată o clarificare cine sunt acești operatori și de ce ei nu trebuie să fie licențiați în conformitate cu legislația RM. Corespunzător, entitățile din stânga Nistrului care corespund cerințelor de licențiere trebuie să fie licențiată în conformitate cu legislația RM. Spre exemplu, compania MOLDAVSKAIA GRES” S.A.T.I. a obținut licența pentru producerea energiei electrice, chiar dacă sunt amplasați pe un teritoriu din stânga Nistrului.	Nu se acceptă, Prevederile respective vizează cazul specific al regiunii din stânga Nistrului care nu aplică legislația Republicii Moldova.
	10	Art. 7 alin. (2) de completat cu lit. d¹) cu următorul conținut:	Nu se acceptă, Excedă obiectivul de legiferare propus.

	(2) În domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor, Agenția: d¹) aprobă anual, până la data de 31 martie, Planul anual de achiziții a volumelor de gaze naturale necesare pentru furnizarea gazelor naturale în contextul art. 89 și 90. Argumentare: Potrivit recomandării din 03.12.2024 formulată de Comisia parlamentară economie, buget și finanțe care a audiat instituțiile responsabile din sectorul gazelor naturale, pentru a evita situația care a avut loc atunci când furnizorul de servicii publice a achiziționat în lunile noiembrie-decembrie cea mai mare parte a volumele de gaze naturale necesare pentru întreg sezonul rece, perioadă în care prețurile sunt de regulă mai mari decât în perioada de vară, este necesar ca achizițiile de gaze să se facă în baza planificări prealabile. Luând în considerare că furnizarea gazelor naturale în contextul art. 89 și 90 reprezintă un serviciu public, Planul anual de achiziții a volumelor de gaze naturale, urmează a fi verificat și aprobat de către regulator pentru a garanta eficiența din punct de vedere financiar și al securității energetice a acestor achiziții.	Totodată, considerăm că, aceasta măsură ar reprezenta o intervenție nejustificată a autorității de reglementare în activitatea comercială a furnizorilor care îndeplinesc obligațiile de serviciu public. Furnizorii respectivi urmează să își formeze portofoliul în funcție de cererile consumatorilor, de prognozele făcute și de strategia de achiziție a companiei. Pe de altă parte, ANRE are instrumente de control și monitorizarea a titularilor de licență, stabilite prin prezenta lege și actele secundare de reglementare.
11	Art. 7 alin. (4) de completat cu lit. j-k) cu următorul conținut: (4) În domeniul protecției clienților finali, a utilizatorilor de sistem, Agenția: j) derulează campanii de informare prin orice mijloace de comunicare mass-media, mediu on-line și social media care să vizeze informarea clienților cu privire la dreptul de a schimba furnizorul de gaze naturale, fără costuri suplimentare. k) crearea unor precondiții pentru ca consumatorii să primească beneficii economice din funcționarea eficientă a pieței gazelor naturale, concurența pe piața gazelor naturale și implementarea unor mecanisme eficiente de protecție a drepturilor acestora; Argumentare: Schimbarea furnizorului reprezintă un instrument efectiv care asigură competitivitatea pe piața gazelor naturale. Potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE și-a propus să contribuie la crearea unui cadru de piață eficient și competitiv, care să servească intereselor legitime ale consumatorilor și să sprijine dezvoltarea durabilă a sectorului energetic din Republica Moldova. Astfel, informarea clienților de către o autoritate publică despre dreptul de a schimba furnizorul de gaze naturale, fără costuri suplimentare, va încuraja clienții să opteze pentru schimbarea furnizorului.	Nu se acceptă, Excedă obiectivul de legiferare propus. Totodată, nu este necesar de stabilit la nivel de lege obligația ANRE de a derula campanii de informare. Ținând cont de atribuțiile legale ale ANRE stabilite în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2016 cu privire la energetică și Regulamentul ANRE aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 334/2018, aceasta poate să întreprindă diverse acțiuni pentru a informa consumatorii finali cu privire la beneficiile schimbării furnizorului, inclusiv să organizeze campanii de informare.
12	Art. 7 de completat cu alin. (4²) cu următorul conținut: (4²) Întru organizarea aplicării prevederilor art. 80 alin. (3), art. 93, în scopul optimizării și digitalizării activității de schimbare a furnizorului, ANRE realizează și operează o platformă informatică integrată, unică la nivel național, prin care se realizează schimbarea de către clientul final a furnizorului de gaze naturale. Titularii de licențe implicați în schimbarea furnizorului de gaze naturale au obligația de a furniza datele și informațiile necesare realizării și operării platformei, conform reglementărilor ANRE. ANRE poate delega activitatea de operare unui prestator de servicii care nu este afiliat unui furnizor/operator de rețea de gaze naturale. Argumentare: Luând în considerare că potrivit Recomandării nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE-Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE-Republica Moldova [2022/1997], obiectivul comun rămâne crearea unei piețe a energiei competitive, transparente și necorupte în Republica Moldova și integrarea deplină a acesteia în piața energiei din UE, care include un nivel crescut de interconectare între Republica Moldova și UE, este oportun preluarea modelului din România care prin măsurile implementate de organizare și funcționare a platformei online de schimbare a furnizorului a redus birocrăția și a dus la performanța de schimbare a furnizorului în 24 de ore. Ex: Regulamentul privind organizarea și funcționarea platformei online de schimbare a furnizorului de energie electrică și gaze naturale și pentru contractarea furnizării de energie electrică și gaze naturale aprobat prin Ordinul nr. 3 din 26 ianuarie 2022 al Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei din Romania.	Se acceptă parțial, De principiu, suntem de acord cu automatizarea proceselor aferente schimbării furnizorului. Totuși, la aceasta etapă, este prematur să includem o astfel de obligație în lege. Este necesar ca această propunere să fie discutată pe larg cu implicarea tuturor părților implicate și respectiv urmează a fi abordată la o etapă ulterioară. Totodată, pentru a facilita schimbarea furnizorului de către consumatorii finali, Proiectul legii a fost completat cu propunerea de completare a Legii nr. 108/2016 cu articolul 87¹, care introduce obligativitatea creării a cel puțin unui instrument de comparare a prețurilor de pe piața cu amănuntul, care să poată fi accesat în mod gratuit de consumatorii casnici și de alte categorii de consumatori finali cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh.
13	Art. 9 alin. (2) de modificat și de expus în următoarea redacție (2) În cazul în care Consiliului de administrație i se propun spre examinare proiectele actelor normative de reglementare în sectorul gazelor naturale, cererile privind costurile de bază, prețurile și tarifele reglementate ori alte hotărâri care pot avea impact asupra pietei gazelor naturale și asupra obligațiilor de serviciu public.	Nu se acceptă, Formulele de calcul și principiile aplicabile la determinarea tarifelor sunt prevăzute în mod expres în metodologiile tarifare ale ANRE.

	Agencia este obligată să publice pe pagina sa web oficială proiectul hotărârii și/sau proiectul actului ce se supune aprobării prin hotărâre și informațiile relevante, <i>inclusiv calculele în format Excel cu păstrarea formulelor de calcul</i>, în modul și în termenele stabilite în Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Argumentare: Publicarea calculelor în format Excel este esențială pentru a asigura transparența în procesul decizional. Or, în absența calculelor prezentate în format Excel, nu poate fi asigurată transparența și verificabilitatea procesului de calcul, ceea ce face imposibilă confirmarea acurateții acestora. Formatul Excel este formatul în care este executat calculul de către instituția de reglementare și permite accesul la formulele utilizate, la structura detaliată a datelor și la modul de aplicare a algoritmilor, oferind astfel posibilitatea unei analize riguroase și obiective. Fără această prezentare, există riscul unor erori sau omisiuni nedetectate, utilizarea unor date incomplete, aplicarea incorectă a algoritmilor stabiliți în Metodologie, riscul de sensibilitate la variațiile minore a datelor de intrare, fapt ce poate afecta validitatea rezultatelor, compromițând corectitudinea acestora. Totodată, potrivit pct. 7 subpunctul 6) din Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aproba prin Hotărâre nr. 286 din 17.10.2018, cererea se acceptă spre examinare dacă aceasta cuprinde următoarele: indiferent de procedura depunerii cererii prevăzută în pct. 6 din prezentul Regulament, informația este prezentată, în mod obligatoriu și în format Excel, cu păstrarea formulelor de calcul.	
14	De redactat următorul art. 9. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției (4) Consiliul de administrație al Agenției examinează cererile privind costurile de bază în termen de cel mult 120 de zile calendaristice, iar cererile privind prețurile reglementate, privind tarifele reglementate – în termen de cel mult 90 de zile calendaristice de la data înregistrării solicitării corespunzătoare din partea unei întreprinderi de gaze naturale și după prezentarea tuturor documentelor și a informației necesare, solicitate de Agenție, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licență privind prețurile și tarifele reglementate. Agenția va examina cererile de ajustare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul serviciului public în conformitate cu art. 89 și 90, iar în lipsa acesteia se va autosesiza, până în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni. Argumentare: În scopul neadmiterii acumulării devierilor tarifare, în conformitate cu propunerile Secretariatului Comunității Energetice.	Nu se acceptă Se propune a considera examinarea includerii propunerii în actele normative de reglementare secundare (HANRE nr. 355/2021 cu privire la aprobarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public). Totodată menționăm prevederile pct. 60 și 60¹ din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 355/2021, „60. În cazul existenței unor factori obiectivi, care generează necesitatea majorării/micșorării venitului reglementat cu mai mult de 1%, de către furnizor sau de către Agenție va fi inițiată procedura de ajustare a prețurilor în vigoare cu respectarea prevederilor Regulamentului privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. 60¹. Prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune în contextul obligației de serviciu public se aprobă în conformitate cu art. 9, alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, până la data de 25 a fiecărei luni și intră în vigoare la data de 1 a lunii următoare, dar nu mai devreme de data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”
15	Art. 9 alin. (7) de modificat și de expus în următoarea redacție: (7) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de Codul administrativ. Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștință publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției. Argumentare: Subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale în situații excepționale urmează să fie soluționate prin Deciziile CSE care are competența de a apela la derogări de la procedurile și prevederile	Nu se acceptă, În conformitate cu prevederile Legii nr. 108/2016, Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și prin Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Totodată, evoluțiile din ultimii ani de pe piața gazelor naturale au demonstrat necesitatea menținerii principiului respectiv, fiind necesară adoptarea în regim de urgență de către Agenție a unor decizii menite să asigure aprovizionare cu gaze naturale. În acest caz, Agenția este obligată se aducă la cunoștință publicului, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției, argumentarea necesității de a adopta în regim de urgență a deciziei respective, în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare.

	legale. În rest, orice subiect fie el, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale urmează a fi soluționate prin aplicarea conformă a legislației în vigoare, inclusiv cerințele privind transparența în procesul decizional. Luând în considerare semnarea între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, menționăm că potrivit art. 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană, procesul decizional deschis se desfășoară „cât mai aproape posibil de cetățean”.	Este de menționat și faptul că principiul respectiv corespunde articolului 14 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.
16	Art.80 alin. (3) de modificat și de expus în următoarea redacție: (3) Fiecare client final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului și de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale. La schimbarea furnizorului, clientul final nu poate fi obligat la plata vreunei taxe. Argumentare: Propunerea din proiectul Ministerului Energiei sau menținerea redacției actuale a legii, constituie o barieră administrativă fapt ce contravine art. 3 alin. 3) din Directiva 2009/73CE potrivit căruia statele membre se asigură că un client eligibil își poate schimba efectiv și cu ușurință furnizorul. Atragem atenția că legislația RM trebuie să corespundă legislației UE în domeniul gazelor naturale deoarece RM și-a asumat obligația de transpunere a acesteia prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice. Potrivit art. 3 alin (3) din Legea cu privire la actele normative, „ Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional. <i>Soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să fie în concordanță cu legislația UE din domeniul respectiv și să asigure compatibilitatea cu aceasta.</i> Dea asemenea, potrivit art. 21 lit. d) și e) din lege citată, urmează a fi întocmit tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația UE și consultarea publică, avizarea și efectuarea expertizei de compatibilitate a proiectului actului normativ cu legislația UE. Reieșind din cele menționatea, suplimentar urează a fi coordonat cu Secretariatul Comunității Energetice pentru a evita încălcarea normelor UE. Condiția de a onora obligației de plată față de furnizorul actual pentru realizarea procedurii de schimbare a furnizorului, constituie o barieră administrativă și corespunzător încalcă prevederile Directivei 2009/73CE. Suplimentar, potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE recomandă excluderea acestei condiții argumentând cu faptul că, în cazul existenței restanțelor la plata gazelor naturale, furnizorii vor recupera de la consumatori, inclusiv penalitățile prin intermediul instanței de judecată. Se vor elimina impedimentele și se va reduce timpul de schimbare a furnizorului.	Se acceptă parțial, Articolul 80, alin. (3) va avea următorul cuprins: ”(3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual sau și-a reeșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale.”.
17	La articolul 80 la alin. (4) cuvintele ”consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu cuvintele ”consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici”. Argumentare: Prin proiectul propus la categoria consumatorilor care au dreptul să beneficieze de serviciul public a fost introduși de fapt consumatorii care corespund categoriei de consumatori protejați definiți de art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 994/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaze naturale și de abrogare a Directivei 2004/67/CE a Consiliului Modificarea propusă de Ministerul Energiei va afecta procesul de liberalizare a pieței gazelor naturale deoarece lărgeste nejustificat cercul de beneficiar ai serviciului public. Întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale beneficiază de protecția statului în cazul situațiilor de urgență garantată prin HG nr. 207 din 03.04.2019	Nu se acceptă, Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici, iar trecerea consumatorilor finali din piața reglementată în piața liberă se va face treptat, conform calendarului stabilit de Agenție (a se vedea modificările propuse la art. I, pct. 45 din Proiectul legii).
18	Art. 80 alin. 4¹) - se abrogă Argumentare: Într-un context în care clienții finali sunt tot mai interesați de posibilitatea de a beneficia de prețuri competitive oferite de piața liberă, fapt ce facilitează liberalizarea integrală a pieței gazelor naturale	Se acceptă parțial, Reglementarea respectivă are drept scop evitarea migrării sezoniere a consumatorilor pe piața liberă și revenirea la obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali, speculând

	cu excluderea serviciului public prevăzut de art. 89 inclusiv pentru clienții casnici, reglementările care impun un termen de 12 luni pentru a reveni la furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public, stabilite la art. 89, nu face decât să târăgăneze procesului de liberalizare care în prezent are loc într-un mod firesc, reiese din instrumente de piață (cerere și ofertă). Or, clienții care aleg să părăsească piața reglementată pentru a încheia contracte pe piața liberă din cauza acestei norme simt că sunt expuși riscului unor fluctuații de preț neprevăzute, iar teama de a nu putea reveni la piața reglementată (art. 89) dacă lucrurile nu merg conform așteptărilor, îi face să refuze tranziția.	astfel de nivelarea prețului de achiziție a gazelor naturale. Totodată, având în vedere consumul sezonier specific al țării noastre (20% în sezonul cald și 80% în sezonul rece), considerăm oportun păstrarea perioadei propuse în proiectul legii de 12 luni. Prevederile art. 80 alin. (4¹) din Legea nr. 108/2016 nu au drept scop excluderea dreptului consumatorilor finali de a reveni la furnizorul ce are impusă obligația de serviciu public conform art.89, ci doar stabilirea unui termen de revenire la acest furnizor pentru o perioadă de 12 luni în condițiile stabilite de Lege. Consumatorii finali sunt liberi să încheie contractele de furnizare a gazelor naturale la preț și în condiții negociate cu orice furnizor activ pe piața cu amănuntul. În cazul pierderii furnizorului de pe piața liberă consumatorul va putea apela la furnizorul de ultimă opțiune sau la un alt furnizor de pe piața nereglementată. În cazul respectiv, furnizorul de ultimă opțiune poate garanta furnizarea gazelor pe întreaga perioadă până la expirarea celor 12 luni (mai mult de 4 luni), însă prețul reglementat pentru furnizarea de ultimă opțiune va fi mai mare comparativ cu obligația de serviciu public prevăzută la art. 89 din Legea nr. 108/2016. De menționat și că prevederea respectivă este o măsură provizorie până la creșterea lichidității și dezvoltarea pieței gazelor naturale, când consumatorii noncasnici nu vor mai putea beneficia de prețuri reglementate în contextul obligației de serviciu public (a se vedea art. I, pct. 45 din Proiectul legii). Totodată, Proiectul legii a fost modificat ținând cont de necesitatea aprovizionării consumatorilor casnici cu gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89 (a se vedea redacția art. 80, alin. (4¹) propusă la art. I, pct. 18 din Proiectul legii).
19	Art. 83 alin. (5) de modificat și expus în următoarea redacție: (5) În cazul în care se constată documentar faptul că un consumator final a consumat gaze naturale prin ocolirea echipamentului de măsurare, prin denaturarea indicațiilor acestuia sau prin alte modalități de consum neînregistrat de echipamentul de măsurare, consumatorul final achită <i>OSD</i> contravaloarea gazelor naturale consumate, care se determină prin aplicarea sistemului paușal <i>și duce răspundere penală sau contravențională conform legislației în vigoare</i>. Argumentare: Gazele naturale reprezintă o marfă ca și oricare alta, iar însușirea acesteia fără acordul proprietarului și fără plata valorii acesteia constituie nu alt ceva de cât o instrucțiune sau contravenție, în dependență de gravitatea faptei și/sau prejudiciul cauzat părții vătămate. În speță partea vătămată este Operatorul, dar nu Furnizorul. Corespunzător operatorul trebuie să aibă posibilitatea legală de a-și recupera prejudiciul. Abordarea dată, corespunde Codului civil sub aspectul răspunderii delictuale. Totodată legislația în vigoare prevede răspunderea penală și contravențională pentru consumul fraudulos. Astfel, conform art. 194 Cod penal, (Însușirea sau utilizarea ilicită a energiei electrice, termice sau a gazelor natural) (1) Însușirea energiei electrice, termice sau a gazelor naturale ori utilizarea ilicită a acestora evitînd sistemele de evidență instalate în modul stabilit sau prin acestea, dar deteriorate de consumator, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 850 la 1850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore. (2) Aceleași acțiuni care au cauzat daune în proporții deosebit de mari se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1850 la 3350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani. Conform art. 164 Cod contravențional, Folosirea ilegală a energiei electrice, a energiei termice sau a gazelor natural (1) Folosirea ilegală a energiei electrice, a energiei termice sau a gazelor naturale prin racordarea neautorizată la rețeaua electrică, la rețeaua termică sau la rețeaua de gaze naturale, prin evitarea	Nu se acceptă Consumatorii final nu au raporturi juridice cu operatorii de sistem, prin urmare, nu îi pot fi impuse respectivele plăți. Totodată, modificarea respectiva este de natură conceptuală și implică necesitatea revizuirii integrale atât a cadrului primar, precum și a actelor normative de reglementare ale ANRE. Astfel, această propunere urmează a fi examinată la transpunerea Directivei UE nr. 1788/2024, în contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova în legătură cu aderarea la Uniunea Europeană.

		echipamentului de măsurare ori prin intervenția în funcționarea acestuia prin diferite metode care conduc la omiterea înregistrării sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie electrică, de energie termică sau de gaze naturale, se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 45 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.	
20	Articolul 85. Furnizarea gazelor naturale (9) Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali pentru o perioadă rezonabilă. Acești furnizori sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform art. 113 Procurarea gazelor naturale se efectuează în baza unui Caiet de sarcini întocmit astfel ca să asigure caracterul transparent al procesului de achiziție a gazelor naturale și, în același timp, tratamentul egal și nediscriminatoriu al persoanelor care participă la procedura de achiziție a gazelor naturale, în calitate de ofertanți. Cerințele stabilite în anunțul de licitație nu trebuie să avantajeze un ofertant concret. Furnizorul de servicii publice nu are dreptul să ofere la aceste licitații. <u>Argumentare: Legea nu prevede o procedură de achiziționare centralizată a gazelor naturale de către furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public și nu este definită achiziționarea centralizată.</u> Mai mult ca atât, prezentarea contractelor cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente garantează faptul că furnizorul de serviciu public va dispune de volumele necesare pentru executarea obligației de serviciu public în volum deplin și la cel mai avantajos preț. Propunem clarificarea acestor aspecte în textul legii. Totodată, propunerea de achiziționare de către furnizorul de serviciu public a gazelor naturale în baza unui Caiet de sarcini va crea condiții egale pentru participarea unui cerc cât mai mare de ofertanți ce va facilita dezvoltarea pieței gazelor naturale și dezvoltarea concurenței, minimizarea costurilor incluse în prețul reglementat.	Se acceptă parțial, Articolul 85, alin. (9), fraza a 2-a, din Legea nr. 108/2016 (Art. I, pct. 19 din Proiectul legii) se expune în următoarea redacție: „Furnizorii respectivi sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de achiziție a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente, dacă tranzacțiile au loc în afara platformei de tranzacționare”. A se vedea și explicațiile prezentate în legătură cu propunerea similară a ANRE.	
21	De exclus: Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați (1) Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați se realizează de furnizorul desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹). (2) Furnizorul desemnat de Guvern urmează să întreprindă acțiunile necesare pentru asigurarea livrării gazelor naturale prin intermediul rețelelor de gaze naturale exploatate de operatorul sistemului de transport licențiat în Republica Moldova. (3) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create de consumatorii finali prevăzuți la alin. (1) din prezentul Articol, să încheie contractul de echilibrare cu operatorul sistemului de transport, să depună garanții financiare și să achite pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați. (4) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să creeze și să mențină stocuri de gaze naturale pentru a asigura acoperirea a cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor casnici, precum și al întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale se creează gradual în conformitate cu planul stabilit în hotărârea de Guvern prin care se desemnează furnizorul respectiv. (5) Cantitatea anuală de gaze naturale ce urmează a fi stocată de furnizorul desemnat de Guvern se stabilește anual de Guvern până pe 30 aprilie a anului curent, în baza informației prezentate de furnizorul desemnat	Nu se acceptă, Asigurarea aprovizionării cu gaze naturale și energie electrică, precum și infrastructura electroenergetică și de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află în controlul Guvernului Republicii Moldova. Autoritățile din Republica Moldova, inclusiv ANRE, nu pot interveni efectiv pe piața gazelor naturale și a energiei electrice din regiunea transnistreană. Ținând cont de situația specifică din regiunea transnistreană, și lipsa unor operatori de sistem și furnizori licențiați în această regiune, ANRE va desemna, pe o perioadă determinată de timp (temporar), o entitate care urmează să asigure aprovizionarea cu gaze naturale consumatorii din regiunea respectivă.	

	cel târziu până la data de 1 aprilie. (6) În legătură cu realizarea obligației prevăzute la alin. (4) din prezentul articol, furnizorul desemnat de Guvern, aplică prevederile stabilite la art. 108³ alin. (1) – (4), (6). (7) Anual, până la 15 noiembrie, furnizorul desemnat de Guvern urmează să prezinte organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și Agenției informații cu privire la cantitatea de gaze naturale stocate, statele în care sunt create și menținute stocurile de gaze naturale, dacă acestea sunt create și menținute direct sau prin intermediul altor furnizori sau traderi de gaze naturale, precum și referitor la ruta pe care urmează să fie livrate gazele naturale la hotarele Republicii Moldova, cu prezentarea acordurilor încheiate în vederea rezervării capacității în rețelele relevante de transport al gazelor naturale. (8) Furnizorul desemnat de Guvern este obligat să prezinte Agenției alte informații și documente solicitate de aceasta în legătură cu îndeplinirea de către aceasta a monitorizării modului în care furnizorul desemnat de Guvern își îndeplinește obligațiile prevăzute la alin. (4) – (6) din prezentul articol. (9) La constatarea de către Agenție a faptului că furnizorul desemnat de Guvern nu a îndeplinit, a îndeplinit cu întârziere sau a îndeplinit defectuos obligația de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, precum și în cazul în care furnizorii de gaze naturale obligați nu prezintă la solicitare sau refuză să prezinte informațiile și documentele prevăzute la alin. (7) și (8), aceasta aplică sancțiuni financiare prevăzute la art. 113, alin. (1) lit. f) și la alin. (1¹) și alin. (1²) și stabilește un termen pentru executarea obligației de stocare de către furnizorul respectiv. (10) Achitarea sancțiunii financiare aplicate de Agenție în conformitate cu alin. (9) nu exonerează furnizorul desemnat de Guvern de necesitatea realizării obligației de stocare în termenele stabilite de Agenție. (11) În cazuri excepționale, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Guvernul poate autoriza o întreprindere din regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați să încheie contractele corespunzătoare cu operatorul sistemului de transport, cu operatorii platformelor de tranzacționare, cu alte întreprinderi de gaze naturale pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective. Hotărârea de Guvern aprobată în acest sens urmează să stabilească perioada pentru care se autorizează măsurile respective, obligațiile de serviciu public stabilite în raport cu întreprinderile de gaze naturale, obligațiile întreprinderii autorizate, precum și condițiile în care urmează să fie încheiate contractele corespunzătoare.”. Argumentare: Se introduce conceptul de „Operator de Sistem nelicențiat” ceea ce contravine însăși Legii cu privire la gazele naturale, or activitatea de transport și de distribuție sunt genuri de activitate licențiate. Mai mult ca atât, nu este prezentată o clarificare cine sunt acești operatori și de ce ei nu trebuie să fie licențiați în conformitate cu legislația RM. Corespunzător, entitățile din stânga Nistrului care corespund cerințelor de licențiere trebuie să fie licențiate în conformitate cu legislația RM. În condițiile în care Republica Moldova deține controlul fizic asupra fluxurilor de gaze care sunt livrate în stânga Nistrului, aplicarea cardului legal în ceea ce ține de licențiere este la fel sub controlul autorităților constituționale. Spre exemplu, compania MOLDAVSKAIA GRES” S.A.T.I. a obținut licența pentru producerea energiei electrice, chiar dacă sunt amplasați pe un teritoriu din stânga Nistrului. Astfel, licențierea întreprinderilor pe întreg teritoriul Republicii Moldova va facilita liberalizarea pieței gazelor naturale și furnizarea la prețuri de piață a gazelor naturale cu achitarea tuturor impozitelor. Or, Legea privind gazele naturale a Republicii Moldova, care implementează normele Directivei europene privind piața gazelor naturale, stabilește principii clare de concurență, transparență și liberalizare a pieței. Acest cadru legislativ nu conferă niciunui operator un drept exclusiv de furnizare și permite accesul liber pe piață tuturor furnizorilor care respectă reglementările în vigoare. Corespunzător numirea unui furnizor nelicențiat (acordarea drepturilor exclusive unei întreprinderi)contravine principiilor Directivei și legislației naționale. Totuși în cazul în care Statul consideră că furnizarea gazelor naturale în stânga Nistrului necesită unele criterii speciale de transparență, acestea urmează a fi clar expuse în textul legii. Piața gazelor naturale din stânga Nistrului este de 2 ori mai mare decât cea din dreapta Nistrului,	
--	--	--

		corespunzător unificarea acesteia prin norme comune și transparente va stimula atragerea de noi titulari de licență și corespunzător de noi investiții în domeniu și corespunzător dezvoltarea pieței de gaze naturale din Republica Moldova. În caz contrar, piața va fi monopolizată de un singur participant numit pe o perioadă îndelungată de 5 ani și nu este clar cum această abordare corespunde legislației europene.	
	22	Art. 86 alin. (4) de expus în următoarea redacție: (4) Furnizorii sînt obligați să înființeze și să asigure funcționarea unui serviciu telefonic, precum și să asigure ca centrele de deservire a clienților finali să funcționeze conform programului de lucru de cel puțin 5 zile pe săptămîină. Personalul responsabil de examinarea reclamațiilor clienților finali trebuie să dispună de dreptul real de a lua decizii, în numele furnizorului, și de posibilitatea de a colabora cu operatorii de sistem în vederea soluționării problemelor abordate de clienții finali, iar prezentarea informațiilor solicitate, gestionarea cererilor și a reclamațiilor clienților finali, fixarea întîlnirilor cu reprezentanții furnizorului trebuie să fie posibile inclusiv prin telefon și prin poșta electronică. Argumentare: Prelungirea programului obișnuit de lucru cu 3 ore (până la ora 20:00) sau menținerea strămutarea graficului de lucru cu 3 ore, nu este justificată nici economic, nici prin prisma protecției drepturilor consumatorilor clienților. Atât pentru furnizorii care activează pe piața liberă cât și pentru cei care furnizează în contextul art. 89, 90, aceasta duce la creșterea costurilor care ulterior sunt incluse în prețul de furnizare. Concomitent, modalitatea de interacțiune a furnizorului cu clienții săi și canalele de comunicare urmează a fi reglementată contractual. Suplimentar, în era digitalizării toate categoriile de adresări (plângeri, cererile de soluționare a unor divergențe, solicitările de informații, ș.a.) pot fi adresate/soluționate prin intermediul mijloacelor electronice.	Se acceptă, Prin Proiectul legii se propune excluderea de la art. 86 alin. (4) a textului „ , , iar cel puțin o zi pe săptămîină să fie deschise pînă la ora 20.00”,
	23	Art.86. Funcțiile și obligațiile furnizorului, de completat cu alin. (10¹) cu următorul conținut: (10¹) Anual, pînă la 15 martie, furnizorii care furnizarea gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute de art. 89 și 90 întocmește și prezintă Agenției un Plan anual de achiziții a volumelor de gaze naturale. Raportul respectiv se publică pe pagina electronică a furnizorului. Argumentare: Potrivit recomandării din 03.12.2024 formulată de Comisia parlamentară economie, buget și finanțe care a audiat instituțiile responsabile din sectorul gazelor naturale, pentru a evita situația care a avut loc atunci cînd furnizorul de servicii publice a achiziționat în lunile noiembrie-decembrie ce mai mare parte a volumele de gaze naturale necesare pentru întreg sezonul rece atunci, iar prețurile sunt de regulă mai mari decît în perioada de vară, este necesar ca achizițiile de gaze să se facă în baza unui plan anual.	Nu se acceptă, A se vedea argumentarea de mai sus.
	24	Art. 87 alin. (4) de divizat în 2 alineate și de expus în următoarea redacție: (4) Furnizorul care furnizează gaze naturale pe piața concurențială este obligat să elaboreze clauzele contractuale standard ale contractului de furnizare a gazelor naturale, propus pentru negocieri clienților finali, să publice aceste clauze pe pagina sa electronică și/sau să le comunice prin utilizarea altor metode transparente. Clauzele contractuale standard se elaborează în conformitate cu prezentul articol și cu Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Clauzele contractuale standard pot fi detaliate în contract și completate în anexele contractului. Furnizorul și clientul final pot prevedea în contractul de furnizare a gazelor naturale posibilitatea reducerii volumului de gaze naturale în anumite perioade de timp ale zilei. (4¹) Furnizarea gazelor naturale pe piața reglementată se face în baza clauzele contractuale obligatorii ale contractului de furnizare a gazelor naturale încheiat în legătură cu furnizarea în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 care se aprobă de Agenție. Argumentare: Art. 87 alin. (4) în redacția actuală creează confuzie asupra faptului că furnizorii care activează pe piața concurențială la fel sunt obligați în activitatea lor să utilizeze clauzele contractuale obligatorii.	Nu se acceptă, Pentru a se asigura respectarea drepturilor consumatorilor finali, Legea nr. 108/2016 prevede un set minim de cerințe ce trebuie respectate de toți furnizorii de gaze naturale, indiferent daca furnizează la preț reglementat sau negociat. Totodată, problema abordată urmează a fi soluționată prin intermediul legislației secundare, - a Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale.
	25	Art. 88 alin. (5) – se abrogă; Argumentare: Această normă este discriminatorie în raport cu consumatorii care nu au optat pentru schimbarea furnizorului. De asemenea, avantajează furnizorul actual, care în mai mult de 90% din cazuri este furnizorul	Nu se acceptă Abrogarea acestui alineat contravine obiectivului țării de aliniere a reglementărilor sectorului gaze naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și a strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor⁵, precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la

⁵ Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023 (Monitorul Oficial 383-386/900, 12.10.2023);

		de serviciu public. Obligația de a dispune de echipamentul de măsurare, care permite înregistrarea orară a consumului de gaze naturale la locurile de consum pentru care se solicită schimbarea furnizorului constituie o barieră administrativă care încalcă Directiva 2009/73CE. Concomitent, potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE a recomandat excluderea acestei norme deoarece, măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale se face în continuare de același operator de sistem (OS). OS nu va crea obstacole consumatorului la schimbarea Furnizorului. OS va perfecționa lucrul cu consumatorul la capitolul evidența gazelor naturale în scopuri comerciale. Se va elimina impedimentul și se va reduce timpul de schimbare a Furnizorului.	care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024 ⁶ . Digitalizarea contribuie la îmbunătățirea climatului investițional și optimizează procedurile de obținere a documentației permissive.
	26	De modificat în următoarea redacție articolul 89, alin. (1) cuvintele ”consumatorii casnici și întreprinderile mici” se substituie cu cuvintele ”consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici. Vezi argumentarea de la art. 80 alin. 4)	Se acceptă parțial, Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici, iar trecerea consumatorilor finali din piața reglementată în piața liberă se va face treptat, conform calendarului stabilit de Agenție (a se vedea și modificările propuse art. I, pct. 45 din Proiectul legii).
	27	La articolul 89, - la alin. (2¹) ultima frază se expune după cum urmează: ” Agenția atribuie funcția respectivă furnizorului de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale și operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova; b) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale; c) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova; d) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție; e) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate, cu excepția cazurilor când plata contribuțiilor financiare a fost suspendată în conformitate cu legislația; f) nu este supus riscului de dizolvare și/sau insolabilitate; g) nu are datorii față de furnizori/traderi de gaze naturale de la care a achiziționat gazele naturale; Argumentare: Formarea stocurilor de securitate se finalizează în anul 2026. lit. b) se propune a fi exclusă deoarece din start sunt create condiții inegale pentru potențialii doritori de a furniza gaze naturale în contextul obligației de serviciu public. Este cunoscut deja că cele mai mari cifre de afaceri le au întreprinderile cu capital de stat SA „Energocom” și SA „Moldovagaz”. Astfel această normă a conserva poziția monopolistă a acestor entități și împiedică liberalizarea pieței de gaze naturale. Formarea stocurilor de securitate se finalizează în anul 2026. În prezent, doar un singur furnizor nu a achitat parțial contribuțiile financiare în mod legal și întemeiat în baza actului judecătoresc. În scopul neadmiterii situației când acest furnizor nu va fi capabil să-și execute obligațiile de serviciu public asumate. Datoriile față de furnizorii externi creează riscul intrării în insolvență (blocarea conturilor, alte măsuri de asigurare) și corespunzător imposibilitatea executării obligației de serviciu public. Lit. g) în redacția Ministerului Energiei „alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.” Urmează a fi exclusă deoarece toate criteriile trebuie să fie prevăzute de lege pentru a fi clare pentru furnizorii care optează pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public.	Nu se acceptă, Contribuțiile aferente stocurilor de securitate trebuie achitate de toți furnizorii fără excepție, măsură respectivă fiind stabilită în contextul necesității asigurării securității aprovizionării gazelor naturale. Menționăm că instituirea și menținerea stocurilor de securitate are un caracter permanent, în conformitate cu prevederile art. 108¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 108/2016, stocurile de securitate se constituie în cantitate egală cu consumul de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum, o zi de consum fiind echivalentă consumului zilnic mediu pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă. În cazul în care la determinarea cantității de gaze naturale care urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate se constată că cantitatea de gaze naturale rezultată este mai mică decât cantitatea din stocurile de securitate determinată conform datelor pentru perioada de iarnă anterioară perioadei de iarnă precedente, stocurile de securitate urmează a fi menținute la nivelul stabilit anterior. Totodată, considerăm că excepția propusă la lit. (e) este discriminatorie în raport cu alți furnizori de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale care respectă prevederile Legii nr. 108/2016 și actele secundare de reglementare aprobate de ANRE în acest sens. Propunerile de la lit. f) și g) stabilesc criterii vagi și susceptibile de echivoc în interpretare. Cu privire la propunerea de excludere a lit. g) din Proiect, conform prevederilor art. 89 alin. (2) din Legea nr. 108/2016, în limitele teritoriului autorizat prin licențele operatorilor de sistem, Agenția poate impune unui sau mai multor furnizori obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale consumatorilor finali specificați la alin. (1), în baza unor criterii prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii, prevăzute în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public,. Astfel, la decizia ANRE, în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale (HANRE nr. 518/2024) pot fi prevăzute și alte cerințe care se consideră relevante, iar prevederile corespunzătoare urmează să fie consultate cu părțile interesate, în conformitate cu cerințele privind transparența în procesul decizional.
	28	Articolul 89 de completat cu alin. (6) cu următoare redacție: Furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu	Nu se acceptă, Considerăm că prevederile Legii nr. 108/2016, care transpune prevederile

⁶ Legea nr. 128/2024 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Europa Digitală (2021–2027) (Monitorul Oficial 254-255/369, 14.06.2024)

		public nu ar trebui să limiteze alți furnizorii licențiați în conformitate cu legislația națională și altor state – părți la Comunitatea Energetică, în dreptul de a furniza gaze naturale consumatorilor din Republica Moldova. Condițiile de îndeplinire a acestor servicii nu trebuie să creeze obstacole în calea dezvoltării pieței gazelor naturale, în special, prețurile reglementate pentru furnizarea de gaze naturale trebuie să reflecte cu promptitudine costurile reale ale furnizorului și să nu permită acumularea devierilor tarifare. Argumentare: Pentru a crea condiții egale pentru furnizarea de gaze pentru toți furnizorii și pentru a elimina discriminarea.	Directivei 2009/73/ privind normele comune pentru piața internă a gazelor naturale, acoperă deja principiile care se propun a fi inserate în alin. (6) din articolul 89, și nu creează condiții inegale sau discriminatorii pentru titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale.
29	La articolul 90 alin. (2¹) ultima fraza se expune în următoarea redacție: ”După examinarea circumstanțelor existente, Agenția este în drept să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: a) este titular de licență valabilă pentru furnizarea gazelor naturale și operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova; b) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale; c) este înregistrat în calitate de participant la piața angro a gazelor naturale din Republica Moldova; d) are încheiate cu operatorul sistemului de transport și, respectiv cu operatorul sistemului de distribuție contract pentru prestarea serviciului de transport, contract pentru echilibrare și, respectiv, contract pentru prestarea serviciului de distribuție; e) nu are datorii la contribuțiile aferente stocurilor de securitate, <i>cu excepția cazurilor când plata contribuțiilor financiare a fost suspendată în conformitate cu legislația;</i> f) nu este supus riscului de dizolvare și/sau insolvabilitate; g) nu are datorii față de furnizori/traderi de gaze naturale de la care a achiziționat gazele naturale; Argumentare: Vezi argumentarea de la art. 89 alin (2¹)	Nu se acceptă, A se vedea argumentarea cu privire la propunerile care vizează art. 89 alin (2¹) din Legea nr. 108/2016.	
30	De adăugat un articol nou, art. 92¹ intitulat Structura pieței de gaze naturale, cu următorul conținut: (1) Piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată în condițiile art. 89 și 90 și piața concurențială. (2) Creșterea ponderii pieței concurențiale se realizează gradual, prin asigurarea accesului pe această piață pentru cât mai mulți participanți, furnizori și clienți finali, în conformitate cu prevederile art. 114 alin. (4). (3) ANRE monitorizează continuu efectul pieței reglementate asupra pieței concurențiale de gaze naturale și ia măsurile necesare pentru evitarea eventualelor distorsiuni ale concurenței, inclusiv prin prisma ajustării prețului reglementat și pentru creșterea gradului de transparență a tranzacțiilor comerciale. (4) ANRE organizează, în cadrul acțiunii de monitorizare, un proces de evaluare a funcționării pieței de gaze naturale în condițiile renunțării la aplicarea prețurilor reglementate pentru clienții mici și casnici, în care vor fi utilizate cel puțin următoarele criterii generale: a) numărul de furnizori activi în piața de gaze naturale în fiecare an; b) cota de piață a fiecăruia dintre furnizorii activi; c) capacitatea economico-financiară a furnizorilor activi și comportamentul acestora în piață; d) evoluția numărului anual de schimbări ale furnizorului de gaze naturale; e) nivelul și evoluția prețurilor în piață; f) numărul și tipul clienților vulnerabili. Argumentare: 3) Impactul pieței reglementate asupra dezvoltării pieței competitive poate fi unul semnificativ, spre exemplu în situația neajustării la timp a prețurilor reglementate, astfel cu s-a întâmplat în 2024 când clienții de pe piața concurențială au început masiv să se întoarcă pe cea reglementată. Corespunzător ANRE trebuie să intervină prompt de fiecare dată când apar, indiferent de cauză, distorsiuni ale concurenței.	Nu se acceptă, Introducerea articolului respectiv nu este necesară. Piața gazelor naturale este descrisă în capitolul XIII din Legea în vigoare.	

	(4) Potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE a recomandat reducerea în timp a obligației de serviciu public stabilită la art. 89 din Legea nr. 108/2016, cu ulterioara eliminarea a acesteia. Potrivit, Raportului anual de implementare al Secretariatului Comunității Energetice din 1 noiembrie 2024, piața cu amănuntul a gazelor naturale din Moldova rămâne puternic reglementată și dominată de SA Moldovagaz, care a acoperit mai mult de 90%, corespunzător prin renunțarea într-un termen previzibil la prețurile reglementate (serviciul public prevăzut de art. 89 pentru clienții mici și casnici), Republica Moldova va executa pe deplin obligația de liberalizare a pieței gazelor naturale.	
31	Art. 96. alin. (3) lit. h) de modificat și de expus în următoarea redacție h) procedurile și metodele aferente achiziției serviciilor de sistem și cele aferente achiziției gazelor naturale pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale. <i>Potrivit acestora, achizițiile se efectuează în baza unui Caiet se sarcini întocmit astfel ca să asigure caracterul transparent al procesului de achiziție a gazelor naturale și, în același timp, tratamentul egal și nediscriminatoriu al persoanelor care participă la procedura de achiziție a gazelor naturale, în calitate de ofertanți. Cerințele tehnice și financiare stabilite în anunțul de licitație nu trebuie să avantajeze un ofertant concret. Furnizorul de servicii publice nu are dreptul să ofereze la aceste licitații.</i> Argumentare: În urma unei analize a condițiilor înaintate de operatorii sistemelor de distribuție în cadrul licitațiilor desfășurare pentru achiziția gazelor naturale pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale, se observă că acestea au fost formulate astfel ca să avantajeze compania mamă, întreprinderea integrată pe verticală SA „Moldovagaz”. Despre acesta vorbește și rezultatele licitațiilor care au fost atribuite integral SA „Moldovagaz”. Totodată, furnizorul de servicii publice nu ar trebui să poată să ofereze la aceste licitații deoarece acesta activează doar în baza prețului reglementat. Astfel, cu fiecare ajustare a prețului reglementat este modificat prețul de achiziție, clauză esențială a contractului atribuit. Aceasta distorsionează concurența pe piață și respectarea criteriului de atribuire: cel mai mic preț.	Nu se acceptă, Operatorii sistemelor de transport pot achiziționa gaze naturale inclusiv prin intermediul platformelor de tranzacționare, situație în care nu este nevoie ca operatorul de sistem respectiv să organizeze licitații. Eventualele, nereguli în legătură cu achizițiile care țin de avantajarea unuia din furnizori, urmează a fi examinate de ANRE ținând cont de atribuțiile acesteia privind monitorizarea pieței gazelor naturale.
32	Articolul 97⁴, - Se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins: ”(3) În cazul în care se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținând cont de actele normative care reglementează libertatea presei și libertatea de exprimare în alte mijloace media, cu excepția cazului în care: a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta sau prețul produselor energetice angro.”. Argumentare: Propunem să fie solicitată opinia asociațiilor de media, or există riscul încălcării dreptului la libera exprimare.	Nu se acceptă, Prevedere respectivă transpune art. 2, pct. (2) din Regulamentul 1227/2011, iar proiectul legii a fost publicat pe particip.gov.md
33	Art. 100. alin. 4¹⁾ de modificat și de expus în următoarea redacție: (4¹⁾ Prețurile și tarifele aprobate de Agenție se ajustează <u>lunar</u> în cazurile și modul stabilite în metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate, la cererea scrisă a întreprinderii de gaze naturale respective sau la inițiativa Agenției. În acest scop, Agenția examinează premisele care determină revizuirea prețurilor și a tarifelor reglementate. Întreprinderile de gaze naturale sunt obligate să prezinte Agenției informațiile și documentele solicitate în acest scop, în conformitate cu Regulamentul privind procedurile de prezentare și de examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate. Argumentare: Neajustării la timp a prețurilor reglementate afectează dezvoltarea pieței libere și concurența pe piața. În acest context, Secretariatul Comunității Energetice a propus ca ANRE să stabilească anual un preț inițial pentru furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public. Prețul se stabilește pe baza	Nu se acceptă, Modificarea nu este necesară. Întru neadmiterea înregistrării de către furnizorii ce au impusă obligația de serviciu public a unor devieri tarifare semnificative, prin Hotărârea ANRE nr. 727/2022 a fost modificată Hotărârea ANRE nr. 355/2021 privind aprobarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public. Astfel pct. 60 din Metodologia respectivă prevede că „în cazul existenței unor factori obiectivi, care generează necesitatea majorării/micșorării venitului reglementat cu mai mult de 1%, de către furnizor sau de către Agenție va fi inițiată procedura de ajustare a prețurilor în vigoare”, fiind diminuată valoarea procentuală respectivă de la

	prețului estimat pentru achiziția de gaze de către furnizorii de serviciu public și include costurile asociate, cum ar fi taxele și costurile de transport și o marjă adecvată. „Agenția ajustează lunar prețul, pentru a reflecta prețul real pentru achiziția de gaze de către furnizorii de serviciu public, pe baza informațiilor transmise Agenției până în data de 10 a lunii precedente. Agenția ajustează prețul în termen de 5 zile lucrătoare de la data transmiterii informațiilor. Prețul anual și ajustările acestuia se publică pe site-ul web al Agenției.” Astfel, actualizarea lunară a prețului reglementat va soluționată problema acumulării devierilor tarifare de către furnizorii de serviciu public.	3% la 1%. Totodată menționăm că, în conformitate cu prevederile pct. 60¹ din Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 355/2021, „60¹. Prețurile reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune în contextul obligației de serviciu public se aprobă în conformitate cu art. 9, alin. (7) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, până la data de 25 a fiecărei luni și intră în vigoare la data de 1 a lunii următoare, dar nu mai devreme de data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”
34	Art. 100. alin. 4²) – se abrogă Potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE a recomandat arogarea art. 100 alin. (4²) care prevede recuperarea devierilor tarifare de la toți furnizorii care desfășoară activitate pe piața gazelor naturale cu amănuntul, în conformitate cu cota lor pe piața corespunzătoare din perioada anterioară înregistrării devierilor tarifare. <u>Argumentare:</u> Aceste prevederi generează efecte negative furnizorilor și consumatorilor. Furnizorii nu vor avea riscul rezultat din obligativitatea de a recupera devieri tarifare a furnizorilor cu obligația de serviciu public pentru perioadele precedente. Furnizorii vor elimina din prețurile gazelor naturale negociate cu Consumatorii componenta aferentă devierilor tarifare și se va exclude riscul generării de pierderi financiare.	Se acceptă.
35	Ar. 108¹ (8) Gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în cazul constatării situației de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale sau în cazul declarării stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art. 12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pentru asigurarea cu gaze naturale de către furnizorii care au format stocurile de securitate a consumatorilor săi reieșind din volumele constituite de acești furnizori. <i>Argumentare: Reieșind din faptul că stocurile de securitate au fost formate de către furnizorii care activează pe piața cu amănuntul și respectiv acești furnizori trebuie să aibă dreptul să utilizeze aceste stocuri, după cum este prevăzut în art. 108² și 108³. Astfel este păstrat dreptul de proprietate după plătitor.</i>	Nu se acceptă, Deși atât stocurile de securitate, prevăzute la art. 108¹, precum stocurile de gaze naturale care urmează să fie create de furnizorii de gaze naturale conform art. 108²-108³, au menirea de a crește securitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali, natura și scopul utilizării acestora sunt diferite. Stocurile create de furnizorii de gaze naturale, conform 108² – 108³ vor face parte din portofoliul furnizorilor respectivi, pentru a fi utilizate în perioada rece a anului. În schimb, stocurile de securitate trebuie să fie menținute de către entitatea desemnată pentru a se asigura că la survenirea unei situații excepționale va fi disponibilă o cantitate minimă de gaze naturale, necesară pentru ca să fie întreprinse acțiunile necesare redresării situației excepționale (schimbarea rutei de aprovizionare, repararea porțiunii rețelei de transport care a fost avariata, organizarea achizițiilor de urgență pentru achiziționarea gazelor naturale de la traderi/furnizori noi). Astfel, în cazul unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale prevăzute la art. 108¹ alin. (8), la decizia Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova stocurile de securitate urmează a fi furnizate prioritar către consumatorii protejați definiți în conformitate cu prevederile Regulamentului și Planului pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale și a Regulamentului (UE) 2017/1938. În conformitate cu prevederile art. 108¹ alin. (7) din Legea nr. 108/2016, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali. Totodată, contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate. Odată cu liberalizarea pieței gazelor naturale, consumatorii finali de gaze naturale au posibilitatea de a-și schimba mult mai frecvent furnizorii de gaze naturale, având în vedere și creșterea numărului furnizorilor activi pe piața gazelor naturale. Este de remarcat că, contribuțiile financiare pentru recuperarea costurilor

		stocurilor de securitate de gaze naturale aprobate de ANRE, diferă de la an la an, având un trend descendent semnificativ, odată cu crearea treptată a stocurilor de securitate la nivelul aferent consumului de gaze naturale pe parcursul a 10 zile de consum pentru perioada de iarnă precedentă, în conformitate cu prevederile art. VI alin. (11) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative art. 1081 alin. (1) și (2) din Legea nr. 108/2016. Totodată, având în vedere că cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare sunt achitate de facto de consumatorii finali în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, precum și ținând cont de migrarea acestora de la un furnizor la altul pe piața liberă de gaze naturale, nu considerăm judicios a stabili dreptul de proprietate asupra stocurilor de securitate furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, acestea urmând a fi utilizate doar în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în condițiile stabilite în art. 108¹ alin. (8) din Legea nr. 108/2016.
36	” Articolul 108². Obligația de stocare a gazelor naturale (2) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, lista furnizorilor care activează <i>pe piața cu amănuntul</i> de gaze naturale care urmează să instituie stocuri de gaze naturale (în continuare – <i>furnizorii de gaze naturale obligați</i>), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția ține cont de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat, de cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în instalațiile de stocare în conformitate cu art. 4 alin. (2¹), precum și de principiul stabilit la alin. (3) din prezentul articol. Argumentare: Trebuie de concretizat despre care furnizori este vorba. Furnizorii care activează pe piața angro nu participă în acest proces.	Se acceptă, Textul a fost redactat.
37	Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare (3) Furnizorii de gaze naturale obligați sunt în drept să delege executarea obligației de stocare către alți traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova, și/sau din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii. Delegarea obligației de stocare nu exonerează furnizorul obligat de răspundere pentru neexecutarea, executarea defectuoasă sau executarea cu întârziere a obligației de stocare, precum și a obligațiilor aferente stabilite în prezentul articol.	Nu se acceptă, În cazul delegării obligației de stocare către furnizorii de gaze naturale din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii, care nu sunt licențiați în Republica Moldova, ANRE nu va putea efectua controlul executării obligației de stocare. Astfel, în cazul unui deficit de gaze naturale pe piețele angro din regiune, există riscul că vor fi afectați consumatorii finali ai furnizorilor de rea-credință .
38	La articolul 114, - la alin. (4) se expune în următoarea redacție: ”(4) Începând cu 1 octombrie 2025, furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 nu sunt în drept să continue prestarea serviciului respectiv întreprinderilor mari.”; - Se completează cu alin, (41) cu următorul cuprins: ”(41) începând cu 1 ianuarie 2027, furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 nu sunt în drept să continue prestarea serviciului respectiv întreprinderilor mijlocii.”; - Se completează cu alin, (42) cu următorul cuprins: ”(42) începând cu 1 ianuarie 2028, furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 nu sunt în drept să continue prestarea serviciului respectiv întreprinderilor mici și consumatorilor casnici.”; Argumentare:	Nu se acceptă, Consumatorii casnici trebuie să beneficieze de furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzută la art. 89. Totodată, s-a luat în considerație propunerea Secretariatului Comunității Energetice ca ANRE să stabilească prin hotărâre separată calendarul privind restricționarea accesului consumatorilor mari și mijlocii la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89.

	Propunerea vine să minimizeze costurile suportate de furnizori de constituire a stocurilor. Trebuie de menționat că, în conformitate cu Legea nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Conform art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată, Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii non-casnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 din Legea nr. 108/2016 consumator eligibil – consumator de gaze naturale care este liber să își aleagă furnizorul de la care să procure gaze naturale. Corespunzător, Republica Moldova a întârziat în realizarea obligațiilor asumate. Astfel, trebuie de stabilit termeni concreți pentru liberalizarea deplină a pieței gazelor naturale, iar acești termeni trebuie să reprezinte o perioadă nu foarte îndelungată. Potrivit Studiului de piață a gazelor naturale din Republica Moldova pentru anii 2022-2023, aprobat prin HANRE nr. 744 din 19.12.2024, ANRE a recomandat reducerea în timp a obligației de serviciu public stabilită la art. 89 din Legea nr. 108/2016, cu ulterioara eliminarea a acesteia. Implementarea prevederilor legale privind liberalizarea pieței de gaze naturale. Revizuirea art. 114 alin. (4) din Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 prin stabilirea unor termeni obligatorii de ieșire în piață a tuturor consumatorilor (întreprinderi mari și mijlocii). Practica a arătat că redacția actuală a art. 114 alin. (4) a facilitat rămânerea clienților mari pe piața reglementată. Astfel, după data de 01.01.2025 din totalul de 452 de întreprinderi mari, doar 87 de întreprinderi achiziționează gaze naturale exclusiv de pe piața liberă, la prețuri negociate.	
39	La Articolul 113 - se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: ”(1¹) Neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către un furnizor de gaze naturale obligat, de către un furnizor desemnat de Guvern în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. h¹) a obligației de stocare, inclusiv a faptului că nu au fost rezervate capacitățile necesare în rețelele de transport al gazelor naturale pentru a asigura livrarea la hotarele Republicii Moldova a gazelor naturale stocate, <i>după somarea repetată din partea Agenției</i>, atrage aplicarea de către Agenție a sancțiunii financiare în mărime de <i>până la 5%</i> din cifra de afaceri. (5) Sancțiunile aplicate de Agenție trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare și să reflecte natura, durata și gravitatea încălcărilor, prejudiciile cauzate consumatorilor și eventualele beneficii obținute de pe urma tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate și a manipulării pieței.”; Argumentare: Aplicarea unei sancțiuni în mărimea valorii stocurilor de securitate, lipsește furnizorul de lichiditățile financiare necesare pentru formarea stocurilor. Corespunzător sancțiunea propusă de minister nu respectă principiul „proporționalității” prevăzut de Directiva 2009/73/CE. Propunem de completat art. 113, cu alin. (5) prin analogie cu art. 113¹ cu principiul general de aplicare a sancțiunilor și Directiva 2009/73/CE.	Se acceptă parțial, Prevederea respectivă a fost modificată în contextul propunerii Grupului de lucru.
40	Dispoziții finale și tranzitorii, a legii de modificare: (1) În termen de cel mult 3 luni Guvernul va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative (2) În termen de cel mult 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare, inclusiv: a) Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea nr. 396/2019 ; b) Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor natural, aprobată prin Hotărârea nr. 355/2021. (3) În termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru	Nu se acceptă, A se vedea argumentările de mai sus și necesitatea păstrării Articolului II din proiectul Legii, în scopul asigurării implementării modificărilor propuse la Legea nr. 108/2016.

		Reglementare în Energetică, va elabora, va publica și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi prevăzute de prezenta lege. Argumentare: De exclus barierele administrative referitor la plafonarea prețului de achiziția a gazelor naturale prevăzute de pct. 28 din Metodologie.	
	41	De exclus: Art. II. (5) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică: a) în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, stabilește pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici, precum și aprobă lista consumatorilor noncasnici mari; Categoriile de consumatori (noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici), trebuie să fie determinate în Legea cu privire la gazele naturale în mod transparent, previzibil și justificat sau să fie aplicabile criteriile determinate de Legea nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Or, lăsarea la latitudinea ANRE de a determina pragurile de consum, fără o metodologie recunoscută la nivelul UE, creează o imprevizibilitate totală pentru furnizorii care activează pe piața concurențială și lasă loc de modificare a acestor criterii în orice moment. Din acest considerent. Propunem menținerea abordării Comisiei Economie Buget și Finanțe expusă anterior în contextul modificării Legii cu privire la gazele naturale potrivit căreia, criteriile de consumator mare, mijlociu și mic nu trebuie să contravină Legii nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. În redacția propusă de minister, nu este clar efectele asupra liberalizării pieței de gaze naturale și cum această propunere va stimula dezvoltarea pieței concurențiale. În Nota informativă lipsește o argumentare explicită a acestor propuneri și nu sunt prezentate date statistice, calcule și termenul în care piața gazelor naturale va fi liberalizată în proporție de 100%.	Nu se acceptă, A se vedea argumentările de mai sus și necesitatea păstrării acestui Articol în scopul asigurării implementării modificărilor propuse la Legea nr. 108/2016.
SRL „Gagauz-Gaz” <i>Scrisoarea nr.176 din 12.03.2025</i>	1.	În pag. 2. Conceptele de bază trebuie completate și definite următoarele concepte folosite în articolele din acest proiect: • Operatori sistemici neautorizați. • Consumatori mici non-rezidențiali. • Întreprinderi și instituții care furnizează servicii sociale esențiale. Având în vedere că în varianta actuală a Legii 108/2016 nu sunt definite concepte care să permită stabilitatea categoriilor de apartenență a unui consumator, întreprindere, operator etc., aceste definiții sunt necesare pentru clarificare.	Nu se acceptă, În proiectul Legii este utilizat termenul de operatori de sistem nelicențiați, care nu considerăm că necesită o definire separată, fiind evidentă semnificația acestuia. La articolul II din proiectul Legii este prevăzut că ANRE, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, stabilește pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici, precum și aprobă lista consumatorilor noncasnici mari. În Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024, se oferă noțiunea de serviciu social esențial – serviciu prestat pentru asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, pentru educație sau pentru administrația publică.
	2.	Articolul 97⁷. La alineatul (1), cuvintele „echitate și transparență” ar trebui eliminate, iar cuvintele „și din țările membre ale Comunității Energiei a Statelor Membre ale Uniunii Europene” ar trebui înlocuite cu cuvintele „din țări care sunt membre ale Comunității Energiei și/sau state membre ale Uniunii Europene”. La alin. (4), cuvântul „influențează” se înlocuiește cu cuvântul „afectează”, iar cuvintele „contrar principiului reprimării abuzului și manipulării pieței în conformitate cu prezenta lege” sunt excluse. Obiecții/propuneri: În acest context, traducerea în limba română ar fi: „Punctul 97⁷, alin.(1) să rămână în redactarea anterioară, cu cuvintele „bună-credință și transparență”. Alin. (4) propunem să rămână în redactarea anterioară. Fiindcă scopul prezentei legi este: crearea unei baze legale comune pentru organizarea, reglementarea, asigurarea funcționării eficiente și monitorizarea	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost ajustată pentru a sigura transpunerea corectă prevederilor corespunzătoare din Regulamentul UE nr. 1227/2011.

		sectorului gazelor naturale, care are scopul de a furniza consumatorilor gaze naturale în condițiile de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență; asigurarea accesului liber la piața gazelor naturale, stabilirea măsurilor destinate să garanteze securitatea furnizării gazelor naturale; stabilirea obligațiilor de furnizare a serviciilor publice și asigurarea îndeplinirii acestora corespunzător.”	
	3.	Articolul 97⁸. (3) Agenția pune la dispoziție în scopuri științifice baza sa de date comerciale care conține informații ce nu constituie secret comercial, în conformitate cu cerințele de confidențialitate a informațiilor stabilite de prezenta lege și alte acte normative aplicabile. Se adaugă alin. (10) cu următorul conținut: „(10) Dispozițiile prezentului articol nu împiedică Agenția să transmită sau să facă schimb de informații confidențiale cu autoritățile competente ale altor Părți Contractante ale Comunității Energetice, precum și cu statele membre ale Uniunii Europene, cu condiția ca astfel de informații să nu fi fost obținute de la autoritățile unei alte Părți Contractante ale Comunității Energetice, de la un stat membru al Uniunii Europene, de la Consiliul de Reglementare al Comunității Energetice sau de la Secretariatul Comunității Energetice.” Articolul 97⁸. La alin. (3), să se dea o explicație detaliată a noțiunii „baza sa de date comerciale”. Nu se adaugă alin. (10), deoarece datele furnizate de ANRE pot constitui informații confidențiale, care ar putea fi avantajoase din punct de vedere comercial pentru Părțile Contractante ale Comunității Energetice.	Nu se acceptă, Articolul 97⁸ transpune prevederile art. 12, para. (2) din Regulamentul UE nr. 1227/2011, iar baza de date comercială la care face referință este baza de date a participanților la piața angro a gazelor naturale, creată în contextul implementării Regulamentului UE menționat. Articolul 97⁸, alin. (10) transpune prevederea corespunzătoare din art. 16 al Regulamentului UE nr. 1227/2011 și vizează autoritățile de reglementare din Țările Părți ale Comunității Energetice sau din Statele membre ale Uniunii Europene, care , la rândul, lor au obligația de a respecta cerințele de confidențialitate. Schimbul de informații dintre autoritățile de reglementare este necesar pentru a se asigura îndeplinirea eficientă de către autoritățile de reglementare a activității de monitorizare a piețelor de gaze naturale, inclusiv a activității de realizare a investigațiilor.
	4.	Articolul 98 alin.(2), lit. b va fi formulat după cum urmează: „Tarifele reglementate pentru serviciile de distribuție a gazului natural sau tariful unic pentru distribuția gazului natural, care pot fi diferențiate în funcție de nivelul de presiune din rețelele de distribuție a gazului natural.” Obiecții/propuneri: Articolul 98 alin.2, lit.b rămâne în redactarea anterioară până la elaborarea și aprobarea modificărilor la metodologia de calcul, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție a gazului natural, în scopul asigurării implementării mecanismului de introducere a unui tarif unic pentru distribuția gazului natural, deoarece fără stabilirea principiilor de calcul ale tarifului unic, nu este posibilă evaluarea consecințelor aplicării tarifului unic asupra activității întreprinderii de distribuție.	Nu se acceptă, Conform art. II alin. (4) lit. (b) din proiectul de Lege, se stabilește termenul exact în care ANRE urmează să efectueze modificări la Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale pentru a asigura implementarea mecanismului de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Drept temei pentru ANRE de a efectua modificările la Metodologia tarifară va servi completările respective propuse prin proiectul de Lege.
Agencia „MOLDSILVA” Scrisoarea nr.AM-02/372 din 27.02.2025	1	lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Agencia de Mediu Scrisoarea nr.08/1855/2025 din 26.02.2025		lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act
Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare Scrisoarea nr.04-07/0131 din 27 februarie 2025	1	lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act.
SRL „Bălți Gaz” Scrisoarea nr.01-03/230 din 06.03.2025	1	lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act.
SRL „Ungheni-Gaz” Scrisoare nr.136 din 12.03.2025	1	lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act.
Agencia Servcii Publice Scrisoare nr. 01/3601 din 13.03.2025	1	comunicăm lipsa de obiecții. Totodată, potrivit Legii nr.174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, activitatea de exploatare a infrastructurii din domeniul energiei, cade sub incidența prevederilor Legii nr.174/2021.	Nu se acceptă, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale nu împiedică aplicarea Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, care pe cazul dat are caracter de lege specială.

		Având în vedere acest aspect, considerăm oportună completarea Legii nr.108/2016 cu o prevedere suplimentară care va condiționa dreptul de a desfășura activitatea în sectorul gazelor naturale cu obligația obținerii aprobării prealabile a investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului, conform prevederilor Legii nr. 174/2021.	
SA „Termoelectrica” <i>Scrisoare nr.79/1942 din 13.03.2025</i>	1	lipsă de obiecții și propuneri	Se ia act.

Expertizare			
Secretariatul Comunității Energetice Aviz prezentat prin e-mail la data de 05.03.2025 <i>(traducere neoficială)</i>	1.	Cu privire la Articolul 80 alin. (3), trebuie asigurat faptul că procesul de schimbare a furnizorului de gaze naturale se realizează într-un termen nu mai mare de trei săptămâni (Directiva 2009/73/CE). Neplata obligațiilor nu trebuie să limiteze procesul de schimbare a furnizorului, plata ar trebui să fie asigurată prin diferite mijloace.	Nu se acceptă, Legea în vigoare stipulează expres, în articolul 88, alin. (2) principiul potrivit căruia schimbarea furnizorului trebuie să se efectuează în termen de cel mult 20 de zile calendaristice, în baza unei cereri depuse de consumatorul final. Totodată, articolul 80, alin. (3) va avea următorul cuprins:„(3) Fiecare consumator final are dreptul la alegerea liberă și la schimbarea furnizorului, cu condiția că și-a onorat obligațiile de plată a gazelor naturale consumate față de furnizorul actual sau și-a reeșalonat aceste obligații de comun acord cu furnizorul actual, de asemenea are dreptul de a dispune de toate datele relevante cu privire la consumul de gaze naturale.”.
	2.	Art. 85 ¹ alin. (1), se recomandă ca furnizorul desemnat de Guvernul Republicii Moldova să fie desemnat pentru o perioadă limitată de timp (2 ani).	Nu se acceptă, Proiectul legii nu menționează perioada pentru care va fi desemnată entitatea respectivă, însă la elaborarea de către ANRE a hotărârii privind desemnarea entității ce urmează să asigure aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați, urmează a fi argumentată perioada de desemnare.
	3.	Art. 85 ¹ alin. (11), se propune completarea după textul „Guvernul poate autoriza o întreprindere” de completat cu textul „licențiată în o țară parte a Comunității Energetice sau un stat membru al Uniunii Europene”	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost exclusă pentru a nu genera echivoc în interpretare la implementarea mecanismului ce ține de aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali din regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați.
	4.	Art. 89 alin. (2 ¹) lit. (b), cerința „ <i>are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de furnizare de gaze naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui al unei proceduri de desemnare</i> ” se propune a fi exclusă, deoarece acest criteriu va conduce întotdeauna la desemnarea unui furnizor de gaze naturale istoric ca furnizor cu obligație de serviciu public, ceea ce este discriminatoriu.	Nu se acceptă, Ținând cont de structura actuală a pieței cu amănuntul a gazelor naturale, considerăm oportun de menținut acest criteriu de desemnare a furnizorului care urmează să furnizeze gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89 din Legea nr. 108/2016. Este de menționat și faptul că ANRE va aplica art. 89, alin. (2 ¹) doar ca măsură de ultimă opțiune, urmare a eșuării procedurii competitive aplicate conform art. 89, alin. (2). Totodată, Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, pentru asigurarea punerii în aplicare inclusiv a art. 89, alin. (2) nu prevede un asemenea criteriu.
	5.	Art. 89 alin. (2 ¹) lit. (c), cerința „ <i>este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale</i> ” se propune a fi exclusă, deoarece se consideră că acest criteriu ar restrânge grav concurența pentru obligația de serviciu public, deoarece impune efectiv furnizorilor interesați obligații de separare care depășesc acquis-ul Comunității Energetice. În legătură cu criteriul anterior, concurența pentru obligația de serviciu public în Republica Moldova este efectiv limitată la întreprinderile existente.	Nu se acceptă, Ținând cont de structura actuală a pieței cu amănuntul a gazelor naturale, considerăm oportun de menținut acest criteriu de desemnare a furnizorului care urmează să furnizeze gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89 din Legea nr. 108/2016. Este de menționat și faptul că ANRE va aplica art. 89, alin. (2 ¹) doar ca măsură de ultimă opțiune, urmare a eșuării procedurii competitive aplicate conform art. 89, alin. (2). Totodată, Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, pentru asigurarea punerii în aplicare inclusiv a art. 89, alin. (2) nu prevede un asemenea criteriu.
	6.	Art. 89 alin. (2 ¹) lit. (g), criteriul „ <i>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.</i> ”, se propune ca ANRE să adopte o Decizie cuprinzătoare privind condițiile pentru obligația de serviciu public, inclusiv formula de preț, după caz, monitorizarea acesteia și termenele obligației de serviciu public. Decizia ANRE va fi consultată cu Secretariatul înainte de adoptarea sa.	Nu se acceptă, Aceste recomandări urmează a fi considerate de ANRE în cadrul procesului de modificare a Regulamentului privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024.
	7.	Art. 90 alin. (2 ¹) lit. (b) și (c) se propun a fi excluse. A se vedea argumentările prezentate la art. 89 alin. (2 ¹) lit. (b) și (c).	Nu se acceptă, A se vedea argumentările prezentate la amendamentul de modificare a art. 89 alin. (2 ¹) (Art. I, pct. 25 din Proiectul legii).
	8.	Art. 97 ⁵ alin. (4) se recomandă să fie incluse și datele fundamentale, și anume adăugarea și „ <i>platformei pe care se publică informațiile privilegiate</i> ”.	Nu se acceptă,

			În contextul în care la nivelul Comunității Energetice este în proces definitivarea Proiectului versiunii adaptate a Regulamentului UE nr. 1227/2011 (REMIT), cu ultimele modificări, intenția este că prevederile de transpunere a REMIT să fie extinse, inclusiv în sensul propus de Secretariat, în contextul transpunerii acestei versiuni adaptate.
9.	Art. 99 alin. (5¹) referitor la tariful unic de distribuție, se menționează că ar fi util să se cunoască beneficiile unui astfel de sistem elaborat pentru tarifele de distribuție unificate. Dacă există diferențe mari între tarifele operatorilor sistemelor de distribuție (OSD), creșterea tarifelor pentru utilizatorii rețelelor de distribuție mai vechi nu ar fi corectă. În acest caz, ar trebui să se analizeze de ce există astfel de diferențe, iar eficiența costurilor OSD ar trebui să fie verificată mai critic. Tariful unic de distribuție ar trebui evaluat cu atenție în raport cu administrarea complexă a acestuia și în funcție de punerea în aplicare - ar putea descuraja OSD să devină mai eficienți. Acesta ar trebui conceput astfel încât să elimine riscurile de venituri insuficiente sau excesive și transparența redusă în ceea ce privește costurile și veniturile reale.		Nu se acceptă, Analiza economică a impactului implementării mecanismului tarifului unic de distribuție este reflectată în Nota de fundamentare la prezentul Proiect de lege. Totodată, conform mecanismului descris în Proiectul legii, ANRE urmează să aprobe separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție venitul reglementat, etapă la care pot fi aplicate eventualele criterii/stimulente de eficientizare în funcție de performanța respectivului operator al sistemului de distribuție. Prin urmare, acest lucru urmează a fi asigurat de Agenție, căreia îi revine responsabilitatea privind stabilirea politicii tarifare și, respectiv, privind monitorizarea implementării acesteia. A se menționa și că discuțiile în legătură cu implementare tarifului uniform de distribuție au fost inițiate în contextul în care potrivit unor furnizori de gaze naturale, faptul că în Republica Moldova există 19 operatori ai sistemelor de distribuție în raport cu care ar trebui să fie aprobate tarife separate, în funcție de costurile reale ale acestora. În context, se dorește uniformizarea tarifului de distribuție astfel încât toți consumatorii finali, inclusiv agenții economici, să achite același tarif de distribuție.
10.	La art. 108¹ - 108³ referitor la obligațiile de stocare a gazelor naturale, Secretariatul Comunității Energetice propune ca: - furnizorii de gaze naturale care dețin mai puțin de 1% din cota de piață să fie exonerați de obligațiile de stocare; - furnizorii care depășesc obiectivele de stocare să primească beneficii precum scutirea treptată de impozitul pe venit		Nu se acceptă, Cu privire la stabilirea unei cote minime de piață de la care urmează să fie impusă obligația de stocare, menționăm că piața gazelor naturale din Republica Moldova este una relativ mică, cu un consum anual de gaze naturale de aproximativ 1 mlrd m³. O astfel de scutire de obligațiile de stocare a furnizorilor de gaze naturale care dețin mai puțin de 1% din cota de piață considerăm că ar fi discriminatorie în raport cu ceilalți furnizori. Totodată, menționăm că, în cazul furnizorilor care nu au capacitatea de a crea individual stocurile de gaze naturale ce fac obiectul obligației de stocare, art. 108³ alin. (3) din proiect, prevede că: „Furnizorii de gaze naturale obligați sunt în drept să delege executarea obligației de stocare către alți traderi și/sau furnizori de gaze naturale licențiați în Republica Moldova. Cu privire la eventuale facilități fiscale, în opinia noastră, o asemenea măsură echivalează cu ajutor de stat și urmează să fie analizată prin prisma Legii privind ajutorul de stat. În context, ținând cont de necesitatea promovării Proiectului respectiv pentru a soluționa problemele curente din sector, ne rezervăm dreptul să punem în discuție aplicarea măsurii respective la o etapa ulterioară după lansarea discuțiilor cu Consiliul Concurențe și Ministerul Finanțelor.
11.	Art. 108² alin. (2), se propune ca ANRE să stabilească în decizia sa o traiectorie de umplere cu obiective intermediare pentru 1 mai, 1 iulie, 1 septembrie, pentru a facilita monitorizarea punerii în aplicare a obligației de stocare		Nu se acceptă, Propunerea respectivă urmează să fie luată în considerație de către ANRE în cadrul procesului de elaborare a hotărârii privind aprobarea listei furnizorilor de gaze naturale obligați și a cantităților de gaze naturale ce urmează să fie stocate de fiecare furnizor de gaze naturale obligat.
12.	Art. 108³ alin. (7), textul „<i>ori în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art.12 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război</i>”. Secretariatul Comunității Energetice recomandă eliminarea trimiterii la orice alte acte legate de situații de urgență în contextul securității aprovizionării cu gaze naturale și în întreaga lege. Legea gazelor, ca <i>lex specialis și lex posteriori</i>, anulează actele anterioare de pe piețele gazelor în ceea ce privește situațiile de urgență.		Nu se acceptă, În funcție de impactul limitării livrărilor pe piața gazelor naturale pot fi afectate semnificativ și celelalte sectoare ale energiei și chiar ale economiei (Moldova fiind importator net al gazelor naturale). Respectiv, poate apărea necesitatea aplicării mecanismelor stabilite în Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Totodată, nu este oportună aplicarea concomitentă a Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale și a Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.
13.	Art. 114 alin. (4), pentru a evita orice riscuri suplimentare, Secretariatul Comunității Energetice propune ca ANRE să adopte un act secundar care să stabilească o eliminare treptată a obligației de serviciu public și/sau furnizarea la prețuri reglementate. Conceptul de obligație de serviciu public este mai larg decât furnizarea la prețuri reglementate.		Se acceptă, Articolul 114 alin. (4) din Legea nr. 108/2016 (Art. I, pct. 45 din Proiectul legii) va avea următorul cuprins: „(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 ianuarie 2026, un calendar privind restricționarea accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție.”.

SINTEZA II
propunerilor la proiectul de Lege cu privire la gazele naturale
(număr unic 128/MEn/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>Scrisoare nr.17-1076 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Ministerul Finanțelor <i>Scrisoarea nr.07/5- 09/172 din 10.04.2025</i>		În limita competențelor funcționale, reiterează obiecțiile formulate prin avizul 07/5-03/109/328 din 11 martie 2025, întrucât acestea nu au fost luate în considerare de către autor.	Se acceptă, Subiectul respectiv a fost discutat suplimentar în cadrul ședinței comune cu Ministerul Finanțelor.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <i>Scrisoarea nr.2025PLP- 935 din 02.04.2025</i>	1.	La pct. 4, intenția de modificare al articolului 15 alin. (1 ¹), propunem substituirea textului „în contextul” cu textul „în cazul”, întrucât nu este specific utilizarea în textul unui act normativ a expresiei invocate mai sus;	Nu se acceptă, Înțelegem că propunerea se referă la Art. I, pct. 7 din Proiectul legii (privind completarea art. 15 cu alin. (1 ²)), revizuit și completat în conformitate cu propunerile recepționate de la părțile consultate în cadrul primei runde de consultări publice. În ceea ce privește propunerea MAIA, menționăm că sintagma „furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” este utilizată în textul Legii nr. 108/2016, care urmează a fi modificată conform Proiectului legii (a se vedea în acest sens art. 4, alin. (1), let. g), art. 7, alin. (1), lit. b) și o), art. 8, alin. (1), lit. e), art. 12, alin. (7), art. 15, alin. (8), art. 16, alin. (6), art. 17, alin. (5) etc.). Or, în conformitate cu art. 63, alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie.
	2.	La pct. 4, intenția de completare al articolului 16 cu alineatul (6 ¹), propunem substituirea textului „preia consumatori finali” prin textul „preia drepturile și obligațiile din contractele încheiate cu consumatorii finali”, întrucât consumatorii reprezintă în sine persoane fizice sau juridice care, în opinia Ministrului, nu pot face obiectul unei operațiuni de transmitere. În pofida faptului că între comercianții profesioniști se utilizează expresia de „preluare” „transmitere” a clienților, din punct de vedere juridic nu are lor „transmiterea” persoanelor fizice, ci cesiunea între profesioniști a contractelor încheiate cu aceștia. Obiecție valabilă și pentru intenția de completare al articolului 17 alin. (5 ¹).	Se acceptă, La Art. I, pct. 8 din Proiectul legii privind completarea articolului 15 cu alin. (5 ¹) textul „preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri din partea consumatorilor finali respectivi” se substituie cu textul „preia, în baza hotărârii Agenției, furnizarea către consumatorii finali ai furnizorului licența căruia a fost suspendată, fără a fi necesară prezentarea unei cereri de către consumatori finali respectivi”. Modificare similară a fost efectuată și la art. 17, alin. (5 ¹) (Art. I, pct. 9 din Proiectul legii).
	3	La pct. 27, intenția de completare a Legii cu art. 108 ² , alineatul (1), propunem excluderea textului „ în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene”, întrucât acesta are un caracter eminamente justificativ și declarativ, fără valențe normative.	Se acceptă.
Ministerul Mediului <i>Scrisoarea nr. 13- 05/960 din 04.04.2025</i>	1.	Lipsa de obiecții/propuneri.	Nu se acceptă.
Consiliul Concurenței <i>Scrisoarea nr.DJ- 06/265-511 din 04.04.2025</i>	1.	Proiectul prin modificarea art.7 alin.(4 ²) propune ca Agenția să desemneze entitatea pentru reconciliere care va fi operatorul sistemului de distribuție care întrunește următoarele cerințe: operează activ în sectorul gazelor naturale; are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui care precedă desemnării, a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art.44-45.	Nu se acceptă, Activitatea de distribuție a gazelor naturale se desfășoară în condiții de monopol natural, iar fiecare operator al sistemului de distribuție își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență. Activitatea operatorilor sistemelor de distribuție este reglementată prin licențiere, aprobarea tarifelor reglementate, precum și prin stabilirea drepturilor și a obligațiilor operatorilor sistemelor de distribuție. De asemenea, entitatea de reconciliere nu va fi implicată în procesul de determinare și de stabilire a

		Prin urmare, în calitate de entitate pentru reconciliere, Agenția va desemna un operator al sistemului de distribuție a gazelor naturale care operează activ în sectorul gazelor naturale. Astfel, ținem să menționăm că, în eventualitatea în care va fi desemnat în calitate de entitate pentru reconciliere un operator al sistemului de distribuție a gazelor naturale activ pe aceeași piață cu alți operatori care desfășoară activități de distribuție a gazelor naturale, entitatea de reconciliere desemnată se va afla în raporturi de concurență directă cu restul operatorilor de distribuție. Respectiv, se atestă o îngrijorare de ordin concurențial având în vedere responsabilitatea atribuită prin lege de efectuare și primire a plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate, atribuție specifică ANRE. Prin urmare, entitatea de reconciliere va avea acces la datele și informațiile sensibile din punct de vedere concurențial ale operatorilor concurenți care desfășoară activități de distribuție a gazelor naturale și va putea facilita schimbul de informații sensibile din punct de vedere concurențial, fapt interzis de Legea concurenței nr.183/2012. În aceeași ordine de idei, ținem să comunicăm că stabilirea condiției de selectare a operatorului sistemului de distribuție a gazelor naturale cu unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale ar putea limita accesul nediscriminatoriu la piața gazelor naturale și avantajă neîntemeiat operatorii sistemului de distribuție cu cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în raport cu operatorii sistemului de distribuție cu venituri mai mici obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale.	veniturilor reglementate individuale ale fiecărui operator al sistemului de distribuție. Venitul reglementat individual va fi determinat de fiecare operator al sistemului de distribuție și suspus spre aprobare ANRE (anume la aceasta etapă se discută și informațiile care constituie secret comercial, iar entitatea de reconciliere nu va fi implicat în acest proces). Ulterior, Agenția va determina și aproba tariful uniform de distribuție și, respectiv, mărirea plăților compensatorii de egalizare și frecvența cu care acestea urmează să fie achitate. Totodată, hotărârea ANRE va indica operatorii sistemelor de distribuție care trebuie să achite plățile compensatorii de egalizare către entitatea de reconciliere, precum și operatorii sistemelor de distribuție către care entitatea de reconciliere urmează să transfere plățile compensatorii de egalizare. Proiectul legii stabilește și sancțiuni financiare care urmează a fi aplicate de Agenție în raport cu entitatea de reconciliere în cazul în care aceasta nu achită sau achită cu întârziere ori parțial plata compensatorie de egalizare. În context, nu există premise care să ducă denaturarea concurenței pe piața gazelor naturale.
	2.	Proiectul la pct.8 prevede completarea art.49 cu alin.(4¹) care stabilește că, în cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. Așadar, achitarea contribuției financiare în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice de către autoritatea publică locală ar putea 2 prezenta semne de ajutor de stat în sensul art.3 Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, dacă operatorul de distribuție a gazelor naturale va obține un avantaj economic pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață și îi va fi permis să calculeze uzura pentru această porțiune de rețea de distribuție. În acord cu pct.217 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (C/2016/2946), infrastructura energetică este utilizată pentru furnizarea de servicii energetice contra cost, ceea ce reprezintă o activitate economică. Infrastructura energetică este, în mare măsură, construită de către actorii de pe piață, ceea ce dovedește existența unei finanțări de piață semnificative, și este finanțată prin tarifele impuse utilizatorilor. Prin urmare, finanțarea publică a infrastructurii energetice favorizează o activitate economică și este probabil să aibă un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre, prin urmare, ea face, în principiu, obiectul normelor privind ajutoarele de stat. Ținem să atenționăm că, orice intenție de a acorda un ajutor de stat trebuie să fie notificată Consiliului Concurenței de către furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat, cu excepția ajutorului de minimis și a ajutoarelor de stat prevăzute la art. 4 din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Respectiv, la implementarea măsurilor de sprijin, furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței, dacă măsura de sprijin acordată de autoritățile	Nu se acceptă, Conform celor menționate mai sus, activitatea de distribuție a gazelor naturale se desfășoară în condiții de monopol natural, iar fiecare operator al sistemului de distribuție își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență. Totodată, considerăm că norma legală nu cade sub incidența prevederilor ajutoarelor de stat, întrucât menține aceeași abordare stabilită de cadrul legal de reglementare a sectoarelor energiei, conform căreia toate cheltuielile justificate ale operatorilor sistemelor de transport și de distribuție aferente construcției, reparației, exploatării rețelelor și obiectelor de infrastructură energetică sunt suportate de către consumatori/utilizatori a serviciilor respective prin tarifele reglementate. Respectiv, regula generală de reglementare a sectoarelor energiei, stabilită atât de cadrul legal național, cât și de acquis-ul UE, este recuperarea prin tarife a tuturor cheltuielilor justificate suportate de către operatorii de sistem. Acest fapt nu reprezintă ajutor de stat prin prisma Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, întrucât rentabilitatea operatorilor de sistem <u>este strict reglementată</u>, astfel încât atât rentabilitatea activelor, cât și amortizarea acestora este atribuită doar pentru rețelele de gaze naturale construite nemijlocit din sursele operatorilor. Or, norma instituită la art. 49 prevede expres în ultima propoziție că: „Determinarea cheltuielilor de amortizare în acest caz se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹)”. Potrivit art. 99 alin. (3¹) al Legii nr. 108/2016 la determinarea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, indicate la alin.(3) lit. a) liniuța a patra, admise în scopuri tarifare, nu se ia în considerare valoarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi, valoarea altor active finanțate de către terți, inclusiv de către consumatori, precum și modificarea costului de intrare a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, rezultată în urma reevaluării acestora sau prin aplicarea unui alt procedeu decât prin prisma costurilor ulterioare capitalizate, aprobate de Agenție. Pornind de la principiul cheltuielilor minime justificate admise spre recuperare tarifară, actele normative de reglementare subordonate legii, în special Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018, stabilește criteriului eficienței economice pentru proiectele de dezvoltare a rețelelor de gaze naturale, astfel încât veniturile planificate a fi generate aferente activului respectiv să fie mai mari decât investițiile. Reglementarea menționată are drept scop protejarea intereselor consumatorilor finali de gaze naturale și excluderea situațiilor în care investițiile ineficiente sunt acceptate în scopuri tarifare și achitate finalmente de toți consumatorii finali de gaze naturale. Legea în redacția în vigoare nu oferă soluții pentru realizarea proiectelor de investiții în oferirea accesului

	publice locale va cădea sub incidența condițiilor pentru calificare ca ajutor de stat.	la gazele naturale pentru potențialii consumatori din anumite zone/localitățile în care extinderea rețelor de distribuție a energiei electrice nu corespund criteriul de eficiență economică și perpetuează de ani de zile construcția haotică a rețelor de gaze naturale de către terțe persoane, care nu mai realizează investiții în reparația și modernizarea acestora, fiind redusă calitatea serviciilor de distribuție și eficiența infrastructurii de gaze naturale. Astfel, cetățenii nu pot fi racordați la rețea, iar practica de a se asocia și construi cu forțe proprii rețele de gaze naturale s-a dovedit a fi una vicioasă. În pofida faptului că scopul Legii este de a proteja consumatorii și de a pune cheltuielile de dezvoltare pe seama OSD, în prezent <u>cetățenii oricum suportă cheltuieli pentru construcția rețelelor de gaze naturale din surse proprii, care oricum sunt transmise spre exploatare operatorilor de sistem cu titlu gratuit prin contracte de deservire tehnică încheiate în temeiul Regulamentului privind modul de transmitere a rețelor de gaze întreprinderilor de gaze ale SA „Moldovagaz” la deservire tehnică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 683/2004. Acest fapt până în prezent era prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.1643/2002 cu privire la aprobarea Programului național de gazificare a Republicii Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 715/2008 cu privire la măsurile de accelerare a procesului de gazificare internă a localităților – nefiind <u>considerat drept ajutor de stat.</u></u> Prin modificarea propusă se va oferi un mecanism de soluționare a problemei și de urgentare a construcției rețelor noi în beneficiul consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici. Proiectele care nu sunt incluse în planul de dezvoltare din lipsa unei justificări economice ar putea fi cofinanțate de solicitanți, sporind astfel eficiența economică a proiectelor de dezvoltare pentru a fi realizate de OSD din mijloacele tarifare (contribuție a solicitanților nu se va lua în considerație la calculul tarifului). Abordarea ce ține de contribuția financiară a solicitanților, în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, este una echitabilă și justificată prin prisma politicilor tarifare, întrucât această opțiune oferă posibilitatea extinderii rețelor din contul tarifelor reglementate a proiectelor ineficiente în aceeași măsură ca și proiectele eficiente – <u>doar în limita costurilor justificate economic</u>, fără să admită în scopuri tarifare cheltuieli disproporționate și economic nejustificate prin socializarea costurilor ineficiente ale investiției, prin recuperare de către toți consumatorii de energie electrică. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelor sunt nefezabile, pot identifica oportunități de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă. Totodată, norma respectivă nu instituie nici o obligație în sarcina persoanelor interesate, dimpotrivă prevede un drept al persoanelor de a contribui la construcția rețelor pentru a-și facilita accesul la rețelele de gaze naturale, în cazul zonelor în care dezvoltarea rețetelor nu este fezabila spre a fi dezvoltate exclusiv din surse tarifare. În esență, consumatorii din zona respectivă vor contribui un pic mai mult la extinderea infrastructurii, pentru a nu pune cheltuieli ineficiente pe seama celorlalți consumatori.
3.	Pct. 9 art. 80 alin. (4) din Proiect prevede că consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public în conformitate cu cerințele stabilite la art. 89 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Astfel, Proiectul nu stabilește clar și previzibil care sunt întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale care beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public. Respectiv, în vederea evitării stabilirii de condiții discriminatorii sau privilegierea unor întreprinderi și instituții care prestează servicii sociale esențiale, propunem definirea termenului “întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale” și stabilirea criteriilor și obiectivelor de selectare a întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale.	Nu se acceptă, Completarea nu este necesară. Lista întreprinderilor și a instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale, care fac parte din categoria consumatorilor protejați, se întocmește de operatorii de sistem în conformitate cu pct. 98 din Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024.
4.	Potrivit pct. 11 art. 85¹ din Proiect, Guvernul va desemna la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei furnizorul responsabil de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați. Prin urmare, Guvernul va atribui unui furnizor de gaze naturale un drept exclusiv de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați fără desfășurarea unei licitații sau unei proceduri concurențiale transparente și închiderea pieței date, fapt ce ar putea constitui și o barieră de intrare pe piață pentru alți furnizori de	Nu se acceptă, Întrucât articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale, s-a decis că funcția privind aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii menționate poate fi atribuită inclusiv entităților care nu dețin licență pentru furnizarea gazelor naturale, dar care au relații cu

		gaze naturale pe o perioadă de timp nedeterminată. În temeiul art.3 alin.(4) Directiva (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne de gaze regenerabile, gaze naturale și hidrogen, de modificare a Directivei (UE) 2023/1791 și de abrogare a Directivei 2009/73/CE, statele membre și autoritățile de reglementare se asigură că întreprinderile energetice sunt supuse unor norme, tarife și tratament transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special, în ceea ce privește conectarea la rețea, accesul la piețele angro, accesul la date, procesele de comutare și regimurile de facturare și, după caz, acordarea de licențe. Respectiv, propunem completarea art. 85¹ din proiect cu prevederi clare care să stabilească expres modul de selectare a furnizorului de gaze naturale pentru aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați prin concurs și pentru o perioadă concretă determinată de timp.	bugetul de stat. Totodată, desemnarea urmează să fie efectuată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective.
	5.	Conform pct. 19 art. 97⁶ alin. (5) din Proiect, în cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr.183/2012, Agenția sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt. În context, ținem să comunicăm că Consiliul Concurenței este singura 4 autoritate responsabilă de constatarea încălcării Legii concurenței nr.183/2012, prin urmare, normele art.97⁶ alin.(5) din Proiect urmează a fi revizuite în sensul că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să sesizeze Consiliul Concurenței în cazul în care se constată semne de încălcare a Legii concurenței nr.183/2012.	Nu se acceptă, Cu privire la prevederea de la art. 97⁶, alin. (5) din Legea cu privire la gazele naturale, odată cu adoptarea la nivelul Uniunii Europene a Regulamentului UE nr. 1227/2011, autorităților de reglementare le-au fost atribuite atribuții de efectuare a investigațiilor pe piețele de energie (energie electrică și gaze naturale) pentru a identifica și sancționa eventuale acțiuni de abuz și manipulare. A se vedea în acest sens prevederile (art. 26, 27, 28, 29 din Preambul și art. 13, art. 16 din Regulamentul menționat). Mai mult, art. 16, alin. (1) para. (4) din Regulamentul menționat prevede expres că autoritățile naționale de reglementare, autoritățile financiare competente și autoritatea națională din domeniul concurenței dintr-un stat membru pot institui forme adecvate de cooperare pentru a asigura investigarea și punerea în execuție efectivă și eficientă și pentru a contribui la o abordare coerentă și consecventă, atât a investigațiilor și a procedurilor judiciare, cât și modalităților de asigurare a executării prezentului regulament și a legislației relevante în domeniul financiar și cel al concurenței. Totodată, menționăm că în conformitate cu Ghidul ACER cu privire la implementarea REMIT, ”aplicarea REMIT nu înlătură/nu restrânge aplicarea legislației europene în domeniul concurenței. Cu alte cuvinte, faptul că REMIT este aplicabil unei anumite situații sau comportament nu împiedică aplicarea dreptului european al concurenței la aceeași situație sau comportament”.
	6.	Pct. 19 art. art. 97⁶ alin. (6) din Proiect propune că prevederile Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigații în temeiul Legii concurenței nr.183/2012. Efectuarea investigațiilor privind cazurile cartelurilor ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței. Conform atribuțiilor legale, Consiliul Concurenței investighează practicile anticoncurențiale, acțiunile de concurență neloială și alte încălcări ale legislației concurențiale, în limitele atribuțiilor sale, în conformitate cu normele materiale și procedurale stabilite de Legea concurenței nr.183/2012. Totodată, având în vedere că, autoritatea de concurență investighează și alte încălcări ale legislației concurențiale în afara cazurilor de cartel, considerăm oportun revizuirea normei art.97⁶ alin.(6) din proiect și expunerea în sensul că prevederile Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigațiile concurențiale necesare dispuse în temeiul Legii concurenței nr.183/2012, întrucât efectuarea investigațiilor privind toate presupusele practici anticoncurențiale ține de competența exclusivă a Consiliului Concurenței, ca autoritate națională responsabilă de aplicarea Legii concurenței nr.183/2012 în temeiul art. 2 alin.(6).	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Scrisoare nr.04-04/1942 din 07.04.2025	43.	La pct. 1, articolul 2, - în noțiunea „entitate pentru reconciliere” se propune de exclus textul: „,determinate în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție	Se acceptă parțial, Noțiunea de „entitate pentru reconciliere” stabilită la articolul 2 din Legea nr. 108/2016 se modifică după cum urmează:

	<i>respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale”.</i> Argumentare: Noțiunea a fost simplificată întru evitarea dublării, în corespundere cu prevederile art. 99 alineatul (5¹) și art. 99³ și art. 100 din proiect.	„entitate pentru reconciliere - entitate desemnată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică care este responsabilă de efectuarea și primirea plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, determinate în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 99, alin. (5¹), pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale;”; Este important de precizat la nivel de lege scopul pentru care se instituie funcția de „entitate pentru reconciliere”, și anume <i>pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale.</i>
44.	- de completat cu noțiunea „<i>programe de cesiune a vânzării gazelor naturale (gas release programmes)</i>”. Argumentare: Este necesar pentru a exclude echivocul și neînțelegerile la aplicarea articolului 97 alin. (7¹) care prevede dreptul ANRE de a pune în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale.	Nu se acceptă, Nu este necesară definirea noțiunii respective. Practica Statelor Membre ale UE este destul de explicită în acest sens. A se vedea de asemenea și ghidurile elaborate de ACER privind implementarea Regulamentului UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, precum și raporturile de monitorizare a pieței gazelor naturale din UE.
45.	- din noțiunea de „<i>rezervare de capacitate</i>” se propune de exclus cuvintele „<i>distribuție</i>” și „<i>distribuției</i>”. Argumentare: Actele normative de reglementare în sistemul de distribuție nu prevăd careva rezervări de capacitate în rețelele de distribuție.	Nu se acceptă, Urmare a propunerii SRL „Rotalin Gaz Trading”, noțiunea de „<i>rezervare de capacitate</i>” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.
46.	La pct. 5, articolul 7 din Proiect: - alin. (1) lit. f ³) va avea următorul cuprins: „^{f3}) Desemnează entitatea propusă de organul central de specialitate al administrației publice din domeniul energiei, în calitate de furnizor de gaze naturale pentru regiunea în care activează operatori de sistem nelicențiați, o monitorizează pe durata exercitării atribuțiilor și o revocă la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în cazul nerespectării obligațiilor legale aplicabile”. Argumentare: Articolul 7 trebuie să prevadă expres dreptul ANRE de a revoca și monitoriza activitatea entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați propusă de <i>organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei</i>. Totodată, competența de a identifica și propune entitatea respectivă de către organul central de specialitate trebuie să rezulte expres din lege, pentru a nu crea interpretări divergente.	Se acceptă, Prevederea respectivă se expune în următoarea redacție: „^{f3}) desemnează entitatea propusă de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați, precum și monitorizează activitatea acesteia”. Concomitent, la articolul 85¹, - alineatul (8) se completează cu următorul enunț: „Agenția monitorizează activitatea entității de aprovizionare cu gaze naturale.”; - se completează cu alineatul (10), cu următorul cuprins: „(10) Agenția revocă funcția de entitate de aprovizionare cu gaze naturale, la propunerea organului central de specialitate în domeniul energiei.”; - alineatele subsecvente se renumerează.
47.	La pct. 11, articolul 26 alin. (4) cuvântul „<i>operează</i>” se substituie cu cuvântul „<i>activează</i>”.	Se acceptă.
48.	La pct. 12, articolul 42 alin. (14) va avea următorul cuprins: „(14) În cazul în care operatorul de sistem independent nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile proprietarului rețelelor de transport, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.” Argumentare. Având în vedere că rețelele de transport al gazelor naturale reprezintă obiective strategice de interes național și fac parte din infrastructura critică, investițiile în reparația, dezvoltarea, modernizarea acestora contribuie la continuitatea, siguranța și securitatea alimentării cu gaze naturale. În cazul disponibilității de surse financiare, acordul proprietarului de a finanța investițiile și acțiunile operatorului sistemului de transport trebuie să fortifice infrastructura de transport al gazelor naturale, prin proiectele de investiții aprobate de către Agenție. Nu poate fi justificată inacțiunea OST pentru nerealizarea investițiilor. Această prevedere este mai clară în comparație cu prevederea propusă în avizul anterior și va duce la respectarea și realizarea întocmai a Planurilor de dezvoltare și de investiții ale OST aprobate de ANRE.	Se acceptă.

49.	La pct. 20, articolul 85¹, - alin. (4), textul „Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art. 94¹ și să respecte cerințele specifice stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1) din prezentul articol.” se exclude. Argumentare: Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați urmează a fi realizată de către o entitate desemnată de Agenție la propunerea Ministerului Energiei. Entitatea desemnată nu poate fi considerată participant la piața gazelor naturale, deoarece asigură doar posibilitatea procurării gazelor naturale de către regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați, prin urmare acționează practic doar ca un singur consumator mare, ceea ce poate fi considerat procurare pe piața cu amănuntul. Prin urmare, reieșind din faptul că entitatea desemnată nu poate avea un rol activ pe piața angro (acționează doar ca cumpărător final) și nu are nici una din calitățile de producător, operator de sistem, trader sau furnizori, considerăm inoportună înregistrarea acestora în Registrul participanților la piața angro. - în alin. (7) a 3-a propoziție textul „alin. (4)” se substituie cu textul „alin. (5)”. Argumentare: Obligația de stocare este prevăzută la alin. (5) și nu la alin. (4).	Se acceptă, Concomitent, în contextul explicațiilor ANRE, precum și al discuțiilor din cadrul ședinței comune, alineatul respectiv se completează cu următorul enunț: „Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să procure gaze naturale doar în scopul aprovizionării regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați.”.
50.	La pct. 22, articolul 87¹, - alin. (4-5) se exclude,	Se acceptă.
51.	- la alin. (6), după cuvintele „să prezinte” se adaugă cuvântul „Agenției”, iar cuvintele „<i>cel puțin unui dezvoltator al instrumentului de comparare care acoperă toată piața cu amănuntul a gazelor naturale</i>” – se exclude.	Se acceptă, Alineatul respectiv, care a devenit alineat (4) va avea următorul cuprins: „(4) Furnizorii sunt obligați să prezinte Agenției ofertele relevante, precum și să actualizeze informația cu privire la ofertele disponibile pentru consumatorii finali respectivi”.
52.	- la alin. (7) ultima propoziție - se exclude. Argumentare: Articolul 14 din Directivă stabilește că: „<i>Statele membre se asigură că măcar clienții casnici de gaze naturale, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh au acces gratuit la cel puțin un instrument care compară ofertele furnizorilor, inclusiv pachetele de oferte.</i>”. Propunerea de a permite altor entități (inclusiv companii private) să dezvolte instrumente de comparare este neclară din punct de vedere practic. Nu este definit modul în care aceste entități ar putea interacționa cu Agenția sau cum ar fi reglementate pentru a asigura imparțialitatea și acuratețea datelor (inclus în contextul evitării manipulării pieței). De asemenea, nu există o justificare clară privind necesitatea implicării terților, în cazul în care se stabilește că Agenția este responsabilă de dezvoltarea unui instrument centralizat care acoperă întreaga piață. Noțiunea „<i>marcă de încredere</i>” nu este explicită sau reglementată suficient în proiectul propus. Lipsa unei definiții clare poate genera confuzii și riscuri legate de interpretarea acestui concept, ceea ce ar putea afecta credibilitatea instrumentelor de comparare dezvoltate de terți.	Se acceptă.
53.	La pct. 24, articolul 88, - alin. (3³) ultima propoziție va avea următorul cuprins: „<i>Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului, iar admisibilitatea plăților pentru rezoluțiunea contractului este verificată de către Agenție.</i>” Argumentare: Pentru a evita echivocul la aplicare se propune prevederea similară din proiectul Legii cu privire la energia electrică.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă este expusă în redacția prevăzută la articolul 12, alin. (3), lit. b) din Directiva UE nr. 1788/2024.
54.	La pct. 24, articolul 88, - alin. (5) se exclude. Argumentare: Eliminarea condiției de montare a unui echipament de măsurare care permite înregistrarea orară a consumului de gaze naturale la locul de consum al consumatorului noncasnic care solicită schimbarea furnizorului va permite reducerea costurilor și timpului	Se acceptă.

		necesar pentru parcurgerea procedurii de schimbare a furnizorului. Măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale se realizează în continuare de același operator de sistem, fapt care nu trebuie să creeze obstacole consumatorului noncasnic la schimbarea furnizorului.	
55.	Articolul 92 se completează cu alin. (3 ²) cu următorul cuprins: „(3 ²) <i>Consumatori angro pot fi doar titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale și titularii de licențe pentru tradingul de gaze naturale care procură gaze naturale în scopul revânzării lor în interiorul sau în exteriorul sistemului de gaze naturale</i> ”. Argumentare: Pentru a evita echivocul la aplicare se propune de completat Legea cu norme care ar da context aplicării noțiunii de „ <i>Consumator angro</i> ”. Pentru a procura și revinde gaze naturale pe piața de gazele naturale din Republica Moldova, consumatorii angro urmează să dețină licență pentru furnizarea sau pentru tradingul gazelor naturale. Consumator angro – trader sau furnizor care procură gaze naturale în scopul revânzării lor în interiorul sau în exteriorul sistemului de gaze naturale.	Se acceptă, Se completează articolul 92 cu alineatul (3 ¹), cu următorul cuprins: „(3 ¹) Consumatorii angro participă pe piața gazelor naturale în baza licenței pentru furnizarea gazelor naturale sau a licenței pentru tradingul de gaze naturale.”.	
56.	La pct. 28 articolul 97, alin. (7¹) va avea următorul cuprins: „(7 ¹) <i>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în drept să pună în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale și/sau <u>programe de ofertă obligatorie a gazelor naturale</u> ca măsuri de promovare a lichidității pieței, concurenței și asigurării funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.</i> ”	Se acceptă.	
57.	La pct. 33, articolul 97⁵ alin. (7), - cuvântul „Lunar” se substituie cu cuvântul „Trimestrial”. Argumentare: Considerăm oportună publicarea trimestrială a rapoartelor privind monitorizarea pieței gazelor naturale, dat fiind faptul că ANRE are posibilitatea de a verifica informațiile prezentate de furnizori cu cele prezentate de operatorii sistemului de distribuție și de transport al gazelor naturale. Operatorii sistemului de distribuție și Operatorul sistemului de transport prezintă Agenției rapoarte trimestriale de activitate. Totodată, trimestrial Agenția poate publica informații mai complexe. De notat practica Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) care publică doar rapoarte trimestriale de monitorizare a pieței gazelor naturale (ex: <i>Key developments in European gas wholesale markets Q3</i>). Având în vedere stadiul de dezvoltare a pieței gazelor naturale în Republica Moldova, dar și practica instituțiilor europene (în cazul dat ACER), urmează a fi preluată și în privința publicării rapoartelor privind monitorizarea pieței de către ANRE.	Se acceptă.	
58.	La pct. 38. articolul 99 alin. (5¹) lit. c) - e) va avea următorul cuprins : „c) <i>frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util;</i> <i>d) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare ale operatorilor sistemelor de distribuție;</i> <i>e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării întârziate sau neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.</i> ”.	Se acceptă, Articolul 99, alin. (5 ¹) va avea următorul cuprins: „(5 ¹) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99 ³ se stabilește în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, care reflectă principiile stabilite la art. 99 ³ și include cel puțin următoarele: a) modul de calculare și de aplicare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale; b) modul de determinare a veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție; c) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare; d) frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util; e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării cu întârziere, sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”.	
59.	La pct. 39, articolul 99³ va avea următorul cuprins: „99 ³ . <i>Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale</i> <i>(1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul Articol.</i> <i>(2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii</i>	Se acceptă parțial, Articolul 99 ³ a fost ajustat conform propunerii ANRE, cu următoarele mențiuni: - La alin. (8), ultima frază, se menține referința la articolul 113 alin. (1 ¹) lit. a), pe motiv că anume sancțiunea stabilită la alin. (1 ¹) lit. a) din articolul 113 urmează a fi aplicată de Agenție în cazul descris la alineatul (8), din art. 99 ³ .	

	<i>de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Agenția publică pe pagina sa electronică oficială hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare.</i> <i>(3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu art. 100.</i> <i>(4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – mecanism de compensare). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mici decât venitul reglementat primesc plăți compensatorii de egalizare.</i> <i>(5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți compensatorii de egalizare de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât venitul reglementat aprobat și achită plăți compensatorii de egalizare operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat aprobat.</i> <i>(6) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment.</i> <i>(7) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale.</i> <i>(8) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție, sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la art. 113 alineatul (2) lit. h).</i> <i>(9) Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a reținut achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alineatul (2) lit. i).</i> <i>(10) Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997.</i> <i>(11) Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent.</i>	- La alin. (9), ultima frază, se menține referința la articolul 113 alin. (1¹) lit. b), pe motiv că anume sancțiunea stabilită la alin. (1¹) lit. b) din articolul 113 urmează a fi aplicată de Agenție în cazul descris la alineatul (9) din art. 99³. - Ultima frază de la alin. (11) a fost introdusă în contextul propunerii SA „CET Nord” (a se vedea Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice). Considerăm necesară menținerea acestea pentru a asigura o monitorizare cât mai eficientă și completă a activității entității pentru reconciliere, pentru a exclude orice abuz sau tratament discriminatoriu din partea acesteia. - Prevederea de la alin. (12) se expune în următoarea redacție, agreată anterior în cadrul ședinței comune cu ANRE: <i>„(12) Agenția revizuieste tariful uniform de distribuție a gazelor naturale și plățile compensatorii de egalizare în modul și în cazurile prevăzute în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.”.</i> Redacția alin. (12) expusă în avizul ANRE este pasibilă de a fi catalogat drept „normă netransparentă și care admite interpretări abuzive” . A se vedea în acest sens Raportul de expertiză anticorupție la proiectul legii în cauză.
--	---	---

	(12) Agenția poate aproba tarife separate pentru unul sau mai mulți operatori ai sistemului de distribuție în cazul în care se constată impedimente la aplicarea tarifului uniform de distribuție pentru aceștia. (13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție. Argumentare: Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de distribuție în contextul tarifului uniform de distribuție propus mai sus, asigură pe deplin operatorilor sistemelor de distribuție recuperarea integrală a veniturilor reglementate care nu vor obține venituri în exces celor reglementate. Propunem ca anual, până la 1 februarie, toți operatorii sistemelor de distribuție să depună spre aprobare veniturile reglementate și volumele planificate a fi distribuite în anul respectiv. Agenția aprobă veniturile reglementate și plățile compensatorii de egalizare. Plățile compensatorii de egalizare se vor calcula ca diferență dintre tariful uniform și tariful calculat în baza venitului reglementat, pentru 1000 m³. Astfel, OSD care va avea tarife calculate mai mari decât tariful uniform, va achita diferența, pentru 1000 m³ entității de reconciliere. Entitatea de reconciliere va achita plățile compensatorii de egalizare către OSD a căror tarife calculate vor fi mai mari decât tariful uniform. Nu vor exista plăți în avans. Aceste detalii vor fi descrise în Metodologia tarifară. Mecanismul propus este apropiat mecanismului de determinare a venitului reglementat actual, prevăzut de Metodologia tarifară nr. 443/2021. Ce ține de alin. (12), menționăm că există cazuri când pentru un OSD pot exista impedimente la aplicarea tarifului uniform, de exemplu un OSD în procedură de insolabilitate. Dacă acest OSD are creditori, atunci pot exista impedimente pentru a transfera plata compensatorie de egalizare către entitatea de reconciliere.	
60.	La pct. 42 articolul 108² reiterăm propunerea ANRE la alin. (3) care va avea următorul cuprins: „(3) Anual, până pe 30 aprilie, Guvernul aprobă, conform calculelor efectuate de Agenție, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri în conformitate cu art. 4 alin. (2¹) și principiul stabilit la alin. (2) din prezentul articol modificat. În baza Hotărârii Guvernului privind cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri Agenția aprobă lista furnizorilor de gaze naturale care urmează să constituie și să mențină stocuri de gaze naturale (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați). Cantitățile de gaze naturale ce urmează să fie stocate de fiecare furnizor de gaze naturale obligat se determină în baza cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale pentru trimestrul precedent”. Argumentare: Considerăm că trebuie să existe o singură autoritate (Guvernul) cu competența de a aproba anual până la 30 aprilie, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri pentru realizarea obligației de stocare impusă de Guvern și cantitatea totală de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create pentru executarea obligației de stocare stabilită la art. 108²⁻³ includ stocurile de securitate. Este de menționat și practica anului 2024 când Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale a fost aprobată la data de 29 mai 2024. Este important ca să fie expres prevăzută în lege pentru ce perioadă se stabilește cota de piață. Din experiența ANRE, există întotdeauna furnizori cărora nu le convine o anumită perioadă pentru care se stabilește cota de piață și contestă deciziile ANRE.	Se acceptă parțial, Nu este necesară divizarea între Guvern și ANRE a atribuțiilor ce țin de implementarea mecanismului prevăzut la articolele 108² și 108³.
61.	La pct. 43 articolul 113, - alin. (1⁴) textul „cel puțin 7 % - 15 %” se substituie cu textul „la 7 % până la 15 %”.	Se acceptă.
62.	La articolul 114, - alin. (4) va avea următorul cuprins:	Se acceptă parțial, Studiul de piață a gazelor naturale, pentru anii 2022 – 2023 elaborat de ANRE indică o concentrație mare pe piața cu amănuntul al gazelor naturale, cota de piață a SA „Moldovagaz” constituind în 2023 – 92.86%.

	„(4) Începând cu 01.04.2026 consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la art. 89 alin. (1), sunt obligați să solicite încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale cu furnizorii de pe piața liberă, la prețuri negociate.” Argumentare: În comparație cu prevederea din redacția proiectului de modificare a legii, prevederea propusă de Agenție oferă claritate și previzibilitate consumatorilor finali, precum și un tratament uniform în aplicare. Totodată, prevederea legală formulată de Agenție va permite deschiderea pieței fără impedimente de ordin procesual pe care îl presupune adoptarea unor hotărâri de către Agenție, or, hotărârile Agenției cu impact asupra piețelor urmează a parcurge procedura de transparență decizională, precum și urmează să respecte exigențele Codului administrativ (motivarea în fond, argumentarea oportunității, etc.). Totodată, hotărârile Agenției pot fi suspendate de către instanța de judecată, ceea ce va tergiversa procesul de ieșire în piața liberă a consumatorilor.	Astfel, considerăm că, fără o analiză a pieței cu amănuntul a gazelor naturale în acest sens din ultima perioadă, obligarea atât a consumatorilor noncasnici mari cât și mijlocii de a ieși pe piață liberă, la prețuri negociate, ar putea prezenta riscuri suplimentare pentru respectivii consumatori finali și pentru piața gazelor naturale. În acest context, alineatul (4) din articolul 114 urmează să fie expus în următoarea redacție: „(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, și după organizarea consultărilor publice cu participanții la piața gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 octombrie 2025, un calendar privind restricționarea graduală a accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Începând cu 1 aprilie 2026 cel târziu, obligația de serviciu public nu se va mai aplica în raport cu consumatorii non-casnici mari. Calendarul menționat în acest alineat poate fi revizuit anual de către Agenție, numai în raport cu consumatorii finali asupra cărora încă nu a fost aplicată restricția prevăzută în prezentul alineat.”.
63.	La Art. II, - alin. (1), litera b) cuvintele „actele normative de reglementare subordonate” se substituie cu cuvintele „actele normative de reglementare”. Argumentare: Este necesară utilizarea uniforme a terminologiei pe întreg textul legii, care operează cu acte normative de reglementare, expresia „acte de reglementare subordonate” nu corespunde prevederilor Legii nr. 100/2017. Redacția propusă este similară prevederilor art. V din Legea nr. 429/2023.	Se acceptă.
64.	- din alin. (3) de exclus cuvintele „și aprobă”. Argumentare: Considerăm că trebuie să existe o singură autoritate (Guvernul) cu competența de a aproba anual până la 30 aprilie, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri pentru realizarea obligației de stocare impusă de Guvern și cantitatea totală de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create pentru executarea obligației de stocare stabilită la art. 1082-3 includ stocurile de securitate. Este de menționat și practica anului 2024 când Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale a fost aprobată la data de 29 mai 2024. Este important ca să fie expres prevăzută în lege pentru ce perioadă se stabilește cota de piață. Din experiența ANRE, există întotdeauna furnizori cărora nu le convine o anumită perioadă pentru care se stabilește cota de piață și contestă deciziile ANRE.	Se acceptă parțial, Nu este necesară divizarea între Guvern și ANRE a atribuțiilor ce țin de implementarea mecanismului prevăzut la articolele 108² și 108³. Totodată, alineatul respectiv se completează cu următoarea frază: „La stabilirea cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat, Agenția va ține cont de cantitățile de gaze naturale furnizate în primul trimestru al anului 2025.”.
65.	- la alin. (4) litera a) textul „precum și aprobă lista consumatorilor noncasnici mari” se exclude. La final se completează cu următoarea propoziție: „Ulterior stabilirii pragurilor de consum, în termen de 10 zile, operatorii de sistem vor plasa pe pagina lor electronică lista consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici.” Argumentare: Operatorii de sistem, având toată informația relevantă la acest subiect vor plasa pe pagina lor electronică listele respective.	Se acceptă parțial, Articolul II din Proiectul legii se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „(5) În termen de 30 de zile de la aprobarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la alin. (4), lit. a) din prezentul articol, operatorii de sistem vor întocmi și publica pe paginile lor web oficiale listele consumatorilor noncasnici mari, cu respectarea confidențialității datelor respective.”.
66.	- la alin. (4) litera d) de exclus sau de inclus obligația OST de a elabora această procedură. Argumentare: Conform Raportului T15 privind utilizarea capacităților punctelor de ieșire în rețelele de distribuție a gazelor naturale din rețelele de transport ale titularului de licență pentru transportul gazelor naturale SRL „Vestmoldtransgaz” în anul 2024, capacitatea tehnică utilizată este până la 14 %, și nu există congestii sau impedimente create utilizatorilor de sistem pentru alocarea capacităților rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele de ieșire spre rețelele de distribuție. Considerăm că la etapa actuală nu este strict necesară și justificată introducerea obligațiilor respective și acordarea unui termen de 6 luni pentru aprobare de către ANRE a procedurii respective. Operatorul sistemului de transport al gazelor naturale nu a sesizat la ANRE careva probleme la acest capitol capacitatea fiind alocată în baza nominalizărilor utilizatorilor de sistem.	Se acceptă parțial, Articolul II din Proiectul legii, - la alineatul (4) lit. d) cuvintele „elaborează și aprobă în termen de cel mult 6 luni” se substituie cu cuvintele „aprobă, în termen de 9 luni”. - se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „(6) În termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, operatorul sistemului de transport va elabora și prezenta Agenției procedura de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne, prevăzută la alin. (4), lit. d) din prezentul articol.”.

SA „Energocom” Scrisoare nr.10/07-1264 din 07.04.2025	1.	La art. 14, propunerea de excludere a cuvintelor „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” de la alin. (4 ¹) și alin. (4 ²), urmează să introducă și alte modificări, ținând cont că se va modifica și forma de plural a unor cuvinte, dar și se va exclude competența Serviciului. Respectiv, propunerea de modificare ar trebui expusă după cum urmează: „La Articolul 14, alin. (4 ¹) și alin. (4 ²) vor avea următorul cuprins: (4 ¹) Pentru activitățile prevăzute de art. 12 alin. (2) lit. d ¹) și e), persoanele care solicită licența urmează a fi avizate pozitiv de către Serviciul de Informații și Securitate sub aspectul riscurilor aferente securității statului. (4 ²) Avizul prevăzut la alin. (4 ¹) este solicitat de către Agenție în cadrul procedurii de examinare a declarației privind eliberarea licențelor. Avizul urmează a fi emis în cel mult 10 zile lucrătoare din data parvenirii solicitării Agenției. În cazul în care Serviciul de Informații și Securitate nu emite avizul în termenul stabilit, se consideră că acesta nu a avut obiecții în raport cu solicitantul de licență și avizul este pozitiv. Emiterea unui aviz negativ constituie temei pentru refuzul eliberării licenței.”	Se acceptă.
	2.	La art. 16, la alineatul (6 ¹), trimiterea din textul „prevăzut la articolul 8 alin. (3)” urmează a fi corectat în „prevăzut la articolul 80 alin. (3)”. De asemenea, aceeași corectare urmează a se face și la art. 17, la alineatul (5 ¹).	Se acceptă.
	3.	La art. 87 alin. (13), textul „nu vor rezilia” urmează a se substitui cu „nu vor rezoluționa”. De asemenea, substituirea urmează a se face și la art. 81 lit. d) din Legea nr.108/2016: „să rezilieze ” se va substitui cu „să rezoluționeze”, precum și la art. 82 lit. c): cuvântul „rezilierea” se va substitui cu „rezoluțiunea”.	Se acceptă.
SA „Moldovagaz” Scrisoare nr.04-1169 din 07.04.2025	1.	La Articolul 2, de definit noțiunea de „entitatea de aprovizionare cu gaze naturale”.	Nu se acceptă, În actele normative se definesc noțiunile care nu sunt utilizate în sensul lor uzual.
	2.	9. La Articolul 7. Atribuțiile Agenției, Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul 54 din Legea nr. 100/2016 cu privire la actele normative, se impune definirea acelor noțiuni care sunt utilizate în textul legii în alt sens decât cel uzual. Or sintagma de „regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați” este formulată în limbaj simplu, fără a fi utilizate careva cuvinte care nu fac parte din limbajul uzual. La fel, nu au fost utilizate careva neologisme sau regionalisme în sintagma respectivă.
	3.	12. La Articolul 16. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței, alin. (6 ¹): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 16 alin (6 ¹) textul „articolul 8” de substituit cu textul „art. 80”.	Se acceptă.
	4.	12. La Articolul 16. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței, alin. (6 ²): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune următoarea redacție: (6 ²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere pentru această perioadă asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție. Argumentare: La data de 26.06.2021, a intrat în vigoare Legea nr. 74/2020 privind	Se acceptă, Pct. 8 din Proiectul legii se modifică după cum urmează: - la articolul 16, alin. (6 ²) ultimul enunț se exclude; - Articolul 16 se completează cu un alienat nou, cu următorul cuprins: „(6 ³) Prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.”.

		achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, potrivit căreia, legea se aplică contractelor de achiziții de bunuri, lucrări sau servicii în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale. Astfel, subiecții din domeniul vizat, sunt obligați pentru asigurarea eficienței, corectitudinii, transparenței să desfășoare procedurile de achiziții, inclusiv în corespundere cu prevederile legii menționate supra.	
5.	13. La Articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5¹): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 17 alin (5 ¹) textul „articolul 8” de substituit cu textul „art. 80”.		Se acceptă.
6.	13. La Articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5²): Poziția SA „Moldovagaz”: A se vedea propunerea de la art. 16 alin. (6 ²)		Se acceptă, Pct. 9 din Proiectul legii se modifică după cum urmează: - la articolul 17, alin. (5 ²) ultimul enunț se exclude. - Articolul 17 se completează cu un alienat nou, cu următorul cuprins: „(5 ³) Prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și servire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.”. - alineatul (5 ³) devine alineatul (5 ⁴).
7.	13. La articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5³): Poziția SA „Moldovagaz”: se propune următoarea redacție: (5 ³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și servire a consumatorilor finali, la cererea scrisă și motivată a furnizorului , Agenția poate prelungi termenul prevăzut la alin. (5 ²) cu cel mult 12 luni.		Se acceptă.
8.	22. La Articolul 80. Prevederi generale, alin. (3): Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.		Nu se acceptă, Suntem de acord că penalitățile nu pot fi interpretate ca fiind taxe legate de schimbarea furnizorului de gaze. Totodată, nu este necesară precizarea propusă, la nivel de lege, aceasta urmând a fi reglementată în contractele de furnizare a gazelor naturale.
9.	22. La Articolul 80. Prevederi generale, alin. (4¹): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune următoarea redacție: (4 ¹) În cazul în care un consumator noncasnic mic rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate, revenirea acestuia la furnizarea în condițiile stabilite la art. 89 poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condițiilor stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale Regulamentul privind procedura de schimbare de schimbare a furnizorului.		Nu se acceptă, Condițiile de furnizare a gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 urmează să fie stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale.
10.	26. La Articolul 87. Contractul de furnizare a gazelor naturale, alin. (13): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune completarea alineatului (13) cu următoarea specificare: „doar pentru participanții pe piața nereglementată”. În textul alin. (13), de substituit cuvântul „rezilia” cu cuvântul „rezoluționa”.		Se acceptă parțial, În textul alineatului (13) cu care se propune a fi completat articolul 87 (Art. I, pct. 24 din Proiectul legii) cuvintele „nu vor rezilia” se substituie cu cuvintele „nu vor rezoluționa”. Totodată, completarea articolului 87, alin. (13) în sensul specificării în mod expres a faptului că, contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix se aplică doar în raport cu participanții de pe piața nereglementată este inoportună și este de natură să genereze echivoc în interpretare. Aceasta deoarece nu există noțiunea de „piață reglementată” și „piață nereglementată”, iar furnizorii de gaze naturale pot furniza gaze naturale consumatorilor finali atât în condiții de piață, precum și în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu public prevăzute la articolul 89 și 90. De asemenea, odată ce ANRE va impune obligațiile de serviciu public prevăzute la articolul 89 și 90, urmare a organizării de proceduri competitive, prețul de furnizare a gazelor naturale nu va mai fi aprobat de ANRE conform principiilor stabilite în metodologia tarifară în vigoare.

			În fine, contractele încheiate în contextul prestării obligațiilor de serviciu public prevăzute la articolele 89, 90 și contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix au scop diferit și se încheie în condiții diferite.
	11.	27. La Articolul 87¹. Instrumente de comparare, alin. (1): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 87 ¹ alin. (1) cuvintele „ <i>alți consumatori finali care au</i> ” de substituit cu cuvintele „ <i>și consumatorii noncasnici cu</i> ”.	Se acceptă.
	12.	42. La Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale: Poziția SA „Moldovagaz”: Dat fiind faptul că Operatorii sistemelor de distribuție vor obține venituri din tariful uniform de distribuție a gazelor naturale de la Furnizorii de gaze naturale, care la rândul sau vor obține venituri din furnizarea gazelor naturale consumatorilor la preturi reglementate, conform volumelor efective în luna următoare a lunii de furnizare, nu pot fi acceptate plățile în avans, deoarece Furnizorul va trebui sa identifice surse suplimentare de achitare în avans.	Se acceptă parțial, Sintagma de „plăți de egalizare în avans” este una convențională pentru a delimita plățile de egalizare achitate de operatorii sistemelor de distribuție pe parcursul perioadei tarifare de plata de reconciliere, care urma să fie achitată la sfârșitul perioadei tarifare. Totodată, articolul 99 ³ a fost reformulat în contextul avizului ANRE.
	13.	43. La Articolul 100. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și a tarifelor reglementate, excluderea alin. (4)²): Poziția SA „Moldovagaz”: Nu se acceptă. Argumentarea: Excluderea alin. (4) ² art. 100 va conduce spre generarea impactului negativ tarifar asupra consumatorilor finali, astfel în cazul transferării consumatorilor pe piața gazelor naturale cu amănuntul, devierile tarifare generate de aceștia, vor fi restituite de consumatorii finali, în contextul obligației de serviciu public	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost introdusă în contextul majorărilor bruște a prețurilor pe piața gazelor naturale, înregistrate în ultimii ani. În condițiile în care piața de gaze naturale funcționează în regim normal, furnizorii de gaze naturale la preț reglementat trebuie să se adreseze, iar Agenția să examineze în termeni proximi cererile privind revizuirea tarifelor și a prețurilor reglementate. De asemenea, hotărârea ANRE adoptată în baza articolului 114, alin. (4), în cazul consumatorilor mari și mijlocii, precum și Regulamentul de furnizare a gazelor naturale, în cazul consumatorilor noncasnici mici, urmează să reglementeze condițiile specifice de prestare a serviciului universal către consumatorii noncasnici. Astfel, încât să fie evitată situația care s-a creat pe piața gazelor naturale urmare a migrării consumatorilor noncasnici mari în condițiile în care prețul reglementat nu a fost ajustat în termeni optimi.
	14.	48. La Articolul 113¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, alin. (4): Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.	Nu se acceptă, SA „Moldovagaz” nu a formulat careva propuneri cu privire la articolul 113 ¹ , alin. (4) din Legea nr. 108/2016. Totodată, menținem decizia cu privire la neacceptarea propunerii SA „Moldovagaz”, formulate în raport cu articolul 113 ¹ , alin. (2) din Legea nr. 108/2016
	15.	49. La Articolul 114. Dispoziții finale și tranzitorii: Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 114 alin. (4) dupa cuvântul „Agenția” de completat cu cuvintele „ <i>în urma consultărilor publice cu participanții la piața gazelor naturale</i> ”.	Se acceptă.
Rotalin Gaz Trading <i>Scrisoare nr.196 din 07.04.2025</i>	1.	La articolul 2: noțiunea „rezervare de capacitate”: Regulamentul (UE) nr.312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz NU CONȚINE asemenea definiție. Supraîncărcarea textului legii cu terminologia specifică procedurii de rezervare a capacităților în rețelele de transport nu este justificată. Regulamentul utilizează concepte precum alocare de capacitate, capacitate fermă sau întreruptibilă, dar nu consacră „rezervarea” ca termen distinct cu forță juridică. A introduce în legislația națională un termen nearmonizat cu legislația UE riscă să creeze confuzie în aplicarea și transpunerea normelor europene. „Rezervarea capacității” este o operațiune tehnico-administrativă, reglementată în contractele de acces la rețea, în procedurile de operare și în manualele de sistem. Această definiție nu este necesară în textul legii, care trebuie să reglementeze cadrul juridic general, nu mecanismele tehnice de operare. Propuneri: Se propune respingerea propunerii.	Se acceptă, Noțiunea de „ <i>rezervare de capacitate</i> ” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.
	2.	La Articolul 3 alin. (2) lit.c): Formularea nouă („promovarea și asigurarea...”) exprimă o abordare activă și directă, atribuind autorității un rol intervenționist, de actor direct în promovarea și menținerea	Nu se acceptă, Promovarea concurenței pe piața gazelor naturale se realizează de către ANRE prin stabilirea, inclusiv în actele normative de reglementare, a unui cadru competitiv pentru desfășurarea activităților de către

	concrenței. Trecerea de la „crearea condițiilor” la „asigurarea” implică o responsabilitate sporită pentru autorități. Aceasta poate duce la o suprainvenție, contrară principiilor economiei de piață liberă, dacă nu este atent reglementată. Asigurarea implică responsabilitate directă, un rezultat concret (concrență efectivă), și trebuie însoțit de limitări sau condiționări. Termenul „promovarea” este vag: ce înseamnă concret promovarea concrenței – publicitate, eliminarea barierelor, măsuri coercitive? „Asigurarea concrenței” poate intra în conflict cu competențele Consiliului Concrenței, în funcție de context și necesită expunerea CC în privința textului propus. Propuneri: Se propune respingerea propunerii.	întreprinderile din sectorul gazelor naturale. Cu privire la rolul ANRE în ceea ce privește asigurarea concrenței pe piața gazelor naturale, reiterăm că odată cu adoptarea la nivelul Uniunii Europene a Regulamentului UE nr. 1227/2011, autorităților de reglementare le-au fost atribuite atribuții de efectuare a investigațiilor pe piețele de energie (energie electrică și gaze naturale) pentru a identifica și sancționa eventuale acțiuni de abuz și manipulare. A se vedea în acest sens prevederile (art. 26, 27, 28, 29 din Preambul și art. 13, art. 16 din Regulamentul menționat)
3.	La Articolul 16, alin.(2): Acordarea competenței unei autorități administrative de a suspenda cu efect imediat un drept (licența) afectează grav principiul separației puterilor în stat. Suspendarea licenței echivalează, în practică, cu o interdicție de a desfășura o activitate economică, adică o sancțiune de natură jurisdicțională. Doar instanțele de judecată, ca parte a puterii judecătorești, pot aplica astfel de sancțiuni care produc efecte restrictive directe asupra drepturilor subiectului. Legea actuală tratează licența ca pe un drept/privilegiu dobândit legal, care poate fi retras sau suspendat doar în urma unei proceduri cu garanții procesuale, inclusiv: dreptul la apărare; posibilitatea prezentării de probe; decizia unei instanțe independente. Suspendarea imediată de către Agenție este o formă mascată de retragere temporară a licenței fără garanții procesuale reale, ceea ce contravine spiritului Convenției drepturilor omului, Constituției Republicii Moldova, Codului administrativ și Codului civil, Legii nr.160/2011. Orice acțiune de genul respectiv poate constitui o ingerință în drepturile garantate de tratatele internaționale la care face parte statul Republica Moldova și fiecare hotărâri de limitare în drepturi și privilegii urmează să fie luată în urma unui proces echitabil judiciar. Acordarea unui asemenea drept unei autorități administrative generează: pericolul intervențiilor arbitrar în activitatea operatorilor economici; utilizarea acestui mecanism ca formă de presiune economică, politică sau concrențială. Lipsa unui filtru judecătoresc anterior suspendării vulnerabilizează mediul de afaceri și descurajează investițiile în sector. Curtea Constituțională a Republicii Moldova (și în mod similar CEDO) a statuat în mai multe rânduri că: orice restrângere a unui drept economic trebuie să fie proporțională, motivată și supusă controlului judiciar prealabil; măsurile administrative cu impact sever trebuie să fie susceptibile de control efectiv înainte de aplicare, nu ulterior. Operatorul economic care deține o licență: are o încredere legitimă că își poate desfășura activitatea în mod stabil și predictibil; își face planuri financiare, contractuale și investiționale pe termen mediu-lung. Suspendarea licenței fără o decizie judecătorească prealabilă subminează securitatea juridică, ceea ce contravine nu doar Constituției, ci și principiilor europene privind drepturile economice. ANRE este o instituție publică autonomă finanțată din taxe de reglementare, fără: - fonduri de rezervă pentru compensații; - asigurări de răspundere profesională pentru prejudicii decurgând din decizii greșite. Guvernul este cel care, eventual, trebuie să suporte despăgubirile din bugetul public, în cazul în care instanțele constată ilegalitatea hotărârii de suspendare a licenței. Însă, în cazul de față, Guvernul în persoana autorităților subordonate, nu ia hotărârea de suspendare, deci nu există o decizie politică sau administrativă asumată colectiv, ci doar un act unilateral și administrativ al unei agenții autonome, fapt ce constituie o discrepanță care creează un dezechilibru periculos: Conform amendamentului propus ANRE va avea puterea de a suspenda activitatea economică a unui subiect de drept privat prin propria decizia, dar nu va avea nicio	Nu se acceptă Abordarea propusă în proiectul de lege se aliniază cu mai multe reglementări și prevederi legale, care prevăd instituția suspendării nemijlocit prin decizia autorității (cu validarea ulterioară a acesteia de către instanță), după cum urmează: 1) <u>art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător</u> potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea. Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică până la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărâre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. 2) <u>art. 278¹⁰ (2) al Codului de procedură civilă</u>, potrivit căruia „Cererea autorității competente privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză. Pentru ca instituția suspendării licenței să fie una efectivă, eficientă și aplicată în termen util, în contextul în care încălcările pe piața gazelor naturale afectează consumatorii finali și pot avea impact asupra securității aprovizionării cu gaze naturale, se impune ca efectele suspendării să survină din momentul adoptării Hotărârii ANRE, cu adresarea ulterioară de către ANRE în instanța de judecată pentru validarea acesteia. Suspendarea licenței prin instanța de judecată poate surveni doar după pronunțarea unei decizii definitive (proces care poate să dureze cca 2 ani de zile). Oportunitatea suspendării licenței (pentru 3 luni de zile) după 2 ani de la constatarea încălcărilor admise de către titularul de licență își pierde eficacitatea. În prezent legislația actuală permite tocmai 7 (șapte) etape de control al legalității acțiunii de suspendare/retragere a activității licențiate (prima etapă se manifestă prin procedura administrativă desfășurată la ANRE, alte 3 (trei) se manifestă prin dreptul titularului de licență de a contesta separat HARE de suspendare a licenței în instanțele de contencios administrativ pe verticală, iar alte 3 sunt etapele de control judiciar în procedura specială prevăzută de art. 278¹⁰ alin. (1) – (3) din Codul de procedură civilă). Respectiv, absolut toate afirmațiile despre <i>“pericolul intervențiilor arbitrar în activitatea operatorilor economici; utilizarea acestui mecanism ca formă de presiune economică, politică sau concrențială”</i> la moment pot fi invocate și analizate atât în fața Consiliului de administrație al ANRE cât și în fața a 18 judecători sau 6 instanțe de judecată (2 din prima instanță 2 curți de apel și două complete din cadrul CSJ). Mai mult ca atât, termenul maxim prevăzut de lege pentru suspendarea licenței de activitate este de trei luni de zile. În interiorul acestui termen, este imposibil să parcurgi toate etapele prevăzute de lege pentru controlul legalității Hotărârii de suspendare a licenței. Mai mult ca atât, legislația actuală permite pe lângă faptul anulării de către instanțele naționale a actelor administrative emise de autoritățile publice, inclusiv suspendarea efectelor actelor administrative la orice etapă, cu condiția că titularii de licență vor demonstra riscurile prevăzute de art. 172 alin. (2) din Codul administrativ. Totodată, sistarea licenței de constituie o ingerință a statului admisă prin prisma articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care corespunde „triplului test”: a) <u>ingerința este prevăzută de lege;</u> b) <u>protejează un interes legitim;</u> c) <u>este necesară într-o societate democratică.</u> Al doilea paragraf art. 1 al Primului Protocol, recunoaște dreptul statelor de a controla utilizarea proprietății

		responsabilitate financiară directă pentru prejudiciile cauzate terților dacă ilegalitatea deciziei atacate eventual va fi constatată de o instanță fie națională sau internațională. Propunerea analizată încalcă aceste cerințe, oferind autorității un instrument de restricție necontrolată, chiar dacă temporară. Chiar și o singură zi fără furnizarea energiei electrice sau a gazului natural poate determina consumatorul să migreze către un alt furnizor, posibil în mod ireversibil, fapt ce afectează activitatea subiectului licențiat. Orice astfel de consecință gravă nu poate fi declanșată printr-un act administrativ unilateral, ci doar printr-o decizie irevocabilă a unei instanțe competente urmare parcurgerii mai multor ”filtre” jurisdicționale și administrative. Propunerea este excesivă și disproporționată, doar instanța de judecată poate dispune suspendarea sau retragerea unei licențe, prin hotărâre distinctă, motivată și irevocabilă; Agenția poate sesiza instanța, dar nu ar trebui să poată impune măsura suspendării unilateral. Propuneri: Contrar poziției ANRE se propune revizuirea prevederilor legislației în vigoare în vederea aplicării abordării generale și fără excepții ce țin de aspectele licențiere în conformitate cu politici naționale, autoritatea fiind lipsită de posibilitatea de a suspenda licența unui operator în modul autoritar.	prin aplicarea legilor pe care le consideră necesare în interesul general.
	4.	La Articolul 16 alin. (3), Termenul „risc iminent” nu este definit legal în mod clar, ceea ce lasă loc de interpretare arbitrară de către funcționarii ANRE. Spre deosebire de „întreruperea efectivă”, care poate fi dovedită obiectiv (prin date tehnice, plângeri de la consumatori etc.), „risc iminent” este subiectiv, prezumptiv, preventiv. Ca concluzie, orice suspiciune sau prezumție, neconfirmată cu probe certe, poate fi utilizată pentru a suspenda licența, afectând grav activitatea economică a unui operator. Înlocuirea expresiei „poate fi suspendată” cu „se suspendă” transformă o opțiune de intervenție reglementată, într-o obligație automată, fără spațiu de analiză individualizată. Astfel, Agenția: - nu mai are obligația de a evalua gravitatea cazului; - nu mai poate aplica măsuri alternative (avertisment, termen de remediere etc.); - este forțată să suspende activitatea chiar și în cazuri minore, doar pentru că există „risc”. Acest mecanism este profund disproporționat și incompatibil cu principiile bunei administrări și ale statului de drept. Formularea propusă exclude orice filtru prealabil de control jurisdicțional, deoarece: „se suspendă” presupune executare automată și imediată, fără a asigura dreptul la contestare înainte de aplicarea măsurii. Asemenea abordare contravine art. 20 din Constituția RM care garantează dreptul la un recurs efectiv; art. 6 din CEDO care asigură accesul la un proces echitabil – lucruri explicate în multe cazuri de jurisprudența Curții Constituționale. Dacă ANRE are posibilitatea de a suspenda oricând o licență pe baza unui „risc” neclar, atunci acest instrument poate deveni: - o pârghe de presiune asupra operatorilor nealiniați în contextul politic anumit; - un mijloc de favorizare indirectă a unor competitori; - o armă administrativă, în loc de un mecanism de protecție publică. Aceasta subminează neutralitatea instituțională și distruge încrederea în reglementare echitabilă. Riscuri economice majore pentru furnizori și investitori Orice amenințare cu o suspendare automată, fără o decizie judecătorească, poate avea efecte: - negative asupra planurilor de investiții; - blocaje în contracte; - pierderi irecuperabile pentru furnizori și clienți. Într-o piață reglementată, stabilitatea licențelor este esențială pentru securitatea energetică. Propuneri: Se propune respingerea modificării propuse, care este excesiv de intruzivă,	Nu se acceptă Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară, să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen are sensuri polisemantice, divergente, care poate determina soluții contrare în aplicabilitate. Respectiv, autorul precizează sensul utilizat în actul normativ. Sensul termenilor „risc iminent” derivă cu claritate din textul proiectului, fără echivoc, ceea ce corespunde prevederilor art. 54 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Mai mult ca atât, cuvintele „risc iminent” utilizate în textul proiectului nu sunt cuvinte polisemantice, utilizarea acestora în textul proiectului corespunde exact sensului de bază al acestora. Nefiind polisemantice, cuvintele respective nu presupune interpretări contradictorii, iar proiectul nu modifică sensul de bază al acestora. Conform tehnicii legislative și principiile de legiferare, prevederile unui act normativ nu reprezintă un dicționar explicativ al tuturor cuvintelor și sintagmelor din limba română utilizate în text.

		periculos de vagă și administrativ abuzivă. Ea elimină controlul proporționalității și analiza de context; creează presiune nejustificată și arbitrară asupra actorilor economici; deschide calea spre decizii cu impact grav, dar fără responsabilitate instituțională.	
	5.	La Articolul 16 alin. (4¹): Legea nr. 160/2011 și Codul administrativ al Republicii Moldova stabilesc proceduri clare pentru suspendarea sau retragerea licențelor în domenii economice diverse, având în vedere respectarea principiilor legalității, transparenței și echității procesuale. Introducerea unui mecanism paralel în sectorul energetic poate aduce contradicții sau neclarități în aplicarea acestor principii, distorsionând echilibrul între autoritatea de reglementare și drepturile operatorilor economici. Posibile riscuri de abuz în autoritatea de reglementare: Modificarea propusă conferă Agenției autoritatea de a suspenda licențele fără a exista un control jurisdicțional imediat, ceea ce poate conduce la abuzuri, în special în cazul în care deciziile de suspendare nu sunt fundamentate corespunzător și sunt luate în afaceri economice de mare impact. Acest lucru poate conduce la o ingerință excesivă în activitățile economice ale operatorilor, fără garanțiile procesuale corespunzătoare, așa cum sunt prevăzute în legislația generală. Lipsa de protecție a drepturilor fundamentale ale operatorilor economici: Așa cum este menționat, suspendarea licenței de către Agenție poate să se aplice fără a fi necesară validarea de către o instanță judecătorească în termenii prevăzuți de legislația generală. Astfel, se adaugă un nivel de insecuritate juridică pentru operatori, deoarece decizia de suspendare poate avea un impact economic considerabil fără ca aceștia să beneficieze de o protecție adecvată a drepturilor lor fundamentale. Disfuncționalități între legislațiile sectoriale și generale: Crearea unei proceduri excepționale pentru sectorul energetic în raport cu legislația administrativă generală poate duce la contradicții între reglementările de sector și cele mai largi aplicabile economiei naționale. Aceasta poate crea confuzie în rândul operatorilor economici și poate împiedica armonizarea reglementărilor interne ale sectorului energetic cu cele mai largi reglementări administrative și economice. Impact asupra respectării tratatelor internaționale și dreptului european: Modificările propuse pot duce la încălcarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, în special cele prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și alte tratate internaționale semnate de Republica Moldova, care garantează dreptul la un proces echitabil și la protecția proprietății. Suspendarea unei licențe fără un control judiciar eficient ar putea fi considerată o încălcare a drepturilor fundamentale ale operatorilor economici. În concluzie, această modificare propusă poate crea un regim de reglementare special și, în anumite cazuri, discreționar în sectorul energetic, care nu respectă pe deplin principiile generale ale dreptului administrativ și economic din Republica Moldova, punând astfel în pericol securitatea juridică și economică a operatorilor din acest sector Propuneri: se propune respingerea propunerii	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus. Codul administrativ nu reglementează și nu este aplicabil procedurii de suspendare/retragere a actelor permise. Legea 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, reprezintă o lege cadru, care stabilește reguli generale în privința tuturor actelor permise. În conformitate cu art. 10 al Legii 160/2011 stabilește că: <i>„Valabilitatea actului permisiv poate fi suspendată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.”</i> Astfel, în conformitate cu art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea. Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică până la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărâre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. Având în vedere riscurile pentru securitatea aprovizionării consumatorilor cu gaze naturale, pe care le implică anumite încălcări admise de către titularii actelor permise, cadrul legislativ special aplicabil sectorului gazelor naturale, trebuie să prevadă intervenția promptă din partea statului pentru a preveni producerea riscurilor respective. Or, securitatea energetică este parte indispensabilă a securității statului, iar conform noțiunilor definite la art. 2 al Legii nr. 108/2016, „securitate – securitatea furnizării și livrării de gaze naturale, precum și securitatea tehnică”. În continuare, art. 7 alin. (4¹) al Legii nominalizate, prevede că: „<i>Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și prin Legea nr.174/2017 cu privire la energetică</i>”.
	6.	La Articolul 16 alin. (5): Obiecții: Este suficient ca aspectele procedurale menționate în propunerea respectivă să fie incluse în regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat de ANRE, întrucât, în esență, acestea nu reprezintă altceva decât elemente procedurale ce reglementează relațiile dintre furnizor și consumatorul final în raportul contractuale guvernate de legislația civilă. Includerea acestor prevederi limitează flexibilitatea ANRE de a adapta sau modifica procedurile atunci când circumstanțele o impun. Propuneri: se propune respingerea propunerii	Nu se acceptă, Alineatul (5) instituie termenul pentru care urmează să fie retrasă licența și indică normele procedurale care se aplică la efectuarea controlului legalității hotărârilor ANRE privind suspendarea licenței. Totodată, principiile aferente licențierii nu pot fi desfășurate în Regulamentul de furnizare a gazelor naturale, care are alt obiect de reglementare. Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă reglementează procedura de suspendare a actelor permise și modul de validare a deciziilor autorităților de licențiere. Prin urmare, procedura de suspendare a actelor permise nu poate forma obiectul de reglementare al Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale, mai ales în condițiile în care Regulamentul respectiv este aplicabil doar raporturilor dintre furnizori și consumatorii finali. Totodată, sistarea actelor permise vizează nu doar licențelor pentru furnizarea gazelor naturale. Norma legală aplicabilă procedurii de suspendare a actului permisiv trebuie să fie una previzibilă, respectiv termenul maxim pe perioada căruia este admisă sistarea licenței trebuie să fie expres prevăzut de norma

			legală, pentru a nu admite abordări diferențiate în privința titularilor în cazuri similare.
	7.	La Articolul 17, alin. 3¹: Argumentarea expusă mai sus pentru neadmiterea suspendării licențelor la hotărârea unilaterală ANRE este aplicabilă și acestei modificări. Este de menționat în plus că propunerea conferă ANRE o autoritate discreționară, executorie și imediată, fără nicio garanție procesuală prealabilă pentru persoana afectată. Aceasta transformă ANRE într-un „judecător și executor” al propriilor decizii, ceea ce este o deviație gravă de la principiul separației puterilor în stat (art. 6 din Constituția Republicii Moldova). Retragerea licenței – o sancțiune extremă cu caracter ireversibil Retragerea unei licențe: - are caracter sancționator și definitiv, - duce la încetarea activității economice, - afectează angajați, consumatori și parteneri contractuali. Tocmai de aceea, în toate ramurile de economie (transport, servicii medicale, educație, servicii financiare, construcție, comerț, telecomunicații), retragerea licenței este condiționată de hotărâre judecătorească prealabilă, nu ulterioară. Aplicarea imediată în absența unui control judiciar creează un teren fertil pentru abuzuri administrative, favoritisme, eliminarea concurenței sau răfuielei instituționale. 3. Inversarea periculoasă a sarcinii probei și lipsa protecției efective a justițiabilului Propunerea presupune că decizia ANRE este prezumată ca fiind legală și eficientă din momentul emiterii, iar cel afectat trebuie să inițieze un proces lung, costisitor și incert pentru a anula efectele. Aceasta: - încalcă principiul dreptului la apărare și la un proces echitabil (art. 20 din Constituție, art. 6 din CEDO), - transformă întreprinzătorul în victimă a procedurii, fără remediu real imediat. 4. ANRE nu poartă răspundere materială pentru pierderile cauzate de retragerea nelegală a licenței. Agenția este o instituție publică fără fonduri proprii de asigurare a prejudiciilor sau asigurare profesională. Nu există un mecanism de compensare automată a pierderilor dacă hotărârea este anulată de instanță; Guvernul în persoana autorităților subordonate nu participă în procesul decizional și nu propune și susține în judecată retragerea licenței însă va suporta costurile asociate cu hotărârile instanțelor fie naționale fie internaționale cu privire la compensarea prejudiciului cauzat. Această discrepanță dintre autoritatea ANRE și drepturile justițiabililor subminează statul de drept, în special în ceea ce privește accesul efectiv la justiție. Dacă decizia ANRE poate provoca prejudicii financiare semnificative fără ca agenția să fie responsabilă pentru daunele cauzate, instanța va fi pusă într-o situație dificilă, în care trebuie să decidă într-un context în care deja au apărut pierderi considerabile pentru operatori. Aceasta creează un risc semnificativ de erodare a încrederii în sistemul judiciar și în capacitatea instanței de a asigura dreptatea și protecția eficientă a drepturilor fundamentale ale părților implicate. Propuneri: se propune modificarea legislației în vederea excluderii privilegiului ANRE de a retrage licențe unilateral sau cu aprobarea textului în următoarea redacție: „<i>Hotărârea privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești care validează decizia Agenției.</i>” În acest sens, prevederile art.15 alin.(2) din Legea 174/2017 care exonerează ANRE de la povara dreptului subiectului supus controlului de stat de a contesta orice fapt sau orice act al inspectorului si repara prejudiciul urmează a fi revizuite întrucât constituie o discrepanță evidentă cu principiile fundamentale într-un stat de drept.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.

8.	La modificarea propusă la Articolul 85 alin. (9): Ambiguitate periculoasă: expresia „termene rezonabile” nu este definită legal – autoritatea poate interpreta diferit, deschizând ușa pentru potențiale abuzuri sau intervenții discreționare; Implicare indirectă în negocieri: deși textul spune că este „doar pentru informare”, obligația de prezentare a contractelor poate duce în practică la presiuni sau intervenții indirecte asupra furnizorilor, afectând principiul libertății contractuale; Tratament inegal: furnizorii care folosesc platforme de tranzacționare sunt exceptați, ceea ce poate crea un tratament diferențiat nejustificat între operatori. Propuneri: se propune respingerea propunerii	Nu se acceptă, Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 sunt obligați să raporteze la ANRE toate contractele de achiziție, pentru ca ANRE să pună în aplicare prevederile alin. 9 din același articol. Atât legislația națională, precum și <i>acquis</i>-ul comunitar care reglementează sectorul gazelor naturale prevăd dreptul discreționar al autorității publice de a lua deciziile necesare pentru asigurarea implementării cadrului normativ primar (a se vedea, de exemplu, art. 16, alin. (1) din Codul administrativ, precum și articolul 41 din Directiva UE nr. 73/2009, transpusă prin Legea în vigoare). Aceasta nu exonerează, însă ANRE, de obligația de a acționa cu respectarea principiilor legalității, imparțialității, al egalității de tratament, al proporționalității, al bunei credințe, precum și al altor principii stabilite în Codul administrativ. Totodată, deciziile și hotărârile ANRE se supun controlului legalității și pot fi contestate în instanța de judecată în cazul unor potențiale abuzuri. Totodată, sintagma contestată este utilizată în Legea în vigoare, iar propunerea de modificarea a articolului 85, alin. (9) a fost formulată pentru a se asigura aplicabilitatea acesteia în contextul în care o parte din tranzacțiile de pe piața angro a gazelor naturale se realizează prin intermediul platformei de tranzacționare (platforma BRM EST), iar notificarea acestora cu cel puțin 30 de zile înainte este imposibilă.
9.	La Articolul 80, alin. (3): Modificarea propusă, fără a include excepțiile legate de litigiile în instanță, poate adresa doar interesele furnizorilor, lăsând consumatorii într-o poziție vulnerabilă, mai ales în fața unor eventuale abuzuri. Introducerea unei excepții pentru litigii în instanță este esențială pentru a proteja drepturile consumatorilor și pentru a asigura un echilibru corect între cele două părți. Propuneri: Este o practică reglementată în multe piețe, dar trebuie clarificată juridic pentru a evita abuzurile. Impunerea unei condiționări astfel de trecere a consumatorului ar trebui să fie legată de un proces transparent de mediere a disputelor și verificări suplimentare pentru a asigura că utilizatorii nu sunt împiedicați să aibă acces la gaze din motive nejustificate.	Nu se acceptă, Nu este clar ce se propune exact a fi modificat în norma respectivă.
10.	La Articolul 89, alin.(1): Cuvântul „esențiale” nu este definit clar în majoritatea cadrelor normative, iar ce constituie un serviciu social esențial poate varia în funcție de context (ex: sănătate, educație, asistență socială, ordine publică etc.). Fără o definiție legală sau o listă explicită, termenul lasă loc de interpretări subiective, ceea ce poate duce la: o tratament inegal între instituții similare, o abuzuri sau solicitări nejustificate de tratament preferențial, o dificultăți în aplicarea practică a prevederii. Propuneri: Pentru claritate și aplicabilitate coerentă, se recomandă: Definirea expresă a termenului „servicii sociale esențiale” în actul legislativ sau într-un regulament subsecvent. Alternativ, „...întreprinderile și instituțiile care prestează servicii prevăzute ca obligație a statului sau autorităților publice prin lege sau politici publice.	Nu se acceptă, Noțiunea de „serviciu social esențial,, este stabilită în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024. „3.4. <i>serviciu social esențial</i> – serviciu prestat pentru asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, pentru educație sau pentru administrația publică.”
11.	La Articolul 97, alineatele (2) – (5): Eliminarea prevederilor menționate ar putea avea mai multe implicații negative, în special în ceea ce privește transparența, concurența și protecția consumatorilor pe piața gazelor naturale. Iată câteva argumente contra eliminării acestor prevederi: Eliminarea studiilor de piață și a consultărilor publice ar putea reduce semnificativ transparența procesului decizional. Fără aceste studii, agenția nu ar putea justifica în mod clar măsurile pe care le ia, iar consumatorii și alte părți interesate nu ar avea informații clare despre starea pieței și despre măsurile de îmbunătățire a concurenței. Studiile de piață ajută la evaluarea concentrației pieței și identificarea eventualelor abuzuri de poziție dominantă. Fără aceste evaluări, piețele pot deveni mai vulnerabile la monopoli sau oligopoluri, ceea ce poate duce la prețuri mai mari și la scăderea calității serviciilor. Aceasta ar putea afecta consumatorii și economia în ansamblu.	Nu se acceptă, Prevederile art. 97, alin. (2) – (5) se propun a fi excluse deoarece, în conformitate cu 97⁵, alin. (8), în redacția Proiectului de lege, ANRE urmează să facă anual studiul de piață și să întocmească raportul privind piața gazelor naturale. Raportul respectiv trebuie să conțină informații detaliate privind organizarea și funcționarea pieței gazelor naturale, inclusiv evaluarea nivelului de eficiență, de concurență și de transparență pe piața gazelor naturale, nivelul de lichiditate al pieței gazelor naturale, evaluarea cantitativă a concentrației pe piața gazelor naturale, informații privind tendințele evoluțiilor înregistrate, precum și alte informații legate de funcțiile Agenției privind monitorizarea pieței gazelor naturale.

		Măsurile luate fără o evaluare detaliată a pieței ar putea fi ineficiente sau necorespunzătoare. Studiile permit agenției să ia măsuri proporționale și bazate pe date reale, iar eliminarea acestora ar putea conduce la decizii arbitrare sau nefundamentate, care nu rezolvă problemele pieței. Un studiu periodic este esențial pentru asigurarea unui mediu concurențial corect și pentru protejarea intereselor consumatorilor. Fără un astfel de studiu, agenția ar putea să nu poată detecta și remedia practicile care afectează negativ consumatorii, cum ar fi prețuri excesive sau servicii inadecvate. Eliminarea acestor prevederi ar putea duce la o scădere a încrederii publicului în agenție și în întregul sector de reglementare. Transparența și consultările publice sunt esențiale pentru menținerea unei relații de încredere între instituții și cetățeni. Fără aceste mecanisme, există riscul ca agenția să fie percepută ca mai puțin responsabilă și mai puțin preocupată de interesele publicului. Fără evaluări bazate pe studii de piață, agenția ar putea să nu își poată ajusta reglementările în mod adecvat în funcție de evoluțiile pieței. Acest lucru poate conduce la reglementări depășite sau neadaptate, care nu răspund nevoilor pieței moderne și nu susțin dezvoltarea durabilă a pieței gazelor naturale. Propuneri: Se propune respingerea acestei modificări. Eliminarea acestor prevederi ar putea duce la o reglementare mai puțin eficientă și mai puțin transparentă, afectând negativ concurența și interesele consumatorilor. În plus, ar putea compromite încrederea publicului în instituțiile responsabile de reglementarea pieței gazelor naturale. De aceea, menținerea acestor prevederi este crucială pentru asigurarea unui mediu de piață corect, transparent și eficient. Transparența în ceea ce privește metodologia studiilor de piață și publicarea acestora sunt esențiale pentru a verifica temeinicia deciziilor luate de agenție. Fără aceste informații, nu numai că deciziile riscă să fie contestate, dar se poate ajunge și la reglementări ineficiente sau nejustificate, care nu adresează corect problemele pieței gazelor naturale. Astfel, menținerea prevederilor legale care garantează transparența studiilor de piață ar contribui la un cadru de reglementare mai solid, corect și responsabil.	
	12.	La Articolul 97⁵ alin.(3): Nu sunt definite: • tipurile de documente/informații, • criteriile de necesitate, • perioada vizată de solicitare, • modalitatea de contestare. Aceasta poate duce la aplicarea arbitrară sau disproporționată a prevederii și creează riscul accesării unor informații sensibile sau confidențiale, inclusiv de natură comercială sau personală. În practică, au fost semnalate situații în care ANRE, în exercitarea funcției sale de supraveghere și control, impune termene foarte scurte pentru furnizarea informațiilor și documentelor solicitate de la participanții la piață, în special în cadrul notificărilor administrative de tipul celor prevăzute la art. 97⁵ alin. (3) (propunere de modificare). Consecința directă: potențial de sancțiuni formale Aceste termene, uneori imposibil de respectat din rațiuni obiective (volumul de date, complexitatea informațiilor cerute, necesitatea implicării mai multor compartimente interne, consultări juridice etc.), sunt urmate adesea de constatarea formală a unei încălcări procedurale – nerespectarea termenului-limită. Această abordare poate servi drept bază formală pentru aplicarea unei sancțiuni financiare, chiar și în lipsa unei intenții de obstrucționare din partea entității vizate. Principiul proporționalității (în dreptul administrativ și constituțional) impune ca autoritatea	Se acceptă parțial, Articolul 97⁵, alin. (3) se completează cu următorul enunț: „Agenția exercită atribuția prevăzută în prezentul alineat cu respectarea principiilor generale prevăzute în Cartea I, Capitolul III, Secțiunile 1 și 2 din Codul administrativ.”. Codul administrativ instituie în mod expres în sarcina autorităților publice obligația de a respecta principiul proporționalității, precum și principiul aplicării termenelor rezonabile. Totodată, deciziile și hotărârile ANRE se supun controlului judiciar și pot fi contestate în modul prevăzut de Codul administrativ. Astfel, completarea propusă nu este necesară.

		să solicite doar informații strict necesare scopului urmărit. Lipsa limitărilor tematice sau temporale permite abuzuri: de exemplu, solicitări retroactive, în masă, fără legătură clară cu un caz concret. Lipsa unei proceduri de contestare sau a unui mecanism de control (de ex., printr-un ordin sau hotărâre motivată) pune partea vizată într-o poziție de inferioritate juridică. Propuneri: Se propune: (3) Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă motivată, să solicite oricărui participant la piață sau persoanelor menționate la alin. (4) lit. b) – e) <i>doar acele informații și documente care sunt strict necesare și proporționale</i> cu scopul exercitării funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale. Persoanele vizate sunt obligate să coopereze cu Agenția, în condițiile legii, iar Agenția are obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute, cu excepția celor care trebuie făcute publice conform cadrului legal aplicabil. În situația în care informațiile și documentele solicitate de Agenție sunt de o natură complexă sau presupun un volum semnificativ de prelucrare, participantul la piață sau persoana vizată are dreptul de a solicita, în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii solicitării, o prelungire a termenului de prezentare a informației. Agenția este obligată să examineze cererea și să comunice decizia sa motivată în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea acesteia. Aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea termenului de furnizare a informațiilor este admisibilă doar în cazul în care se constată refuzul nejustificat de colaborare ori comportamentul de natură a împiedica în mod deliberat exercitarea atribuțiilor de monitorizare ale Agenției.	
SRL „Invent-In” <i>Scrisoare f/n din 07.04.2025</i>	1.	La Articolul 69, SRL „Invent-In” la data de 12.03.2025 a prezentat propuneri la art. 69 din Legea 108/2016 care se refereau la completarea acestuia cu alin. (10) în următoarea redacție: „Articolul 69 de completat cu alin. (10) în următoarea redacție: „(10) Lucrările de instalare, demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.” Însă Ministerul Energiei a respins propunerea noastră indicând următoarele: „Propunerea respectivă contravine prevederilor art. 69 alin. (4) din Legea cu privire la gazele naturale. Abordarea respectivă este una similară cu alte sectoare reglementate (ex. sectorul de energie electrică), fiind justificat a stabili reguli uniforme și a nu admite tratament diferențiat în raport cu consumatorii din alte sectoarele ale energiei. În conformitate cu prevederile pct. 125 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, aprobat prin HANRE nr. 297/2022, în vederea asigurării securității măsurării, echipamentele de măsurare vor fi sigilate de operatorii de sistem în conformitate cu Legea metrologiei nr.19/2016 și Regulamentul nr. 112/2019 privind racordarea la rețelele de gaze naturale. Sigilarea echipamentelor de măsurare se efectuează de către operatorii de sistem. Astfel, suplimentar la reglementările în vigoare ce prevăd obligațiile operatorilor de sistem în legătură cu prestarea serviciilor auxiliare ce țin de echipamentele de măsurare, având în vedere că efectuarea lucrărilor de instalare, demontarea și remontare a echipamentelor de măsurare la consumatorii finali poate avea loc doar în prezența reprezentantului operatorului de sistem, considerăm că, nu este justificată, inclusiv economic, propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe.” În acest context, SRL „Invent-In” susține în continuare propunerea inițială cu unele modificări din următoarele considerente și propune completarea art. 69 cu alineatul (10) în următoarea redacție: <i>„(10) Lucrările de demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte</i>	Nu se acceptă, În spiritul <i>acquis</i>-ului comunitar care reglementează sectorul gazelor naturale, Legea nr. 108/2016 stabilește că asigurarea concurenței și a competiției în sectorul gazelor naturale trebuie realizată în raport cu activitățile de producere și de cumpărare/vânzare a gazelor naturale. Activitățile ce țin de exploatarea rețelilor de gaze naturale se realizează în continuare în condiții de monopol natural, iar fiecare operator de sistem își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat (a se vedea art. 13, alin. (1) din Legea nr. 108/2016). Totodată, ținând cont de necesitatea asigurării posibilității consumatorilor finali de a-și exercita dreptul de schimbare a furnizorului în termeni cât mai restrânși, este imperativ ca evidența consumului de gaze naturale să fie responsabilitatea exclusivă a operatorului de sistem. Cu privire la preținse neconcordanțe între cadrul normativ primar și actele normative de reglementare ale ANRE, menționăm că legislația secundară urmează a fi ajustată pentru a corespunde legislației primare și nu invers. Astfel, eventualele neconcordanțe necesită a fi abordate în cadrul discuțiilor inițiate în mod direct cu ANRE.

	<i>organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.”</i> Astfel, potrivit art. 69 alin. (4) la care face referire Ministerul, „Operatorii de sistem efectuează lucrările de instalare, exploatare și întreținere a echipamentelor de măsurare ale consumatorilor finali racordați la rețelele lor de gaze naturale, de asemenea asigură efectuarea verificării metrologice a acestor echipamente. Periodicitatea verificării metrologice a echipamentelor de măsurare se stabilește conform Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurărilor supuse controlului metrologic legal, aprobată de Guvern”. Corespunzător, norma dată nu limitează posibilitatea efectuării lucrărilor de demontare, remontare și reparație a echipamentelor de măsurare, de către persoanele care corespund cerințelor legii. Atragem atenția că propunerea noastră nu atinge dreptul/obligăția operatorilor de sistem de a sigila echipamentele de măsurare, prevăzut de pct. 125 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale. De asemenea, considerăm necesar revederea de către Minister a argumentului prezentat întru respingerea propunerii noastre precum că „sub aspectul reglementărilor în vigoare ce prevăd obligațiile operatorilor de sistem în legătură cu prestarea serviciilor auxiliare ce țin de echipamentele de măsurare, având în vedere că efectuarea lucrărilor de instalare, demontarea și remontare a echipamentelor de măsurare la consumatorii finali poate avea loc doar în prezența reprezentantului operatorului de sistem, considerăm că, nu este justificată, inclusiv economic, propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe”. Or, potrivit pct. 4 subpunctul 9) din Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 271 /2018 din 28 septembrie 2018: <i>„4. Metodologia reglementează modul de calculare și aplicare a tarifelor reglementate pentru următoarele categorii de servicii auxiliare prestate solicitanților, consumatorilor finali, producătorilor, operatorilor depozitelor de stocare, operatorilor instalațiilor GNCV de către operatorul sistemului de transport (OST) și/sau de către operatorul sistemului de distribuție (OSD) a gazelor naturale după cum urmează:</i> <i>9) demontarea echipamentului de măsurare a gazelor naturale pentru efectuarea expertizei metrologice, la solicitarea consumatorului și remontarea acestuia, în caz dacă se constată, că echipamentul de măsurare respectiv corespunde normelor metrologice;”</i> Corespunzător, în speță este vorba despre demontare și remontarea echipamentelor de măsurare pentru verificarea metrologică ordinară, nu și cea de expertiză. Concomitent, prezența reprezentantului operatorului de sistem rămâne obligatorie, or lucrările de desigilare și sigilare sunt efectuate de către acesta. Opinia Ministerului privind faptul că nu este justificată propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe sub aspect economic nu este argumentat cu analize și calcule, or liberalizarea oricărei piețe și concurența pe aceasta din contra aduce beneficii consumatorilor, inclusiv prin micșorarea prețurilor, astfel dreptul de a alege prestatorul de servicii urmează a fi văzut sub aspectul libertăților constituționale. Cu toate că, în opinia noastră și dreptul exclusiv al operatorilor de sistem de a demonta echipamentul de măsurare a gazelor naturale pentru efectuarea expertizei metrologice este unul care monopolizează piața acestor servicii, totuși argumentul Ministerului nu poate fi reținut sub aspectul că demontarea și remontarea echipamentului de măsurare pentru verificare metrologică este un serviciu auxiliar prestat exclusiv de operatorul de sistem. Astfel, în condițiile în care Republica Moldova se află pe calea integrării europene, considerăm că statul are obligația de demonopolizare a mai multor segmente de piață și dereglementarea acestora. Impedimentele legislative și administrative în desfășurarea acestui gen de activitate de către oricare agent economic care corespunde cerințelor, gen de activitate care pe de o parte este permis de alte acte legislative, iar din cauza posibilității interpretării eronate a Legii cu privire la gazele naturale întâmpină piedici din partea	
--	---	--

		operatorilor de sistem - afectează în mod direct atât activitatea antreprenorială a participanților pe această piață cât și per general economia țării. Amintim argumentul prezentat anterior la care Ministerul nu a răspuns, că, potrivit pct. 77 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale aprobat prin HOTĂRÂRE Nr. 297 din 03.06.2022 „Montarea echipamentului de măsurare se realizează conform proiectului, cerințelor prezentului Regulament și ale altor documente normativ-tehnice în domeniu. Montarea se efectuează de către organizațiile/persoanele autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase”. Reieșind din cele menționate mai sus, rugăm analiza argumentelor prezentate suplimentar și acceptarea propuneri de completare a art. 69 cu alin. (10) în următoarea redacție: <i>„(10) Lucrările de demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.”</i>	
SRL „Bălți-Gaz <i>Scrisoarea nr.01-03/314 din 08.04.2025</i>	2.	Pct. 14. al Proiectului propus spre consultare privind modificarea Articolul 49, sintagma: Contribuția autorității publice locale sau a solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective, atenuază prevederile Codului nr.1107/2002, Legii Legii Nr.436/2006, HG nr.684/2022 etc. nr.181/2014. Poziția expusă supra, vine din experiența acumulată în activitatea întreprinderii și nu are ca scop defăimarea autorului sau participanților la proces.	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea.
Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru <i>Scrisoare nr.36/01-06/408 din 03.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Serviciul de Informații și Securitate <i>Scrisoarea nr.IE/3575 din 11.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
ÎCS „Nord Gaz-Sîngerei” <i>Scrisoarea nr.44 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
SRL „Florești-Gaz <i>Scrisoarea nr.108 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-

Congresul Autorităților Locale din RM <i>Scrisoarea nr.109 din 11.04.2025</i>	1.	În Art. I (Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (...), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La Articolul 49, alin. (4¹), după cuvintele „autoritatea publică locală” este necesară completarea cu cuvintele „sau o altă entitate, inclusiv prin activitate de sponsorizare”. Argumentare: Completarea propusă este necesară pentru asigurarea contribuției legitime prevăzute de proiect pentru dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în zone „a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată” de către orice entități disponibile în acest sens, prin programe, proiecte, granturi sau altă activitate de sponsorizeze, care pot fi rezultatul implicării proactive a autorităților administrației publice locale sau a altor entități care doresc realizarea unor acțiuni de interes public ce necesită asistență financiară și materială, conform Legii nr. 1420/2002 cu privire la activitatea de filantropie și sponsorizare.	Se acceptă.
SRL „Vestmoldtransgaz” <i>Scrisoarea nr.01-309 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor <i>Scrisoarea nr.01/2-30-509 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Biroul politici de reintegrare <i>Scrisoarea nr.04-78-3773 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Agencia Proprietăți Publice <i>Scrisoarea nr.05-04-2339 din 03.04.2025</i>		Comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, reieșind din faptul că, unele obiecții și propuneri expuse de către S.A. „CET-Nord” și S.A. „Energom” nu au fost acceptate sau acceptate parțial, solicităm să se ajungă la un consens în privința acestora.	-
Centrul de Armonizare a Legislației		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
SA „Cet-Nord” <i>Scrisoarea nr. 227-08/0495 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Bursa Română de Mărfuri		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
SRL „Chișinău-Gaz” <i>Scrisoarea nr.592 din 07.04.2025</i>	16.	La Articolul 80 alin. (5), Toți consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul de a beneficia, pentru o anumită perioadă de timp, stabilită în conformitate cu art. 90, de furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, Enumerarea de potențiale situații ce țin de cazul în care „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” poate fi interpretată în sensul restrângerii situațiilor vizate în acest caz.
	17.	La Articolul 81, Se propune completarea textului din lit. c) art. 81 după sintagma „să sesizeze imediat” cu sintagma „operatorul de sistem și/sau,” în continuare, conform textului. Argumentări suplimentare: Consumatorul final are acces liber la informația privind datele de contact al OSD la rețelele căruia este racordat din următoarele surse: partea verso a facturii de plată pentru gazele naturale consumate, site-ul oficial al OSD, pagina oficială a OSD de pe rețeaua de socializare „Facebook” ș.a. Mai mult ca atât consumatorii noncasnici	Se acceptă.

		au încheiate cu OSD în conformitate cu pct.71 subpunct 21 din Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr.112/2019 Acord Tehnic care conține datele de contact ale părților. Reieșind din cele expuse și având în vedere argumentările prezentate anterior, solicităm respectuos acceptarea modificărilor propuse.	
	18.	La Articolul 83, Se propune completarea alin. (5) art. 83 după textul „consumatorul final achită” cu sintagma „operatorului de sistem”. Argumentări suplimentare: În așa fel de situații când o persoană fizică/juridică cauzează un prejudiciu altei persoane fizice/juridice compensarea prejudiciului se execută în conformitate cu legislația în vigoare (Cod Penal, Cod Contravențional etc.). Mai mult ca atât în conformitate cu pct.151 din Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr.112/2019, OSD, la depistarea conectării neautorizate la rețeaua de gaze naturale a aparatelor de utilizare de către persoane fizice și/sau juridice calculează consumul de gaze naturale conform sistemului pașal și îl prezintă spre achitare. Reieșind din cele expuse și având în vedere argumentările prezentate anterior, solicităm respectuos acceptarea modificărilor propuse.	Nu se acceptă, Ținând cont de prevederile imperative ale Codului Civil, norma respectivă poate fi aplicată în raport cu operatorul de sistem doar cu condiția existenței unui contract dintre consumatorul final respectiv, în calitate de operator de sistem, și operatorul de sistem respectiv.
	19.	La Articolul 85 alin. (7), Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul la furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune la prețuri reglementate, rezonabile, transparente, nediscriminatorii și ușor de comparat, pentru o perioadă limitată de timp, de cel mult 4 luni, în conformitate cu prezenta lege și în condițiile stabilite în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
	20.	La Articolul 90 alin. (1), Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorul i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze natural, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul să fie aprovizionați cu gaze naturale, pentru o anumită perioadă de timp, de către furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale <i>Scrisoarea nr.08 din 07.04.2025</i>		Vă aducem la cunoștință că, în urma trimiterii propunerilor noastre către Ministerul Energiei pe data de 12 martie 2025, am constatat că majoritatea acestora nu au fost luate în considerare în cadrul modificărilor recente. În anumite cazuri, argumentele pentru neacceptarea propunerilor noastre au fost formale, iar în alte cazuri, acestea nu au reflectat esența propunerilor noastre, ceea ce ne determină să subliniem din nou importanța lor în contextul unei liberalizări eficiente a pieței gazelor naturale. În urma analizei, am considerat necesar să consolidăm argumentația noastră, având în vedere importanța acestor propuneri pentru o implementare corectă și coerentă a procesului de liberalizare. Considerăm că, fără aceste modificări, procesul de liberalizare va întâmpina dificultăți semnificative, afectând negativ nu doar dezvoltarea pieței gazelor naturale, dar și stabilitatea și transparența reglementărilor care trebuie să asigure un mediu de afaceri previzibil și echilibrat. În acest sens, reafirmăm necesitatea de a păstra termenii de liberalizare în lege și de a stabili clar etapele acestui	Se ia act.

	proces, astfel încât să se evite tergiversarea sa sau chiar oprirea completă a acestuia. De asemenea, subliniem că autoritățile competente trebuie să asigure claritatea și stabilitatea reglementărilor, iar ANRE nu este autoritatea competentă să stabilească termenii de liberalizare, aceasta fiind o prerogativă a Parlamentului. Mai mult, din analiza Tabelului de sinteză am observat că au fost primite multe propuneri și din partea altor părți interesate, inclusiv din partea Secretariatului Comunității Energetice, care, de asemenea, nu au fost acceptate. Având în vedere acest fapt, considerăm că este esențial să se aloce suficient timp pentru o analiză detaliată și constructivă a fiecărei propuneri, inclusiv prin organizarea de grupuri de lucru și întâlniri directe, care să permită o discuție mai aprofundată și mai clarificatoare a tuturor aspectelor importante. În lumina celor expuse, sperăm că propunerile noastre vor fi reanalizate cu atenție și că vor fi incluse în proiectul final, având în vedere angajamentele internaționale ale Republicii Moldova și necesitatea unui cadru legislativ stabil pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale.	
1.	Reiterăm necesitatea efectuării unei analize detaliate privind conformitatea proiectului de lege cu legislația UE și obligațiunile asumate de Republica Moldova față de Comisia Europeană, inclusiv prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025. Spre exemplu, 1. RM a încălcat termenii de liberalizare a pieței gazelor naturale. RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37. Cu toate acestea, statutul de consumator eligibil este în măsură considerabilă diminuat, or, prin Dispoziția CSE se introduc impedimente în exercitarea liberei alegeri a furnizorului, piața gazelor naturale fiind în continuare reglementată excesiv. 2. Atât Legea nr. 108/2016 în redacția actuală, cât și în proiectul suspus consultărilor publice conține bariere administrative în procesul de schimbare a furnizorului, ceea ce contravine art. 3 alin. 5 din Directiva 73/2009/CE. Spre exemplu: existența datoriilor față de furnizorul actual. Cu toate că în proiect a fost introdusă clauza privind dreptul de eșalonare a datoriei, acceptarea aceasta totuși rămâne la latitudinea furnizorului actual; - obligația de schimbare a echipamentului de măsurare, drept condiție pentru schimbarea furnizorului, însă, cu posibilitatea de a folosi în continuare acest echipament de măsurare, cu condiția că consumatorul rămâne să consume gaze naturale de la furnizorul actual, fapt care favorizează exclusiv furnizorul de serviciu public; - imposibilitatea de a reveni pe piața reglementată timp de 12 luni din momentul migrării pe piața concurențială, sau rezoluțiunii contractului cu furnizorul de serviciu public; această barieră nu este reglementată de niciun act european.	Nu se acceptă, Monitorizarea conformității legislației naționale cu <i>acquis</i>-ul comunitar ține de competența Secretariatului Comunității Energetice, iar deciziile cu privire la implementarea unor mecanisme și măsuri menite să asigure deschiderea și dezvoltarea piețelor de gaze naturale se iau ținând cont de gradul de dezvoltare a acestora. Cu privire la liberalizarea pieței, menționăm că în conformitate cu Legea în vigoare toți consumatorii finali sunt eligibil și au dreptul la libera alegerea a furnizorului, iar furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor prevăzute la articolul 89 reprezintă o soluție implicită pentru consumatorii finali. Introducerea interdicției pentru anumite categorii de consumatori de a beneficia de serviciul universal constituie o altă măsură de stimulare a concurenței pe piață. Aceasta, însă, urmează să fie implementată cu condiția asigurării premiselor necesare pentru ca în raport cu consumatorii finali care nu mai beneficiază de dreptul la furnizare în contextul art. 89 să nu fie aplicat tratament abuziv și discriminatoriu.
	2. Atât Legea nr. 108/2016 în redacția actuală, cât și în proiectul suspus consultărilor publice conține bariere administrative în procesul de schimbare a furnizorului, ceea ce contravine art. 3 alin. 5 din Directiva 73/2009/CE. Spre exemplu: existența datoriilor față de furnizorul actual. Cu toate că în proiect a fost introdusă clauza privind dreptul de eșalonare a datoriei, acceptarea aceasta totuși rămâne la latitudinea furnizorului actual; - obligația de schimbare a echipamentului de măsurare, drept condiție pentru schimbarea furnizorului, însă, cu posibilitatea de a folosi în continuare acest echipament de măsurare, cu condiția că consumatorul rămâne să consume gaze naturale de la furnizorul actual, fapt care favorizează exclusiv furnizorul de serviciu public; - imposibilitatea de a reveni pe piața reglementată timp de 12 luni din momentul migrării pe piața concurențială, sau rezoluțiunii contractului cu furnizorul de serviciu public; această barieră nu este reglementată de niciun act european.	Se acceptă parțial, Prevederea de la art. 88, alin. (5) a fost exclusă. În partea ce ține de revenirea anumitor categorii de consumatori finali la furnizarea în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, menționăm că aceasta este stabilită în contextul în care consumatorii noncasnici mari și mijlocii beneficiază cu titlu de excepție și pe termen limitat de serviciul respectiv.
2.	Art. 2. Definiții (definiția noțiunii „contract de furnizare a gazelor naturale”) Reiterăm propunerea dată.	Nu se acceptă, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Totodată, Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei

		Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea dată este justificată, doar că este nevoie de termen suplimentar. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	UE nr. 1788/2024.
	3.	În tot textul legii, termenul de „<i>consumator</i>” de înlocuit cu termenul de „<i>client</i>”. Reiterăm propunerea dată. Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea dată este justificată, doar că este nevoie de termen suplimentar. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	Nu se acceptă, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Totodată, Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei UE nr. 1788/2024.
	4.	Articolul 3¹. Temeiul juridic al pieței gazelor naturale: Reiterăm propunerea dată. Luând în considerare că Republica Moldova se află într-un proces de aderare la Uniunea Europeană, indicarea expresă a acestor principii va alinia legislația națională ci ce a Uniunii Europene De asemenea putem prelua practica pozitivă a altor țări candidate, spre exemplu Ucraina, care a reglementat expres această abordare în art. 2 alin. (2) a Legii Ucrainei privind piața gazelor naturale.	Nu se acceptă, Conform celor explicate anterior, nu este necesară dublarea prevederilor Codului administrativ în Legea nr. 108/2016. Totodată, fiecare stat are propriile reguli și cerințe privind elaborarea legislației naționale.
	5.	La Articolul 7, alin. (1) lit. f³: Reiterăm propunerea dată. Transmiterea competenței de la Ministerul energiei către ANRE în partea numirii unei entități care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, nu asigură acces tuturor titularilor de licență pentru furnizarea gazelor naturale în stânga Nistrului. În Nota informativă nu este indicat niciun argument care ar justifica eliminarea concurenței pentru o perioadă îndelungată de 5 ani, în favoarea unei entități concrete, care va fi numită fără criterii previzibile și proceduri concurențiale. Astfel, se creează un monopol neîntemeiat. Abordarea noastră, a fost susținută și de către Serviciul de Informații și Securitate, care a fost reflectată în Sinteza de propuneri la proiectul legii, care a examinat această întrebare sub aspectul securității statului, conform competențelor sale.	Nu se acceptă, Prevederea de la art. 7, alin. (1), lit. f³) ține de aplicarea art. 85¹, care stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale.
	6.	La articolul 7, alin. (1), la lit. f¹): Reiterăm propunerea dată. Considerăm că din punct de vedere al tehnicii legislative, această normă nu este expusă corect deoarece, nu se face trimitere exactă la regiunea transnistreană și ar pune a fi aplicată în oricare altă regiune a țării, spre exemplu Gagauzia, astfel, legalizând activitatea operatorilor de sistem nelicențiați.	Nu se acceptă, În Republica Moldova există o singură regiune în care își desfășoară activitatea operatorii de sistem nelicențiați.
	7.	La Art. 7 alin. (2): Reiterăm propunerea dată. Art. 7 alin. (2) de completat cu lit. d¹) În Nota informativă la proiectul de lege (pag. 3) cu referire la <i>securității aprovizionării cu gaze naturale</i> este indicată următoarele: „În contextul instabilității geopolitice în regiune, inclusiv tensiunile din Orientul Mijlociu, conflictul din Ucraina și posibilele restricții asupra exporturilor de gaze naturale rusești ce contribuie la o volatilitate ridicată a pieței, <i>strategia de achiziție și gestionare a stocurilor furnizorilor de gaze naturale devine crucială pentru atenuarea impactului creșterilor de preț</i>”	Nu se acceptă, Suplimentar argumentelor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Atribuția propusă excede competențele unei autorități de reglementare și constituie o intervenție directă în activitatea furnizorilor de gaze naturale, care trebuie să își desfășoare activitatea în condiții concurențiale.

		Mai mult ca atît, această întrebare a fost examinată în luna decembrie 2024 de către Comisia Parlamentară, care a formulat recomandarea către furnizorul de servicii publice să elaboreze Planul de achiziții a gazelor naturale, pentru evitarea situației din anul 2024, în care din cauza achiziționării gazelor naturale doar începând cu luna noiembrie 2024, a fost necesară intervenția ANRE pentru majorarea prețului reglementat.	
	8.	Art. 7 alin. (4) de completat cu lit. j-k): Reiterăm propunerea dată. Considerăm că această normă în perioada de tranziția de la piața reglementată la cea nereglementată joacă un rol crucial pentru dezvoltarea acesteia. Implicarea cu bună-credință a instituțiilor statului în informarea consumatorilor va contribui esențial la implementarea prevederilor Directivei în partea liberalizarea pieței și creșterea încrederii consumatorilor în beneficiile pieței liberalizate. Drept exemplu, a fost folosită norma identică din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 din Romania (art. 1021 alin.(9).	Nu se acceptă, Suplimentar celor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că Ministerul Energiei va sesiza în acest sens ANRE.
	9.	Art. 7 de completat cu alin. (4 ²) Reiterăm propunerea dată. Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea, chiar dacă este considerată prematură, este justificată și necesară, doar că este nevoie de termen suplimentar,. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	Nu se acceptă, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei UE nr. 1788/2024. Totodată, este de necesar de examinat în mod minuțios și cu participarea activă a ANRE, practica autorității de reglementare din România la care se face referire în aviz. În fine, comparatorul de prețuri care va fi elaborat de ANRE este în măsură să încurajeze consumatorii finali la exercitarea dreptului de schimbare a furnizorului de gaze naturale, facilitând luarea deciziilor în acest sens.
	10.	Art. 9 alin. (2): Reiterăm propunerea dată. Argumentarea prezentată de Minister nu are nicio legătură cu propunerea noastră, care este îndreptată spre o transparență maximă în procesul de aprobare a prețului reglementat, acces facil și ușor pentru orice solicitant și în primul rând consumatorii, pentru a înțelege justificarea calculelor efectuate de regulator. Observăm o reticență, în prezentarea calculelor în format Excel, fapt ce vorbește doar despre lipsa transparenței și este dovada necorespunderii principiilor consfințite în Directiva europeană în domeniul gazelor naturale	Nu se acceptă, În conformitate cu Legea nr. 100/2017, este impropriu pentru un act normativ să indice formatul electronic în care urmează să fie prezentate anumite documente, informații. Totodată, documentele excel sau documentele în alt format utilizate de ANRE în legătură cu verificarea calculului tarifelor, a prețurilor reglementate reprezintă instrumente de lucru și considerăm excesivă și nejustificată obligarea autorității de reglementare să le facă publice. Mai mult, documentele respective pot conține și informații care constituie secret comercial și care nu pot fi comunicate publicului larg. Doar costurile incluse în tarif pot fi comunicate publicului. În fine, metodologia tarifară conține toate principiile și formulele aplicate de ANRE la determinarea tarifelor, a prețurilor reglementate, iar ANRE urmează să prezinte explicații la necesitatea cu privire la anumite elemente de cost, inclus în calculul tarifelor, a prețurilor reglementate.
	11.	Art. 9. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției: Reiterăm propunerea dată. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60 ¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Avînd această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. Din acest considerent am propus ca prețurile reglementate să fie ajustate o dată în lună.	Nu se acceptă, Este improprie stabilire la nivel de lege a unor asemenea detalii, iar discuțiile corespunzătoare trebuie purtate cu ANRE. Totodată, în conformitate cu Codul administrativ, părțile care se consideră a fi lezate în drepturi, pot acționa ANRE în judecată inclusiv în cazul unei inacțiuni.
	12.	Art. 9 alin. (7): Reiterăm propunerea dată.	Nu se acceptă, Suplimentar argumentelor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că în Republica Moldova nu există instalații de producere și nici instalații de stocare a gazelor naturale, aceasta fiind dependentă integral de import. Totodată gazele naturale sunt utilizate pe larg și pentru

	Considerăm că de aprobarea actelor normative și de reglementare de către ANRE urmează în mod obligatoriu să respecte criteriile de transparență în procesul decizional. Transparența în procesul decizional având un caracter general și obligatoriu. Or, în condiții de piață, nu există riscuri de securitate în aprovizionarea cu gaze naturale. Totodată, formularea privind „subiectele ce țin de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale” este atât de vagă că, acordă dreptul ANRE să excepteze de procedura privind transparențe în procesul decizional practic oricare subiect, corespunzător afectând dreptul persoanelor interesate de a participa în acest proces și de a prezenta propunerile sale.	producerea energiei electrice și termice, iar întreruperea aprovizionării cu gaze naturale afectează nu doar sectorul gazelor, dar și ale sectoare ale energiei, precum și economia țării, în general. Respectiv, intervenția promptă a ANRE poate fi critică în anumite situații ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale. În fine, hotărârile ANRE pot fi contestate în instanță, ir în cazul în care aceasta și-a depășit competența sau nu a respectat unul din principiile stabilite, inclusiv în Codul administrativ, hotărârile respective pot fi anulate.
13.	Articolul 16, alin. (2): Prin această normă se atribuie competențe excesive ANRE fiind modificată consecutivitatea și procedura de suspendare a licenței Astfel, dacă în prezent licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, cu excepția suspendării licenței în baza temeiurilor stabilite la alin. (4) lit. a), e¹) și g), care se efectuează direct de către Agenție, prin modificările propuse este exceptat de la control judecătoresc actul ANRE imediat din momentul suspendării. Astfel, în cazul în care acesta este legal, efectele prejudiciabile ale acestuia vot fi consumate. Corespunzător propunem păstrarea redacției actuale, sau de prevăzut răspunderea pecuniară a ANRE pentru prejudiciul cauzat prin actul de suspendare ulterior anulat de către instanța de judecată. De asemenea alin. 3) prevede o formulare vagă și anum „<i>ceea ce determină riscuri iminente de întrerupere a furnizării gazelor naturale</i>” <i>cee ace permite interpretări și opinii subiective asupra acestui aspect. De aceea propunem excluderea acestei formulări sau de prevăzut cazurile în md exhaustiv în care ANRE poate suspenda licența.</i> În contextul argumentelor expuse supra și pentru neadmiterea impedimentelor în activitatea de antreprenoriat, propunem excluderea frazei: <i>Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”</i>	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile expuse mai sus în legătură cu obiecția similară formulată de „Rotalin Gaz” SRL.
14.	La articolul 80, Alin. (3): Reiterăm propunerea dată. Cu toate că în proiect a fost introdusă clauza privind dreptul de eşalonare a datoriei, acceptarea reeşalonării totuși rămâne la latitudinea furnizorului actual. Corespunzător bariera administrativă nu a fost exclusă.	Se acceptă, Cuvintele „și-a reeşalonat” se substituie cu cuvintele „a eşalonat”.
15.	La articolul 80 alin. (4): Reiterăm propunerea dată. Ministerul Energiei nu a prezentat careva argumenta, analize, studii care ar constata că Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici. De asemenea RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată, Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii.	Nu se acceptă, Cu privire la liberalizarea pieței, reiterăm că în conformitate cu Legea în vigoare toți consumatorii finali sunt eligibil și au dreptul la libera alegerea a furnizorului, iar furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor prevăzute la articolul 89 reprezintă o soluție implicită pentru consumatorii finali. Introducerea interdicției pentru anumite categorii de consumatori de a beneficia de serviciul universal constituie o altă măsură de stimulare a concurenței pe piață. Aceasta, însă, urmează să fie implementată cu condiția asigurării premiselor necesare pentru ca în raport cu consumatorii finali care nu mai beneficiază de dreptul la furnizare în contextul art. 89 să nu fie aplicat tratament abuziv și discriminatoriu.

		Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37.	
	16.	Art. 80 alin. 4¹) - se abrogă: Reiterăm propunerea dată. Interdicția de revenire la piața reglementată poate fi justificată doar în condițiile în care Republica Moldova își execută obligația asumată de liberalizare integrală a pieței gazelor naturale. În contextul în care Legea cu privire la gazele naturale nu prevede termenii concreți de trecere a consumatorilor la piața concurențială, interdicția de revenire, timp de 12 luni la piața reglementată, rămâne a fi o barieră administrativă care descurajează consumatorii finali să-și schimbe furnizorul.	Nu se acceptă, Explicațiile corespunzătoare au fost expuse pe larg în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări. Totodată, în partea ce ține de revenirea anumitor categorii de consumatori finali la furnizarea în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, menționăm că aceasta este stabilită în contextul în care consumatorii noncasnici mari și mijlocii beneficiază cu titlu de excepție și pe termen limitat de serviciul respectiv.
	17.	Art. 83 alin. (5): Reiterăm propunerea dată. Reiterăm că răspunderea consumatorilor pentru fapta sa, nu necesită existența a careva relații contractuale cu operatorul de sistem, reieșind din prevederile Codul civil: <i>Capitolului XXXIII</i> <i>RĂSPUNDEREA DELICTUALĂ</i> <i>Secțiunea 1</i> <i>Dispoziții generale</i> <i>Articolul 1998. Temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale</i> <i>(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.</i> Concomitent, Operatorul de sistem căruia i-a fost cauzat prejudiciul, trebuie să aibă dreptul să recupereze prejudiciul suportat. Această abordare este răspândită în țările Uniunii Europene. Astfel, în cazul în care este necesar un termen suplimentar pentru elaborarea și adoptarea acestor modificări, propunem pentru claritate și previzibilitate – 6 luni.	Nu se acceptă, Articolul 83, alin. (5) stabilește temeiul legal pentru ca un furnizor de gaze naturale să includă în contractele de furnizare a gazelor naturale, precum și să aplice prevederile din Codul civil care reglementează clauza penală. Astfel, intervenția consumatorului final în echipamentul de măsurare în scopul denaturării datelor cu privire la consumul real al gazelor naturale constituie încălcare a contractului de furnizare, iar prejudiciul cauzat se determină conform principiilor stabilite în pct. 87 – 92 din Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale. Totodată, obligația consumatorului final de a achita furnizorului plata datorată pentru prejudiciul cauzat, precum și modalitatea de determinare a acesteia sunt stabilite în mod expres în contractele de furnizare a gazelor naturale. Spre deosebire de situația descrisă mai sus, în cazul răspunderii civile delictuale, persoana care a cauzat prejudiciul poate fi obligată la plata unei despăgubiri doar în baza unei hotărâri judecătorești, care constată comiterea delictului, cauzarea prejudiciului, existența legăturii de cauzalitate între delictul comis și prejudiciul cauzat, precum și care stabilește cuantumul despăgubirii ce urmează a fi achitată. Respectiv, prevederile Codului Civil cu privire la aplicarea răspunderii civile delictuale pot fi aplicate în cadrul unei proceduri contravenționale sau în cadrul unui proces civil intentat în acest sens.
	18.	La articolul 85 alin. (9): Reiterăm propunerea privind „Procurarea gazelor naturale se efectuează în baza unui Caiet se sarcini întocmit astfel ca să asigure caracterul transparent al procesului de achiziție a gazelor naturale și, în același timp, tratamentul egal și nediscriminatoriu al persoanelor care participă la procedura de achiziție a gazelor naturale, în calitate de ofertanți. Cerințele stabilite în anunțul de licitație nu trebuie să avantajeze un ofertant concret. Furnizorul de servicii publice nu are dreptul să oferteze la aceste licitații”. Această propunere este relevantă atât pentru achizițiile efectuate la Bursă, cât și celor efectuate în afara Bursei și este necesară pentru prevenirea abuzurilor și neadmiterea creșterii nejustificate a prețurilor/tarifelor reglementate pentru consumatorii finali..	Nu se acceptă, Propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Atribuția propusă excedă competențele unei autorități de reglementare și constituie o intervenție directă în activitatea furnizorilor de gaze naturale, care trebuie să își desfășoare activitatea în condiții concurențiale. Totodată, achizițiile de gaze naturale prin intermediul platformelor de achiziționare urmează a fi efectuate cu respectarea condițiilor stabilite în cadrul platformelor respective.
	19.	Articolul 85¹ Argumentarea prezentată de Minister nu răspunde propunerii noastre. Nu a fost argumentat de ce titularii de licență din Republica Moldova sau traderii europeni nu pot furniza gaze naturale direct în stânga Nistrului, după cu până în prezent a furnizat SA „Moldovagaz sau în prezent compania „MET Group” Transmiterea competenței de la Ministerul energiei către ANRE în partea numirii unei entități care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii	Nu se acceptă, Articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru

		de sistem nelicențiați, nu asigură acces tuturor titularilor de licență pentru furnizarea gazelor naturale în stânga Nistrului. În Nota informativă nu este indicat niciun argument care ar justifica eliminarea concurenței pentru o perioadă îndelungată de 5 ani, în favoarea unei entități concrete, care va fi numită fără criterii previzibile și proceduri concurențiale. Astfel, se creează un monopol neîntemeiat. Abordarea noastră, a fost susținută și de către Serviciul de Informații și Securitate, care a fost reflectată în Sinteza de propuneri la proiectul legii, care a examinat această întrebare sub aspectul securității statului, conform competențelor sale.	achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale.
	20.	Art. 88 alin. (5) – se abrogă Considerăm că argumentarea Ministerului nu se referă la propunerea noastră din motive de interpretare. Noi suntem de acord că trebuie de implementat directivele europene și implementarea obiectivele politicilor și a strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor. Însă propunerea se refera la faptul că <i>doar consumatorii care optează pentru schimbarea furnizorului</i> sunt obligați să-și schimbe echipamentul de măsurare pe unul cu citire orară, iar în cazul în care acest consumator refuza să-și schimbe furnizorul, inclusiv din cauza acestei bariere administrative, el este liber să folosească acest echipament de măsurare în continuare. Această situație este discriminatorie față de ceilalți furnizori și avantajează exclusiv furnizorul de servicii publice.	Se acceptă.
	21.	La articolul 89, alin. (1) Ministerul Energiei nu a prezentat careva argumenta, analize, studii care ar constata că Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici. De asemenea RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată, Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus. Totodată, Studiul pieței gazelor naturale elaborat și aprobat de ANRE în anul 2024 relevă problemele pieței cu amănuntul a gazelor naturale. De asemenea, hotărârea ANRE, adoptată în temeiul art. 114, alin. (4) urmează să indice în partea de motivare circumstanțele existente care justifică restricționarea etapizată a accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public.
	22.	La articolul 89, la alin. (2¹) Propunerea privind excluderea lit. b) a fost susținută și de către Secretariatul Comunității Energetice. Or, într-adevăr, această normă creează condiții speciale pentru ca, concursul să fie câștigat de furnizorul care ocupă o poziție dominantă pe piață. Astfel nu poate fi vorba de concurență. Celelalte propuneri sunt îndreptate spre excluderea riscului în care furnizorul de serviciu public va afla în situația de imposibilitate să-și execute obligațiile de serviciu public. Totodată Ministerul poate să introducă careva concretizări pentru a exclude formulărilor criterii vagi și susceptibile de echivoc.	Nu se acceptă, După cum am menționat anterior, articolul 89, alin. (2¹) urmează a fi aplicat de ANRE în cazul în care eșuează procedura competitivă prevăzută la art. 89, alin. (2). Subliniem că cerințele aferente organizării procedurii competitive de impunere a obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, alin. (2) sunt stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, iar criteriile de eligibilitate sunt stabilite la pct. 21 din Regulamentul menționat. Or, pct. 21 nu prevede un astfel de criteriu. Respectiv, orice furnizor de gaze naturale poate participa pentru a fi selectat de ANRE pentru a furniza gaze naturale în contextul art. 89. Cu privire la criteriile suplimentare propuse de Asociație, a se vedea explicațiile incluse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice.

	23.	Articolul 89 de completat cu alin. (6): Propunerea noastră se referă drept condiție obligatorie la necesitatea excluderii obstacolelor în calea dezvoltării pieței gazelor naturale, în special, prețurile reglementate pentru furnizarea de gaze naturale trebuie să reflecte cu promptitudine costurile reale ale furnizorului și să nu permită acumularea devierilor tarifare. Această propunere este rezultatul practicii din anii precedenți, atunci când prețurile reglementate nu erau ajustate la timp. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Având această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. European Regulators Group for electricity and gas (EREG) și Energy Community Regulatory Board (ECRB) s-au expus cu referire la piața energiei electrice, opinie care prin analogie este valabilă și pieței gazelor naturale. În documentul din 2007 în care EREG își expune poziția, este subliniat că, construirea de piețe competitive de energie electrică este în interesul consumatorilor, iar reglementarea prețurilor pentru consumatorii finali, denaturează funcționarea pieței și pune în pericol atât securitatea aprovizionării, cât și eforturile de combatere a schimbărilor climatice. În mod similar, în documentul privind expunerea poziției din 2009 și 2011 ECRB a subliniat efectele negative ale reglementării prețurilor la energie la nivelul care nu reflectă costurile. De fapt, dacă prețurile reglementate pentru consumatorii finali nu reflectă pe deplin costurile, furnizorii care nu beneficiază de capacități semnificative de generare cu costuri reduse din cauza livrărilor care nu reflectă costurile impuse de legislația națională, prin contracte echivalente pe termen lung, nu vor putea face oferte competitive	Nu se acceptă, În primul rând, argumentele expuse de Asociației nu corelează cu propunerea. Nu clară legătura dintre neajustarea la timp de către ANRE a prețurilor reglementate și propunerea privind ajustarea legislației pentru a permite altor furnizori care nu sunt înregistrați și licențiați în Republica Moldova de a desfășura activitatea de furnizare a gazelor naturale pe teritoriul țării. Totodată, pentru a permite furnizorilor din alte țări părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene este necesar de armonizat și legislația fiscală pentru a aplica un tratament fiscal corect și nediscriminatoriu în raport cu toți participanții de pe piața gazelor naturale. Deciziile respective urmează a fi evaluate și implementate gradul, odată cu ajustarea legislației corespunzătoare.
	24.	La articolul 90 alin. (2¹): Propunerea privind excluderea lit. b) a fost susținută și de către Secretariatul Comunității Energetice. Or, într-adevăr, această normă creează condiții speciale pentru ca, concursul să fie câștigat de furnizorul care ocupă o poziție dominantă pe piață. Astfel nu poate fi vorba de concurență. Celelalte propuneri sunt îndreptate spre excluderea riscului în care furnizorul de serviciu public va afla în situația de imposibilitate să-și execute obligațiile de serviciu public. Totodată Ministerul poate să introducă careva concretizări pentru a exclude formulărilor criterii vagi și susceptibile de echivoc.	Nu se acceptă, După cum am menționat anterior, articolul 90, alin. (2¹) urmează a fi aplicat de ANRE în cazul în care eșuează procedura competitivă prevăzută la art. 90, alin. (2). Subliniem că cerințele aferente organizării procedurii competitive de impunere a obligației de serviciu public prevăzute la art. 90, alin. (2) sunt stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, iar criteriile de eligibilitate sunt stabilite la pct. 21 din Regulamentul menționat. Or, pct. 21 nu prevede un astfel de criteriu. Respectiv, orice furnizor de gaze naturale poate participa pentru a fi selectat de ANRE pentru a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Cu privire la criteriile suplimentare propuse de Asociație, a se vedea explicațiile incluse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice.
	25.	La Articolul 96. alin. (3) lit. h), Pentru orice tip de achiziție, fie prin Bursă fie prin alte mecanisme trebuie să fie întocmite Caiete de sarcini, deoarece pot fi admise abuzuri. Astfel rolul statului, prin legile adoptate, este să excludă aceste abuzuri.	Nu se acceptă, Propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Totodată, achizițiile de gaze naturale prin intermediul platformelor de achiziționare urmează a fi efectuate cu respectarea condițiilor stabilite în cadrul platformelor respective.
	26.	Art. 100. alin. 4¹) Propunerea noastră se referă drept condiție obligatorie la necesitatea excluderii obstacolelor în calea dezvoltării pieței gazelor naturale, în special, prețurile reglementate pentru furnizarea de gaze naturale trebuie să reflecte cu promptitudine costurile reale ale furnizorului și să nu permită acumularea devierilor tarifare.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice. Totodată, reiterăm că prin Hotărârea ANRE nr. 727/2022 a fost modificată Hotărârea ANRE nr. 355/2021 privind aprobarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate, în sensul reducerii pragului minim al devierilor tarifare care determină ajustarea prețurilor reglementate pentru

	Această propunere este rezultatul practicii din anii precedenți, atunci când prețurile reglementate nu erau ajustate la timp. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Având această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. European Regulators Group for electricity and gas (ERGEG) și Energy Community Regulatory Board (ECRB) s-au expus cu referire la piața energiei electrice, opinie care prin analogie este valabilă și pieței gazelor naturale. În documentul din 2007 în care ERGEG își expune poziția, este subliniat că, construirea de piețe competitive de energie electrică este în interesul consumatorilor, iar reglementarea prețurilor pentru consumatorii finali, denaturează funcționarea pieței și pune în pericol atât securitatea aprovizionării, cât și eforturile de combatere a schimbărilor climatice. În mod similar, în documentul privind expunerea poziției din 2009 și 2011 ECRB a subliniat efectele negative ale reglementării prețurilor la energie la nivelul care nu reflectă costurile. De fapt, dacă prețurile reglementate pentru consumatorii finali nu reflectă pe deplin costurile, furnizorii care nu beneficiază de capacități semnificative de generare cu costuri reduse din cauza livrărilor care nu reflectă costurile impuse de legislația națională, prin contracte echivalente pe termen lung, nu vor putea face oferte competitive	furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public.
27.	La Articolul 108³ : reiterăm propunerea noastră. Reieșind din practică, furnizorii din Republica Moldova nu pot în mod direct accesa serviciile de înmagazinare a gazelor naturale fără a avea o sucursală sau o persoană juridică înregistrată în statul de referință. Corespunzător, posibilitatea executării obligației de stocare prin acordarea furnizorilor a dreptului de a apela la intermediari (traderi) vine în susținerea executării corespunzătoare a obligației de stocare. Mai mult ca atât, susținem propunerea Secretariatului Comunității Energetice potrivit căreia: referitor la obligațiile de stocare a gazelor naturale, Secretariatul Comunității Energetice propune ca: - furnizorii de gaze naturale care dețin mai puțin de 1% din cota de piață să fie exonați de obligațiile de stocare; - furnizorii care depășesc obiectivele de stocare să primească beneficii precum scutirea treptată de impozitul pe venit.	Nu se acceptă, Reiterăm că în cazul delegării obligației de stocare către furnizorii de gaze naturale din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii, care nu sunt licențiați în Republica Moldova, ANRE nu va putea efectua controlul executării obligației de stocare. Astfel, în cazul unui deficit de gaze naturale pe piețele angro din regiune, există riscul că vor fi afectați consumatorii finali ai furnizorilor de rea-credință. Cu privire la excluderea anumitor categorii de furnizori de gaze naturale de la obligația de crearea stocurilor de gaze naturale, considerăm că, în lipsa unei entități de stocare care să preia obligația respectivă în schimbul unei plăți din partea furnizorilor în cauză, abordarea propusă de Asociație este discriminatorie atât în raport cu ceilalți furnizori de gaze naturale, precum și în raport cu consumatorii finali ai acestora, care contribuie la crearea stocurilor respective prin intermediul prețurilor aplicate. Cu privire la eventuale facilități fiscale, în opinia noastră, o asemenea măsură echivalează cu ajutor de stat și urmează să fie analizată prin prisma Legii privind ajutorul de stat. În context, ținând cont de necesitatea promovării Proiectului respectiv pentru a soluționa problemele curente din sector, ne rezervăm dreptul să punem în discuție aplicarea măsurii respective la o etapa ulterioară după lansarea discuțiilor cu Consiliul Concurențe și Ministerul Finanțelor.
28.	La Articolul 113, Sancțiunea minimală „în valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor” o considerăm disproporționat de mare, contraproductivă și va afecta situația financiară a agentului economic. Totodată, mărirea sancțiunii „de la 3% la 7%” nu este argumentată prin careva analiză și nu sunt prezentate argumente în susținerea acesteia. Din acest considerent propunem determinarea unei sancțiuni de încurajare a agentului economic în vederea executării obligației de constituire a stocurilor de securitate „ <i>de la 3% la 7% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor</i>”.	Nu se acceptă, Articolul 113 va fi aplicat doar în cazul în care furnizorii de gaze naturale nu își vor executa obligația de stocare. Totodată, stabilirea sancțiunii în valoare de 3% la 7% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, poate fi interpretată de către furnizorii obligați inclusiv ca o măsură de încurajare a acestora de a nu întreprinde acțiunile prevăzute la articolele 108² – 108³, întrucât acestea sunt disproporționat de mici în raport cu obligația stabilită. De asemenea, reiterăm că în contextul în care Republica Moldova este dependentă de importul gazelor naturale, este imperativă asigurarea realizării stocurilor de gaze naturale conform mecanismului prevăzut

	Cu referire la alin. 1⁴ propunem excluderea acesteia deoarece aceasta dublează conținutul alin 1³ sau să fie introdusă o concretizare că aceasta sancțiunea se aplică în cazul neexecutării repetate a obligației de formare a stocurilor de securitate. În acest caz sancțiune urmează să fie <i>de la 7% la 15% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor</i>”.	la 108 ² – 108 ³ .
29.	Articolul 114, alin. (4), Această normă este cea mai importantă cu referire la liberalizarea pieței. Prin abordarea propusă de Minister, în lege nu se va prevedea nici un termen limită pentru liberalizarea pieței. Aceasta în condițiile în care etapele de liberalizare a pieței gazelor naturale au fost incluse în legea 108 în decembrie 2023 și Ministerul Energiei a informat despre aceasta traderii internaționali în cardul primului Forum de gaze naturale din Republica Moldova „De la monopol la piața liberă” în luna mai 2024, dar și toți consumatorii mari prin scrisoare expediată nemijlocit acestora. Corespunzător îndemnăm autoritățile să respecte principiul previzibilității și stabilității legislației. Tărăgănarea procesului de liberalizare a pieței gazelor naturale afectează negativ dezvoltarea economică a țării, știrbește din atractivitatea investițiilor în sectorul gazelor naturale, dar și influențează negativ asupra mărimea prețurilor reglementate pentru consumatorii finali. De asemenea amintim că Republica Moldova și-a asumat obligația prin Legea nr. 117/2009 să liberalizeze piața gazelor naturale până la 01.01.2015. Astfel, schimbarea radicală a conceptului de liberalizare prin excluderea din legea a termenilor concreți și delegarea acestei sarcini către ANRE fără stabilirea termenilor limită de liberalizare va duce la tăragănarea procesului de liberalizare sau mai rău stoparea acestuia și ieșirea de pe această piață atât a furnizorilor locali, cât și a puținilor traderi europeni. Mai mult ca atât, ANRE este autoritatea publică care nu face politica în domeniul energetic, și nu poate stabili termenii de liberalizare a pieței. Aceasta este prerogativa Parlamentului. Subliniem fraza „Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție” care demonstrează că procesul de liberalizare declarat prin aceste modificări de fapt este formal și nu are scopul de a atinge un rezultat concret în termeni rezonabili. Din aceste considerente este extrem de necesar de stabilit o claritate și previzibilitate în ceea ce ține de termenii de liberalizare păstrând continuitatea normelor în vigoare. În acest context vrem să atragem atenția că aceste obligații Republica Moldova și le-a asumat repetat prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025, aceasta fiind una din condițiile obligatorii pentru obținerea finanțării.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus la subiectul liberalizării pieței gazelor naturale.
30.	Dispoziții finale și tranzitorii, În Articolul II nu este indicată obligația de modificare a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea nr. 396/2019, în privința excluderii barierei administrative referitor la plafonarea prețului de achiziția a gazelor naturale prevăzute de pct. 28 din Metodologie.	Nu se acceptă, Legea de modificare cuprinde în articolul dedicat dispozițiilor finale și tranzitorii doar acele prevederi aplicarea cărora asigură implementarea normelor legii de modificare. Totodată, aceasta nu împiedică Asociația să se adreseze direct ANRE pentru a solicita inițierea modificării Metodologiei menționate.
31.	La Art. II. (5), argumentele, după cum indică Ministerul „de mai sus” în vederea respingerii propunerii noastre nu se referă la esența acestei propuneri. Dorm să subliniem că, categoriile de consumatori și etapele de liberalizare a pieței pentru fiecare categorie de consumatori au fost introduse în Legea nr. 108/2016 în decembrie 2023. Corespunzător acestea urmează a fi păstrate în vederea păstrării continuității și stabilității legii. Schimbarea deasă a abordării este contraproductivă și descurajează participanții la această piață.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus la subiectul liberalizării pieței gazelor naturale. Totodată, norma de la art. 114, alin. (4) (Art. I, pct. 47 din Proiectul legii), care stabilește ca termen limită, termenul de 1 octombrie 2025, pentru aprobarea hotărârii de stabilire a calendarului privind restricționarea accesului unor categorii de consumatori finali, nu contravine prevederii de la Art. III, alin. (4) din Proiectul legii. Pentru stabilirea de către ANRE a pragurilor de consum necesare identificării și atribuirii categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale, nu este necesară efectuarea unei analize a pieței gazelor naturale, ci este suficientă prezentarea de către operatorii de sistem a datelor de consum.

		Totodată, Ministerul la Forumul organizat în mai 2024 la care au fost invitați mai mulți traderi internaționali a prezentat succesele atinse prin modificările introduse la Legea nr. 108/2016 în decembrie 2023 prin prevederea termenilor concreți de liberalizare și a chemat toate părțile interesate să participe activ pe piața gazelor naturale. Iar acum, peste mai puțin de 1 an, poziția statului se schimbă radical și prin aceasta se anulează toate progresele atinge până acum. De asemenea nu este clar termenul de 30 de zile acordat ANRE pentru stabilirea categoriilor de consumatori, în situația în care abia până la 01.01.2026, conform art. 114 alin. 4 din proiectul legii, ANRE trebuie să elaboreze Conceptul.	
SRL „Gagauz-Gaz” <i>Scrisoarea nr.242 din 07.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Agencia „MOLDSILVA” <i>Scrisoarea nr.AM-02/12 din 02.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	
SRL „Orhei-Gaz” <i>Scrisoarea nr.185 din 07.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
SRL „Ungheni-Gaz”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	
Agencia Servicii Publice <i>Scrisoarea nr.01/4927 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	
SA „Termoelectrica” <i>Scrisoare nr.79/2539 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Expertizare			
Ministerul Justiției <i>Scrisoarea nr.04/2-3572 din 09.04.2025</i>	1.	Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, Proiectul de act normativ este elaborat în scopul stabilirii și implementării unor reglementări ce vor contribui la promovarea securității energetice, liberalizarea pieței gazelor naturale și îmbunătățirea gestionării și întreținerii rețelelor de gaze. Obiectivele urmărite prin promovarea proiectului constau în asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei situații de criză; reducerea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali din ambele maluri ale Nistrului; atingerea unui nivel admisibil de securitate energetică, asigurând în același timp aprovizionarea consumatorilor finali cu gaze naturale, la prețuri accesibile. În context, raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ.	Se ia act.
	2.	La Art. I La pct. 1 la alineatul al doilea, în partea dispozitivă, textul „- după definiția noțiunii de „rețea de transport al gazelor naturale” se introduce definiția noțiunii de „rezervare de capacitate”, cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul: „după noțiunea „rețea de transport al gazelor naturale” se completează cu noțiunea „rezervare de capacitate” cu următorul cuprins:”, urmat de redarea noțiunii propriu-zisă;	Nu se acceptă. Urmare a propunerii SRL „ Rotalin Gaz Trading”, noțiunea de „ <i>rezervare de capacitate</i> ” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.

	3.	la alineatul al treilea, textul „definiția noțiunii de „întreprinderi mici” se exclude” se va substitui cu textul: „noțiunea „întreprinderi mici” se exclude”; ultimul alineat se va completa cu mențiunea „cu următorul cuprins”.	Se acceptă.
	4.	La pct. 3 , nu este clar raționamentul modificării art. 4 alin. (2 ¹), ce stabilește competența Guvernului, din care motiv se va explica de către autorul proiectului.	Nu se acceptă. Art. 4 alin. (2 ¹) a fost modificat în legătură cu revizuirea mecanismului de instituire și menținere a stocurilor de gaze naturale, prevăzut la articolele 108 ² și 108 ³ . Astfel, în contextul în care obligația de instituire și menținere a stocurilor este transferată în sarcina furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul, considerăm judicios ca atribuția de stabilire a cantității totale de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare să fie stabilită în sarcina ANRE.
	5.	La pct. 4 , în partea dispozitivă, termenul „cuvintele”, în ambele cazuri, se va substitui cu termenul „textul”. La formularea amendamentelor se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”. Observația dată este valabilă pentru toate referirile ulterioare din proiect.	Se acceptă.
	6.	La pct. 5 : în dispoziția de completare a art. 7 cu alin. (4 ²), textul „alineatele (4 ²)” se va substitui cu textul „alineatul (4 ²)”. Totodată, semnalăm că, referințele la elementele structurale în tot textul proiectului urmează a fi redactate fie desfășurat, fie în varianta prescurtată (articolul, alineatul sau art., alin.); în redacția propusă a alin. (4 ²), pentru o completă informare juridică, textul „art. 44 – art. 45” va fi substituit cu textul „art. 44 și 45”.	Se acceptă.
	7.	La pct. 6 , propunem expunerea în redacție nouă a alin. (4 ¹) și (4 ²) din art. 14, or, în redacția actuală, este prevăzută solicitarea de către Agenție a avizelor Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, iar prin simpla excludere a sintagmei „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor”, în cuprinsul respectivelor alineate va rămâne referința la avize, fapt ce va crea confuzii la interpretarea și aplicarea normei.	Se acceptă.
	8.	La pct. 8 : în redacția propusă a alin. (7) din art. 16, se vor exclude, în ambele cazuri, cuvintele „din prezentul articol” (observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect). Se va reține că, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ; totodată, subliniem că, într-o enumerare de referințe, denumirea elementului structural nu se repetă (de exemplu, textul „lit. b) – lit. g)” se va substitui cu textul „lit. b) - g)”). Observația dată este valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect.	Se acceptă.
	9.	La pct. 9 : textul „alineatul (3 ¹) se completează la sfârșit cu următoarea frază:” urmează a fi substituit cu textul „alineatul (3 ¹) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:”, urmat de redarea acestuia (observație valabilă și pentru pct. 12 ce modifică art. 42 alin. (14), precum și pentru alte cazuri similare din proiect). Totodată, se va reține că, la completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia;	Se acceptă.
	10.	textul „(5 ¹), (5 ²) și (5 ³)” se va substitui cu textul „(5 ¹) - (5 ³)”, deoarece în cazul în care se enumeră mai mult de două elemente structurale consecutive, acestea se expun cu utilizarea cratimei (observația este valabilă pentru toate cazurile similare din text).	Se acceptă.
	11.	La pct. 10 , în partea dispozitivă, textul „fraza a 2-a” se va substitui cu cuvintele „propoziția a doua”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.

12.	La pct. 14: în dispoziția de completare a art. 49 alin. (1), pentru rigoare normativă, expresia „se introduce” se va substitui cu cuvintele „se completează”;	Se acceptă.
13.	textul „se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „se completează cu alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins:”.	Se acceptă.
14.	La pct. 20: în partea dispozitivă, se va exclude textul „După articolul 85” ca fiind excedent;	Se acceptă.
15.	în redacția propusă a art. 85 ¹ alin. (2), sintagma „în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1)” urmează a fi reformulată, deoarece în varianta dată este lipsită de claritate.	Se acceptă, Prevederea de la alin. (2) a fost modificată pentru claritate.
16.	La pct. 22, prin care se propune completarea cu art. 87 ¹ după art. 86 și până la art. 87, atenționăm că în cazul în care se intenționează completarea cu un articol nou după art. 86, acesta urmează a fi numerotat ca art. 86 ¹ .	Se acceptă.
17.	La pct. 23, prin care art. 87 se completează cu alin. (13), cuvântul „rezilia” se va substitui cu cuvântul „rezolvi”, conform terminologiei utilizate în Codul civil al Republicii Moldova.	Se acceptă.
18.	La pct. 24: dispoziția de completare a alin. (2) se va reda după cum urmează: „alineatul (2) se completează la început cu un enunț cu următorul cuprins:”;	Se acceptă.
19.	în redacția propusă a alin. (3 ³), propoziția a doua, semnalăm caracterul incert al sintagmei „Prin derogare de la acest principiu”. Atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare, neputând fi extinsă prin interpretare. În cazul reglementărilor derogatorii, se va folosi formula „prin derogare de la”, urmată de menționarea reglementării concrete de la care se derogă.	Se acceptă.
20.	La pct. 25, dispoziția de la alin. (2 ¹), textul „ultima fraza se expune după cum urmează:” va fi substituit cu textul „ultimul enunț va avea următorul cuprins:” (observația este valabilă și pentru pct. 26). Totodată, conținutul lit. g), ce se referă la „alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției” stabilește competențe nelimitate și exagerate ale Agenției și urmează a fi exclus din proiect (valabil și pentru cele propuse la pct. 26, ce vizează art. 90 alin. (2 ¹) lit. g)).	Se acceptă parțial, Prevederile de la art. 89 alin. (2 ¹) lit. g) și de la art. 90 alin. (2 ¹) lit. g) au fost modificate în sensul specificării faptului că alte cerințe urmează a fi stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, care urmează a fi elaborat și consultat de ANRE cu părțile interesate în conformitate cu Legea 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.
21.	La pct. 28, semnalăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor elemente structurale ale actului normativ se utilizează expresia „se abrogă” și nu „se exclude”, care se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Reiterăm observația dată inclusiv pentru pct. 40, 43, 44 și 45. În subsidiar, având în vedere că normele privind studiu sunt propuse spre abrogare, urmează a fi revizuită și denumirea art. 97.	Se acceptă.
22.	La pct. 30, în dispoziția de modificare a art. 97 ² alin. (8), textul „în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „cu următorul cuprins:”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.
23.	La pct. 31, în dispoziția de modificare a art. 97 ³ alin. (1), textul „se expune în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „va avea următorul cuprins:”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.
24.	La pct. 32, atragem atenția că modificările propuse la alin. (2) sbp. 1) din art. 97 ⁴ se vor menționa doar cu referire la litere, fără a se indica repetat alin. (2) sbp. 1).	Se acceptă.
25.	La pct. 35 și 36, în partea dispozitivă, pentru expresiile „se înlocuiește”, „se înlocuiesc” urmează a fi utilizată expresia „se substituie”.	Se acceptă.
26.	La pct. 38, în redacția propusă a alin. (5 ¹) din art. 99, atragem atenția că este utilizată eronat sintagma „principiile stabilite la art. 99 ³ ”, întrucât la respectivul articol se conțin reglementări (condiții) privind tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, dar nu principii. Prezenta observație este de ordin general și se referă la tot textul proiectului (a se vedea: art. 7 alin. (4 ²), art. 16 alin. (6 ¹), art. 17 alin. (5 ¹), art. 99 ³ alin. (1), art. 108 ² alin. (3), art. 114 alin. (3 ¹)).	Se acceptă. La alin. (5 ¹) din art. 99, cuvântul „principiile” a fost substituit cu cuvântul „cerințele”. În mod similar au fost efectuate modificări și în textul proiectului, la articolele specificate în aviz, cu excepția prevederii de la art. 114, alin. (3 ¹).

	27.	La pct. 39: în partea dispozitivă, cuvântul „Legea” este inutil și se va exclude; în redacția propusă a alin. (2) din art. 99 ³ , expresia „pe pagina sa electronică oficială” se va substitui cu textul „pe pagina web oficială”, potrivit terminologiei utilizate în Regulamentul cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și la cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2023.	Se acceptă.
	28.	La Art. II: la alin. (1) cuvintele „de modificare” se vor exclude ca fiind excedente (observația se referă la toate situațiile similare din textul articolului);	Se acceptă.
	29.	La alin. (2) lit. a), atenționăm că, este expusă greșit dispoziția privind obligația Guvernului de a elabora și aproba cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale, întrucât subiectul implementării hărților digitale este străin obiectului de reglementare al acestui proiect. Astfel, norma respectivă se va revedea în acest sens.	Nu se acceptă, Elaborarea și aprobarea cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale este necesar în scopul alinierii reglementărilor sectorului gaze naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor , precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024 , prin demararea procesului de implementare a unui instrument digital de evidență și monitorizare a infrastructurii edilitare – harta digitală a infrastructurii de gaze naturale. Instituirea acestui instrument electronic va contribui la înregistrarea progreselor Republicii Moldova în atingerea obiectivelor stabilite în Recomandarea Consiliului de Asociere UE - Republica Moldova nr. 1/2022 din 22 august 2022, care se referă la Programul de Asociere UE - Republica Moldova , unul dintre obiectivele generale ale cooperării dintre UE și Republica Moldova fiind „Transformare digitală și rezilientă” (Obiectivul general IV).
	30.	la alin. (3), după textul „art. 108 ² alin. (3)” se va completa cu textul „din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale” (cu același text se va completa și la alin. (4) lit. e)).	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție <i>Scrisoarea nr.06/2/6186 din 10.04.2025</i>	1.	III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului Art. I pct.5, 42, Art. II 5. La Articolul 7, Alin. (1), - la lit. f ¹) cuvintele ”din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele ”situate în regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați”; - se completează cu lit. f ³), cu următorul cuprins: „f ³) <u>desemnează</u> , la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, <u>o entitate</u> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați; 42. Articolele 108 ² și 108 ³ vor avea următorul cuprins: „Articolul 108 ² . Obligația de stocare a gazelor naturale. (1) În vederea <u>atenuării majorărilor bruste</u> ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, <u>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</u> , furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în art. 108 ³ (în continuare - obligația de stocare). [...] (3) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, <u>lista furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale</u> (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția <u>ține cont de principiile</u> stabilite la alin. (2) și (4), precum și de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat.[...] Art. II. [...] (3) Prin derogare de la art. 108 ² alin. (3), Agenția stabilește și aprobă în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, în baza informației	Se acceptă parțial, <u>Cu privire la desemnarea entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați</u> , precizăm că aceasta urmează să fie efectuată de către ANRE la propunerea organului central de specialitate. Totodată, aplicarea de careva criterii cu privire la desemnare, în speța dată, nu este oportună deoarece art. 85 ¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale. <u>Cu privire la stabilirea la stabilirea și aprobarea listei furnizorilor de pe piața cu amănuntul</u> , nu este necesară stabilirea de careva criterii, deoarece toți furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să instituie și să mențină anumite cantități de stocuri de gaze naturale. Mai mult este publică informația din Registrul de licențiere al ANRE cu privire la persoanele juridice care dețin licența pentru furnizarea gazelor naturale. Totodată, la articolul 108 ² , alin. (1) <u>au fost excluse cuvintele „în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene”</u> . <u>De asemenea, la articolul 108², alin. (3) ultima frază</u> va avea următorul cuprins: „Cantitatea totală și cantitatea de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale

	prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată pentru perioada rece a anului 2025-2026, <u>lista furnizorilor de gaze naturale obligați</u> și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat. Obiectii: Prevederile Proiectului citate <i>supra</i>, stabilesc competențe excesive în sarcina entității publice vizate, or, în lipsa unor referințe la criterii și norme procedurale aplicabile, reglementează atribuția i) <i>desemnării entității</i> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați ii) <i>stabilirii și aprobării listei furnizorilor</i> de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale. Carența în speță, denotă întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa exercitarea discreționară a atribuției prenotate și admiterea incidentelor de integritate/manifestări de corupție în context atât de către agentul public responsabil de implementare/persoana care are sau susține că are influență asupra acestuia, cât și subiecții vizați de acțiunile acestora. Subsecvent, cu referire la utilizarea expresiilor ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>”, ”<i>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</i>”, ”<i>fine cont de principiile</i>”, se remarcă incidența exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.54 alin.(1) lit.a), f) al Legii nr.100/2017 și pct.21, 54 a Indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă (https://www.justice.gov.md/public/files/daan/indicatii_metodologice_privind_regulile_de_tehnica_legislativa_completat.pdf). Astfel, apreciind prin prisma normelor de tehnică legislativă prenotate, se accentuează faptul că prevederile proiectului urmează a fi expuse în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie, iar dispozițiile cu caracter declarativ și de recomandare nu pot face obiectul unui act normativ. Recomandări: Reglementarea, sau stabilirea unei norme de trimitere pertinente vis-a-vis de criteriile aplicabile în contextul i) <i>desemnării entității</i> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați ii) <i>stabilirii și aprobării listei furnizorilor</i> de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale; Excluderea expresiei ”<i>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</i>”; Substituirea expresiei ”<i>fine cont de principiile</i>” cu o expresiei ce vizează obligația respectării și aplicării nemijlocite a principiilor în speță; Reconsiderarea expresiei ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>” în sensul definirii clare a circumstanțelor vizate de către autor.	obligat, se stabilește de Agenție în conformitate cu cerințele stabilite la alin. (2) și (4), precum și reieșind din cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat pentru trimestrul precedent.”. Totodată, nu este necesară definirea expresiei ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>”, întrucât crearea stocurilor de gaze naturale este o măsură preventivă care urmează să fie întreprinsă pentru a fi atenuate eventualele majorări semnificative ale prețurilor pentru gazele naturale.
2.	Art. I pct. 5 La Articolul 7, [...] Se completează cu alineatele (4²) cu următorul cuprins: „(4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³, <u>Agenția desemnează entitatea pentru reconciliere</u>, determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, precum și examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege. Agenția desemnează în	

		calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care întrunește cumulativ următoarele cerințe: 1) operează activ în sectorul gazelor naturale, [...] Entitatea pentru reconciliere <u>se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</u>”. Obiecții: Utilizarea expresiei ”operează activ”, atribuie caracter ambiguu normei, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de calitate a legii stabilite de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa multiple riscuri aferente interpretării extensive/restrictive a criteriului în speță. Subsecvent, cu referire la teza ”<i>Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</i>” se remarcă faptul că utilizarea concomitentă a cuvîntului ”<i>periodic</i>” și expresiei ”<i>pentru un termen de 5 ani.</i>” atribuie caracter ambiguu normei. Astfel, deși autorul reglementează termenul mandatului (5 ani), utilizarea cuvîntului ”periodic” poate condiționa revizuire a <i>deciziei privind desemnarea entității de reconciliere</i> înainte de expirarea termenului și desemnarea unei alte entități de reconciliere. În context, se remarcă insuficiența redacției propuse sub aspectului reglementării procedurii administrative și circumstanțelor ce pot constitui temei de revizuire a autorității de reconciliere înainte de expirarea termenului de 5 ani. Recomandări: Reconsiderarea expresiei ”<i>operează activ</i>”. Excluderea cuvîntului ”<i>periodic</i>” din conținutul tezei ”<i>Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</i>” În condițiile în care autorul vizează o procedură de revizuire a deciziei privind desemnarea entității de reconciliere înainte de expirarea termenului și desemnarea unei alte entități de reconciliere, se recomandă reglementarea <i>procedurii administrative și circumstanțelor</i> ce pot constitui temei de revizuire a autorității de reconciliere înainte de expirarea termenului de 5 ani.	
	3.	Art.I, pct. 6 6. La Articolul 14, alin.(4¹) și alin.(4²) <u>cuvintele „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” se exclud;</u> Obiecții: Potrivit Sintezelor propunerilor la proiectul de Lege cu privire la gazele naturale (număr unic 128/MEn/2025), revizuirea prevederilor art.14 alin.(4¹) și alin.(4²) și <u>excluderea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor</u> din procedura de obținere a licențelor pentru activitățile prevăzute de art.12 alin.(2) lit.d¹) și e) al Legii nr.108/2016 (licență pentru stocarea gazelor naturale / licență pentru furnizarea gazelor naturale), este susținută de către entitatea publică vizată în condițiile unei redacții alternative, după cum urmează: <i>„Pentru activitățile prevăzute la art. 12, alin. (2), lit. d¹) și e), sub aspectul constatării riscurilor aferente securității statului, spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să solicite furnizarea informațiilor cu privire la existența sau inexistența datelor despre figurarea persoanelor în investigațiile financiare efectuate către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în condițiile Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”.</i> Recomandări: Apreciind prin prisma exigențelor vizate de prevederile art.4¹-4² al Legii integrității nr.82/2017, ce vizează <i>Transparența afacerilor sectorului privat cu statul</i>, se recomandă reconsiderarea modificării propuse și optarea pentru redacția vizată de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.	Se acceptă, La articolul 7, alin. (4²), - în penultima frază cuvintele „operează activ în sectorul gazelor naturale” se substituie cuvintele „este titular de licență valabilă pentru distribuția gazelor naturale”; - în ultima propoziție cuvântul ”<i>periodic</i>” se exclude.
	4.	Art. I pct.9, 12, 28, 34, 39	Se acceptă parțial, La această etapă de dezvoltare a pieței de gaze naturale din Republica Moldova, având în vedere și caracterul volatil al indicatori principali ai piețelor concurențiale de gaze naturale atât la nivel regional, cât

	9. Articolul 17, [...] se completează cu alineatele (5¹), (5²) și (5³) cu următorul cuprins: [...] (5³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și servire a consumatorilor finali, Agenția <u>poate</u> prelungi termenul prevăzut la alin. (5²) cu cel mult 12 luni.”. 12. Articolul 42, alin. (14) se completează la sfârșit cu următoarea frază: „În cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția <u>poate</u> reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.” 28. La Articolul 97, [...] „(7¹) <u>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</u>, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în <u>drept să pună în aplicare</u> programe de cesiune a vânzării gazelor naturale ca măsură de promovare a concurenței și de asigurare a funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.” 34. La Articolul 97⁶, alin. (1) se expune în următoarea redacție: ”(1) Agenția <u>poate</u> iniția investigații privind funcționarea pieței gazelor naturale, din oficiu sau la recepționarea unei cereri sau a unei sesizări prevăzute la Art. 97⁵, alin. (2).”; 39. Legea se completează cu Articolul 99³ cu următorul cuprins: „Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale [...] (13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția <u>este în drept</u> să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.”. Obiecții: Determinarea competenței după formulă „<i>este în drept</i>”, „<i>poate</i>” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor, în condițiile în care formulează drepturile, obligațiile/îndatoririle entităților și agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agentului public, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public, pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criterii pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele. În aceeași ordine de idei, riscul de coruptibilitate a utilizării formulelor permissive de reglementare este accentuat de utilizarea formulărilor ambigui (“<i>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</i>”), care nu permit delimitarea clară și fără echivoc a circumstanțelor în care agentul public „este în drept” sau „poate” să exercite o anumită atribuție și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele (Art.I pct.28 al proiectului citat supra). Recomandări: Reconsiderarea formulelor permissive de reglementare a activității agenților publici. La Art. I pct.28 - revizuirea expresiei “<i>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</i>” în sensul delimitării clare a circumstanțelor vizate de autor care justifică și impun exercitarea prerogativelor de putere publică reglementate.	și la național, nu pot fi identificate în mod exhaustiv și neechivoc circumstanțele care ar determina cu exactitate momentul de timp în care ar fi necesară implementarea programelor de ofertă obligatorie a gazelor naturale (gas-release programmes) pentru promovarea concurenței și asigurarea funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale. Totodată, conferirea prin lege a dreptului ANRE de a implementa anumite soluții menite să introducă și să stimuleze concurența pe piețele de gaze naturale (fapt care constituie un obiectiv de bază al Legii nr. 108/2016) nu presupune implicit exercitarea în mod abuziv a prerogativelor de putere publică. De asemenea, articolul 17, alin. (5⁴), articolul 42, alin. (14) și articolul 976, alin. (1) au fost modificate în sensul dreptului de a decide modul de aplicare al acestora.
5.	Art. I pct.20 După Articolul 85 se completează cu articolul 85¹, cu următorul cuprins: „Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați [...] (3) Prin derogare de la art. 92, alin. (3¹) entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați și urmează să încheie cu operatorul sistemului de transport contractul de echilibrare, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1).	Nu se acceptă, Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, precum și cazurile în care acestea se depun sunt prevăzute în contractul de prestare a serviciului de transport, iar în conformitate cu art. 39, alin. (5), modelul contractului respectiv se aprobă de ANRE.

		Entitatea de aprovizionare a gazelor naturale este obligată să achite în termen plățile pentru dezechilibrele create, <u>precum și să depună garanțiile financiare aferente.</u> Obiecții: Prevederile proiectului citate supra nu concretizează volumul garanției, fapt care denotă întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente procesului reglementat. Recomandări: Reglementarea aspectului deficitar evidențiat supra.	
	6.	Art. I pct.22 22. Se completează cu Articolul 87¹, cu următorul cuprins: „Articolul 87¹. Instrumente de comparare. (2) Instrumentul de comparare trebuie să corespundă cel puțin următoarelor cerințe: a) <u>să fie independent de participanții la piață</u> și să asigure faptul că întreprinderile de gaze naturale beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor; b) <u>să indice în mod clar proprietarul acestuia</u>, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentul respectiv, <u>inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare</u>; (4) Alte părți terțe sunt în drept să dezvolte instrumente de comparare proprii cu condiția respectării cerințelor stabilite la (2). Instrumentele de comparare <u>trebuie să fie certificate cu marcă de încredere, acordată de Agenție în mod nediscriminatoriu, la cererea dezvoltatorului respectiv.</u> Agenția monitorizează respectarea de către dezvoltatorul instrumentului de comparare, certificat cu marcă de încredere, a cerințelor stabilite în prezentul Articol. (5) În cazul în care mai multe instrumente de comparare acoperă piața cu amănuntul a gazelor naturale, aceste instrumente trebuie să includă o gamă cât mai cuprinzătoare posibil de oferte de gaze naturale ce <u>acoperă o parte semnificativă a pieței</u>. În cazul în care un instrument de comparare nu acoperă complet piața cu amănuntul a gazelor naturale, acesta trebuie să includă o declarație clară în acest sens, prezentată înaintea afișării rezultatelor. Obiecții: Utilizarea expresiilor ”<i>să fie independent de participanții la piață</i>”, ”<i>să indice în mod clar proprietarul acestuia</i>”, ”<i>inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare</i>”;”, atribuie caracter ambiguu cerințelor aplicabile pentru instrumentul de comparare. Deficiența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017, iar implementarea normelor, în redacția propusă, va determina incertitudine, sub aspectul delimitării clare și fără echivoc a restricțiilor de finanțare aplicabile în context și <i>circumstanțelor</i> care sunt apreciate eventual ca o neîntrunire a calității ”<i>independent</i>”. În aceeași ordine de idei, se remarcă caracterul ambiguu atribuit normei de către expresia ”<i>acoperă o parte semnificativă a pieței</i>”. Subsecvent, cu referire la procedura de certificare, cu marcă de încredere, a Instrumentelor de comparare de către Agenție, se remarcă insuficiența reglementărilor propuse sub aspectul reglementării procedurii administrative desfășurate în context, fapt care poate condiționa discreția periculoasă a agentului public responsabil, de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public (tergiversarea examinării, examinare tendențioasă, stabilirea unor cerințe excesive/adaptate convenției anumitor persoane, etc.). Recomandări: Reglementarea clară și fără echivoc a restricțiilor de finanțare aplicabile în context și circumstanțelor care sunt apreciate eventual ca o neîntrunire a calității ”<i>independent</i>” (ținând cont de obiectul de reglementare, poate fi utilizat în context de reper prevederile art.25 al Legii nr.108/2016). Reglementarea unor norme procedurale de examinare a solicitărilor privind certificarea cu marcă de încredere (termenul de examinare/temei de refuz) și cerințe/condiții de certificare a Instrumentelor de comparare.	Se acceptă parțial, La etapa actuală, prevederile respective au fost excluse din Proiectul legii în contextul avizului ANRE. Cu toate acestea, menționăm că atât noțiunile la care se face referire, precum cât și prevederile din articolul respectiv corespund prevederilor similare din articolul 14 al Directivei UE nr. 2024/1788, care urmează a fi transpusă în legislația națională la o etapă ulterioare.

		Reconsiderarea expresiei ”acoperă o parte semnificativă a pieței” și concretizarea în termeni cuantificabili a aspectelor vizate de către autor.	
7.	Art. I, pct. 25-26, 33 25. La Articolul 89, [...] la alin. (2¹) ultima frază se expune după cum urmează: „Agenția atribuie funcția respectivă furnizorului de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: [...] g) <u>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.</u>”. 26. La Articolul 90 alin. (2¹) ultima fraza se expune în următoarea redacție: „După examinarea circumstanțelor existente, <u>Agenția este în drept</u> să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: [...] g) <u>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției.</u>”. 33. Articolul 97⁵ va avea următorul cuprins: „Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale [...] (6) Agenția <u>aprobă hotărârea prin care se stabilește setul de cerințe</u> cu privire la examinarea denunțurilor și o publică pe site-ul web oficial. Obiecții: Prevederile proiectului citate supra, stabilesc atribuții extensive de reglementare în sarcina entității publice vizate, operînd în acest sens cu norme de blanchetă (“<i>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției</i>”). Riscul de corupție aferente delegării unor atribuții extensive de reglementare este accentuat de utilizarea în redacția propusă a 90 alin. (2¹) a unei formule permissive de reglementare (riscurile de corupție aferente utilizării unei formule permissive de reglementare au fost examinate anterior în compartimentul III obiecția 4 al prezentului raport de expertiză anticorupție). În context, se remarcă prevederile art.16 al Legii nr.100/2017 după cum urmează: <i>Articolul 16. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome (1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. (2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. [...]</i> Totodată, potrivit art.3 al Legii nr.100/2017: <i>Articolul 3. Principiile activității de legiferare (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: [...] d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; [...] f) respectarea ierarhiei actelor normative. (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.</i> În context, urmînd jurisprudența Curții Constituționale, reținem faptul că actul normativ aprobat de către entitățile prenotate, nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71). Astfel, se accentuează faptul că delegarea atribuției de aprobare a <i>cerințelor</i>, poate determina exercitarea unor atribuții extensive de reglementare, or apreciind prin prisma art.3, 14, 16 al Legii nr. 100/2017, domeniul de intervenție normativă excede competența acesteia. Recomandări:	Se acceptă parțial, Prevederile de la art. 89 alin. (2¹) lit. g) și de la art. 90 alin. (2¹) lit. g) au fost modificate în sensul specificării faptului că alte cerințe urmează a fi stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, care urmează a fi elaborat și consultat de ANRE cu părțile interesate în conformitate cu Legea 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.	

		Cu referire la modificările vizate de Art. I pct.25-26, se recomandă reglementarea exhaustivă a <i>cerințelor</i> vizate de autor. Revizuirea redacției propuse la Articolul 97⁵ cu restricționarea atribuțiilor de reglementare la aspecte ce țin de <i>procedura</i> de examinare a denunțurilor și reconsiderarea în acest sens a formulării ”<i>stabilește setul de cerințe</i>”.	
	8.	Art. I, pct.32 32. Articolul 97⁴, La alin. (2) sbpt. 1) lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”; La alin. (2) sbpt. 1) lit. b) cuvântul „consideră” se substituie cu cuvântul „demonstrează”; La alin. (2) sbpt. 1) lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”; La alin. (2) sbpt. 2) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”. Obiecții: Modificările citate supra revizuire prevederile art.97⁴. <i>Interzicerea manipulării pieței gazelor naturale</i> al Legii nr.108/2016, în lipsa unei ajustări corespunzătoare a componentei de infracțiune vizată de prevederile art. 244² Cod Penal, potrivit cărora: <i>Articolul 244². Manipularea pe piața gazelor naturale și a energiei electrice. Acțiunea de manipulare pe piața gazelor naturale și a energiei electrice prin cel puțin una dintre următoarele modalități, dacă aceasta a cauzat daune în proporții deosebit de mari:</i> <i>a) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;</i> <i>b) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro;</i> <i>c) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care utilizează un instrument fictiv sau o altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;</i> <i>d) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false,</i> <i>se pedepsește cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> Deficiența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.3 al Legii nr.100/2017, potrivit cărora: <i>Articolul 3. Principiile activității de legiferare. (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;</i>	Se acceptă, Proiectul legii a fost completat cu un articol nou, articolul de modificarea a Codului penal, cu următorul conținut: „Art. II. – La articolul 244² din Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: - la lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - la lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - la lit. d) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”.

		Textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Concurența normelor de drept poate constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile. În cele din urmă, se remarcă exigențele de tehnică legislativă vizate de prevederile art.63 alin.(4) al Legii nr. 100/2017, după cum urmează: Articolul 63. Condițiile generale de modificare a actului normativ. <i>(4) Dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile finale ale actului normativ de bază. Dacă urmează a fi modificate mai mult de două acte normative, lista acestor modificări se expune în anexa la proiectul actului normativ de bază.</i> Recomandări: Ajustarea concomitentă a textelor regulatorii.	
	9.	Art. I. pct.35 35. Articolul 97⁷, [...] La alin. (4) cuvântul ”<u>influențează</u>” se înlocuiește cu cuvântul ”<u>afectează</u>”, iar cuvintele ” și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege,” se exclud; Obiecții: Potrivit redacției în vigoare Articolul 97⁷ alin. (4) (supus modificării): „<i>În cazul în care există bănueli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro a gazelor naturale sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și să solicite luarea măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.</i>” Se remarcă faptul că utilizarea cuvîntului ”<i>afectează</i>” prezumă existența unui prejudiciu înregistrat/constatat, fapt care restricționează spectrul de situații care urmează a fi notificate Comitetului de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice, cu <i>solicitarea</i> de luare a măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor notificate. În context, apreciind referința privind respectarea <i>principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței</i> și coroborat cu Articolul 97⁷ al Legii nr.108/2016 și art. 244² Cod Penal (citat ante în compartimentul III obiecția nr.8), se evidențiază caracterul disproporționat al modificărilor propuse de către autor (substituirea cuvîntului ”<i>influențează</i>” cu cuvântul ”<i>afectează</i>”). Recomandări: Reconsiderarea modificării propuse.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune prevederea corespunzătoare de la art. 16, alin. (2) din Regulamentul UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Regulamentul REMIT). În versiunea oficială în limba engleză a prevederii respective din Regulamentul REMIT în varianta adaptată și aprobată a Regulamentului UE nr. 1227/2011 prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice se utilizează în mod exhaustiv sintagma „care afectează piețele angro de energie...”: „<i>Where a national regulatory authority suspects that acts <u>which affect wholesale energy markets or the price of wholesale energy products</u> in that Contracting Party are being carried out in another Contracting Party, it may request the Energy Community Regulatory Board and the Secretariat to ensure that the requirements of this Regulation are implemented in such Contracting Party <...></i>” Astfel, sintagma „care afectează...” este utilizată în speța dată în sensul de „care a avut impact asupra pieței”.
	10.	IV. Concluzia expertizei Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop stabilirea și implementarea unor reglementări ce vor contribui la promovarea securității energetice, liberalizarea pieței gazelor naturale și îmbunătățirea gestionării și întreținerii rețelelor de gaze. Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului corespunde exigențelor de tehnică legislativă statuate de	Nu se acceptă, Recomandările din Raportul de expertiză anticorupție, au fost luate în considerare la definitivarea Proiectului de lege. A se vedea explicațiile de mai sus.

	prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Examinarea prevederilor propuse, denotă unele deficiențe ce pot distorsiona procesele operaționale desfășurate de către entitatea publică prenotată și multiple riscuri de corupție aferente: - desemnării entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați/entității de reconciliere; - stabilirii și aprobării listei furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale; - implementării formulelor permissive de reglementare a activității agenților publici; - procedurii de certificare, cu marcă de încredere, a Instrumentelor de comparare; - exercitării unor atribuții extensive de reglementare; - atragerii la răspundere penală potrivit art. 244² Cod Penal; etc. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile reconsiderării prin prisma riscurilor delimitate potrivit compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.	
--	---	--